

קריה נשגבה

היא העיר זאלקווא

רבניה נאוניה חכמיה פרנסיה ומנהיגיה, שמות הספרים אשר חברו, ואנה נמצא זכרונם
בספרים ובהסכמות, ואשר באו בהתיימת ידם בפנקס הקהל דשם, גם נוסחאות מהדבה
מצבות מבית החיים אשר מנוחתם כבוד שם, עם הוספות מפנקס עיר החוא, גם
דברים אחרים בראש הספר המפיץ אור על קורות היהודים בזאלקווא.

ממני

שלמה באבער

מלכוב.

יצא לאור על ידי מערכת "האשכול".

קראקא, תרס"ג.

מרוסו של יוסף מ'שער (נראדנאסע נ" 1862).

KIRJA NISGABA

BIOGRAPHIEN UND LEICHENSTEININSCRIFTEN

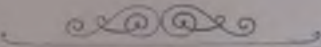
HERVORRAGENDER MÄNNER, RABBINER,
GEMEINDEVORSTEHER UND SCHRIFTGELEHRTEN

DER STADT ZOLKIEW

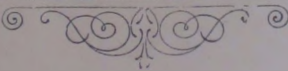
IN ALFABETISCHER REIHENFOLGE GEORDNET, NEBST EINEM
BEITRAGE ZUR GESCHICHTE DER JUDEN IN ZOLKIEW

VON

SALOMON BUBER.

SEPARATABDRUCK AUS DER VIERTELJAHRESSCHRIFT „HAESCHKOL“.

KRAKAU

VERLAG DER REDACTION DES „HAESCHKOL“

(Dr. I. Günzig, Loschitz, Mähren).

DRUCK VON JOSEF FISCHER.

1903.

ראש דבר.

בטרם אבוא לדבר על אדות הגאונים הרבנים והחכמים, אשר היו ופעלו בעדת ישראל בזאלקווא, אביא בזה דברים אחדים לקורות היהודים בעיר ההיא, ואקוה כי הקוראים היקרים ימצא בהם הפיץ.

(א) העיר זאלקווא היתה מתחלה כפר בשם „וויניק“, וזהו אהוות הטפסר זאלקיעווסקי, ובשנת שנ"ח (1598) היתה לעיר ונקראה בשם זאלקווא. ראשית התישבות היהודים בעיר ההיא מכוסה בצעירף ולא נודעה אל נכון, בשנת שס"א (1601) זכר שמם בפעם הראשונה בקורות העם, ואין ספק כי התישבו בה עוד זמן מה לפני זה. בעת ההיא היה מושב היהודים בצפונה של העיר, ובהבנות החומות מסביב לעיר בשנת שפ"א (1621) נקרא השער הפונה צפונה בשם „שער היהודים“.

(ב) כאשר נקרא השם זאלקיעווסקי הנ"ל בשנת שצ"ח (1618) להיות מזכיר הממלכה בחצר המלך ויעזוב את העיר, השתמשה אשתו בשעת הכושר להצר צעדי היהודים ויושבי העיר ההיא, ותתן צו ביום 8 אקטאבר 1619 (א' דר"ה מרחשון ש"פ) כי אסור ליהודים להתישב שם מחדש, ואלה היושבים בה מכבר חייבים לתת המסים מאדק לנלגלת לצרכי בנין החומות, מלבד מה שיש להם לשלם מס ככל שאר תושבי העיר⁽¹⁾.

(ג) במות הטפסר זאלקיעווסקי נכנסה העיר לרשות הישר יאהאן דאלינאוויטש ובימיו בנו היהודים בה"ג של עצים. אחריו משל שם הישר יאקאב סאביעסקי ובימיו נהרג אחד הנוצרים (בשנת 1649 = ת"ט) יען אשר הרג איש יהודי⁽²⁾.

(ד) הצרות אשר עברו על היהודים בזאלקווא במלחמת הקוזקים תחת הצורך המיל משנות ת"ה — ת"ט (1648 — 1649) מזכיר בעל צוק העתים (נדפס

(1) כפי הנראה ממה שהבאתי בהוספות מתוך פנקס הקהלה (ראה הוספות ו"א ו"ב) שהתרגלו אח"כ היהודים התושבים בעצמם שלא לתת ליהודים חדשים להתישב בעיר, ע"י מניעת חוקת הקהלה.

(2) ראה „בן חנניה“, משנת תרכ"א מה שכתב החכם ר"נ לאנדעס בעקבות הספר Pamiątki iniaista Żółkwi.

קראקא ת"י ושנת באוצר הספרות (ה"ג), כי נספרו היהודים שבה לאלפים עשרה ויטעו בספר יצחק, מספרת אין יצא ואין בא, ועם העם אשר בקרבה ב"ה... הולך ומתרחב, ויבואו המורדים ביד המלך, מנחה צפונה ולמטה ויחם, וינשי לטבור את החומה, ויטפבו מהעיר עליהם מים רותחים, ויטבו המורדים כצפרים מורדות, ויורו המורים אחרי המורדים, ויעצו עם בני האמה, אם לערוך בעיר מלחמה, ויחזו אותם מן החומה, טוב לעשות עמם פשרה, בואו נתפטר עמם מחרה, כאשר עשיתי בלובב הכצורה, וישלחו אל העיר צירים ב', ויצאו לו הדוכים ובספנים, ואת כל מחמד עיניהם, נמלאו הדמים על נפשותיהם, ויצאו אליהם אנשים שלשה ב', והעמידו על שני הכבות, ואלפים ללאוואצקן ראש הקרבות, וחדרו העירה בטוב לבנות, בעיר היו אוהדים נכבדים, עשירים פתנים אנשים אמורים, ברחב ובספק וכל מחמדים, וקצת מהם כל האוצר, והוציאו ומתנתו למן המצר.

(ה) גם בעל "זן מצולח" מוכיח דברים ע"ד היהודים בואלקוא בימי המלחמה ההיא ואלה הדברים בקשו (הענין) לנשת אל החומה להעמיד סולמות, ויטפבו עליהם מים רותחים מן החומה ויטבו הפתחים מפניהם ויורו המורים אחריהם בקני הטרפה ויחזו מהם ימים, ויתעצמו הפחדים ויאמרו הלא טוב לנו לשלוח אל האנשים העירה להתפטר עמם כמו שעשיתי לק"ק לובב הכצורה, וישלחו אל אנשי העיר ויאמרו אליהם לא טובים אתם מלובב הכצורה שלא יכלו לעמוד בנגדו ועשו פשרה עמנו, לכן אם תתפטר עמנו מוטב, ואם לאו נבואה בלנו ונצורה עליכם ונעשה בכם יספים גדולים ומיתות משונות, כמו שעשיתי בשאר מקומות מושבותיכם. וישוב הדבר בעני אנשי העיר שהפחדים הוציאו להתפטר עמם וישלחו מן העיר בומר אחד ושר אחד וחדו אחד מארץ רוסיה מטשניאוב (ר"ל מעיר טשעניטוב) שיעשה פשרה עמם ונתפטרו שיתנו להם אנשי העיר עשרים אלף זהובים, ואלפים לשר האלק שלחם וישני גלאוואצקן, ויסעו משם וישארו אצלם כמה אלפים קאוואקן לשמור העיר מן שאר קאוואקן, שלא יצורו את העיר עוד פעם אחרת.

(ו) בשנת תכ"א (1661) נכנסה העיר לרשות המלך יאהאן סאביצסקי. מספר היהודים אשר בעיר היה אז בשליש של שאר התושבים, ועל פי תכונת העיר אשר בדת משנת 1680 (ת"מ) היו שם בעת ההיא קצ"ג בתים של נוצרים ופ"ה בתים של יהודים.

(ז) המלך סאביצסקי אחז את העיר הוות למשפט לו בימי הקיץ. האדמו"ר הבני לתפוזות בתוך העיר עוד ועמוד על מזבחו, ועל משפטו יושב בימים האלה. בית הכנסת בנוי בעז וחדר משנת אמ"ת לחמדת כל עין, קרוב לשער העיר מצפון והמלך ואשתו הנכירה היו לו למשען ומשענה לא מעט בהבטחתו, ויצו לתת להם את כל העצים והאבנים הנצרכים על חשבונם הנם.

(ח) בעלית קר גדולה הטענה להצר בית ה' נאספו ונועדו יחד מימים ומימה ראשי ומנהגי הקהלה להמתין עוד יחדיו על עניני יושבי העיר וצרכיה ומעשה הצדקה לכל מחלקותיה.

(ט) לא דיוק מכות הכנסת בנוי בית המדרש אשר היה מלא מפה לפה זמם וליילה מתופשי תורה ולומדיה ובפרט בימי התורף רבים באו להקות בתורת ה' מן הספרדים הרבים הנאצרים שם מחדות קדם שנות עולמים (ובדיון בספר מאת החכם המהולל מה"ל).

(י) בראשון לטבת 1690 (כ"ט מרחשון תנ"א) נתן המלך רשות לבנות בית המדרש בעיר זאלקווא ולחפץ את תוצאותיו בכל ממלכת פולין, וה"ר אורי פיביש סג"ל מעיר אמסטראדם, ⁽¹⁾ נקרא בשנת תנ"ט מאת המלך יאהאן סאביעסקי, לנטוע אהליו בעיר זאלקווא וליסד שמה בית דפוס, והיו בית הדפוס הזה הראשון לבני עיר במדינה הזאת, ובתים הבנויו ועמד על מזנו, הציג לו המלך יד בהיכל, לבנות שמה כל כלי למעשהו ולמלאות עבודתו, והיו בית הדפוס הזה ירושה מאב לבן עדיו היה לתהלה לר' זאב וואלף הלוי (אבי זקנו של החכם המל"ן מה"ל) אשר על ידו נדפסו ספרים רבים ונכבדים בבית דפוס, והציג להם ציונים בשעריהם לאמר: כי נדפסו „באותיות אמסטראדם" ובאמת נדמו נמשלו בתוארם ויפיו לספרים הנדפסים בעיר אמסטראדם לפניו לתהלה ולתפארת. גם אבי החכם הרמ"ל מוה"ר גרשום שם פניו אל בית הדפוס ובטוח שכל ומועצות ודעת שם לבו לתקן כל מעות ולמלאות כל חסרון בכלי המלאכה כי תפארת בית הדפוס ההוא ירדה עשר מעלות אחרות מאשר היתה בימים הראשונים בעת הובאה מאמסטראדם בכבוד הדר מלאכתה, ור' גרשום הטיב לעשותה ולתקנה באמצעים נכונים ומועילים כאשר הביא החכם מה"ל בזכרון בספר „וע"י בבורים תרמ"ח צד 58.

(יא) בשנת תנ"א (1691) נפלה דליקה בזאלקווא אשר אכלה את כל כתבי הכולת של העיר ובוים ו"א מרץ 1693 (ג' אדר שני תנ"ג) נתן המלך כתבי וכולת הדפוס, שם נתנו וכולת ליהודים כי נשתנו לכל שאר יושבי העיר בזכותיהם ובהובותיהם.

(יב) אחר מותו של המלך יאהאן סאביעסקי נפלה העיר ירושה לבנו קאנסטאנטין סאביעסקי. ובשנת תנ"ט (1699) נפלה דליקה בעיר, ועשרים בתי יהודים היו למאכלת אש, אז מחל להם השר הנ"ל את המסוס והארנונות, אח"כ נמכרה זאלקווא למשפחת השרים ראדוויל, בהג השבועות תק"ו (1746) נהרגו יהודי אחד ושלוש יהודיות, אבל הדגה נתפש ונתלה על עין, ולמען יהיה ענישו לאות לבני מדי, הוסר ראשו מעליו והושם לראות בו בשער העיר.

(יג) בשנת תק"ל (1770) היתה מגפה בעיר זאלקווא ומסבותיה ויושבי העיר הוצת עשו להם סוכות במגדשי העיר על החרים הרמים הנקראים Haraj עד היום הזה בעצת הדופאים למען ישאפו שמה רוח צה ישפיים ואויר טוב ונקי וכאשר מובא בפי „המדה נגזרה" החלה המחלה להתגבר בעיר בשבת חזן ובש"ב גברה מאד ויצאו האנשים מן העיר ופצו על פני השרה והיו נטושים באהלים ובמערות בימי החורף תקל"א ונמצא כתוב כי בחדש מרחשון נעצרה המגפה ההוא אשר אלק ושמחה מאת נפשו אדם מישראל מתו בזאלקווא בעיר ונקברו שם ⁽²⁾.

(יד) העיר זאלקווא היתה עיר ואם בישראל מלאה חכמים וסופרים וה"ל הנאמן הרב משה בן הנאמן ה"ר הלל בעל בית הלל בהקדמתו לספר הנ"ל: אבי נתקבל למדינה אשכנז לאביד ר"מ לק"ק האמבורג ואלטונא, עיר מלאה חכמים ונכונים, להראות להם חוקים ומשפטים מו, ומשם חזר הנלגל עד שנתקבל לעיר ואם בישראל

(1) כן נאמר בפנקס דף רל"ז ע"א ודף רל"ח ע"ב (בהוספה כ"ג וכ"ד) כי הוא היה המדפיס הראשון בזאלקווא. וראו ה"ר חיים דוד בני כאשר כתב החכם מה"ל בזכרונותיו.
(2) דברים אחרים על אודות המגפה הזאת נמצאים בפנקס דף קמ"ח ע"ב (ראה הוספה אית כ"א).

מלאה חכמים וסופרים ק"ק זאלקווא עיר המלוכה יפה נוף משיש כל הארץ, אשר שמש הטוב נודע בכנף הארץ, וסמך לה זמן אספה לכל שנאספו שם כל העדרים חכמים קצינים ורוזנים, לעישות תקונים, כרת מתוקנים, נופת נכונים, בינת עם מבינים, נטיעות דרבונים, בצירוף הרבנים המופלגים, גאונים גדולים ומפורסמים, והנה גם כסא של אמ"ו הגאון החסיד ז"ל ה' מוטל בין הגדולים הנאונים שה' נבחר לעשות הקים ומשפטים ותיקונים כו' עכ"ל.

טו) בעיר זאלקווא נתן החכם הגדול מגדולי ישראל בשנת תקי"א, אשר באו לסייע להגאון מו"ה יונתן אייבשיץ ז"ל, וגדפס בס' לוחות העדות (דפוס אלטונא ובדפוסים אחרונים השמיטו המדפיסים שמות החותמים) וכא בראשונה על החתום הגאון מו"ה נפתלי הירץ סג"ל הרוויין ז"ל (שה' אב"ד בזאלקווא) ואח"כ באו על החתום עוד י"ג התימות, ואלה הם: הר' צבי יוסף בר' יצחק סג"ל, הר' שאול בר' פנחס ז"ל מלובלין, הר' משה פנחס בר"א ר"ח מלובלין, הר' משה בר' אברהם, הר' נפתלי הירץ בר' משה מבראד, הר' יהודה ליב בר' יהודה משה, הר' אהרן בר' יוסף, הר' בנימין בר' יעקובי סג"ל מדובנא, הר' הלל בר' שלמה, הר' יוסף בר' משה, הר' יהודה משה בר' שמואל, והבאתי כלם בספרי במקומותם למושבונם. (1)

טז) מן העיר ההיא יצא העורך הנודע משה מאיר קאמינקר מכת ש"צ אשר שלחנהו בני כת ש"צ בשנת תפ"ה לסובב בערים רבות וכל עיר אישנו לראות את פני האנשים מכת ש"צ הנחבאים בסתר ולאסוף רב כסף להוציא את מומותיהם הרעות ולהדיח רבים מאמונת ישראל, וזה עבר משה מאיר בערים רבות ולא נדע מה מעשהו בהיותו מתקדש ומתחסד למראה עינים, (ע' אבן התועים להחכם הגדול הר' דוד כהנא). ובס' אספקלריא המאירה טופסי כתבים וחרוזים בריב הירוע נגד הגאון הר"י אייבשיץ, ובסופו נזכר קונטרס הוא דרבנן טופסי כרוזים וחתמות על משה מאיר מזאלקווא שהוכרזו באמיטערדאם ר"ח אב תפ"ה ובפסד"מ ואלטונא (מובא באוצר הספרים אות א' 904) ועיין דברי הגאון יעב"ץ בספרו לחיטת ישרף הנספח לספרו תורת הקנאות, באמרו שם נמצא ושם היה איש שדה יודע ציד משה מאיר מזאלקווא שנעשה שליה לדבר עבירה להסית ולהדיח ישראל במכתבים שונים ומשונים שהיה מוליך עמו כו'.

ועוד מתעה שני יצא מהעיר הזאת, הוא חיים מלאך מזאלקווא שה' נקרא לפנים בשם חיים מהלך, מפני שחלך לטורקיא ללמוד תורת ש"צ, ומאו כנה את עצמו בשם חיים מלאך. בשונו לפולין הרבה להסית ולהדיח את בני ישראל וישיבי הערים זאלקווא, בוטשאטש, האראדענקע, פאדהייין וכדומה, ועל ידו נתסדה כת ש"צ בפולין, עד שעלתה ביד היהודים לגרשנו מפולין בשנת ת"מ (ראה דברי החכם הגדול הר"ד כהנא בספרו „אור וחשך").

יז) עד שנת שפ"ו לא היה אב"ד בזאלקווא ויהיו בני העיר מוכרחים בכל משפט ומשפט לבוא לפני הרבנים דק"ק לבוב (2), אך בשנת שפ"ו ה"ך סיון התעוררו

(1) בלוחות העדות מתחיל שם העתיק מן החרם הגדול הנעשה בעיר ואם בישראל בק"ק זאלקווא באסופת רוזני גאוני דור זהסום: כ"ד האלופים קציני מנהיגי ערת ישרון דקהלתנו וכבוד הריינים מומחים דגלול לבוב יצ"ו אשר ישנו פה אתנו פה ק"ק זאלקווא.

(2) בשנת שפ"ד עוד נעשה הכל לפני האלופים ראשים ומנהיגים דלבוב. ד' סיון שפ"ד

למנות להם רב ואב"ד שלא יצטרכו להיות נעים ונדים בדבר ריב ומשפט אשר יהי להם אל הב"ד בלבוב, ומובא בפנקס דף קס"ג (ראה הוספה אות ג') אשר נקדחו יושבי ק"ק זאלקווא וקבלו אב"ד בו אבל לא רשמו את שם הרב.

יח) פנקס הקהלה מזאלקווא ישבו השתמשתי הרבה לחבור הספר הזה, כולל זכרון דברים מעניני העדה, תקנות, בחירות, הערכת מסים, שטרי חובות וכו', והוא משנת ישע"ג (1613) עד שנת תקמ"ג (1783) זמן של מאה ושבעים שנה. רוב הכתבים הבאים בו וחתומות-הידים נעתקו מתוך הכתב הראשון, ואין כל ספק כי הי' עוד פנקס אחר ואולי גם יותר, כי הפנקס הזה הנמצא כעת בידי הוא כנראה קובץ עלים בודדים, אשר מצא אחד האנשים היודעים להוקיר ערך דבר אשר כזה, ויתנם לדרך למכרם יחד בספר.

ובזה אסיים ואקוה כי הדברים המעטים האלה יספיקו להרוות צמאון המשתוקקים לדעת את הנעישה לבני עמנו בעיר זאלקווא ויותר מזה ימצא הקורא בפנים הספר ובחוספותיו. ידעתי אמנם כי לא יצאתי עוד בזה ידי חובתי מכל וכל, אבל חסרון המקרים בנדון זה יצדיק את פעלי בעיני הקוראים המבינים ולא עלי המלאכה לגמור. לבוב ה' שבט תרנ"ז יום מלאת לי שבעים שנה לימי חי.

שלמה ב"ר ישע"א אברהם הלוי באבער.

חתמו על תקנות, מנהיגי מדינה דלבוב ה"ר אברהם שרענציל בעל איתן האורח, והאב"ד דלבוב ה"ר אברהם אשכנזי (הוא אשר הבאתיו בספרי אנשי שם סי' ה' ע"ש).

א.

א) ה"ר אברהם הקטן ר' איסרלש מלובלין. התום בפנקס (דפ"ל ע"ב) תחת פסק דין המדפיסים מואלקווא מיום כ"ו אלול תנ"ט וחתומים אתו „האלופים, הקצינים הדוונים, מנהיגים דר' ארצות, אשר התמו בועד קדש, ביזמא דשוקא ביערסלב, ה"ה הצעיר וואל היילפרין מק"ק יערסלב, הק' זכריו מענדל מקראקא, הק' מרדכי מלוצק, יעקב בן לא"א מו"ה משה יצ"ו מלוב, הצעיר מרדכי מלובלין מנחיל לבוב, הק' צבי הירש סג"ל לנדא מאפטא, יצחק אייזיק יבונה בהרב מו"ה עזריאל זעליג זצ"ל מקאליט, הק' גרשון נתן בהקצין מו"ה בצלאל ז"ל, משה בן לא"א מו"ה מרדכי מסקאהל מנחיל בעלזא, משה כהנא זעירא מפרעמיסלא, ישראל קראקאווער מדייטא (ראה הוספה כ"ג). — ואשאל עליי את פי הרב הג"מ יוסף לעווניטשטין, ויעניי כי ר' אברהם הקטן נתן הסכמתו על הס' „דמישק אליעזר" על התורה ולפניו עמד הר"י בעש"ט לענין יעלה ויבא (ככתוב בשבחי בעש"ט מבלי להזכיר את שמו), ויהי פרנס דארבע ארצות, וגפטר כלובלין ביום ד' ה'הומ"פ תק"ה, ועל קברו בנחיה חומה קטנה סביב (אצל קבר הר' צבי הירש מלוב, המוכא בספרי „אנשי יש"ם" סי' תע"ט, ואצל קבר הג"מ נפתלי הירץ אבד"ק לובלין). הוא היה נקרא בשם ר' אבלי, ויהי אח לר' מרדכי פרנס מואלקווא, ובן להג"מ ישראל איסרל אבד"ק לובלין, בנו של בעל „מהדורא בתרא" התנו של המהרש"א.

וזה נוסח מצבתו:

„פה נטמן צנצנת הכן, הנגיד ושר, פרנס הועד דר"א, מו"ה אבלי בן הרב „האב"ר מו"ה ישראל איסר בהרב הגאון מו"ה משה ז"ל, שיהא אב"ד זר"ם „דק"ק לובלין. י"ג ד' ה'הומ"פ כ"א ניסן תק"ה תנצב"ה."

קרוב לקברו נמצא קבר בנו הג"מ ישראל איסר מלובלין (מיבא בהקדמת יט"ת „קדושת יו"ט" להר' יו"ט מאפוליא).

וזה נוסח מצבתו:

„פה נטמן הרבני, החרוף, המופלא, הנגיד, המפורסם, מו"ה ישראל איסר בהרב „הגדול הפרנס דר"א מו"ה אבלי ר' איסרלש, י"ג ג' ניסן שנת תק"כ."

וסמוך לו נמצא קבר בנו של ר' ישראל איסר, ועל מצבתו הרוותים הרבנים

האלה:

„פה נטמן בן של גזע וישישים, הרבני מו"ה מאיר בהרבני הנגיד המפורסם „הר"י ישראל איסר ר' אבליש, נפטר שנת תק"ס."

ולמעלה מן הקבר הזה נמצאה מצבת קבורת בנו של הר' מאיר, נכדו של הר' ישראל איסר וכן רמזים להר' אברהם הקטן ר' איסר'לש ועליה כתוב:

„פה נטמן איש תמים במעשיו וירא אלקים בר אבן ובר ארון הרב, ההרף, התורן, מו"ה והושע העשל בן מו"ה מאיר ר' איסר ר' אבשל ו"ל תקפ"ה תנצ"ח."

(ה) הר' אברהם בןן. התום בפנקס (דף קמ"ב ע"א) על תקנת הקהלה, שנתקיימה על ידי מנהיגי לבוב ביום ד' סיון שפ"ה.

(ו) הר' אברהם ר' וואלפיש מקאלימיי. התום בפנקס (דף קל"א ע"א) על קיום תקנת הקהלה, שנתקיימו בוועד הוויז' ביום ה"י מכת תכ"ד, ואתו התומים: הר' שמעון גינצבורג מפדעמיסלא, הר' יוסף אייזיק מאבוב, הר' שמואל ווינריל סג"ל מלבוב, הר' דוד פיעער מבוטשאטש, וגם הנאון בעל טו (ראח הוספה י"ד).

(ז) הר' אברהם ר' יוספש מטיסמניץ. התום בפנקס (דף קמ"ב ע"א) יחד עם ראשי המדינה דליל לבוב על תקנת הקהלה שנתקנו בקוליקוב ביום ד' כ"ב שבט ת"ן (ראח הוספה ב'), ודחה"ג מהר"י לעזישטיין כתב לו, כי בנו הר' יוסף היה ה"ח ה"מ מענדל מרגליות, והוא זקנו של הר' אברהם מטיסמניץ (המובא בספרי „אנשי שם" ס' כ"ו).

(ח) הר' אברהם במהרר' מלבוב. אחד משבעה טובי העיר בלבוב (המובא בספרי „אנשי שם" ס' כ"ג). התום בפנקס (דף מ"ה ע"א) על הזקק תקנת ואלקווא, שנעשה בלבוב ביום ב' י"א כסלו תס"א, ואתו התומים ראשי מנהיגי לבוב (ראח הוספה כ"ט).

(ט) הר' אברהם ברמ" מואלקווא. התום בפנקס (דף קמ"ז ע"ב) על תקנת מיום ה' ט"ז מנחם תקמ"ג שלא לתת שיעור למשרתי הקהלה בלי כתב מראשי הקהל.

(י) הר' אברהם ב"ר דוד זבארזר. הוא היה מניח משרים בואמישטש ונקרא ר' אברהם זבארזר מואלקווא.

(יא) הר' אברהם ב"ר יואל אישכנזי. הוא הג"מ אברהם ב"ר יואל אישכנזי קצנלשניץ שחיה אבר"ק לבוב ונפטר ביום ו' אייר תצ"ז (ראח אדוותי בספרי „אנשי שם" ס' ה'). התום בפנקס (דף קמ"א ע"ב) על קיום תקנת קהלת ואלקווא מיום ד' סיון שפ"ה, ואתו התומים: הר' אברהם ב"ר ישראל יואל ב"ן (הוא הג"מ אברהם ראפפורט שדענציל המובא בספרי „אנשי שם" ס' י"ב), הר' בנימין ב"ר אליעזר מלבוב, וה"ר יוסף ב"ר יצחק סג"ל (ראח הוספה כ'). עוד נמצאה חתימתו בפנקס (דף קמ"ב ע"א) על תקנת מיום ה"ל, ואתו התומים: הר' אברהם בןן, הר' וואלף קאלוש מלבוב, וה"ר יעקב אליקים ב"ן געטשלווק, ופעם ילישית התום בפנקס (דף קמ"ה ע"א) על תקנת הקהלה מיום ה' כ"ה כסלו שפ"ו (ראח הוספה ו').

(יב) הרב אברהם ב"ר יעקב בליך. התום בפנקס (דף מ"ד ע"ב) על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראח הוספה כ"ב).

(יג) הר' אברהם ב"ר ישראל יואל ב"ן. הוא הג"מ אברהם ב"ן ראפפורט (המובא בספרי „אנשי שם" ס' י"ב). התום בפנקס (דף קמ"א ע"ב) על קיום תקנת ק"ק ואלקווא מיום ד' סיון שפ"ה.

(יד) הר' אברהם ב"ר יואל אישכנזי. הוא הג"מ אברהם ב"ר יואל אישכנזי קצנלשניץ שחיה אבר"ק לבוב ונפטר ביום ו' אייר תצ"ז (ראח אדוותי בספרי „אנשי שם" ס' ה'). התום בפנקס (דף קמ"א ע"ב) על קיום תקנת קהלת ואלקווא מיום ד' סיון שפ"ה, ואתו התומים: הר' אברהם ב"ר ישראל יואל ב"ן (הוא הג"מ אברהם ראפפורט שדענציל המובא בספרי „אנשי שם" ס' י"ב), הר' בנימין ב"ר אליעזר מלבוב, וה"ר יוסף ב"ר יצחק סג"ל (ראח הוספה כ'). עוד נמצאה חתימתו בפנקס (דף קמ"ב ע"א) על תקנת מיום ה"ל, ואתו התומים: הר' אברהם בןן, הר' וואלף קאלוש מלבוב, וה"ר יעקב אליקים ב"ן געטשלווק, ופעם ילישית התום בפנקס (דף קמ"ה ע"א) על תקנת הקהלה מיום ה' כ"ה כסלו שפ"ו (ראח הוספה ו').

(טו) הרב אברהם ב"ר יעקב בליך. התום בפנקס (דף מ"ד ע"ב) על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראח הוספה כ"ב).

(טז) הר' אברהם ב"ר ישראל יואל ב"ן. הוא הג"מ אברהם ב"ן ראפפורט (המובא בספרי „אנשי שם" ס' י"ב). התום בפנקס (דף קמ"א ע"ב) על קיום תקנת ק"ק ואלקווא מיום ד' סיון שפ"ה.

(יז) הר' אברהם ב"ר יואל אישכנזי. הוא הג"מ אברהם ב"ר יואל אישכנזי קצנלשניץ שחיה אבר"ק לבוב ונפטר ביום ו' אייר תצ"ז (ראח אדוותי בספרי „אנשי שם" ס' ה'). התום בפנקס (דף קמ"א ע"ב) על קיום תקנת קהלת ואלקווא מיום ד' סיון שפ"ה, ואתו התומים: הר' אברהם ב"ר ישראל יואל ב"ן (הוא הג"מ אברהם ראפפורט שדענציל המובא בספרי „אנשי שם" ס' י"ב), הר' בנימין ב"ר אליעזר מלבוב, וה"ר יוסף ב"ר יצחק סג"ל (ראח הוספה כ'). עוד נמצאה חתימתו בפנקס (דף קמ"ב ע"א) על תקנת מיום ה"ל, ואתו התומים: הר' אברהם בןן, הר' וואלף קאלוש מלבוב, וה"ר יעקב אליקים ב"ן געטשלווק, ופעם ילישית התום בפנקס (דף קמ"ה ע"א) על תקנת הקהלה מיום ה' כ"ה כסלו שפ"ו (ראח הוספה ו').

(יח) הרב אברהם ב"ר יעקב בליך. התום בפנקס (דף מ"ד ע"ב) על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראח הוספה כ"ב).

(יט) הר' אברהם ב"ר ישראל יואל ב"ן. הוא הג"מ אברהם ב"ן ראפפורט (המובא בספרי „אנשי שם" ס' י"ב). התום בפנקס (דף קמ"א ע"ב) על קיום תקנת ק"ק ואלקווא מיום ד' סיון שפ"ה.

(כ) הר' אברהם ב"ר יואל אישכנזי. הוא הג"מ אברהם ב"ר יואל אישכנזי קצנלשניץ שחיה אבר"ק לבוב ונפטר ביום ו' אייר תצ"ז (ראח אדוותי בספרי „אנשי שם" ס' ה'). התום בפנקס (דף קמ"א ע"ב) על קיום תקנת קהלת ואלקווא מיום ד' סיון שפ"ה, ואתו התומים: הר' אברהם ב"ר ישראל יואל ב"ן (הוא הג"מ אברהם ראפפורט שדענציל המובא בספרי „אנשי שם" ס' י"ב), הר' בנימין ב"ר אליעזר מלבוב, וה"ר יוסף ב"ר יצחק סג"ל (ראח הוספה כ'). עוד נמצאה חתימתו בפנקס (דף קמ"ב ע"א) על תקנת מיום ה"ל, ואתו התומים: הר' אברהם בןן, הר' וואלף קאלוש מלבוב, וה"ר יעקב אליקים ב"ן געטשלווק, ופעם ילישית התום בפנקס (דף קמ"ה ע"א) על תקנת הקהלה מיום ה' כ"ה כסלו שפ"ו (ראח הוספה ו').

(יא) ה"ר אברהם ב"ר מרדכי אישכנזי. התום בפנקס (דף קמ"ה ע"א) על תקנת הקהלה מיום ה' ב"ה בסלו יט"ז (ראה

הוספה ו') והנ' מהר"י לעיונישטיין כתב לו, כי אביו ה"ר מרדכי כתב הקדמה לספר "אור נעדר" של ר' משה קורווארי ושם כתב, כי חבר וגמר את ספרו הגדול "אשל אברהם" והתם: "מרדכי בלא"א מ"ה יהודה ליב אישכנזי".

(יב) ה"ר אברהם ב"ר משה. אחד מגדולי העיר, אשר לא נדע לי אל נכון מי הוא, ואלה הדברים החדשים על מצבתו:

"פה במערה ויגיע וימת ויאסף אל עמיו, הוא אב"ר הרב המאור הגדול, החפיד והמקובל, מו"ה אברהם בן ה"ר משה מגור דק"ק דאמבראווי, נפלה עטרת ראשו ונגזרו טעמי התורה נפטר ביום א' ר' דחוח"מפ, כ' ניסן תצ"ד לפ"ק, תנצב"ה.

(יג) ה"ר אברהם ב"ר שלום. התום בפנקס (דף קמ"ג ע"ב) על תקנת הקהלה מיום ב' כ"ז סיון יט"ז (ראה הוספה ו'), ולדעת הר"י לעיונישטיין במכתבו אלי הוא ה"ר אברהם ב"ר שלום מבעל, המוכא בתשובות מהר"ם מלובלין (ס"י קמ"ו) ובתשובות ב"ה החדשות (ס"י מ"ב).

(יד) ה"ר אברהם אהרן ב"ר יעקב יורשי. הרב הגדול מוהר"ם ד"ר פריינדשטאל מדעסני כתב לי כי מצא בהאמבורג ב'

מצבות: (א) מצבת ה"ר אברהם אהרן במוהר"ר יעקב יורשי ד"ל מואלקווא, מ"ט ב' אדר... תקל"ב; (ב) מצבת האשה רבקה רחל בת האב"ד מו"ה יחזקאל נ"י אשת מו"ה יעקב בהגאון מו"ה יצחק לנדא אבד"ק ואלקווא מ"ט כ"ז ניסן תצ"ה. "ובאנשי שם" ס"י רצ"ט הבאתי כי ה"ר יעקב סג"ל לנדא בן הגאון מו"ה יצחק סג"ל לנדא, היה אב"ד בטארנופול ונתן הסכמתו: על ס' "אמרי צדוקה" על יו"ס, על ס' "שבט מישראל" על תהלים ועל ס' תפארת ישראל זוטא. גם יש אליו תשובה ערוכה בשו"ת "בת עיני" ס"י ב' והוכא גם בשו"ת ר"ח כהן חלק אה"עו" ס' ס"ג. ואשתו הרבנית מ' רבקה רחל היתה בת הגאון בעל "גורע ביהודה".

(טו) ה"ר אברהם ב"ר שמואל מרגליות. התום בפנקס (דף קמ"א ע"ב) על תקנת הקהלה שנתקנו ביום א' י"א תמו

יט"פ (ראה הוספה א'), ופעם ישנית הוא התום בפנקס הג"ל (בדף קמ"ב ע"א) על תקנת בענין נדרים ונדבות שנתקנה ביום א' א' דחוח"מ יט"א, בן התום שם (דף קמ"ג ע"ב) מיום ב' ד"ך סיון יט"ז (ראה הוספה ג'). ולדעת הג"י לעיונישטיין במכתבו אלי הוא אחי הג"מ מרדכי מרגליות מקראקא (מחבר הס' "חסדי ד"ר"), ואחי הג"מ צבי הירש אבד"ק לודמיר (המוכא בתשובות הב"ה ס"י ע'), ואחי ה"ר מענדל מוילנא (המוכא בתשובות ב"ה החדשות ס"י ע"ה).

(טז) ה"ר אברהם (אבלי) ב"ר מרדכי ר' ליובוויטש. אבד"ק ואלקווא, נתקבל לבסוף פאר במשמרתו ביום א' י"ז

ראשון תנ"ט. אביו ה"ר מרדכי פדנא דד"א נקרא "ר' מרדכי ר' ליובוויטש" (ראה אות מ' ס' ר"א), והיו בן הג"מ איסרל אבד"ק בייסק, בנו של הג"מ משה אבד"ק לובלין (מחבר הס' "מהדורא בתרא"), שהיה התנו של המהרש"א, מדבר שכתוב בסוף ספר "אלפי ישראל" על חו"מ לה"ר ישראל מתתיהו אויערבאך (לבוב תרל"ג). והיו ה"ר אברהם אבלי חתן לחשר והגדל מו"ה יצחק מואלקווא (בספרי אנשי שם צד 246

להלן אות י' ס' קס"ג) וחותן לה"ר אביגדור (שמנחתו כבוד בעיה"ק בירושלים),
 בנו של ה"ר דוד מדובנא רבתי, בן בתו של ה"ר (ע'), אלפי ישראל (ה"ל); ושני
 נשים היו לה בעלי אחיותיו: א) ה"ר אלכסנדר סענדר שור בעל "תבואות שור"
 ושמלה חדשה" (ב) ה"ר יצחק הכהן ראפפורט אב"ד ור"מ בקלויז דאוסטרהא. ובנו
 וחתנו של חותנו, שגם הם היו נסים, נזכרים להלן (אות י' ס' קס"ג). ומחותנו היה
 הג"מ חיים יהודה ליב סג"ל אישינא אבד"ק לבוב ובהסכמתו על ס' "טעמי המסורה"
 (אמטטרס תפ"ח) כתב: "עם היות שטרוד אני בו מ"מ סמכתי על כבוד מחותני
 הגאון מו"ה אברהם במו"ה מרדכי האבד"ק ואלקווא" והתם שם ביום ה' כ"ג אלול
 תפ"ז (ראה בספרי "אנשי שם" ס' קס"ו). ומובא ה"ר אברהם אבלי בס', "אני פד'
 (פ' ח"י), בספר "לקוטי שושינים" (קונטרס אחרון), בס', "דברי חכמים וחיזקות"
 (עשנין תפ"ו) ובס', "אמרי נעים" (פ' וארא). בס' פנים יפות, בהקדמתו של הג"מ
 אפרים ולמן מרגליות, מושב את המביא לביה"ד ומיחסו לה"ר אברהם ב"ר מרדכי.
 ובפנקס קראקא נמצא פסק דין בועד קדיש שיהיה בק"ק סטרעליסק ביום ב' י"א אלול
 תס"ח וחתומים עליו כל בני הגליל ובראשם הגאון מו"ה נפתלי הירץ אישכנזי אב"ד ור"מ
 בלבוב (ע' בספרי "אנשי שם" ס' תמ"ח) וגם הוא בא שם על החתום, ונמצאו ממנו הסכמות
 רבות, כמו: על ס' "קרינים" מיום א' סיון תס"ט, על ס' "פני אריה ווטא" עה"ת (ווילנא-ירדארף
 ת"פ) מיום ג' ג' תמוז תס"ט, על ס' "נתיב הישר" עה"ת (דוהרנפורט תע"ב) מיום ב'
 ע"ה אלול ת"ע ושם חתום ה"ק אברהם בח"ר מרדכי חונה ק"ק ואלקווא, על ס'
 "עיר הומה" על המשינות (פסד"א תע"ט) מיום ג' ה' אלול תע"ב, על ס' "ברכת יעקב"
 על חו"מ מיום ד' מנחם תע"ה בועד יערסלב, על ס' "דמשק אליעזר", על "תורת
 השאה" הקצר משנת תע"ה, על ס' "שביל הישר" על הדרך עלך שבש"ס (ואלקווא
 תע"ה), על ס' "קדן אור" (ואלקווא תפ"א), על חידושי אגדות, ודע "ישראל"
 (ווילנא-ירדארף ת"צ) מיום ד' י' תמוז תפ"ב, על אבות דר"ג עם פ"י ה' מנחם מגלי
 (ואלקווא תפ"ג) מיום עש"ק ראה כ"ב אב תפ"א, על ס' "קנין אברהם" (ואלקווא
 תפ"ג) מיום א' י' סיון תפ"ג, על "קצור של"ה" מיום ג' כ"ו אדר תפ"ה, על ספר
 "מפעלות אלקים" מיום ט"ז תמוז תפ"ה, על ס' "טעמי מסרת" עה"ת (אמטטרס
 תפ"ח) מיום ג' ג' אלול תפ"ה, על ס' "חקן דרך" מיום ב' סיון תפ"ה, על ס' "אלף
 המן" (ואלקווא תצ"ב) משנת תצ"א, על ספר "בית לחם יהודה" משנת תצ"ג.
 ונמצאה חתימתו, חק' אברהם חונה ק"ק ואלקווא" פעמים רבות בפנקס, כמו: על
 הקנת הקלה מיום ב' ו' אב תס"ה (כרך י"ג ע"ב וראה הוספה י"א), כרך ל"ג ע"א
 חתום על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד יחד עם הג"מ נפתלי הירץ אישכנזי
 אבד"ק לבוב (ראה בספרי "אנשי שם" ס' תמ"ח) ועם ה"ר חיים הלוי מיאגורוב
 (ראה הוספה י"ג), כרך ס"ז ע"א חתום על תקנת הקהלה מיום א' ז' ניסן תס"ט,
 שם ע"ב חתום על בחירת הקצין ה' נתן שיהיה מנהיג לשכת הגליל מיום א' ד' ניסן
 תע"א, כרך ז' ע"ב נאמר כי נתקבל לאב"ד בואלקווא ביום א' ט"ז אדר ראשון תנ"ט
 לש"ק ומקודם היה אב"ד ביעטציצקא, וכתוב שם: "היום יום א' ט"ז אדר ראשון
 תנ"ט לש"ק נתקבל למו"ט חכם המאור הגדול במו"ה אברהם אב"ד ור"מ דק"ק
 ביעטציצקא פה לאב"ד ולמורה צדק לקהלתנו יצ"ו, הכל קבלו הקרובים על עצמם
 כאלה ובשבעות, ה"ה האלף הראש והקצין במו"ה מרדכי נד"ו עם חתנו האלף

המרום כמ"ה אליעזר ליפמאנן והאלוף המרום דין המצוין כמ"ה אלכסנדר סענדר
נר"ו, גם האלוף המרום הראש והמנהיג הישיש כמ"ה מרדכי גומפרנט כמ"ה יצחק
שיחיה להם לאיסורא לחיות בתוך שבעה טובי העיר כל זמן היות פה הרב המאיר
הגדול כמ"ה אברהם הנ"ל למורה צדק ולאב"ד בקהלתנו וכו', עוד התום בדף נ"א
ע"ב על תקנת הקהלה מיום ב' ה' בסלו ת"ס, בדף קנ"א ע"ב על קיום תקנת הקהלה
מיום ג' כ"ח מנחם אב תס"ב, בדף רכ"ח ע"ב על פסק דין בדבר כותל מפסיק בין
המקולין של הקהל ובין הצר ביתה של אלמנה אחת מיום ג' ער"ה תע"ז ואהר"ו
התומים: יעקב בן לא"א מ"ה דוד ז"ל, שלמה כמ"ה אלי' מטישוויץ, ואל ברח
מ"ה אברהם ז"ל, טובי' בהמנוח מ"ה יצחק ז"ל. בן התום בדף רל"א ע"א על כטיל
שטר חוב שנאבד מיום ה' כ"ז תשרי תס"ו ובדף רל"ב ע"א התום ג"כ כטיל מיום ה'
ב' תמוז תע"ה.

ונסח כצבתו:

..... ממנו תצא תורה, הגאון הגדול ומופלג, רבן של כל בני הגולה,
ארבעים שנה שפט את ישראל ולא נמצאה בו עולה, מ"ה אברהם בן הראש
מנהיג מדינה הרבני המופלג מ"ה מרדכי ז"ל

(י) ה"ר אברהם מרדכי ב"ר ישראל היילפרין. אביו היה ה"ר ישראל הריף והוא
היה אבד"ק וראניק ואח"כ ב"ר
פאר בואלקווא ובסוף ימיו נסע לבראדי (כמובא בדעת קדושים צד 65). בהיותו
בראניק הסכים ביום ה' ניסן תע"ה על ס' "שם יעקב" לגיסו ה"ר יעקב הלוי מולאטאין,
הכולל הדושים ומוסר על דרך הקבלה (ואלקווא תע"ו) והתם: "ה"ק אברהם מרדכי
בלאאמ"ו החסיד מ"ה ישראל זל"ה"ה היילפרין ההונה בק"ק ווראניק ניסו של הגאון
האב"ד המדינה, ובהיותו בואלקווא הסכים על ס' "עשרת צבי" על התורה מ"ה נח
צבי אבד"ק וואינילוב (ואלקווא תקכ"ג) ביום ו' כ"ה סיון תקכ"ג והתם: "ה"ק אברהם
מרדכי חונה פק"ק ואלקווא ואנפיה": בן הסכים שם על ס' "נטיעה של שמחה"
(ואלקווא תקכ"ג) ביום ו' ער"ה שבט תקכ"ג והתם: "הצעיר אברהם מרדכי חונה
בק"ק ואלקווא", על ס' "חסדי אבות" על אבות לה"ר אהרן הלוי מאלעקסניץ (ואלקווא
תקכ"ה) ביום ג' כ' תמוז תקכ"ה, על ס' אהל משה דקדוק מה"ר אהרן משה ב"ר
צבי הירש (ואלקווא תקכ"ה) ביום ד' י"ד תמוז תקכ"ה והתם: "אברהם מרדכי חונה
פה ק"ק ואלקווא ואנפיה", על ס' "ברכת דוד" על ש"ע או"ה לה"ר דוד אבד"ק
יאנאלניץ (ואלקווא תקכ"ו) ביום ג' י"ד אלול תקכ"ה, על ס' "עיר המושק אליעזר"
מ"ה אליעזר אבד"ק ראזווארוב (ואלקווא תקכ"ה) ביום ה' ד' אב תקכ"ו והתם: "ה"ק
אברהם מרדכי חונה פה ק"ק ואלקווא ואנפיה": עוד הסכים על האלישיך (ואלקווא
תקכ"ה) בערוף בית דגו: ה"ר צבי הירש מואלקווא, ה"ר גדליה ב"ר בנימין וואלף,
ה"ר ישראל מרדכי ב"ר ברוך יצ"ו מואלקווא: עוד הסכים על ס' בית אהרן מ"ה אהרן
ועליג ב"ר יהודה ליווא (ואלקווא תקכ"ה) ביום כ"ב סיון תקכ"ה ונמצאה שם גם
הסכמת הנ"מ היום כהן ראפפורט ז"ל, על ס' "כוכב יעקב" בשנת תקכ"ה ועל ס'
"הלוקא דרבנן" הדושים מה"ר משה מסאמבור (ואלקווא תקכ"ה) ביום א' ב' השון
תקכ"ה. מואלקווא נסע לבראדי ושם הסכים על ספר "שבט מישראל" לה"ר יעקב
ישראל ב"ר צבי הירש מגיד דק"ק קרעמיניץ (ואלקווא תקל"ב) ביום ו' ער"ה ניסן
תקל"ב, ועוד באו שם בהסכמה ה"ר שמשון מיוולש (ישיבה אבד"ק ואלקווא) ביום

ד' מ"י אלול תקמ"ז עם בנו ה"ר צבי הירש מייזלש ביום ג' כ"ה ניסן תקל"ב: בן הסכים שם על ס', "תקני ודר" עם פ", "באר יצחק" (ואלקווא תקל"ה), על ס' "עשרת יסף" (ואלקווא תקל"ה) ביום כ"ז תשרי תקל"ה. ממעל להסכמתו כתוב: "אשר בעת איתן מושבו בק"ק בראד" וזהו: "נאם הצעיר אברהם מרדכי אבד"ק ואלקווא" נמצאה שם גם הסכמת ה"ר צבי הירש מייזלש: בן הסכים שם על ס' "שפה ברורה" בשנת תקל"ה, גם על ס' "עין היים" לר"ה וויטאל נמצאה הסכמתו מיום כ"ה אייר תקמ"א ורשום: "אב"ד ור"מ דק"ק ואלקווא ואיתן מושבו בק"ק בראד": על ס' "דברי יב משלם" שו"ת (קארעין תקמ"ג) נמצאה "הסכמת הרב הנאון המפורסם לשם ולהלכה מו"ה אברהם מרדכי שו"ת אב"ד ומ"צ בק"ק ואלקווא" וזהו: "יום כיב סיון תקמ"א פה בראד, הצעיר אברהם מרדכי האבד"ק ואלקווא יע"א".

ולפי מה שכתב לי הר"י לעווינשטיין היה ה"ר אברהם מרדכי חתנו של הנ"מ יוסף האבד"ק פינטשויב בן הנ"מ יהודה לייב (אבד"ק ראקוב, סטאטשוב, שידלוב וקראקא) נכדו של הרב בעל "מגני שלמה". — לר"ה אברהם מרדכי היה אב ושמר ה"ר יצחק אייזיק היילפרין אב"ד דק"ק טרסקוב אשר הסכים בשנת תקמ"ז על ס' "מים יחזקאל" והם "חק" יצחק אייזיק בהגאון מו"ה ישראל הר"ק ולר"ה היילפרין הונה ק"ק טרסקוב. ואחותו היתה אשת הרב מו"ה דוד ב"ר פתחיה ב"ר דוד לידא (כמוכא ב"רע"ת קדושים" צד 65).

ה"ר אברהם מרדכי נפטר בבראד ביום ו' תמוז תקמ"א, ואלה השירים הרוטים על מצבתו:

ו"מרדכי יצא, יציאת צדיק עושה רושם, תיש כחה של חמה, כהו מאורי כסיל וכוונת, בשל זיו החכמה, נשל תפארת החכמים לעמוד השלמים, כלול החמדות ונור התעורות, איש חי רב פעלים, פרי קדש הלולים, אור ישראל וקדושו, מו"ה מרדכי אבד"ק ואלקווא, נכד רבצל המפה זלה"ה, נפטר ו' תמוז תקמ"א לפ"ק, תנצב"ה".

(ה) ה"ר אהרן ב"ר יהודה לייב סג"ל הורוויץ. התום בפנקס דף קמ"ז ע"ב על קיום בחירת ראשי העדה מיום ב' דחומ"פ

תנ"ג ובדף קפ"ז ע"ב התום על קיום בחירת ראשי העדה ביום ב' דחומ"פ תנ"ז. (י) ה"ר אהרן ב"ר יוסף. התום תחת החרס הגדול משנת תקנ"א, הנדפס בספר "לוחות העדות" (דפוס אלטונא), בתוך י"ג חתימות גדול. ואלקווא, וזה חותמו: "חק" אהרן בלא"א כמ"ה יוסף".

(כ) ה"ר אהרן ב"ר יצחק. התום בפנקס (דף קמא ע"ב) על תקנות הקהלה שנתקנו ביום א' י"א תמוז ש"פ (ראה הוספה ו'). בן התם

בדף ע"א על תקנה בענין נדרים ונדבות שנתקנה מיום א' דחומ"פ שפ"א, ושם נאמר בדברים האלה: עלה המוסכם בקהלתנו בידיעת ובהסכמת יקרי הקהלה לעשות נדבה בכל חל ויגל בשקורין פרישת מתנת יד והמעות יהיו מונחין לבנין ביהמ"ג א"ה. ע"ז התום: "נאם אהרן בלא"א מו"ה יצחק זללי"ה ואשרי התום: "אברהם בלא"א מו"ה שמואל מרגליות" (ראה סימן ט"ו).

(א) ה"ר אהרן ב"ר משה. נזכר בפנקס (דף קמ"ב ע"א) מיום ג' תשרי שט"ה, כי עלה במוסכם כלם לעשות איתו לטובה מס וסביון. בן מובא

שם איך נתן ס"ה לביהמ"ד והטיל תנאי בדבר, כי אם יהיה בית הכנסת בנוי כמו

בשאר הקהלות, או ייטא ספר התורה לביהמ"ל לעולם, אך אם יעתיק דבריו למקום אחר בטרם יהיה עוד בית הכנסת בנוי על תלו, או יוכל לקחת את הס"ת אתו אל המקום אשר יגור שם וכו'.

זה נוסח מצבתו:

(יום א' ו' כסלו תשס"ה לפ"ק).

"פה נגנז ונטמן איש א' מרבה בעבודת ה' הוה חוש מהרה, ר' אהרן בן הקדוש ר' משה וז"ל, כל ימיו היה ביתו פתוח לרוחה, עסק בצרכיו צבור באמונה, בזכות זה תהא נשמתו צרורה בצרור החיים תחת כנפיה השכינה".

(כב) ה"ר אהרן זעליג ב"ר הלל. הוא בן הגאון בעל "בית הלל" (ראה אות ה' ס"ה ט'). ובס' "אור החיים" להר"ח מיכל ז"ל (צד 357)

מובא, כי להרב בעל "בית הלל" היו שני בנים, אשר שם האחד היה ר' אברהם ושם השני ר' זעליג, ושניהם דרו אתו בהיותו באלטונא, כנראה מכתב הרבנות אשר נתנו לו ראשי הקהלה בעת קבלתו שנית לרב על חמש שנים (בר"ה ניסן תל"ה) והתנו אותו תנאים אודותם. את אשר היה לבנו ר' אברהם אין אותו יודע עד מה, אך בנו ה"ר [אהרן] זעליג, בא לזאלקווא אחרי מות אביו ונתקבל לחזקת הקהלה, כי נזכרו לו מעשי אביו שהיה אב"ד בעיר (פנקס דף ל"ז ע"א). ולא ארכו לו הימים בזאלקווא עד שנבחר לאחד מראשי הקהלה ומנהיגיה, כי ביום א' ה' למכ"י תמיד כבר נמצאתו חתום תחת תקנת הקהלה יחד עם כל הראשים והמנהיגים (ראה הוספה י"א). בן חתום על תקנת הקהלה מיום ב' ו' אב תס"ה (ראה הוספה י"ב), גם ברך מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד, ברך ג"ב ע"א על כתב התחיבות מיום ב' י"ב ניסן תס"ב, שהתחייב לשלך את חובותיו לאוצר הקהלה, ברך הל"ב ע"ב על פסק דין מיום ב' סיון תע"ה, והתיימרו שם: "אהרן זעליג מוזאלקווא", ברך פ"ג ע"א חתום: "אהרן זעליג באב"ד זע"ל" מיום ה' כ"ה מנחם תע"ז על תקנה שלא יהיה אחד מקדושי הרב אב"ד בתוך מנהיגי הקהלה, עוד חתום ברך קמ"ט ע"א על שטר חוב מיום א' ה"ה כסלו תפ"ד וברך קנ"ג ע"א על שטר חוב שנתנו ראשי הקהלה לה"ר נתן ב"ר בצלאל מיום ג' כ"א שבט תע"ה.

מנחתו כבוד בזאלקווא, ואלה הטורים הותים על מצבתו:

"ואהרן בן שלש ושמונים שנה בעמדו לפני מלכו של עולם, בחדש החמישי בעשרים בו שנת תצ"ה. נפטר הראש המנהיג החשוב, התורני הישיר, מו"ה אהרן זעליג בהרב המאמ"ג הגאון מו"ה הלל ז"ל בעהמ"ח ס', "בית הלל" תנצב"ה".

(ג) ה"ר אהרן זעליג ב"ר משה. חתום בפנקס (דף קמ"א ע"ב) על תקנת הקהלה שנתקנו ביום א' י"א תמוז ש"פ (ראה הוספה א').

בן חתום (ברך קמ"ג ע"ב) על תקנת הקהלה מיום ב' כ"ז סיון שפ"ז (ראה הוספה ג').
(ד) ה"ר אהרן זעליג ב"ר משה מוזאלקווא. אחד מנאוגי ישראל בעל המחבר ס' "עמודי שש" המכיל חמשה חלקים:

א) פרוש והגהות על הוזהר הישן והחדש ובאור מלות ודות: ב) תשלום המאמרים החסרים בוהר גדול: ג) מאמרים מזהר יישן וחדש המבוארים במקום אחר: ד) מאמרים מהתקנים המבוארים במ"א: ה) הגהות על כל המ"א שבוהר (קראקא שצ"ו), והוא נזכר בס' אור החיים להחוקר ר' חיים מיכל (בס' 258). אביו נקרא "ר' משה ר'

הלל' מבריסק דליטא. בנו השני של ר' משה היה הרב ר' שמואל פרגס דר"א בק"ק בריסק דליטא (ראה "עיר תהלה צד 177), והגאון בעל מגני שלמה היה חתנו של ר' שמואל (ראה בספרי "אנשי שם" סי' קצ"ח) ובנו היו: הר"ר נפתלי הירץ אבי בעל "בית הלל" וה"ר משה מאך אבד"ק שאריגראד.

ה"ר אהרן נפטר בעיר זאלקווא ועל מצבתו חרותים הרבנים האלה:

יום ר' י"א אלול ת"ג לפ"ק

"אחוז מצוקים ואראלים אהרן קדש קדושים, והעלו עיר גבורים נשמת חוקן נבון לחשים, אשר צלל במים אדירים אין ותקן פרושים, וגלה סוד ברבים ספר מזהר הרקיע, ישו גודע בשערים הרב האלף מו"ה אהרן זעליג ז"ל "

נח) ה"ר אהרן יוסף כ"ץ רפאפורט. חתום בפנקס (דף מ"ח ע"א) על חוק תקנת הקהלה שנעשה בלובב ביום י"א כסלו תס"א

(ראה תוספת כ"ט), ובגראה הוא ה"ר יעקב אהרן יוסף כהן רפאפורט המובא בספרי "אנשי שם" (סי' רמ"ח).

נו) ה"ר איסרל ב"ר מרדכי. ראה להלן אות י' "ה"ר ישראל איסרל".

נד) ה"ר אליהו ב"ר העזר. נזכר בפנקס (דף ל"ז ע"ב) כי נתנה לו ולניסו חזקת הקהלה בענין הקלפי וההתמנות לכל דבר שבעדה.

נז) חתום (בדף קמ"ט ע"א) על שטר חוב מיום א' ר"ח כסלו תפ"ד יחד עם שאר מנהיגי הקהלה.

נח) ה"ר אלכסנדר סענדר ב"ר אפרים זלמן שור. אביו ה"ר אפרים זלמן ב"ר יהודה ליב שור היה מגיד

בק"ק לבוב (מובא בספרי "אנשי שם" אות א' סי' פ"ה, ראה שם גם בס' כ"ט. *).

ובנו ה"ר אלכסנדר סענדר שור היה חתן ה"ר מרדכי ר' ליבוש פרגס דר"א, (ראה

אות מ' סי' ר"א). בנו של ה"ר מרדכי היה ה"ר אברהם אבלי אבד"ק זאלקווא (ראה

אות א' סי' ט"ז) מרוב ענותו מאן לשרת בקדש במשרת הרבנות וימצא מקור לפרגסות

ממקום אחר ויעסוק בתורה יומם ולילה. הוא חבר את הס' הנודע "תבואות שור",

ומובא בס' "המדה נעודה" להגאון ה"ר צבי הירש מייזליש (סי' ז') וז"ל: "גם הגאון

מוה"ר סענדר ז"ל בעל המחבר "תבואות שור" שהיה אבד"ק אלהובנוב כ"י. ושתי

בנות היו לו, האחת מ' דבורה היתה אשת הרב מו"ה מנחם מאניש מרגליות בהרב

מו"ה יצחק חתנו של הג"מ מאניש חיות (ראה ישד"ג החדש כי שם מובאים איזה

*) בעל שם הגדולים החדש אות ז' סי' י"ח מביא בשם ס' "מעלת היוחסין" כו' מהגאון

ה"ר אפרים זלמן מרגליות ז"ל כדברים האלה: ראש המשפחה הגאון מו"ה אפרים זלמן שור

(לא זה הוא אפרים זלמן שור שנוכר למעלה), חבר ס' "תבואות שור" קטן קצור מספר הב'

על ארבעה עשר, ונדרס בלובלין על רבע בוגין בשנת שע"ה. מנוחתו כבוד בזובלין,

ונעתק למעני נוסח מצבתו:

אראלים ומצוקים ... פשטו ידם באיש אלקים ולקחו ... רבנו וגאוננו נר

ישראל ראש גולת ישראל ... יראה ד' מבטח עוז אפרים לראשנו מעוז ...

משכיל בדרך תמים וישר ורב כח בתבואות שור, מיתתו יספר בעדנו,

והפך לשמחה אבלנו, וישלח אפרים משיח צדקנו, אמן סלה. הגאון הגדול ...

מו"ה אפרים זע"ל נקרא זלמן אב"ד ור"מ דק"ק לובלין בן הגאון דק"ק

לובלין מו"ה נפתלי ... כ"ה תשרי ש"ן צדיק דל"ת לפ"ק. תנצב"ה.

פרטים מכתב היחש של הגאון ה"ר סענדר מרגליות): והשנית היתה אשת הגאון מו"ה שמואל יטעלקא בה"ג מו"ה משה מילאשיטוב (כמוכא ב"דעת קדושים" צד 67). כן הוא מוכא בס' "שם הגדולים" להגאון חיד"א ז"ל (אות א' סי' 209) וז"ל: "הג"מ אלכסנדר סענדר שור חבר ס' "שמלה חדשה", "תבואות שור" ו"בכור", נדפס בזאלקווא תצ"ג, והוא ספר נפלא על שחיטה ושרפות וענינים ביניים ופוסקים, והגילוי בי עיני יחזו כי העמיק בעיון ישר ובקיוצות גדולה וחדש כמה חידושי דעים: ס' "שמלה חדשה" הוא קצור דנים בטעמים קצרים ע"ד הרב הלבוש, ס' "תבואות שור" הוא פרוש ובאר רחב על "שמלה חדשה" בפלפול עצום, ורב תבואות בכח שור, וס' "בכור שור" הוא חידושי הלכות ופוסקים שמעתא ואגדתא על מסכת חולין ושאר מסכתות, והגאון בעל "תורת חיים" היה מר דוד, ומחדש נדפס ס' פרי מגדים על שיע' חר"מ ויטס מחלל ומטבחה את הגאון הנזכר מקצת שבתו" עמ"ל. ונמצא גם התום בפנקס (דף מ"ד ע"ב) על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב).

מנוחתו בכבוד בזאלקווא ועל מצבתו הדתים הטורים האלה:

כיצבת אבן יקרה, קרנא תחורה קבורה, כחבר ספר שמלה חדשה, תורה הוא וגם פרושה, ספר תבואות שור ובכור שור, הגאון מו"ה אלכסנדר סענדר שור בה"ד מו"ה אפרים זלמן שור, נפטר ביום ג' כ"ז שבט תצ"ו לפ"ק. תנצב"ה.

כט) ה"ר אליעזר דיין מפרעמיסלא. התום בפנקס (דף קל"ו ע"ב) על תקנת "שנתקנה בוועד יעריסלאב ביום ג' כ"ז אלול

תמ"א והתומים אתו ה"ר יעקב ביהר"ש מקראקא, ה"ר יחודה אברהם מבית לוי, ה"ר יצחק כהנא מבריסק הליטא דיין מפרעמיסלא, ה"ק קלונימוס בן הקדוש ה"ר משה סג"ל חיד"א זצ"ל דיין ממונא וה"ר מרדכי כהנא מוילנא (ראה הוספה י"ז).

ל) ה"ר אליעזר ליפמאן (ווסמן) ב"ר אריה לייב ב"ן מלובלין. התום בפנקס (דף מ"ד ע"ב) "ה"ק

אליעזר ליפמן מלובלין" על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב). בן התום (ברף צ"ג ע"א), "אליעזר ווסמן ביהר"ר אריה לייב ב"ן מלובלין" על קיום בחירת ראשי מנהיגי הקהלה מיום ג' ב' החוד"מ תנ"א, וכל הרואה את שתי החתימות האלה יביר כינע כי יד אחת כתבתן. עוד הוא התום (ברף ק"ט ע"א) על העריכת גם התום הוא בפנקס (דף רל"ב ע"ב) אודות אחד שלקח מעות יטל צדקה (ראה הוספה כ"ב) מיום ב' סיון תע"ד. והגאון הר"י לעוונישטיין כתב אל, כי ה"ר אריה לייב היה התנ"ה"ר ליפמאן [שהיה חתן המהר"ם מלובלין, כמוכר בשו"ג החדש אות מ' סי' ס"ט], בן הגאון ה"ר אברהם ב"ר משה אשכנזי היילפרין (מוכא בספרי "אנשי שם" ס' י"א).

לא) ה"ר אליעזר ב"ר חיים. התום בפנקס (דף מ"ה ע"א) על חוק תקנות שנגעשה בלובו ביום ב' י"א כסלו תס"א (ראה הוספה כ"ט).

והוא ה"ר אליעזר כמוהר"ח "שהבאתי בספרי, אנשי שם" (ס' ע"ה).

לב) ה"ר אליעזר ליפמאן ב"ר צבי הירש. התום בפנקס (דף ק"א ע"ב) על קיום בחירת ראשי העדה מיום ה' חוד"מ

תנ"ב. בן הוא התום (ברף קכ"ז ע"ב) על קיום בחירת ראשי העדה מיום ו' ב' החוד"מ תנ"ג, ועוד הפעם (ברף ר"ט ע"ב) הוא התום על בחירה בזאת מיום ב' החוד"מ תנ"ה.

גם התום הוא (בדף קמ"ג ע"א) על שטר חוב שנתנו ראשי הקהלה לה"ר נתן בדי"ר בצלאל מז"ס ג' כ"א שבט תע"ד. ונפטר בעיר זאלקווא.

זוה נוסח מצבתו:

"פ"נ הפרנס הגדול הנגיד המפורסם, צדקת ה' עשה ומשפטו עם ישראל, רישא דעמא, מרברנא דאומתו' בוצינא דנהורא כבוד התורני מו"ה אליעזר ליפמאן בהנאן מו"ה צבי הירש, אור נשמתו בג"ע עלתה למרום יום ג' ו"ט סיון תע"ו לפ"ק."

(ג) ה"ר אליעזר ליפמאן. בש"ע יו"ד הגדפס (זאלקווא תק"ב) עם באר היטב לה' משה ב"ר ברוך, נמצאה הסכמת בי דינא רבא דק"ק

זאלקווא, ואחד מהם הוא ה"ר אליעזר ליפמאן אבדיק סטערליסק (עין אות מ').

(ד) ה"ר אליעזר ב"ר אברהם. היה מחזיק ישיבה וחרבין תורה רביים.

ואלה הדברים החרותים על מצבתו:

יום ב' אדר תקמ"ב.

"איש תם יושב אהל, לא מש כיתין האהל של תורה לילות וימים, צלל בעמקי ים התלמוד טוב אדירים, הרבני המופלא ומופלג, צנא מלא ספרא, מוהר"ר אליעזר ליפמאן בהרב מו"ה אברהם ז"ל, תנצב"ה."

(ה) ה"ר אליעזר פאוור. הוא היה ספרא בזאלקווא. חבר ס' "ספרי הפלאות" מכיל ספרי מעשים בל"א מלוקטים מתלמוד ומדרשים.

גם נמצא בו ספרי מעשיות מר' שמואל ובנו ר' יהודה החסיד ועוד וזולתם (זאלקווא תקס"ט). מובא באוצר הספרים (אות א' ס' 468).

(ו) ה"ר אליקים געץ ב"ר ישראל מזאלקווא. מנהיג העדה והתום בפנקס (דף י"ג ע"ב) על תקנת הקהלה מז"ס

א"ח למב"י תנ"ד (ראה תלמה בחוספות). בן הוא התום (בדף מ"ט ע"ב) על הסכמה לעשות "קדובין" גדולה מכל משא ומתן שבעולם מז"ס א' כ"ג שבט תנ"ב. עוד נמצאה התימתו (בדף ס"ח ע"ב) מאור לז"ס ג' כ"ח השון תמ"ח על הרס שהחרימו את אחד הישיעים, יחד עם התימת ה"ר הלל ב"ר נפתלי הי"ן האב"ד מזאלקווא (מחבר ס' בית הלל) והתימת כל ראשי הקהלה. עוד הוא התום (בדף צ' ע"א) מז"ס א' טוב טבת תמ"ח על תקנת הקהלה שלא להניח לט"ום דרשן לדרוש בביתכ"ג בתפלת ישרות בשבת, כי אם במנהג מפני טרחא דצמחא. גם התום הוא (בדף ק"ל ע"א) מז"ס ב' א' דהחמ"פ תנ"ב על קיום בחירת ראשי העדה. והתום עוד (בדף קנ"א ע"א) על תקנת הקהלה שנתקנו בקוליקוב בעת האספה ביום ד' כ"ב שבט ת"ג (ראה חוסמות). עוד נמצאות התימותיו על קיום בחירות ראשי העדה מז"ס ה' א' דהחמ"פ תנ"ט (דף רט"ז ע"א), ומז"ס ה' דהחמ"פ תנ"ב (דף ק"א ע"ב).

(ז) ה"ר אפרים שיינערט. היה דיין בבית דינו של הגאון ה"ר יעקב אויגנשטיין בהיותו אב"ד בזאלקווא, ונתן הסכמתו בצירוף בי דינא

רבא על ספר "טהרת הקדוש" והתום שם: "ה"ק אפרים שיינערט מזאלקווא", נכתבה ביום א' ר"ח תמוז תקס"ד. וגם אחרי אשר נסע הגאון ה"ר יעקב אויגנשטיין לכהן פאר כמטמרת הקדוש בעיר לבוב, עוד נשאר בי דינא שלו בזאלקווא. כמו כן נמצאה הסכמת בי דינא רבא דק"ק זאלקווא על "זהר חדש" מז"ס ה' ו' טבת תקס"ז והתומים שם: ה"ר אפרים שיינערט, ה' יצחק שמיטין ב"ר פסח יהודה אבדיק ראובן (ראה

אות " סי' קע"ה), ה"ר יוסף שטערן סג"ל מזאלקווא וה"ר יוסף אליעזר בה"ר שטיין וואלף גאטליעב מזאלקווא.

(לח) ה"ר אפרים ב"ר ישעי'. היה דיון מציון ומורה צדק בזאלקווא ונפטר שם. ועל מצבתו כתוב הנוסח הזה:

„יום ד' ב' דר"ח חשון תק"ע לפ"ק."

איש יקר רוח קרן אפרים אשר הרבין תלמידים הרבה הריון המציון ומורה הנראה פ"ק זאלקווא, הרב הגדול החריף המפורסם מו"ה אפרים ז"ל בהרבנו מוהר"ר ישעי' ז"ל. תנצב"ה."

(לט) ה"ר אריה יהודה סג"ל הורוויץ. מנהיג העדה והתום בפנקס (דף צ"ג ע"ב) על תקנה שלא להניח את ה"ר מאיר ב"ר מקאליש לשבת בעיר גם להלאה, יען אשר הרבה להחרר ריב ומדנים בעדה, כן נמצא התום (בדף ק"ט ע"א) על הערכה. עוד הוא התום (בדף קל"ה ע"ב) על תקנה מיום ב' י"ג סיון ת"מ בענין הכנסות השמשים. ונמצא עוד הפעם התום (בדף כ"ה ע"ב) על הערכה מיום ג' ויישבתם על הארץ לכסח"ה תמ"ו, והתום (בדף צ' ע"א) על התקנה מיום א' טו"ב שבת תמ"ט שלא להניח לדרוש בשבת בשחרית כי אם במנחה, ואתו התום גם הנאון בעל „בית הלל" האב"ד בזאלקווא, והג' ה' יוסף לעוונישטיין כתב אלי, כי הוא בן ה"ר יהושע הארוך מפרעמיסלא.

(מ) ה"ר אריה ליב ב"ר מרדכי מארד"ש מקאמינקא. מנהיג העדה והתום בפנקס (בדף קל"ה ע"ב) על תקנה

הקהלה מיום ב' י"ג סיון ת"מ בענין הכנסת שמישי העדה, ונמצא עוד התום (בדף ק"א ע"ב) על קיום בחירת ראשי העדה מיום ה' חז"מ פסח תנ"ב.

(מא) ה"ר אריה יהודה ליב ב"ר מרדכי מזאלקווא. מנהיג הקהלה, והתום בפנקס (בדף קל"ה ע"ב) על תקנה

הקהלה מיום ב' י"ג סיון ת"מ בדבר הכנסת השמשים, גם התום הוא (בדף ס"ד ע"ב) על קיום בחירת ראשי העדה מיום ו' ב' דחז"מ פ"מ תמ"ט.

(מב) ה"ר אריה יהודה ליב חסיד. התום על חוק התקנות שתקן יחד עם הב"ד דק"ק לבוב, ושם התום גם הג"מ הלל אבד"ק

זאלקווא. התקנות האלה נתחזקו אחרי כן ע"י ה"ר ישכר בער אבד"ק הג"ל והקצין הטפסר הרופא מומחה מו"ה שמחה והתומים שם האב"ד וראשי הקהלה מק"ק לבוב מיום ב' י"א כסלו תס"א (ראה הוספות). והוא מובא באנשי שם סי' פ"ט ע"י"ט.

(מג) ה"ר אריה יהודה ליב ב"ר שמואל גרשון. היה אב"ד בק"ק סקאהל ומנהיגו כבוד בזאלקווא וחבר סי' לזית

הן (זאלקווא תצ"ב), הנדפס בכרך אחד עם סי' אור יקרות עה"ת שחבר בנו ה"ר יוסף בנימין זאב וואלף אב"ד דק"ק שינאווא. גם הוא נדפס בפני עצמו (דוהרנפריט תצ"ה).

ובעל סדר הדורות בשמות הספרים אות ל' הביא וז"ל: לזית הן ואור יקרות חברו אב ובנו הרב מו"ה אריה יהודה ליב בהרב החסיד מו"ה שמואל גרשון איש ירושלים בהגאון החסיד מו"ה ליב אב"ד האנטישין בהג"מ יואל בעל מחבר „בית חדש". ובנו הרב החריף מו"ה יוסף בנימין זאב וואלף פ"י התורה ע"פ דרוש, וקצת הדושים מהרב

נשן החסיד מוהר"ר נפתלי הירש ב"ר חנוך הענק עכ"ל (ראה הלאה אות ג' סימן מ"ו).

ואלה המידות החרות על מצבתו:

"פ"ג הרב המאוה"ג התריף איש צדיק תמים בעל מחבר ס' לווית חן כטו"ה אריה ודא לוב כטוה"ר שמואל גרשון ז"ל שנפטר וז"ג ב"ג אדר ראשון תפ"ט לפ"ק".

(מ) ה"ר אריה לוב ב"ר שמואל. כש"ע יו"ד (ואלקווא תק"ב) הנדפס עם באר היטב לה"ר משה ב"ר ברוך נמצאה הסכמת בי דינא

רבא דק"ק ואלקווא ובעיהם התום גם הג"מ אריה לוב ביה"ד שמואל האבד"ק האדרוב. גם האב"ד דשם ה"ר נפתלי הערין הלוי הורוויץ בא שם בהסכמתו.

(נ) ה"ר אריה ב"ר אברהם. הוא היה אחד מנדלי יישראל בואלקווא ועל מצבת הדרות הדברים האלה:

והאבן הזאת חוסמת היא את העיבורים ויאמרו מה הציון הלו ויאמרו אנשיו העיר קבר איש האלהים וכן בא בסוד ר' אור הגנוז מו"ה אריה בהרבני מו"ה אברהם ז"ל אשר יד לו בנגלה ונסתר, נגלו אליו תעלומות חכמה, לו שם באחד אשר הם אנשי שם. תנצב"ה.

(ז) ה"ר אשר ועלי: ב"ר ישראל שמואל. כס' צננצת מנחם (בערלן ת"פ) על

מאמרים תמוזים שביש"ס מאת ה"ר

מנחם מענדל אבד"ק ווענגראב במדינת מעהרין בן בתי של הנאון ה"ר אברהם שרענציל ז"ל (בעל איתן האורח), מוכא שם בסופו מאמר הנקוב בשם "התנצלות המחבר",

בו הוא מנה וחולק את שמות רבותיו אשר יצק מים על ידם, וזכר שם בו בתחלה למד אצל הרב הנאון בעל שו"ת ימיש נסע לק"ק ואלקווא ולמד שם אצל

הרב המופלג משה ועלי אבד"ק ואלקווא. ואולי זה הוא ה"ר אשר ועלי וזה נקרא כפי הכתיב רק בשם ועלי לבדו. אך הוא הביאו בתור "אב"ד, ויכול היות כי היה

שם ראב"ד.

זה נוסח מצבתו אשר העתיקו למעני:

"פה נטמן רבן של בני הגולה הרב הגדול החסיד כבוד מוהר"ר אשר ועלי, בן מו"ה ישראל שמואל אשר הרבין תורה בישראל והעמיד תלמידים הרבה ונפטר בשבת ב' אדר תכ"ח לפ"ק".

(ח) ה"ר אשר ועלי: בואלקווא. התום בפנקס (דף פ"ג ע"א) על תקנה מיום ה'

כ"ה מנחם אב תע"ו שלא יהי' אחד מקרובי הרב

אב"ד בתוך מנהגי הקהלה.

כה) ה"ר בנימין ב"ר אליעזר מלבוז. חתום בפנקס (דף קמ"א ע"ב) על קיום תקנות קהלת ואלקווא מיום ה' ד' סיון שפ"ד ואתו חתומים שם: ה"ר אברהם ב"ר ישראל יהואל ב"ן (הוא הנאון בעל "איתן האזרחי"; ראה ספרו "אנשי שם" סי' י"ב), ה"ר יוסף ב"ר יהושע סג"ל וה"ר אברהם אשכנזי שניהם אב"ד בלבוז (ראה אנשי שם סי' ה' וראה הוספה ב').

מט) ה"ר בנימין משה ב"ר אהרן. חתום בפנקס (דף קמ"ג ע"ב) על תקנת הקהלה מיום ב' כ"ז סיון שפ"ו (ראה הוספה ג').

נ) ה"ר בנימין ואב ב"ר ישכר בער. חתום בפנקס (דף י"ג ע"ב) על תקנת הקהלה מיום א' ה' למב"י תנ"ד (ראה הוספה י"ד). גם חתום הוא (בדף קל"ח ע"ב) על תקנת הקהלה מיום ב' י"ג סיון ת"ט בענין הכנסת שמישי העדה. בן חתם (בדף קפ"ז ע"ב) על קיום בחירת ראשי העדה מיום ה' חותמ"פ תנ"ו. עוד נמצאת חתימתו (בדף נ"ז ע"ב) על קיום בחירת ראשי הקהלה מיום א' ט"ז ניסן תמ"ו.

נא) ה"ר בנימין ואב ב"ר יוסף. היה דיין בואלקווא. ובס' "דעת הבמה" (האמבורג תנ"ב) "שחבר הרב הנאון מו"ה יהודה לוי ב"ר יוסף ד"ל מק"ק פינסק אשר היה אב"ד ור"מ בבמה קהלות במדינת ליטא (ראה בלילת יופי" ח"א דף מ"ט ע"ב), מביא שם הרושי תורה אשר שמע מהרב מו"ה דוד שיהי" בן אחיו של הרב הגדול מו"ה בנימין ואב שיהי" דיין מצוין בק"ק ואלקווא.

נב) הרב בנימין עוזר ב"ר מאיר. היה אבד"ק קלימנטוב ואח"כ היה ראש ישיבה בואלקווא. הוא חבר ספר, אבן העזר הרושי חלכות

גפ"ת ואשרי והרו"ף והרמב"ם על סדרי מועד נשים נזקין ועוד מסכתות אחרות, עם הקדמת המו"ל בן בתו של המחבר ה"ר אהרן מפנימטוב ביה"ד יהודה לוי, ובראשו הדרוש ביכמות מה"ר נפתלי הירץ ב"ר זאב וואלף בעל "אור יקרות" (ואלקווא תקנ"ג). רבאו שמה הרבה הסכמות וכתובן הסכמת הנאון ה"ר חיים כהן ראפפורט אבד"ק

לכוב וה' נפתלי הדין הלוי הורוין אבד"ק ואלקווא, גם הסבמת הגאון בעל
 "פני יהושע" אב"ד בפס"ד. בן חבר הדינים על ש"ע או"ה הנקראים ג"כ בשם
 "אבן העזר", נדפסו עם הש"ע (באמסטרדאם תק"ג). מנחתו כבוד באלקווא
 וזה נוסח מצבתו:

יום א' כ"ה אייר ת"ע לפ"ק.

"נפל ישר וגדול בישראל, איש קדוש וטהור אשר הרבין וישיבה בישראל, וחבר
 ספרים הרבה ולא מש מתוך אהל של תורה תמיד, הרב המאה"ג בנימין עזר
 בעל מחבר "אבן העזר" ב"מ מאיר תנצב"ה.

(ג) ה"ר בנימין וואלף ב"ר יעקב סג"ל. התום בין גדולי ישראל שחתמו על החרם
 הגדול באלקווא בשנת תק"א לפ"ק הגדס
 בס' לוחות העדות דפוס אלטנא, וחתום בשם: חק' בנימין וואלף בחרב מו"ה יעקבי
 סג"ל מדובנא. אביו ה"ר יעקובין הובא בהקדמת ס' "מענה אליהו" על ביצה ב"מ
 (ואלקווא תק"כ) ח"ל שם: "צדיק הראשון ה"ה הרבני המופלא והמופלג ההרף
 ודבקי הנגיד והטפסר המפורסם בכל א"ים החוקים מו"ה בנימין וואלף מאלקווא בן
 הרב הנגיד הטפסר מו"ה יעקובין מדובנא שהיה כו' ולולי הקרה ד' לפני מקרה טהור
 נברא רבה לחסות תחת כנפיו לא מצאה כח, ורצוני היה להעמיד דבר חשוב והרף
 בספרי מהני מילי מעלותא דאיתאמין משמיה דגברא רבה הנ"ל, אך במקום גדולתו
 שם ענותנותו ולא רצה לחסכים עמד", ויכל להיות שיה' גדליה שחבאתי (באות ג')
 ס' ב"ז) היה בנו.

(ד) ה"ר בצלאל ב"ר נתן. היה נקרא ר' בצלאל מוכסן, יען כי היה חשוב בחצר
 המלך סוביעסקי. רק לו היתה הוכות לשבור את
 המכס מהשחרה בעת ההיא, והמלך בנה לו בית גדול ורחב ידים ברחוב העיר ועד
 היום נקרא הבית בפי אנשי העיר: "בית סוביעסקי אשר בנה להקצין ר' בצלאל
 מוכסן". וראיתי בחוספות לס' "קריה נאמנה" (צד 302) מהרב הגאון מהר"ם שטרנאשון
 ז"ל הכי' שם ז"ל: נמצא בספר דברי הימים ישירודי אחד אשר שמו היה בצלאל
 נשא חן וחסד בעיני המלך סוביעסקי ויהי לו מחלבים בחציה, וכל הדברים שם היו
 נחתכים על פיה, והפולנים בנו אותו בשם "מדרש השני", כי גם המלכה דברה עליו
 טובות ע"ל. ובפנקס ואלקווא (דף ל"ז ע"א) מצאתי נזכר בשם: "ר' בצלאל מוכסן
 בן הקדוש ר' נתן, ונתקבל לחזקת הקהלה ביום ה' תמוז תמ"ה, וע"ז התיים: "נאום
 הולל בלא"ה הר"ר נפתלי ז"ל חונה פה ק"ק ואלקווא" שהיה בעת ההיא אב"ד שם.
 בן מוכ' שמו (בדף מ"ז ע"ב) מיום ד' ר' אלול תמ"ז בתאר: "האלוף הקצין". עוד
 נאמר שם (בדף ס"ב ע"ב), כי נבחר לגבאי בבית הכנסת ביום כ' חודש"מ פסח תמ"ו.
 אחרי כן נמצא שם (בדף ס"ד ע"א), כי נבחר בשנת תמ"ט לראש העדה והרשות
 ביהו ליתן כבודו לחתני הקצין כמוהר"ר חנוך להיות ראש הקהל לישב במקומו ולהיות
 כמותו לכל דבר, והדבר הזה, כי נבחר לראש הקהל ונתנה לו הרשות למהל על
 כבודו לחתנו הנ"ל נשנה בפנקס כמה פעמים. בן הוא התום (בדף קפ"ז ע"ב) "הק'
 בצלאל בן הקדוש הר"ר נתן" על קיום בחירת ראשי העדה מיום ה' חודש"מ תמו'
 (ראה את ג' ס' רמזי שם הבאתי את בנו הר"ר נתן).

ואלה השורים הרותים על מצבתו:

„פ"ג האלוף הקצין הנדיב מו"ה בצלאל מוכסן בהר"ר נתן ז"ל, כל ימיו היה מחויב
לונדו תורה, נפטר יום ב' ו"ט תשרי תנ"ז לפ"ק, הנצב"ה.

(נה) ה"ר בצלאל ב"ר יהודה ליב הלוי מואלקווא. חבר ספר „בשם בצלאל" על
פרקי אבות (פסד"א תקל"א).

בספר אמרי בינה המכיל הדושים מגדולי הדור וכן בספר אמרי נועם בפ' וישלח,
ויגש, דברים, ברכה, מובאים הדושי תורה גם בשמו, אביו ה"ר [אריה] ליב היה חתן
ה"ר חנוך מואלקווא ובעל כלילת יופי מדבר אודותיו בחלק הראשון צד קמ"ה וז"ל
שם: והנה להרב הנביר מו"ה חנוך מואלקווא היה עוד חתן אחר, מלבד הג"מ בנימין
זאב וואלף אבד"ק שינאווא בעל הספר אור יקרות, והוא הרב מוה"ר אריה ליב
סנ"ל שהיה אביו של הרב הנאון מוה"ר בצלאל זאלקווייז ז"ל בעל מחבר ס' „בשם
בצלאל" על מס' אבות והוא היה המסדר והמביא לדפוס את הס' אור יקרות בעיר
זאלקווא בשנת תצ"ב ובראש הספר הוסיף ג"כ נופך משלו קצת הדושים בפלפולא
הריפתא, וכן נדפס אה"כ בעיר וויניציאה בשנת תק"ב, והרב מו"ה בצלאל הנ"ל הוא
אשר הוציא ג"כ לאור את התלמוד ירושלמי ג' בבית עם פ' מהר"א פולדא בדפוס פסד"א
בשנת תק"ב, וע' לעיל אות א' ס' מ"ג ה"ר אריה יהודה ב"ר שמואל גרשון, ובאשר
כתב לי הג"מ צבי יחזקאל מיכלאוהן אבד"ק פלונסק (ברוסיא) היו לה"ר בצלאל
שתי בנות האחת בשם שרה והיא היתה אשת ה"ר צבי הירש מגיד משרים דק"ק
וואדיסלאב, בעל מחבר ס' עשרה למאות וס' ארץ צבי ובהקדמתו לספרו האחרון
מוזכר את אשתו שרה שהיא „בת הרב הגדול המפורסם מוה"ר בצלאל הלוי מק"ק
זאלקווא", והשנית בשם שבע והיא נזכרה בהקדמת הס' אשכול ענבים לה"ר שאול
כ"ץ יליד לונטשין, מגיד משרים בקראקא (ד' ווארשא תקצ"ב), בכתבו שם „שהוא
היה חתנו של הנגיד ר' אברהם שעבעס מקראקא והאשה שבע אמו של חתנו
(ה"ר אברהם הנ"ל), היא בת הנאון ר' בצלאל זאלקווייז אשר חבר ס' „בשם בצלאל”
ואשר היה חתנו של הג"מ צבי הירש המגיד מוואדיסלאב.”

(נו) ה"ר ברוך ב"ר ישראל, חתום בפנקס דף קמ"ה ע"א על תקנת הקהלה מיום
א' טו"ב מנחם תי"ט (ראה הוספה ח') ובדף ג"ז ע"ב
על קיום בחירת ראשי הקהלה מיום א' טו"ב ניסן תמ"ז, ואולי הוא המובא בספר
אנשי שם ס' קב"נ.

ג.

(נד) ה"ר גדליה ב"ר בנימין וואלף, היה ראב"ד בואלקווא וחתום על החרם מואלקווא
משנת תקי"א הנדפס בס' לוחות העדות דפוס
אלטונא. וחתום שם הק' גדליה בהרב מוה"ר בנימין וואלף זצ"ל מואלקווא, ביחד
עם הרב מו"ה נפתלי העריץ סנ"ל הורוויץ האב"ד מואלקווא, וכן נמצאה הסכמתו
על האלשיך (זאלקווא תקכ"ה) ביחד עם ה"ר אברהם מרדכי האב"ד מואלקווא וגם
חתום שם ה"ר ישראל מרדכי ב"ר ברוך, וכן נמצאה התימתו בפנקס זאלקווא דף
ס"ה ע"א מיום ה' י' אייר תקכ"א על נתינת רשות לר' ליב ווישנקר כי ימכור את
ביתו, והרב הזה היה בימי ה"ר ר' שמשון מיוזש שה"י אב"ד שם, בנו ה"ר הנאון

מוהר"ר אברהם חיים אבר"ק ולאטשוב מחבר ספר אורה לחיים על התורה (ואלקווא תקע"ז) ומובא בשו"ת החדש אות ג' סי' ח'. הרב ר' גדליה נפטר בזאלקווא, וחרת על המצבה:

ביום כ"ג מרחשון בשנת תקל"ז

פ"ג בכור הרב הותיק הדיין המצויין רב"ד דבר הקשה אליו מביאים, אוון משפטו ישרים והמימים, משיב לילות כימים, מו"ה גדלי' בן הרב מו"ה בנימין זאב ז"ל.

זה ה"ר גרשון נתן ב"ר בצלאל. חתום בפנקס דף רל"ז ע"ב בפסק אודות המדפיסים מזאלקווא שנהו בועד קדש ביערוסלאב כ"ז אלול

תנ"ט והתום הק' גרשון נתן בהקצין מו"ה בצלאל ז"ל (ראה תוספה כ"ג) וכתב אלי הג' מוהר"י לעוונישטיין שהוא הוא ה"ר גרשון וילנר שהתוהס אליו הגי"מ דוד טעביל בהארחוב בהסכמתו לס' תפארת ישראל זוטא, אבל לדעתו החוק הוא.

זה ה"ר גרשון נתן מזאלקווא. חתום בפנקס דף י"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום ב' ו' אב תס"ה (ראה תוספה י"ב) וברף פ"ג ע"ב

על תקנת שלא יהיו אחד מקרובי הרב בתוך מנהגי הקהלה מיום ה' כ"ה מנחם תע"ז ואולי הוא ה"ר גרשון נתן ב"ר בצלאל הג"ל.

ד.

זה ה"ר דוב בער ב"ר נתן נטע. אביו ה"ר נתן נטע ה' אב"ד בק"ק טורבין. ראה על אודותיו בשם הגדולים החדש אות ז' סי' נ"ה.

וכתב אלי הג' הר"י לעוונישטיין מ"י שיש לו לה"ר נתן נטע תשובה בס' בית אברהם והובא בשו"ת ר' חיים ברוך ר"פ הו"ד סי' ל"ז ל"ה ל"ט, והוא חתן ה"ר ברוך אברהם ברוך ר"פ המובא באנשי שם סי' יט"ב. ובנו ה"ר דוב בער מנהגו בזאלקווא.

זה נוסח המצבה:

ביום א' דראש השנה שנת תקכ"א

ה"ה הרב מוהר"ר דוב בער בהרב הגאון המפורסם מו"ה נתן נטע אבר"ק טורבין תנצב"ה.

זה ה"ר דוד ב"ר יצחק. היה מנהיג מדינה נוכד בפנקס ואלקווא: „האלוף המרומם הראש והקצין הישר והנמרד מנהיג מדינה והוא ה' חתן

הישי' ובזאלקווא נמצאה המצבה שלו אצל בת הישי' מרת טובה ומנוחתה אצל אמה אשת הישי' (עין אות י' סי' קל"א) ואצלם מונה ה"ר דוד ב"ר יצחק והם יטחו על משכבתם זה אצל זה בלי הפסק בנתיים. ואין ספק שהוא איש היה נקרא ה"ר דוד בתוך והגאון הישי' נתן לו את בתו מרת טובה לאשה. והנה החכם המופלג מו"ה ישראל לאנרא כתב אלי, כי כפי שהודיע אותו הרה"ג מו"ה יוסף ברוך צדק נמצא בסדר החזון, המנה אצלו בבני הרב הגביר הנכבד מו"ה נפתלי הדיין בערנישטיין ז"ל, כתב הדברים האלה: ה"ר דוד בתוך היה חתן הישי' ונפטר בימי עלומיו ונישאת אהוב ונחתו להג"מ אהרן מגוע צבי*), אבל זה לא יתכן כי הנה מצאנו בעיר ואלקווא

(*) בנו של הג"מ אהרן ה' ה"ר משה אבי הרב הגאון מו"ה אהרן מגוע צבי ראב"ד דק"ק בערלין והוא בעל מחבר ס' הגהות מנחת אהרן על הספר הארוך משי' ובשנת תקכ"ט בא בהסכמה ע"ס פנים מסכרות וחתים הק' אהרן בהרבני מו"ה משה הכ"מ מגוע צבי ראש ב"ד דק"ק בערלין יע"א.

מצבת ה"ר דוד ובצדו טמונה הנבירה מרת טובה בת רבינו ה"ר (ע"ן אות ט'
 ט" צ"א) ומה נראה כי ה"ר דוד ב"ר יצחק ה" בעלה וגם אמה אשת ה"ר מצאה
 שם מטתה, ואחר פטירת בעלה לא עקרה דירתה מואלקוא ונשאת לאיש אחר.
 אין כל ספק כי אשת הנ"מ אהרן מלונטשיץ היתה בת יטנה לה"ר. גם כתב אלי
 החכם הנ"ל כי בסדר החוס הנדפס בס' שפתי צדקים מה"ר העשיל מדינמנט נמו
 כן בסדר יחוס אחד מ"ר יצחק שפירא, כתב שהנ"מ יצחק באב"ד אבד"ק ברוד אשר
 היה בראשונה אב"ד בעדאן, היה ה"ן הקצין מ"ה דוד כתבן מואלקוא (ה"ר יצחק נפטר
 בכראדי יום ה' ד' תשרי תס"ה) ונדפסה ממנו הסכמה בס' צנצנת מנחם ובס' שם מיטמואל
 עה"ת. בתי מרת רחל היתה אשת הנ"מ ישאל ז"ל אבד"ק קאלויט בהנ"מ יהודה
 ליב ז"ל ה"מ דק"ק לבוב ה"ן הנ"מ פנחס משה הרק"ק ז"ל אבד"ק לבוב והרבנית מ'
 רחל מנוחתה בק"ק וראשונה נמצאה ביד החכם הנ"ל העתקה מנוסה מצבתה). וכן
 כתב אלי כי ביש"ת בית יעקב כתב יד בסדר החוס מהנ"מ שלמה יצחק היילשין
 כתב שהנ"מ נחמן בהנ"מ ישמחה ראפפורט ה"ן ה"ן הקצין מ"ה דוד ה"ן ה"ר.
 והנה ה"ר דוד ב"ר יצחק נזכר בפנקס ואלקוא דף מ"ה מיום ה' ד' אדר תמ"ו
 בדבר תביעות ושענות שהיו לו נגד ראשי ואלקוא בפני ה"ר בלוב ואמר
 עליו "האלוף המרומם הראש והקצין ח"ר והנוד מנהיג מדינה". ובדף מ"ז ע"א נזכר
 בנו הורנו האלף מ"ה שמשון, והוא חתום דוד בן לא"א ה"ר יצחק ז"ל מפדא.
 בדף צ' ע"א מיום א' מנחם טבת תמ"ה חתום על תקנת שלא להניח לשום דיוטן
 להרוש בשחרית בשבת כ"א במנהג, מפני טרוא דעמורא, ומסים שם! צ"א בהסכמה
 אחת מפי הרבני הקצין ראשי מנהיג הקהלה בצירוף כבוד המאמץ ה"מ ואב"ד
 מ"צ מ"י והתומים נאום הל"ל בלא"א נפתלי הנהגה ק"ק ואלקוא (הוא בעל בית
 הלל), נאם אריה יהודה סג"ל הורוויץ, דוד בלא"א יצחק מפדא (הוא ה"ר דוד
 שהבאת), מרדכי מומפרנט, ישראל איסרל, משהלם פייביש ב"ר אליעזר זצ"ל, אליקים
 געץ בלא"א מוה"ר ישראל ז"ל מואלקוא. וכן בדף צ"ג ע"ב חתום על זכרון דברים
 מיום ב' אייר תנ"א שהחליטו ראשי העדה לאסור על ה"ר מאיר ב"ן מקאלויט את
 הישיבה בעיר, יען כי הרבה להתרדב רוב ומדנים בתוך העדה ובדף ס"ד ע"ב על קיום
 בחירות מיום ו' ב' החודש תמ"ט, וכן נזכר בדף קנ"ו ע"א בתקנות ס"י ק"ב בשם
 "הראש והקצין מ"ה דוד ב"ר יצחק". ואלה המורים ההדורים על מצבתו:

תהלתו אין לספר ארו שבחבורה, הראש הקצין ומנהיג מדינה וארצות בדרך וישרה,
 נודע בשערים שמו מו"ה דוד בן ה"ר יצחק יצאה נשמתו בטוהרה ביום ב' ה'
 אייר כ' לפירה הנ"ל תנצ"ה,

סב) ה"ר דוד פרעגל מבוטשאטש. חתום בפנקס דף מ"ט ע"ב על תקנת הקהלה
 לעשות קרובי נדלה בכל משה ומתן מיום
 א' כ"ג שבט תנ"ב והתום ביהר עם ה"ר מרדכי מומפרנט מואלקוא, ח"ר משהלם
 פייביש ב"ר אליהו, ה"ר אליקים געץ מואלקוא, ח"ר והקאל ב"ר מאיר ז"ק, ה"ר
 ישמאל ב"ר יעקב אישכני בליך וח"ר שלמה ב"ר זימן כ"ן. עוד חתום בדף
 ס"ה ע"ב מאיר לום ג' ב"ה חשון תמ"ח על הרם נגד דשע אחד ביהר עם הרב ז'
 הלל ב"ר נפתלי (הוא בעל בית הלל) ועם שאר ראשי הקהלה. עוד חתום בדף קנ"א
 ע"א על תקנות הקהלה מיום ד' כ"ב שבט ת"ן בקולקוב (ראה הוספה ב') ובדף

כ"ח ע"ב התום על הערכה מיום ג' לסדר וישבתם על הארץ לבטח תמ"ו. עוד בדף קל"א ע"א התום על קיום תקנות ואלקווא שה' בועד וזוירו ח"י טבת תכ"ד (ע"יך הוספה י"ד) והוא המובא בספרי אנשי שם סי' קל"ו שה' ראש מדינה בגליל לבוב והתום על שטר הוקה ביריד יערוסלאב בשנת תמ"ה.

סג) ה"ר דוד ב"ר דניאל. התום בפנקס דף י"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום ב' ו' אב תס"ה (ראה הוספה י"ב) ובדף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ה (ראה הוספה ל"ב), ובדף צ"ג ע"א התום על קיום בחירת ראשי מנהיגי הקהלה מיום ג' ב' חודש מ"פ תנ"א, ובדף קפ"ז ע"ב התום על קיום בחירת ראשי העדה מיום ה' חודש מ"פ תנ"ו.

סד) ה"ר דוד ב"ר צבי הירש אשכנזי (בעל חכם צבי). הוא ה' חתן הקצין והפרנס מוהר"ר נתן מואלקווא (ע"יך אות ג' סי' רנ"ו) וגיסו הגאון ה"ר ארי' ליב (חתן החכם צבי, ע"יך אנשי שם סי' צ') עשה השיווך הזה עמו, ע"יך מגלת ספר (ווארשוי תרנ"ז) צד 65. וכן הובא בס' עשרת הלחם להגאון יעב"ץ אות ב' יע"ש וגם הוספה לס' תשובת שאילת יעב"ץ וכאשר כתב אלי החכם הר"י בהאריע"ר היה אבד"ק יאריטשוב.

סה) ה"ר דוד ב"ר אפרים מלבוז. התום בפנקס דף מ"ח ע"א על חוק תקנות הקהלה שנעשה בלבוז ביום ב' י"א כסליו תס"א ביחד עם ראשי לבוב (ראה הוספה כ"ט).

סז) ה"ר דוד ב"ר אליעזר ליפמן. התום בפנקס דף פ"ג ע"א מיום ה' כ"ה מנחם תע"ז על תקנת שלא יהיה אחד מקרובי הרב בתוך מנהיגי הקהלה.

סח) ה"ר דוד ב"ר שמואל הלוי. הוא הגאון בעל ט"ז ובא בחתימתו לקיים תקנת הקהלה בואלקווא שנעשה בועד וזוירו ביום ט"ד וביום ח"י טבת תכ"ד והתום: נאם דוד הוא הקטן בלא"א מוהר"ר שמואל הלוי זלה"ה מלבוז. ע"יך אודותיו אנשי שם סי' קל"ה וההתומים שם גם ה"ר שמעון גינצבורג מפרעמיסלא, ה"ר יוסף אייזיק מיאברוב, ה"ר שמואל זנוויל סג"ל מלבוז, ה"ר אברהם וואלפיש מקאלמי וה"ר דוד פרעגר מבוטשאטין (ראה הוספה י"ד ט"ז וט"ו).

סח) ה"ר דניאל ב"ר מנחם. התום בפנקס דף י"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום א' ה' למב"י תנ"ד (ראה הוספה י"א). ובדף קכ"ו ע"ב התום על בחירת ראשי העדה מיום ב' חודש מ"פ תנ"ג.

ה.

סט) ה"ר הלל ב"ר נפתלי הירצין. ⁽¹⁾ הגאון ה"ר הלל ⁽²⁾ נולד בשנת שעה' ונפטר בואלקווא בן שבעים וחמישה בשנת ת"ן כ"ב

⁽¹⁾ אביו ה"ר נפתלי הירצין היה בן הרב ר' שמואל פרנס דר"א בק"ק ברוסק ואביו של ה"ר שמואל היה ה"ר אהרן זעליג בעל ס' עמודי שבע (ע"יך אות א' סי' כ"ד).

⁽²⁾ בהקדמת בנו לס' בית הלל התום בחתימתו „הק' משה בן הגאון החסיד מ"ו מוהר"ר הלל ז"ל, ה"ה מיקרו ווילנא, חתן המרוסס החסיד מו"ה שלמה זלמן נר"ו בן החסיד מו"ה ישראל בן הגאון המפורסם מו"ה מאיר וואלש אב"ד נר"ו דק"ק ברוסק דליטא."

שבת (הקדמת בנו לבית הלל) והמעתיק למעני נוסחאות מהדבה מצבות מנאוי ישראל בעיר זאלקווא לא מצא המצבה שלו ואין ספק שטבעה בארץ. לעמית זה נמצאה מצבת בנו ה"ר אהרן ועליו הל' (ע"ן אות א' ס' כ"ב). לפי דעת הרב החוקר רש"י פ"ן בספרו קריה נאמנה (צד 82) נולד בעיר בחוסק, ושם למד וצק מים על ידי מורו הגאון מו"ה הירש רייזן דק"ק בדיסק (בית הלל י"ד ס' פ"ד ס"ק ד'), אך מה שהחליט ישם כי למד ביישיבתו של הגאון מו"ה העשיל יהו"י בעל הדרתו (שם ס' פ"ד ס"ק ד'), איננו נכון, כי ישם יאמר עם הספר: ושמעתי מקשים בשם בעל הדרתו מ"ז הגאון מו"ה יחזיע ז"ל מקראקא, ובמאן ראיה שלא היה תלמידו, והנה ישם בברדיסק לא האריך ימי שבתו ועתק משם אהלו לעיר ווילנא והיה גם הוא מבית דני של הרב בעל חלקת מחוקק בשנת ת"י ות"א (שם י"ד ק"י ס"ק א', קע"ג ה', קפ"ז א', רצ"ח), ובנראה נשאר בוויילנא עד אחר שנת תכ"ד (בית הלל י"ד פ"ג א' וכן הסכימו עמו חכמי ווילנא בשנת תכ"ד), ואז נקרא משם לאב"ד לכמה ערים בליטא ובאחרונה לעיר קידן, ובס' באר אברהם על שיטה סדרו משנה מה"ר אברהם כ"ד חיים לויסקר אב"ד ק ראש"ן בואמוט (פסד"א תמ"ג) בין שמות הרבנים נמצאה ממנו הסכמה יחד עם הסכמות עוד איזה רבנים ושם התום שמו: „הלל ב"ר נפתלי הירץ אבד"ק קודאן (שנתקבל לאבד"ק האמבורג ואלטונא) ג' שבט ת"ל, ומה שהובא בקונטרס מגילת ספר להגאון מו"ה יעב"ץ ד"ל הנספח לסוף ס' יציב פתם מהגאון הנ"ל, כי בשנת ת"ח היה עת צרה לישראל בארץ פולין ליטא ואוקריינא ע"י הצורך המיל ומשם נתפשט הגזירה לק"ק ווילנא ונדרה מקנה את הגאון בעל שער אפרים ובעל ברכת הובא ובעל הש"ך והרב החסיד בעל בית הלל ז"ל כו', איננו נכון לפי"ו כל עקר. מעיר קידן עלה בשנת ת"ל על בסא הרבנות בהאמבורג ואלטונא והיה ישם כמה שנים (בית הלל ס' י"א), וכן נראה מהסכמתו על המסמכות עם פ"ו באר אברהם, ובשנת תל"א הסכים על הספרים: אור הדין, עולת תמיד (דפוס אמס' תמ"א), וילקוט דהר, וישב באלטונא מן יום ה' י"ד סיון תל"ד עד שנת ת"ם, ומשם נקרא עוד הפעם לאב"ד בעיר זאלקווא ונתקבל תחתיו באלטונא והאמבורג ח"מ משולם זלמן מירלש, כי אחרי צאתו בשנת ת"ל בין המגורשים מווינא קבע מושבו בברלין ואח"כ באייר יצא הגאון בעל בית הלל לזאלקווא נתקבל ח"ר משולם זלמן על מקומו, וה"ר הרב בעל בית הלל נבחר מן המדרגה לשבת בועד הרבנים ביערסלוי (בית הלל י"ד פ"ד), ובא בהסכמה על ס' חלק שמשון (מה"ר שמעון ב"ר אפרים יהודה מוזאלקווא) ממגורשים תמזדים (פראג תמ"ז) ביום ד' י"ד אייר תמ"ז והתום ישם הלל בלא"א ה"ר נפתלי ז"ל הונה פה ק"ק זאלקווא, ועל ספר עולת יצחק על יו"ב מה"ר יצחק מטארניגראד (פסד"א תמ"ב) ביום ד' אייר תמ"ז, וכן גם ע"ס דת יקותיאל על תרי"ג מצות מה"ר יקותיאל וסקנד הלוי (זאלקווא תנ"י) והתום ישם הצעיר הלל בן לא"א ה"ר נפתלי הונה פה ק"ק זאלקווא, ועל ש"ע או"ח עם המג"א הוצאה ראשונה. בהיותו אב"ד בעיר זאלקווא קרא לבנו הגאון מו"ה משה יהודה אב"ד וי"מ בק"ק קעמפנא (בפולין גדול) ע"ן אודותיו בס' קריה נאמנה (צד 99) לסדר את הדין על ארבע ש"ע, ובנו סדר את הדין אב"ד ש"על חלק י"ד וא"ע וגם הוסיף הדינים משלו והוציאם לאור בשם בית הלל, וכן את החלק אבן העזר מס' ס"א והלואה השלים בנו הנ"ל, ובין המסכמים על בית הלל דפוס דודתנפרט תנ"א מרבני ד'

אֲרֵצוֹת הַמְּדִינֹת פִּלְזִין מִן ג' תִּשְׁרֵי תנ"א ביערסלאב נמצאה חתימת ה"ר פנחס משה מלבו (הוא הגאון ה"ר משה הריף, עיין אנשי שם סי' ת"י), ה"ר ארי' יהודה לייב מלאדמיר (עיין אנשי שם סי' פ"ט), ה"ר שאול קצנלינבוין מקראקא וה"ר נפתלי הכהן מפונק, וה"ר יואל הילפרין מלוצק (עי' אנשי שם סי' ר"ח). באחרונה נדפס הספר הזה גם בזאלקווא. וראיתי בשנה"ג החדש אות ה' סי' א' מביא את ה"ר הלל ב"ר יונה הלוי מחבר סי' בית הלל על ש"ע יו"ד ואה"ע, ואה"כ בס' ג' מביא ה"ר הלל אבד"ק זאלקווא. ושעה כי ר' הלל ב"ר יונה לא חיבר הסי' בית הלל רק ר' הלל ב"ר נפתלי הורין חברו וה"ר הלל ב"ר יונה הלוי אבד"ק העלמא וק"ק ווילנא הוא המובא בקריה נאמנה צד 97 סי' 37. — עוד נמצא שם ה"ר הלל זה התום בפנקס זאלקווא (דף ל"ז ע"א) על נתינת חזקת הקהלה לר' בצלאל מוכסן (ראה אות ב סי' נ"ד) מיום ה' י' תמוז תמ"ה (ראה הוספה כ"ח) ונוכרו תקנותיו אשר תקן בעיר זאלקווא בצירוף הרבנים מלבו מדף ל"ה ע"א עד דף מ"ד ע"א (ראה הוספה י"). וראיתי בהקדמת בנו הגאון ה"ר משה לסי' בית הלל שכתב וז"ל: וסמך לה זמן אסיפה לכל שטאספו שם כל העדרים הכמים קצינים והתנים לעשות תיקונים כדת מתקנים, נפת גבוים, בינת עם מבינים, נטיעות דרבוים, בצירוף הרבנים המופלגים גאונים גדולים ומפורסמים והנה גם בסא של אמ"ר הגאון החסיד ו"ל ה' מוטל בין הגדולים הגאונים שה' נבחר לעשות חקים ומשפטים ותיקונים בו. וכן נמצא בפנקס שם (דף ס"ח ע"ב) התום על חרם נגד רשע אחד מן יום ג' כ"ח חשוון תמ"ה ביהר עם ראשי הקהלה, ובדף פ"א ע"ב על הישבן מיום א' כ"ו ניסן תמ"ו. ובדף צ' ע"א התום על תקנה מיום א' טו"כ טבת תמ"ט שלא להניח לשום דרשן לדרוש בשחיתות בשבת כ"א במנחה מפני טרדא דעבודה (ראה הוספה ל"א), ובדף צ"ד ע"א בא ערה"ה ביום ד' כ"ד אדר תמ"ו על תקנה שלא יכבדו שום אורח לעלות לתורה נוסף על הקראים הנהגים, ובדף קל"ז ע"ב מיום ב' כ"ז מנחם תמ"ב על יסוד חוב שגפדעו. וראיתי בס' אור החיים צד 358 כי מלבד בנו הגאון ה"ר משה הנ"ל היו לו עוד שני בנים: ה"ר אברהם וה"ר ועליג, אשר היו דרים אתו באלטונא כנראה בכתב הרבנות הנכתב ב"ה ניסן תל"ה בעת כהנו בו אנשי הקהלה הזאת שנית על המיש שנה והתני תנאים עם הרב אודותם והביא שם כי גוף השטר ה' נמצא ת"י (של המחבר אור החיים) מן יום ג' כ"ב תמוז תל"ה ע"ש. ובנו ה"ר ועליג שהביא הוא ה"ר אהרן ועליג שהוכרתי באות א' סי' כ"ב ונפטר בזאלקווא והבאתי שם את נוסח המצבה.

ע' ה"ר הלל ב"ר שלמה מזאלקווא. הוא התום על החרם הגדול בשנת תקי"א בין גדולי ישראל בזאלקווא כמובא בס' לוחות העדות (דפוס אלטונא) ובראשונה חתם האב"ד ה"ר נפתלי הערין סג"ל הורוויץ. והוא נזכר בפנקס זאלקווא (דף ס"ו ע"א). כי נבחר להיות ראש העדה בשנת ת"ק, והתום בפנקס שם דף ס"ו ע"ב על קיום בחירת ראשי העדה מיום ד' אסרו הג' של סכה תק"א, עוד שם על העדכת מסים לאוצר הקהל, וכן התום דף ס"ח ע"א מיום ה' י' אדר תקכ"א על נתינת רשות לר' לייב ווישנקר, כי ימכור את ביתו, ואתו החתומים שם עוד הרבנים: הק"י שמשון מייזליש החתמה פ"ק זאלקווא יצ"ו, ישראל מדרב-במ"ה בירק, הק"י גדלי' בריב מוהר"ר בנימין וואלף וצ"ל, והק"י מדרב' ביהר' מ"ה יוסף.

ז.

(ע) הרבנית מרת וויטל בת ה"ר משה מרדכי אשת הרב בעל תבואות יסוד.
היא היתה בת ה"ר משה מרדכי
הנקרא ה' מרדכי ה' ליכטווס פרנס דד"א. ואחיה היה הנאון ה"ר אברהם אבלי האבד"ק
ואלקווא (אשר הבאתיו לעיל). וזה הוא נוסח מצבתה:

מצבת אבן יקרה, יראת ד' טהורה, אכסניא של תורה, מקום מה נורא, עמה ישרו
נהורא, הרבנית מרת וויטל בת המנוח מו"ה משה מרדכי ז"ל כ"ד חשוון ת"ק לפ"ק.

ז.

(עב) ה"ר זאב וואלף קאלוש מלבוז. חתום בפנקס דף קמ"ב ע"א על תקנת קהלת
ואלקווא שנתאשרה ונתקיימה ע"י מנהיגי
לבוז ביום ד' סיון שפ"ד ואתו החתומים שם עוד ה"ר אברהם אישנזי חוק"ק לבוב
(ע' אנשי שם ס' ה'), ה"ר אברהם בן (הוא בעל איתן האוהדי) וה"ר יעקב אליקים
ב"ן געטשליק (ראה הוספה ב').

(עג) ה"ר זאב וואלף מלבוז. חתום בפנקס דף ט"ח ע"א על חוק תקנות הקהלה
שנעשה בלבוז ביום ב' ו"א כסלו תס"א (ראה הוספה
ב"ט) והוא ה"ר זאב וואלף ב"ר פנחס אשר הבאתיו באנשי שם ס' קמ"ט אשר בא
בהסכמה בזמא דשוקא ביערסלוב בחדש תשרי תמ"ג על ספר בית יעקב ונמצאה
שמה גם החתמת הנאון ה"ר פנחס משה מלבוז (הוא הנאון ה"ר משה הרף ז"ל)
אשר בא עה"ה גם בפנקס העיר ההוא.

(עד) ה"ר זאב וואלף ב"ר ארי' יהודה ליב. חתום בפנקס דף פ"ג ע"א על תקנת
ביום ה' כ"ה מנחם תע"ז שלא יהי
אחד מקרובי הרב בתוך מנהיגי הקהלה והוא אשר הבאתיו באות נ' ס' ד"ג בתור
ביום של הרב בעל אור יקרות ע"ש. על אודות אביו בעמ"ס לזית הן כבר דברתי
באות א' ס' מ"ג ע"ש.

(עה) ה"ר זאב וואלף ב"ר יהושע העשיל. היה אב"ד בואלקווא וישיב שם על כסא
הרבנות אחר הנאון ה"ר יצחק לנדא
ונמצאה ממנו הסכמה על ש"ע הו"מ עם פ"ה הסמ"ע (ואלקווא תצ"ט) וכתוב עליה
הסכמת הרב המאור הגדול אבד"ק ואלקווא, ובא שם על החתום ביום א' ב' אייר
תצ"ט. לפ"ק והתום הק' זאב וואלף בהרב הנגיד המפורסם מו"ה יהושע העשיל החונה
פה ק"ק ואלקווא. וכן גם ע"ס ראשית חכמה (ואלקווא ת"ק) ביום י"ג תמוז ת"ק.
וכן הסכים על זהר (פפד"א ת"ק) ביום ד' שבט ת"ק.

(עו) ה"ר זבירי מענדיל בקראקא. בפנקס הקהל מואלקווא דף רל"ז ע"ב בהפסק
אודות המדפיסים מואלקווא חתום גם הוא בועד
יערסלאב ביום ב' אלול תמ"ט (עין הוספה ב"ג) והוא ה"ר אבד"ק בעלזא מחבר
ספר באר היטב על ש"ע הו"מ וז"ד, והסכים בועד ד' אצות על ס' חלקא דרבנן.
אביו הנאון אריה ליב הנקרא הויכער רבי ה' ליב היה אב"ד דק"ק קראקא וגפטר
שם ביום ט"ו אייר שנת תל"א.

ה.

עו) הרבנית מרת חיי' בת ה"ר מאיר וואהל. הגאון מו"ה מאיר וואהל היה בן הישר ה"ר שאול וואהל (קאצינעלנבוק) אשר כהן פאר בתור רב ואב"ד בק"ק בריסק ימים רבים, והנה במכתבו של הג"מ יוסף לעוונישטיין הנדפס בס' עיר תהלה (צד 154) הוא מזכיר שם כל בניו ובנותיו של הגאון ה"ר מאיר וואהל אך את הרבנית מרת חיי' לא הביא במספר אתם ולא אדע מדוע. על מעבתה הנמצאה בואלקווא חרותים הטורים האלה:

„ביום ב' ז' חשוון שצ"ג לפ"ק

פה טמונה אשה חשובה ויקרה, רחוק מפנינים מכרה, ושמה נקרא מרת חיי' בת הגאון תפארת ישראל אשר הרבין תורה בישראל בעיר ואם בישראל בק"ק בריסק מוהר"ר מאיר ז"ל יצאה נשמתה בקדושה ובטהרה."

והנה שאלתי את הג"מ יוסף לעוונישטיין להגיד לי אשת מי היתה הרבנית מ' חיי', והשיב לי כי היתה אשת ה"ר מרדכי בן הגאון ה"ר אברהם שרענציל (ע"ן אנשי שם צד 8) ואחיה הוא ה"ר ישראל בק"ק ואלקווא המובא מאת נכדו בהקדמה בית הלל. כוננתי כי הגאון בעל בית הלל חתם בהקדמה לבית הלל: הקטן משה בן הגאון החסיד מו"ה הלל ז"ל ה"ה מיקורי ווילנא, חתן המרוזם החסיד מו"ה שלמה זלמן נד"ו, בן החסיד מוהר"ר ישראל ז"ל בן הגאון המפורסם מוהר"ר מאיר וואלך [וואהל] אב"ד ור"מ דק"ק בריסק דליטא.

עו) ה"ר חיים מאך מצויומר. ראש מדינה דגליל לבוב, חתום בפנקס דף קנ"ב ע"א יחד עם ראשי המדינה דגליל לבוב על תקנות

הקהלה שנעשו בקוליקוב ביום ד' כ"ב שבט ת"ן, והוא אשר הבאתי בספרי אנשי שם סי' קס"ג, כי חתום ג"כ בפנקס לבוב על פסק דין בעירוף הגאון מו"ה משה חר"ף ז"ל, ובש"ת בית יעקב מה"ר יעקב ב"ר שמואל אבד"ק צויומר (דוהרנפורט תנ"ו) נמצאה הסכמתו בין הסכמות רוזנים וקצינים מנהיגי ד' ארצות בזמא דשוקא דיערסלוב מיום ג' כ' תשרי תנ"ג וחתום חיים ר' בודן מא"ך מלבוב.

עו) ה"ר חיים הלוי מיאבורוב. ראש מדינה דגליל לבוב, חתום בפנקס דף ל"ב ע"ב על קיום תקנות הקהלה מיום ג' כ' אייר

תס"ה, ביחד עם ה"ר אברהם מואלקווא הוא האב"ד דשם הג"מ אברהם אבלי (ראה הוספה י"ג) וחתום שם חק' חיים הלוי חר"ק יאבורוב וגם חתום שם הגאון ה"ר נפתלי חר"ן אשכנזי חוק"ק לבוב ואגליל, מלבד זה הוא חתום עוד בדף קנ"ב ע"א על תקנות שנעשו בקוליקוב ביום ד' כ"ב שבט ת"ן יחד עם ראשי המדינה דגליל לבוב (ע"ן בערך שלפניו), והוא אשר הבאתי בספרי אנשי שם סי' קס"ב ובכתתי שם שהיה ראב"ד ומצ' תוך העיר מלבוב וראש מדינה דגליל לבוב וראש ומנהיג דארבע ארצות וחתום בשני תוארים האחרונים בפנקס לבוב על שטר חוקה מיוחד יערוסלאב שנת תמ"ה, ומה שהבאתי שם כי בס' דרע ברך שלישי נמצאה הסכמתו והתם תחתיה חיים מיאבורוב שה" אב"ד נעמרוז בהמפורסם מוהר"ר יקותיאל זיסקינד כ"ן משנת תפ"ו. אך חסום הזה לא נכון הוא, כי הוא היה כהן ור' חיים שהבאתי ה' לוי, אך הוא ה' חתנו של ה"ר חיים הלוי שהבאתי כמו שכתב הגאון ה"ר לעוונישטיין בהערותיו לאנשי שם צד 242.

(ז) ה"ר חיים ב"ר אהרן. התום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תש"ד (ראה הוספה ל"ב).

(פא) ה"ר חיים שמחה ב"ר נחמן. במגילת יחסין אשר לה"ר שלמה יצחק היילפין הנמצא בכתב יד אצל החכם השלם מ"ה

ישראל לנדא נזכר ה"ר חיים שמחה מואלקווא בהג"מ נחמן בהג"מ שמחה ב"ן רפאפורט ז"ל. והנה ה"ר חיים שמחה זה היה ה"ר ה"ר מ"ה שלמה אבד"ק קאברין בהג"מ אבא מארי אבד"ק נאואד"ק. ובפנקס זאלקווא דף קמ"ט ע"א נמצאה חתימת אביו ה"ר נחמן ב"ר שמחה ב"ן רפאפורט על יט"ר חוב מיום א' י"ה כסלו תפ"ד יחד עם שאר מנהיגי הקהלה.

(גב) ה"ר חיים אברהם ב"ר יצחק הלוי הורוויץ. הוא היה מגיד מיושרים בלונדון ומנהיגו מואלקווא. הפמ"ג בס'

פורת יוסף בסוף הכללים הביא דבר חידושו בשם הכירו המופלא ומופלג ה' חיים אברהם הלוי הורוויץ מואלקווא. וזה הוא נוסח מצבתו :

יום י"ז תמוז שנת תק"ל.

פ"ג הרב הגדול צנא מלא ספרא מו"ה חיים [אברהם בן] מו"ה יצחק הלוי ז"ל

הורוויץ שהיה מגיד בק"ק לבוב.

(גז) ה"ר חיים ב"ר דוד. אביו ה"ר דוד היה אב"ד באסטרא ובנו ה"ר חיים מנהיגו בכבוד מואלקווא.

ועל מצבתו חרותם הדברים האלה :

האבן הזאת אשר שמתו מצבה להאי גברא דבלי בארעא הרב המופלג מו"ה

חיים בן הרב המאה"ג הגאון מוהר"ר דוד אבד"ק אסטרא תנצב"ה.

המעתיק בעדי נוסח המצבה לא רשם כלל פרט השנה אך יוכל היות כי נמחקו האותיות ולא נכר השומן עוד.

(בד) ה"ר חיים ב"ר מרדכי ז"ק מואלקווא. אביו ה"ר מרדכי ז"ל היה אבד"ק בערזאן בהג"מ מארי ז"ל אבד"ק לבוב (ע"ן

אנשי ים ס' שמ"ז) והובא בשו"ת ה' חיים ב"ר ה"פ הא"ע ס' כ"ב ה' חיים ב"ר מרדכי ז"ל מואלקווא ובנו של ה"ר חיים היה חנינו מרדכי חר מבי דעא רבא מואלקווא (ע"ן אות מ' ס' י"ג).

(שה) ה"ר חיים דאנצקער. נזכר בפנקס דף ה' ע"ב בשם "הראש הנגיד" נפטר יום ד' ה' שבט תקמ"ב והניח במותו "פירוש" של כסף

השייך לחיות תולה בכח"נ ביום המילה. ועין חיים של כסף. גם הניח מאה אדומים לסלק נתנות "על משך שלשה שנים כפי הערכתו" ואלף זהובים פליין

על ריקשטאנדטערימענין לצורך עניים ואביונים. מנהיגי העדה היו חייבים לו בזה אדומים על כתר, שהיה ממשכן אצלו, ובמותו הושבו וירשו את הכתר ההוא.

עוד נזכר בפנקס דף י"א ע"א מיום ד' כ"ה ניסן תק"י כי נבחר לנבאי ובדף י"ב ע"א מיום ה' כ"ה ניסן תקט"ז כי נבחר לראש, ובדף י"ה ע"ב מיום ג' כ' דחומש

תק"ב כי נבחר לאחד מטובי העיר, ובדף כ"ה ע"ב נאמר כי נבחר לראש בתח"מ פסה תקל"ד.

(ז) ה"ר חנוך ב"ר יקותיאל. התום בפנקס דף קמ"ה ע"א על תקנת מיום ה' כ"ה כסלו שפ"ז (ע"ן הוספה ו') :

(פ) ה"ר חנוך העניך ב"ר יאסקי. התום בפנקס דף ס"ח ע"ב אור ליום ג' כ"ה חשוון תמ"ח על חרם נגד רשע אחד יחד עם הנימ הלל ב"ר נפתלי (הוא האב"ד בעל בית הלל) ועם ראשי הקהלה ובדף ג"ז ע"ב התום על כתיבת ראשי הקהל מיום א' י"ז ניסן תמ"ז.

(פח) ה"ר חנוך העניך משידלוב. התום בפנקס דף י"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום א' ח' למב"י תמיד לפ"ק (ראה הוספה א) ובדף נ"ח ע"ב התום על הערכת מסים לאוצר הקהל ובדף צ"ג ע"ב חתום מיום ב' אייר תנ"א על תקנת הקהלה לאסור את הישיבה בעיר על ה"ר מאיר ב"ר מקאלויש בגלל אשר החרה רוב ומתנים בהעדה.

(פט) ה"ר חנוך העניך מואלקווא. התום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב) ובדף צ"ג ע"א על תקנה מיום ה' כ"ה מנחם תע"ז שלא יהיו קרובי הרב בתוך מנהגי הקהלה. וה"ר נפתלי הורין ב"ר חנוך העניך (שהבאתי באות ג' ס' ד"ג) הוא ה"י בנו ע"ש. וה"ר בנימין זאב וואלף האב"ד שניאוו בעל ס' אור יקרות כמו בן הרב 'מח"ה' א"יה ל"ב סג"ל (ע"ן אות א' ס' ל"ט) היו חותמיו. ובנו של ה"ר אריה ל"ב ה"י הרב מוהר"ר בצלאל ואלקווער (ע"ן אות ב' ס' נ"ח) ובלי ספק הוא אשר הביא הגאון יעב"ן בספרו מגלת ספר (ווארשיו תרנ"ו) ה"ל : הקצינים הספורסמים הרבנים כמו העניך וניסו ר' נתן ע"ה רצו שאיתשכח מואלקווא ואלמוד בבתי"ם שלהם ולעשות לי הספקה טובה. ואודות ה"ר נתן ה"ל ע"ן אות ג' ס' דנ"ו.

מ.

(צ) ה"ר טוב"י ב"ר יצחק. התום בפנקס דף י"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום ב' ו' אב תס"ה (ראה הוספה ל"ב). עוד התום בדף מ"ד ע"ב

על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב) ובדף קנ"ג ע"א על יט"ר הוב שנתנו ראשי העדה לה"ר נתן ב"ר בצלאל (ע"ן ערכו) מיום ג' כ"א שבט תע"ה. ובדף רנ"ה ע"ב התום על פסק דין בדבר כותל מפסיק בין המקולין של הקהל ובין חצר ביתה של אלמנה אחת מיום ג' ע"ה תמוז תע"ז וגם בדף רל"ב ע"ב מן יום ב' סיון תע"ד על פסק דין נגד ר' העשיל ב"ר שלמה מעות של צדקה והסיום שם ב"ר האלופים ראשים היוני קציני מנהגי הקהלה בצירוף ראשי מדינה הגליל. והתומים שם ה"ר נתן מואלקווא, אליעזר ליפמאן מלובלין, הק' שמשון מואלקווא, יהודה ל"ב מואלקווא, אהרן ועלי מואלקווא, יואל סג"ל הורוויץ, יעקב ב"ר דוד ה"ל ומאיר ב"ר יוסף ייזפא ה"ל (ע"ן הוספה כ"ב).

(צא) הרבנית מרת טוביה בת ה"שך. היא היתה אשת ה"ר דוד (ע"ן אות ד' ס' ס"א) ומקום מנוחתה הוא בעיר ואלקווא אצל בעלה ואצל אמה אשת ה"שך. ומנחתים זה אצל זה בלי הפסק בנתיים (ראה אות "ס' קל"א). וזה הוא נוסח המעבה :

סה נטמנה האשה הנבירה הצפורה מנורה הטהורה הרבנית מרת טוביה בת הרב הגאון מוהר"ר שבת"י ב"ר בעהמ"ח שפתי כהן. נפטרה בשבת יו"ד ניסן תע"ז לפ"ק תנצב"ה.

(גב) ה"ר יהודא ב"ר ישראל, היה אחד מגדולי ישראל בזאלקווא. ועל מצבתו חרותם המרים האלה :

מי ימלא שבחו ומעלתו, עליו דומיה תהלתו, מרגמית דלית בה טימא, נטמן פה צדיק תמים בכל פועלו, וכל ימיו בנעימות קולו שאג כגור ארוה יהודא. יהודא אתה יודוך אחיך בן הקדוש ר' ישראל ויצאה נשמתו לאל בשנת שצ"ב לפ"ק.

(גז) ה"ר יהודה אברהם ב"ר יצחק מבית לוי. היה דיין וראב"ד וריש מתיבתא בלוב (עיין אנשי שם סי' קפ"ז)

ונמצא חתום בפנקס זאלקווא דף קל"ז ע"ב על תקנה שנעתקה מפנקס ועד האצות שנחקנה ביערסלוב ביום ג' כ"ז אלול תמ"א ואותו החתום ישם עוד : הק' יעקב בא"א מהר"ד שלי"ט מקראקא, יצחק כהנא מבד"ס דלישא דיין מפדעמיסלא, קלונימוס בלא"א הקדוש ה"ר משה סג"ל הי"ד זצלה"ה דיין מפונא, אליעזר דיין מפדעמיסלא, הק' והצער מרדכי כהנא מווילנא (ראה הוספה י"א).

(גד) ה"ר יהודא במהרריי מיאזלוויץ. אחד ממנהיגי עיר לוב והוא המוכא באנשי שם סי' ק"ף, וחתום בפנקס זאלקווא דף מ"ה ע"א על חוק תקנות ק"ק זאלקווא מיום ב' י"א כסלו תס"א יחד עם הב"ד וראשי ק"ק לוב (ראה הוספה כ"ט).

(זה) ה"ר יהודא ליב בר ישראל יצחק. חתום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה

הוספה ל"ב) ובדף קנ"א ע"א חתום על יט"ר חוב שנתנו ראשי הקהלה לה"ר נתן ב"ר בעלאל ביום ג' כ"א שבט תע"ד (עיין אות ג' סי' רנ"ז) : ובפנקס דף הל"ב ע"ב מן יום ב' סיון תע"ד חתום על פסק ביחד עם גדולי ישראל (עיין הוספה כ"ב) בחתימת שמו : יהודה ליב מזאלקווא. ואין ספק הוא הוא ב"ר ישראל יצחק שלמה.

(צו) ה"ר יהודה צבי מזאלקווא. חתום בפנקס דף קמ"ט ע"א על יט"ר חוב מיום א' י"ח כסלו תפ"ד יחד עם שאר מנהיגי הקהלה.

(צז) ה"ר יהודא ליב ב"ר ישכר בער. היה מנהיג מדינה וחתום בפנקס דף קס"ב ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' שבט

תנ"א (ראה הוספה כ"ה) ובדף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב), ובדף י"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום ב' ו' אב תס"ה (ראה הוספה י"ב). על מצבתו הנעתקה למעני הדותים אלה הדברים :

וזאת ליהודא משנת וגמרא מזה וזוה התורני הרבני המופלא הראש הנגיד המפורסם מנהיג מדינה מו"ה יודא ליב בהר"ר ישכר בער ז"ל יום ה' ו' חשוון תק"א לפ"ק בזכות זה תנצב"ה.

(צה) ה"ר יהודה משה ב"ר ברוך מזאלקווא. ה"י ראב"ד מזאלקווא, וחבר באר היטב על שו"ע ז"ד, גם נזכר בדשימא

"לקוטי שושנים" מספרי הג"מ מתת"י שט"א ש"ן ז"ל סי' 1529 : "שו"ע ז"ד עם באר היטב לה"י יהודה משה ב"ר ברוך מזאלקווא (הי"ד תק"ח), ונמצאה שמה הסגמט הב"ד מזאלקווא."

צט) ה"ר יהודא ליב ב"ר יהודה משה. אחד מגדולי ישראל בזאלקווא ובס' לוחות העדות דפוס אלמונא נמצאה התימתו בין

החתומים על ההרס בשנת תקי"א כ"ט: הק' יהודא ליב באמ"ר יהודה משה מזאלקווא. ק) ה"ר יהודא משה ב"ר שמואל. גם הוא בא בהתימתו על ההרס הנ"ל וחתום הק' יהודא משה במהר"ר שמואל מזאלקווא

ואולי הוא בן ה"ר שמואל מזאלקווא יפהבאתי באות י' ס' ה"צ"ה.

קא) ה"ר יהודא ליב ב"ר נתן. היה דרשן ומוכיח ומנוחתו כבוד בזאלקווא. וראיתי כ"ט: הגדולים החדש ישם הביא באות ל' ס' ס"ו

וה"ל: הרב מו"ה ליב פאלאק, הרב המופלג המוכיח הגדול, דודו של הרב מוה"ר גדליה מלינון ו"ל (עיין שם אות ג' ס' ו'), ומוכיחו בספרו תשובות הן עה"ת ומביא בשמו הדין תורה, ודבריו מובאים ג"כ בספר גלילי זהב (פ"ט) עה"ת זאלקווא תקי"ג) ע"ל. ומנוחתו כבוד בזאלקווא.

וזה נוסח המצבה :

ביום ג' ט"ו אדר שני תקב"ד לפ"ק.

עדת המעבה זאת ליהודה גבר קלוחיו גבר ממלא, תורת אמת היתה בפיו פה פסק מרגליות בגולה גלה עמיקתא ומסתרתא עמי' שרא נהורא, הדרשן הגדול המוכיח התורני מו"ה יהודא ליב בה"ה מו"ה נתן ז"ל ונקרא בפיו כל ר' ליב פאלאק תנצב"ה.

קב) ה"ר יהודא ליב ברמ"י. חתום בפנקס דף קכ"ג ע"א על תקנת הקהלה מיום ה' ט"ו מנחם תק"מ, שלא לתת ישיבות למשרתי הקהל בלי כתב מהקהל.

קג) ה"ר יהודה ליב ב"ר ישראל מזאלקווא. נזכר בס' אור החיים ס' 1012. הוא חבר ספר מנחת יהודה, המכיל

פ"טים, המזכיר על מסורת התורה וחמ"ט מנלות (זאלקווא תק"מ), גם חבר ספר נפש יהודה, המכיל פ"טים על מדרשים תמוהים ועל פסוקי תנ"ך החמורים וקצת הדין נפ"ת ועל סמיכות יסודי המשינות, גם כתב פ"י על קצת מסורות, ויקרא כ"ט: יסודי מנחה ונדפס בתור תוספת לספרו מנחת יהודה (זאלקווא תקנ"ז) ומצאה שמה הסכמת הג"מ צבי הדין מייזליש אבד"ק זאלקווא מן יום ר' ט"ו אב תקנ"ה, גם הסכמת ה"ר יצחק ישמשון ב"ר פסח יהודה אבד"ק האווא ובעת מ"מ דק"ק זאלקווא מיום הנ"ל. ונפטר בזאלקווא ונוסח מצבתו :

יום י"ק ו"א אלול תקנ"ב לפ"ק.

וירד יהודה טעונתו, ויאסף אל עמיו גברא רבא זקן ושבע ימים ה"ה הרבני המופלא מוה"ר יהודא ליב, אשר חיבר ספר מנחת יהודה וספר נפש יהודה במוה"ר ישראל ז"ל תנצב"ה.

קד) ה"ר יהושע ב"ר ישכר בער. חתום בפנקס דף קל"ה ע"ב על תקנת הקהלה מיום ב' י"ג סיון ת"מ בענין הכנסת הישישים.

קה) ה"ר יהושע פלק ב"ר דוד. חתום בפנקס דף פ"ג ע"א על תקנה מיום ב' כ"ה מנחם תע"ז : שלא יהיה אחד מקדושי הרב אב"ד בתוך מנהגי הקהלה.

ק) ה"ר יהושע ב"ר מאיר הלוי הורוויץ. בבית החיים בואלקווא נמצאה מעברת והרות עליה :

ביום ד' ה' טבת תקס"ו לפ"ק.

נקבר ונטמן הרב ה"ה המפורסם כבוד מוהר"ר יהושע ביהרר ה"ה המפורסם כבוד מוהר"ר מאיר הלוי הורוויץ אב"ד טוקטין וצ"ל.

בשם הגדולים החדש אות מ' ס' כ"ה הביא את הרב מו"ה מאיר הלוי הורוויץ, הוא הגאון האמיתי ב"י אבד"ק טוקטין והגליל, בן הגאון מו"ה שמואל שמעלקא הלוי ז"ל בחרב מוהר"ר יהושע האדון ז"ל כהגאון מו"ה פנחס הלוי הורוויץ, ניסו של הרמ"א ז"ל וחושב שם גם את בנו : הגאון מו"ה יעקב יקל אבד"ק בראדו נלוגא ואחיו והגאון מו"ה צבי הירש אבד"ק טשארטקוב, ופליאה היא בעיני על כי לא הזכיר גם את בני ה"ר יהושע הגליל.

ק) ה"ר יהושע פייבל ב"ר ישראל. הוא מחבר ספר קצוי ארץ (ובאלקווא תקל"א, ובראדנא תקמ"ג), מוכא באוצר הספרים אות ק'.

ס' 432. הוא נולד בעיר טארניגראד והיה אחי הגאון מו"ה יצחק מאיר תאומים שד"ר אב"ד בואלקווא והתנו אביו ה"ר ישראל היה בן הרב בעל קקין דינעה. כי ה"ר בעל קקין דינעה ה"י אבי א) שרה אשת ה"ר מרדכי (נדולת שאול) ; ב) ה"ר יעקב תאומים (הקדמת עין יעקב לאהיו) ; ג) ה"ר יצחק מאיר תאומים שהוציא לאור העין יעקב ; ד) ה"ר יהושע פייבל שהוצא בשת"נ החדש ; ה) אשת ה"ר אביגדור קרא (הקדמת עין יעקב) ; ו) ה"ר ישראל תאומים (מוכא בהקדמת עין יעקב) ; ז) ה"ר פרוץ. בן כתב אלי הגאון ה"ר לעיוונשטיין ונתכן שד"ר יהושע פייבל ב"ר ישראל נשא בת דודו ה"ר יצחק מאיר ז"ל וגפטר בואלקווא.

זה נוסח המצבה :

פ"ג ה"ה הרבנו המופלג השגון מוהר"ר יהושע פייבל בן מוהר"ר ישראל מחבר ספר קצוי ארץ יום ש"ק ב' דר"ח תמוז תקל"ו לפ"ק תנצב"ה.

ק) ה"ר יואל היילפרין. הוא התום בפנקס דק"ק ובאלקווא דף הלוי ע"ב בפנקס אודות המדיסנים בואלקווא מיום כ"ו אלול תנ"ט בין

התאומים עליו "האלופים הקצינים החזונים מנהיגים דד' ארצות בועד קדש בזמא דשוקא ביערסלוב" ובא בהתימת שמו : הק' יואל היילפרין מק' יערסלוב (ע'י הוספה כ"ג). הוא היה אחד מראשי הועד של התאומים דד' ארצות בירוד יערסלוב וכבר דברת על אודותיו באנשי שם ס' ד"ח ע"ש.

ק) ה"ר יואל פיוויש ב"ר מאיר אישכנוי. התום בפנקס דף קמ"ג ע"ב על תקנה מיום ב' כ"ז סיון שפ"ו (ראה הוספה נ').

ק) ה"ר יואל ב"ר אברהם מואלקווא. התום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנה הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה

הוספה ל"ב) ובדף פ"ג ע"א התום על תקנה מיום ה' כ"ה מנחם תע"ו : שלא יהי אחד מקרובי הרב אב"ד בתוך מנהיגי הקהלה. וכאשר כתב אלי הג' מהר"י לעיוונשטיין הוא אחי ה"ר ישעי' בעל מהבר באר היטב ישן או"ח, ושם התייחס להב"ה וס"ה.

קיא) ה"ר יואל ב"ר יעקב סג"ל הורוויץ. התום בפנקס דף קנ"ג ע"א על שטר
 חוב שנתנו ראשי הקהלה לה"ר נתן
 ב"ר בצלאל מיום ג' כ"א שבט תע"ד: וכן בפנקס דף רל"ב ע"ב מן יום ב' סיון
 תע"ד התום על פסק דין „יואל סג"ל הורוויץ“ והתומים שם עוד הרבה גדולים (ע"ין
 הוספה כ"ב) ולדעת הר"י לעוונישטיין היה אביו אחי השל"ה המובא בעמק הברכה לאביו.

קיב) ה"ר יוחנן ב"ר אברהם. היה מורה הוראה ודרשן בזאלקווא והלך שם למנוחות.

וזה נוסה המצבה :

לפרט ואיש חסיד (שצ"ט) ו"ו סיון נתבקש בישיבת של בני עליו' שמו מוה"ר
 יוחנן ב"ר אברהם מורה הוראה ודרשן חסיד וענו היה סוגה בשושן נפטר בשביבה
 טובה שבע ורשן מלא מצות ותורה חרש וישן תנצב"ה.

קיג) ה"ר יום טוב ליפמן ב"ר נתן. התום בפנקס דף פ"ג ע"א מיום ה' כ"ה מנחם
 תע"ו על תקנה שלא יהי' אחד מקרובי הרב
 אב"ד בתוך מנהיגי הקהלה :

קיד) ה"ר יונה ב"ר משה הר"י מלובלין. התום בפנקס דף קמ"ג ע"ב על תקנה
 מיום ב' כ"ז סיון שפ"ו (ראה הוספה ג').
 לפי אשר כתב לי הר"י לעוונישטיין הנה הוא האיש משה הזה בעל מחבר הספר
 זכרון משה בן הג"מ אליעזר ליפמאן היילפרין ז"ל.

קטו) ה"ר יוסף ב"ר ירוחם סג"ל. התום בפנקס דף קמ"א ע"ב על קיום תקנות
 קהלת זאלקווא מיום ד' ד' סיון שפ"ד (ראה
 הוספה ב') והתומים שם עוד ה"ר אברהם בן החסיד ה"ר ישראל יחיאל כ"ץ (הוא
 ה"ר אברהם הפאפורט שרענציל ע"י אנשי שם אות א' סי' י"ב), ה"ר בנימין ב"ר
 אליעזר מלוב, וה"ר אברהם אישכנזי חונה בק"ק לבוב (הוא ה"ר אברהם ב"ר יואל
 אישכנזי קאצנעלפוינגען, ע"י אנשי שם אות א' סי' ח'). אביו ה"ר ירוחם ב"ר יוסף
 מבעלז הובא בחי'ו מהרש"ל סי' ק"א. כן העיר אותי הג"מ הר"ר לעוונישטיין.

קטז) ה"ר יוסף ב"ר יעקב כ"ץ. התום בפנקס דף קמ"ג ע"ב על תקנת הקהלה
 מיום ב' כ"ז סיון שפ"ו. והתום יוסף בהקדוש ר' יעקב
 כ"ץ זל"ה ה"ר (ראה הוספה ג'). אביו ה"ר יעקב ב"ר יצחק הוא בעל
 מחבר באר מים חיים עה"ת (קראקא ישע"ו) והתום בתקנה שלא לקנות הרבנות, מובא
 במכתב הר"י לעוונישטיין לס' עיר תהלה.

קצו) ה"ר יוסף ב"ר יעקב כ"ץ קראקוויר. התום שם בפנקס (ראה שם בהוספה).

קיז) ה"ר יוסף יאסקי ב"ר נפתלי הירץ מלובוב. התום בפנקס דף קמ"ח ע"א
 על תקנה מיום ב' ט' תמוז
 ת"ט (ראה הוספה ח'). ואביו הוא המובא באנשי שם סי' תמ"ז.

קט) ה"ר יוסף אייזיק מיאורוב, חתום בפנקס דף קל"א ע"א על קיום תקנת קהלת זאלקווא שה"י בועד זווירז ח"י טבת תני"ד וחתומים שם אתו ה"ר שמעון גינצבורג מפרעמיסלא, ה"ר ישמאל, ה"ר זנוויל סנ"ל מלוב, ה"ר אברהם ר' וואלפש מקאלמי, ה"ר דוד פרענער מבוטיטאטין וגם הגאון בעל ט"ו בא על החתום (ע"ן הוספה י"ד).

קכ) ה"ר יוסף ב"ר משה, על החרם הגדול בזאלקווא בשנת תקי"א הנדפס בלוחות העדות דפוס אלטונא בא נס הוא על החתום וחתום הק' יוסף בהרב מוהר"ר משה יצ"ו.

קכא). ה"ר יוסף ב"ר יצחק סנ"ל לנדא. אביו ה"ר יצחק סנ"ל לנדא וה"י אב"ד בק"ק אפטא, זאלקווא וקראקא (ע"ן סי' קע"ג) ובנו ה"ר (צבי) יוסף לנדא ה"י אב"ד בגריידיג והוא אביו הגאון מוהר"ר אלכסנדר סנדר לנדא האבד"ק בראדי, והוא ה"י בין החתומים על החרם הגדול (בשנת תקי"א) מגדולי ישראל בזאלקווא אשר באו לסייע להגאון מו"ה יהונתן אייבשיטין ז"ל הנדפס בס' לוחות העדות דפוס אלטונא, ושם חתם הק' צבי יוסף בהרב הגאון מו"ה יצחק סנ"ל וכן נמצא כי הסכים על ספר אותות למועדים (זאלקווא תקי"ב) ושם בא בחתימתו בין ראשי מדינות הגליל לבוב בהתועדות ה' אדר תקי"ב בלוב, והראשון הוא הגאון מוהר"ר נפתלי הירץ הלוי הורוויץ אב"ד מזאלקווא (ע"ן אות נ' סי' רנ"א) ואחריו חתום ה"ר יוסף בהרב יצחק הלוי לנדא ואחריו ה"ר נפתלי הירץ ב"ר משה (ע"ן אות נ' סי' רנ"ב) ואחריו ה"ר משה פנחס בר"א ר"ח מלובלין (ע"ן אות פ' סי' רס"ב) ואחריו ה"ר צבי הירש ב"ר משה (ע"ן אות צ' סי' רס"ז) וה"ר ישראל מרדכי ב"ר ברוך מזאלקווא (ע"ן אות י' סי' קצ"ה). וכאשר כתב אלי הגאון הר"י לעווינשטיין ה"י חתן הקצין מו"ה ישראל איסרל הפרנס דר"א (ע"ן להלן סי' קצ"ג). ומנהתו כבוד בזאלקווא ואלה הטורים חרותים על המצבה:

יום ג' ה' טבת תקכ"ו

עד הגל הזה ועדה המצבה קמה וגם נצבה להרב המאומה"ג החרף המפורסם מוהר"ר יוסף סנ"ל לנדא אב"ד דק"ק גריידיג בהגאון מוהר"ר יצחק אב"ד קראקא תנצב"ה.

קכב) ה"ר יוסף ב"ר יחזקאל סנ"ל לנדא. להגאון ה"ר יצחק סנ"ל לאנדא היו ג' בנים: ה"ר אברהם סנ"ל לנדא האב"ד באפטא, וה"ר יהודה סנ"ל לנדא, וה"ר יחזקאל סנ"ל לנדא (ע"ן דעת קדושים צד 111). ולה"ר יחזקאל ה"י בן, הוא הרב המאומה"ג מו"ה יוסף סנ"ל לנדא, וכאשר הביא בעל דעת קדושים (צד 120) מוזכר בפנקס אפטא משנת תע"ו עד תקט"ה, וה"י אב"ד בקלויז באפטא ואח"כ נתקבל לזאלקווא ומשם לבראדי. הסכים בשנת תקי"ב על שו"ת בית אברהם לר' אברהם הכהן אב"ד מטרלא (בערלין תקי"ג) וחתם יוסף בהרב המפורסם מו"ה יחזקאל סנ"ל לנדא. ובשנת תקי"ז הסכים ע"ס מצנפת בד (זאלקווא תקי"ז) בין רבני בראדי וחתם יוסף מזאלקווא בהגאון מוהר"ר לנדא: והר"י לעווינשטיין כתב לי כי ה"ר יוסף ה"י אבד"ק מעזריטש, סלוצק, עיר חדש,

ובקלויז באפטא. נמצאה ממנו הסכמה בס' הר הכרמל, כוכבי יעקב, חרב פיפיות (נגד הכ"ת ש"צ), כתר אהרן על בחינות עולם, ש"ס (דפוס אמשטערדאם) והובא בנוכ"י תניינא א"ח סי' צ"ג וסי' ס"ז חאה"ע סי' קנ"ח והוא ה"ר יוסף לנדא הי' אבי הג"מ ישראל יונה האבד"ק קעמפנא בע"ס מעין הברכות על ברכות, עין הברולה על אנדות והובא בשו"ת ברית אברהם החו"מ סי' ח'.

קנ"ה ה"ר יוסף ב"ר יהודה ליב. התוס בפנקס דף קכ"ז ע"א על תקנה מיום ה' ט"ז מנחם תק"מ, שלא לתת שכירות למשרתי הקהלה בלי כתב מהקהל.

קנ"ו ה"ר יוסף יוזפא בר"ד. גם הוא התוס בפנקס שם בימן הנ"ל בדבר הנ"ל.

קנ"ה ה"ר יוסף ב"ר פנחס משה. אביו ה"ר פנחס משה היה ראב"ד בזאלקווא ובנו היה נקרא בשם ה"ר יוסף הצדיק והי' בתחלה אב"ד ביאברוב, וויטקוב, סקאהל ומשם נתקבל לאב"ד בפוזנא והי' חתן הנאון מהר"ר יחזקאל לנדא בעל נוב"י והצל"ח, עיין מה שכתבתי אודותיו באות פ' סי' רס"ב (ה"ר פנחס משה).

קנ"ז ה"ר יוסף יוזפא סג"ל שטערן. היה דיין בבית דינו של הנאון ה"ר יעקב אורינשטיין בעת אשר שרת בקודש בעיר זאלקווא, והתוס ג"כ בהסכמה על סי' טהרות הקודש, וכן כאשר נתקבל הנאון הנ"ל לאבד"ק לבוב היה הרב ר' יוסף יוזפא שטערן ממלא מקום הרב ביהר עם ה"ר יוסף אליעזר גאטליעב כמבואר בהסכמתם על ספר תקפו כהן מהנאון בעל הש"ך (לבוב תק"ע) והסכמתו מן יום ג' כיג אדר ראשון תק"ע והתוס הק' יוסף יוזפא שטערן סג"ל, וכן נמצאה הסכמתו על זהר חרש (זאלקווא תקס"ז), וכן הסכים על חרושי מהר"ם ש"ף (פאריצק תק"ע) והסכמתו מן יום א' ה' כסלו תק"ע, והתוס הק' יוסף יוזפא שטערן סג"ל מזאלקווא. והי' תופס ישיבה שם ואהרי מות הרב ר' עקיבא דיין למדו תלמידים הרבה בישיבתו, ויסופי' בספר זכרון בספר להחכם המליץ מה"ל כי גם הוא לקח תורה מפיו בישיבתו, ובבית המדרש אחר התפלה הי' עטוף בטלית ותפלין ולמד שעור עיון בתלמוד ופוסקים ראשונים ואחרונים עם בחורי חמד הבאים מרחוק ומקרוב, אחרי אשר כבר עשו להם שם כלמור התלמוד ונפלאות עישו בחיפיות שכל גמרי'ן, והביא ג"כ שם כי הרב מטאריטין הי' בן הרב ר' יוזפא. ובנו הי' הרב ר' נתן והי' ג"כ אב"ד בראווע והובא בישועות יעקב חאה"ע.

קנ"ז ה"ר יוסף אליעזר גאטליעב. הי' דיין בבית דינו של הנאון ה"ר יעקב אורינשטיין בזאלקווא. ונמצאה הסכמתו ע"ס תקפו כהן (לבוב תק"ע) והתוס הק' יוסף אליעזר גאטליב מזאלקווא וכן על זהר חרש (זאלקווא תקס"ז) (עיין בערך שלפניו).

קכח) ה"ר יוסף יוזפא ב"ר שמואל הלוי. היה תופס ישיבה בזאלקווא וחבר ס' יד יוסף חרושים גפ"ת על ג' פרקים הראשונים ממס' ב"מ (זאלקווא תקפ"ט) ומנוחתו כבוד שם וזה נוסח המצבה :

יום א' כ"ב טבת תקפ"ו לפ"ק אברה כלי המלחמה ונסחמו מעיינות החכמה יוסף הוא המשיביר לבל עם ד' מלחמתה של תורה, ויצא שמו בכל הארץ, גדולו עולם ילדו על ברבו, יוסף זקן ויושב בישיבה צדיק ועניו כי כמוהו מורה, פה מפיק מרגליות יושב ודורש ומתגבר בתורה, אליו ידרשון מאפסי ארץ רוח אלהים בו מאוד נורא, אדמו"ר ה"ה הרב הגאון המובהק רשכב"ה מוסת הדור נר ישראל ע"ה פ"ה המפורסם מו"ה יוסף יוזפא זצ"ל יצאה נשמתו מתוך עומק ההלכה בקדושה ובטדרה תנצב"ה.

קכט) ה"ר יחזקאל ב"ר מאיר ז"ק מנהיג התום בפנקס דף י"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום א' ה' למכ"י תנ"ד לפ"ק (ראה הוספה י"א), עוד בדף הנ"ל על תקנה מיום ב' ז' אב תס"ה (ראה הוספה י"ב) ובדף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב) ובדף מ"ט ע"ב התום על ההלכות ראשי העדה לעשות קרובי גדולה מכל מיטא מתן שבעולם מיום א' כ"ג שבט תנ"ב, ובדף צ"ג ע"ב התום על ההלכות ראשי העדה, כי לא יתנו עוד לה"ר מאיר כ"ץ מקאליש לשבת בעיר עקב אשר יחרחר ריב ומדנים, ובדף קס"ב ע"ב תקנות הקהלה שנתקנו ביום ג' ב' שבט תנ"א (ראה הוספה כ"ה).

קל) ה"ר יחזקאל בר"מ כ"ץ. נזכר בפנקס דף קס"ב ג' בין המשה אשר נבחרו להיות שומרי תקנות שנתקנו ביום ג' ב' שבט תנ"א ונזכר בשם „האלוף הראשי“.

קלא) הרבנית מרת יענטה בת ה"ר זאב וואלף מווילנא. הוא היה אחי הגאון בעל מהדורא בתרא, והיא היתה אשתו של הגאון היש"ך ז"ל. ומנוחתה בזאלקווא ובלי ספק כאשר הלך למנוחות בשנת תכ"ג בעיר העלישוי נסעה לבתה מרת טובה לזאלקווא כי היתה שם אשת ה"ר דוד ב"ר יצחק (ע"י אות ד' ס' ס"א) וחרות על המצבה :

ביום ב' ו"א אייר תס"ח לפ"ק.

נקברה האשה הרבנית והוקנה הצדקת והגבירה הצנועה והחסידה מרת יענטה בת הרבני הגביר ה"ר בנימין זאב וואלף ז"ל מווילנא אשת הרב הגאון מהר"ר שבתי כ"ץ בעל מחבר שפתי כהן.

קלב) ה"ר יעקב ב"ר משה מלכוב. בפנקס זאלקווא דף רל"ז ע"ב בפסק אודות המדפיסים שהיו בועד יערוסלאב כ"ז אלול תנ"ט נמצאה גם התימתו יעקב בלא"א מהר"ר משה יצ"ו מלכוב (ע"י הוספה כ"ג) ולפי אשר כתב לי הרה"ג מהר"י לעוונישטיין הוא ה"ר יעקב האבד"ק לעשנוב וגליל פאדאל"י בהג"מ משה פנחס הריף.

קלג) ה"ר יעקב אליקים כ"ץ נעמשליק. חתום בפנקס דף קמ"ב ע"א על תקנת קהלת זאלקווא שנתקיימה ע"י מנהיגי לבוב ביום ד' סיון שפ"ד וחתומים שם עוד: ה"ר אברהם אישכנזי חוק"ק לבוב (הוא המוכא באנשי שם סי' ה'), ה"ר אברהם כהן (הוא בעל איתן האורח), וה"ר זאב וואלף קאליש מלבוב (ראה הוספה ב').

קלד) ה"ר יעקב יונה ב"ר אליקים. חתום בפנקס דף קמ"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ו"ך סיון שפ"ו (ראה הוספה ג'); אולי הוא אשר הוכא אצל מהר"ם לובלין סי' קכ"ב, ויש לו הסכמה בסמ"ע חו"מ כאשר העירני הרב הגאון הר"י לעוונישטיין.

קלה) ה"ר יעקב ב"ר אהרן זעליג. חתום בפנקס דף קמ"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום ב' כ"ז סיון שפ"ו (ראה הוספה ג').

קלו) ה"ר יעקב קאפיל ב"ר דוד סג"ל. גם הוא חתום בפנקס שם בדרך הנ"ל בזמן הנ"ל (ראה שם הוספה ג').

קלז) ה"ר יעקב ב"ר ישראל יוסף הכהן אישכנזי. חתום ג"כ בפנקס שם בדרך הנ"ל ובזמן הנ"ל (ראה שם הוספה ג').

הוספה ג'). לפי שכתב אלי הר"י לעוונישטיין הוא ה"ר יעקב ר"מ בריסק חתן הרב בעל תו"ט ואף שבמנילת איבה כתוב יעקב יוסף קרא שמו השני ע"ש אביו.

קלח) ה"ר יעקב ב"ר יהודה ל"ב פרוזנר. חתום בפנקס דף קמ"ה ע"א ע. תקנת הקהלה מיום ב' ט' תמוז ת"ט (ראה הוספה ח').

הוספה ח') ואולי הוא המוכא באנשי שם סי' רמ"ד.

קלט) ה"ר יעקב נפתלי מבית לוי. חתום בפנקס דף קמ"ה ע"א על תקנת הקהלה מיום א' ט"ז מנחם אב ת"ט (ראה הוספה ח').

ה') ולדעת הג' הר"י לעוונישטיין הוא בן הגאון מוהר"ר שלמה ב"ר יצחק אברהם מבית לוי המוכא באנשי שם סי' תק"ט.

קמ) ה"ר יעקב ב"ר משה. חתום בפנקס דף הנ"ל ובזמן הנ"ל (ראה הוספה ח'); ולדעת הג"מ יוסף לעוונישטיין הנה הוא הג"מ יעקב

האבד"ק בוטשאטין בהג"מ משה מאך מזאלקווא אח"ז אב"ד שאריגראד בה"ר שמואל מברסק ונפטר תמ"ג. אבל רחוק לדעתו שהוא החתום בפנקס.

קמא) ה"ר יעקב בהרר"ש מקראקא. חתום בפנקס דף קל"ז ע"ב „הק' יעקב בא"א מוהרשלי"ט מקראקא" על תקנה של

הועד דארבע ארצות שתקנו ביעראסלאב ביום ג' כ"ז אלול תמ"א וחתומים אחריו: יהודה אברהם מבית לוי (הוא ה"ר יהודה אברהם ב"ר יצחק סג"ל מבית לוי שה')

דיין וראב"ד ורי"ש מתיבתא כלבוב המוכא באנשי שם סי' קפ"ז, יצחק כהנא מברסק דליטא דיין מפרעמיסלא (הוא המוכא באנשי שם סי' רפ"ט), קלונימוס בלא"א

הקדוש הר"ר משה סג"ל הי"ד זצלה"ה דיין מפוזנא, אליעזר דיין מפרעמיסלא, דק' והצעיר מרדכי כהנא מווילנא (ראה הוספה י"ז); והוא ה"ר יעקב במהר"ם משיקטין

מנהיג בארבע ארצות אשר נמצאה התימתו בפנקס לבוב בשנת תמ"ז ביריד יערסלב עיין אנשי שם סי' רמ"ה;

קמב) ה"ר יעקב ב"ר שמיאל בליך אישכנזי. חתום בפנקס דף קל"ה ע"ב מיום כ' י"ג סיון ת"מ על תקנה בענין הכנסות השמישים.

קמג) ה"ר יעקב ב"ר אלכסנדר ב"ן. חתום גם כן בפנקס כדף הנ"ל ובזמן הנ"ל על תקנה הנ"ל ובדף ק"א ע"ב על קיום בחירה מיום ה' חודש"פ תנ"ב. לפי דעתי היה אביו ה"ר אלכסנדר ב"ן בנו של הסמ"ע, ראה ספרי אנשי שם סי' ע"ט וסי' תקכ"ה.

קמד) ה"ר יעקב ב"ר אהרן סג"ל. חתום בפנקס דף י"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום א' ח' למכ"י תנ"ד לפ"ק (ראה הוספה י"א).

קמה) ה"ר יעקב ב"ר דוד נתן מבוטשאטש. חתום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה

הוספה ל"ב) ובדף צ"ג ע"א הוא חתום גם על קיום בחירת ראשי מנהיגי הקהלה מיום ג' ב' דחודש"פ תנ"א. ובדף קפ"ז ע"ב על קיום בחירת ראשי העדה מיום ה' חודש"פ תנ"ו ובדף קל"ה ע"א על קיום בחירה מיום א' דחודש"פ תנ"ה.

קמו) ה"ר יעקב ראהטינר. הוא נזכר בפנקס דף קס"ב והוא היה אהר מהמשת האלופים אשר נבחרו להיות שומרי תקנות שנתקנו ביום ג' ב' שבט תנ"א.

קמז) ה"ר יעקב סג"ל הורוויץ. חתום בפנקס דף רל"ב ע"ב בטס הק' יעקב סג"ל הורוויץ נאמן דק"ק זאלקווא (ראה הוספה כ"ב).

קמח) ה"ר יעקב אברהם בר"י. בפנקס קראקא נמצא פסק דין אחד בועד קדש ישהי' בק"ק סטרעליסק ביום ב' י"א אלול תס"ה

והתומים עליו כל רבני הגליל ובראשם הנאון ה"ר נפתלי הירץ אישכנזי אבד"ק לבוב ואחריו התומים אברהם החונה בק"ק זאלקווא (הוא ה"ר אברהם אבלי ב"ר מרדכי, עיין אות א'). צבי יכונה הירש החונה בק"ק ליסקא (עיין אנשי שם שם צד 246 בהערות מהר"י לעוונישטיין), יעקב אברהם בלא"א מוה"ר זאלקוויז (עיין אנשי שם סי' תמ"ח) והוא בן ה"ר יצחק זאלקווער הוא הפרנס דר"א ה"ר אברהם חתן הגמ"ע יעקב שור האבד"ק לויצק — בראדי בעל ספר בית יעקב על סנהדרין. בן כתב הר"י לעוונישטיין שם צד 247 ע"ש וכאשר כתב אלי החכם השלם מוהר"ה וועטשטיין מצא בפנקס קראקא חתום יעקב אברהם מזאלקוויז פ"ה דר"א בועד יערסלב יום ו' ט"ב מרחשוון תע"ח לפ"ק.

קמט) ה"ר יעקב מזאלקווא. חתום בפנקס דף י"ג ע"ב מיום ב' ו' אב תס"ה (ראה הוספה י"ב) והוא שנתקבל לחזקת הקהלה עם בנו

ה"ר ברוך וחתנו ה"ר אליקים ב"ן ביום ער"ה ואדר תמ"ח (פנקס דף ל"ד ע"א) ובדף מ"ד ע"ב הוא חתום על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב) ובדף קנ"ג ע"א הוא חתום גם על שטר חוב שנתנה הקהלה לה"ר נתן ב"ר בצלאל מיום ג' כ"א שבט תע"ד ואולי הוא ה"ר יעקב מזאלקווא שהבאתי.

קנ) ה"ר יעקב ב"ר דוד. חתום בפנקס (דף רל"ב ע"ב) מן יום ב' סיון תע"ד על פסק דין והתומים שם עוד הרבה גדולים (עיין הוספה כ"ב) ואולי הוא ה"ר יעקב שהבאתי בערך שלפניו.

קנא) ה"ר יעקב ב"ר רוב בער. חתום בפנקס דף קכ"ז ע"א על תקנה מיום ה' ט"ז מנחם תק"מ שלא לתת שכירות למשרתי

הקהלה בלי כתב מראשי הקהל; והוא המובא באנשי שם סי' רס"ד ע"ש.

קנב) ה"ר יעקב מלבוז. היה מו"צ בואלקווא ועל ספר פרי מגדים מהגאון ה"ר יוסף תאומם (פסד"א תקמ"ז) נמצאה הסכמת ה"ר צבי

הירש ב"ר שמשון מייזלש אבד"ק זאלקווא וגם הסכמת ה"ר יעקב מלבוז מו"צ בואלקווא מן י"ג תמוז תקמ"ו, ואולי הוא הנזכר באנשי שם סי' רס"ד.

קננ) ה"ר יעקב משולם ב"ר מרדכי זאב אורנשטיין. היה בימי עלומיו אב"ד דק"ק זאלקווא והגליל כי

נקרא שמה אחרי כבוד למלאות מקום הגאון ה"ר משה צבי הירש מייזלש אשר נקרא השמימה בשנת תקס"א ואח"כ בראשית שנת תקס"ם נבחר פה אחד לאב"ד ור"מ

בעיר לבוב וכבר דברתי על אודותיו בספרי אנשי שם סי' רס"ו. ונמצאו ממנו הסכמות בהיותו שרת בקודש בעיר זאלקווא ע"ס שבט יהודה (זאלקווא תקס"ב) מן כי מנחם

אב תקס"ב והתום שם הק' יעקב בהגאון מלבוז פה ק"ק זאלקווא יצ"ו, וע"ס דרך חיים קיצור של"ה (זאלקווא תקס"ב) מיום א' טו"ב מנחם תקס"ב ע"ס תקון השלחן

(זאלקווא תקס"ד), ע"ס טהרות הקודש להגר"א מווילנא (זאלקווא תקס"ו) בצרחה הרבנים המופלגים המאורות הגדולים בי דינא רבא דק"ק זאלקווא והתומים הק'

אפרים שיינערט מו"צ בואלקווא, הק' יוסף יוזפא שטערן מו"צ בואלקווא, וכן נמצאה גם הסכמתו ע"ס הלולא דפסחא על הגדה של פסח (לבוב תקס"ד) מיום ג' סיון

תקס"ד והתום שם יעקב אורנשטיין אבד"ק זאלקווא והקרי"ו, גם ע"ס ארבע כוסות מה"ר שלמה פאפאענהיים זאלקווא תקס"ה והתום שם יעקב אבד"ק זאלקווא.

קנד) ה"ר יעקב ב"ר זאב קראנץ. הוא הנודע בשם „המגיד מדובנא" הובא בכנסת ישראל לרש"י פ"ן ד"ל; נולד בזעטל ולמד

אצל אביו הרב, ובהיותו בן י"ה נסע למעזריטש ולמד שם בביה"מ והיה דורש לפעמים לפני מביתו הרושי תורה ומוסר, ויצא לו שם מגיד משיכול וקבלוהו עליהם

נכבדי העיר למגיד מישורים וישב אתם כשתי שנים, ומשם נקרא אחרי כבוד לק"ק זאלקווא, ואח"כ לק"ק דובנא, וישרת שם בקודש שמונה עשרה שנה, ואח"כ נבחר

בהעלמא ומשם נקרא לזאמושיץ ושם ישב על כסא הרבנות חמש עשרה שנה ונפטר שם י"ז טבת תקס"ה וע"ע בכנסת ישראל על אודותיו.

קנה) ה"ר יצחק ב"ר נתן. חתום בפנקס דף קמ"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום ב' כ"ז ניסן שפ"ז (ראה הוספה ג') והתום יצחק בלא"א

נתן ד"ל המכונה אייזיק.

קנו) ה"ר יצחק ישכר ב"ר חנוך אברהם. מנוחתו כבוד בואלקווא ואלה הטורים חרותים על מצבתו:

יום ב' י"ב ניסן לפרט בנשמתו [שצ"ח] אברהם חכמת (מבטיו) [חכמיו] הגאון האב"ד מו"ה יצחק ישכר בה"ר חנוך אברהם ד"ל הרבין תורה בישראל פרה כחמר זקן טלא חכמה גלוי' וסתומה איש חסד ירא שמים זכותו יעמוד לנו.

ועל האבן הזאת ג"כ נוסח מצבת זוגתו הרבנית:

בראש השנה לפרט אישה חסידה [שצ"ח] נאספה מאתנו ואברהם הרבנית מרת יירה בת ה"ר שלמה בכל (נדה) [ימיה היתה עסקה] בחפלה וצדקה בגופה ובאורה קשורה בבעלה ואגודה ברוך טעמה וסורה תנצ"ה.

קנט) ה"ר יצחק מזאלקווא. חתום בפנקס דף קמ"ח ע"א על תקנה שנתקנה ביום א' טו"ב מנחם ת"ש (ראה הוספה ח').

קנת) ה"ר יצחק ב"ר יונה. אחד מנאני הזמן ומנהלתו בואלקווא וחרות על המצבה :

הרב הגאון מו"ה יצחק בן הנאון מוהר"ר יונה כל ימיו לימד ברכים הרבין תורה בישראל נפטר כ"א חשוון שנת ת"ו לפ"ק.

והמעתיק למעני המצבה שלו כתב לי אומרים עליו שהוא בן בעל קיקיון דיונה. אבל אין זה אמת כי הבאתי את ה"ר יצחק במאמר תאומים פרענקל בן אביעל קיקיון דיונה אשר נפטר בערך תס"ג.

קנט) ה"ר יצחק כהנא מכריסק דליטא. היה דיין בפרעמיסלא ונמצא חתום בפנקס דף קל"ו ע"ב על תקנה שנתקנה בועד

הארצות ביערוסלאב ביום ג' כ"ז אלול תמ"א וחתימים שם עוד : ה"ר יעקב בהרד"ש מקראקא. ה"ר יהודה אברהם מבית לוי, ה"ר קלונימוס בן הקדוש ה"ר משה סג"ל הי"ד וצלחה דיין מפוזנא, ה"ר אליעזר דיין מפרעמיסלא, וה"ר מרדכי כהנא מווילנא (ראה הוספה י"ז).

קס) ה"ר יצחק אייזיק שור. חתום בפנקס דף קנ"ב ע"א יחד עם ראשי המדינה גדליל לבוב על תקנת הקהלה שנעשו בקולקוב ביום ד' כ"ב שבט ה"ן.

קסא) ה"ר יצחק ב"ר יוסף. חתום בפנקס דף מ"ח ע"א על תקנת הקהלה מיום ב' י"א כסלו תס"א ביחד עם הב"ד וראשי המנהיגים

של ק"ק לבוב (ראה הוספה כ"ט) והוא אשר הבאתי באנשי שם סי' רצ"ג ע"ש, והי' אב"ד ומו"צ בלבוב.

קסב) ה"ר יצחק אייזיק ב"ר עזריאל ועליג מקאליש. בפנקס זאלקווא דף רל"ז ע"ב בפסק אורות המדפיסים

מזאלקווא אשר היה בועד יערוסלאב כ"ז אלול תנ"ט נמצאה גם חתימתו יצחק אייזיק יכונה בהרב מו"ה עזריאל ועליג ז"ל מקאליש (עיין הוספה כ"ג) ועיין שה"ג החדש אות א' סי' קמ"ד הביא את הרב מו"ה יצחק אייזיק קאליש ע"ש, ורחוק לומר שהוא ה"ר יצחק הנ"ל ; גם הביא באות ז' סי' ל"ד את ה"ר ועליג קרא שהי' אב"ד בק"ק קאליש [ועוד בהרבה מקומות] וגם זה איננו זה שאנחנו דנים עליו כי הוא נפטר בשנת תקט"ו ובנו חתום בועד יערוסלאב בשנת תנ"ט.

קסג) ה"ר יצחק (איציק) מזאלקווא. לפי דעת הרה"ח מוהר"ר מנחם נחום ליטנינסקי במהברחו קורות פאדאליא (ח"א צד 56)

היה הרב הגאון מוהר"ר מאיר מרגליות, בעל מאיר נתיבים, מוויג ראשון התן הקצין מוהר"ר חיים התן הרב החסיד הקצין מוהר"ר יצחק מזאלקווא, בן הרב מוהר"ר שמואל זאנוויל (התן הגאון מו"ה נפתלי כ"ץ אבד"ק לובלין בהגאון מו"ה יצחק כ"ץ התן הגאון מהר"ל מפראג ז"ל), בן הקצין החסיד מו"ה יצחק מזאלקווא, וכתב שם שזה העתיק מס' בית יעקב כתב יד להגאון מוהר"ר יעקב היילפרין ולבנו הגאון מו"ה שלמה יצחק, הנמצא ביד הרה"ג מוהר"ר היילפרין רב דק"ק אדעסא. והביא עוד שם בשם ספר הנ"ל שכתב אא"ז : הרב המפורסם הנגיד מוהר"ר איציק זאלקווייז היה עשיר גדול ומפולג ולא פסק פומא מנרסא רק שכל האוקול דק"ק זאלקווא היתה

אוחות וזנות, ק"ק ואלקווא ואנפיה וק"ק ולאטשוב וק"ק ובארוב וק"ק פאמרין עס שותף אהר, מלבד זאת היה לה חנות מלאה פרקמטיא בכל מיני סחורות, ובן האדון השר דק"ק ואלקווא פ' פעביעסקי היה מאוכלי שלחנם, ופעם אחת בא עו"ש לבית אא"ז מוה"ר איציק הג"ל בין השמשות, ובא אה"כ לביתם בן האדון הג"ל וקם מלפניו האורח הג"ל ואמר לאא"ז שבקרוב הזמן יהי זה מלך במדינת פולין, ותמה הרב הג"ל על דבריו ושתק עד צאת האורח מביתו, אה"כ וסיפר אא"ז לבן האדון מה שאמר לו האורח, ובקש בן האדון להביא את האורח לפניו, אך בקשורו בכל הקהלה ולא מצאוהו, והדבר הזה נתקיים, שלא יצאו שלש שנים ועמד מלך במדינת פולין כו'. גם הגאון הר"י לעווניטשיין העתיק לי את הדברים האלה וכתב כי הכ"י נמצא אצל הרה"ג מוה"ר יוסף ישראל היילפרין ראב"ד קאדעסא, והכ"י הוא שר"ת בית יעקב מהגאון מו"ה יעקב חרף היילפרין האבד"ק זוואניץ בה"ג טוביה יחיאל מיכל האבד"ק בערזאן, ובסופו כ"י בנו הג"מ שלמה יצחק היילפרין האבד"ק טארניפאל, ושם נתייחס אחר ה"ר יצחק הג"ל מואלקווא ומזכיר עוד במכתבו אלי את בני ה"ר יצחק מואלקווא: א) אשת הגאון מו"ה אלחנן האבד"ק בוטשאטש וסטריא, בהגאון מו"ה זאב וואלף האבד"ק אליק, הנזכר בפתח השער לס' מחנה אהרן (אלעקסנדין תקכ"ח), ה"ר אלחנן הג"ל היה אבי הג"מ אברהם אבלי האבד"ק בעלזא ובוטשאטש, הובא בס' קהלת משה, חותנו של ה"ר טוביה מיכל אבד"ק בערזאן; ב) אשת הגאון האמתי מוה"ר מרדכי גינצבורג האבד"ק בריסק הובא בעיר תהלה, חותנו של הג"מ יקותיאל זלמן הלוי מדראהביטין הביאו רומ' בספרו אנשי שם ס' תנ"ט, ובהקדמת ס' זרע יצחק על משניות, ולפי כ"י הג"ל היה גיסו, של ה"ר מרדכי ה"ר יצחק ואלקווי; ג) אשת הג"מ צבי הירש האבד"ק מעוריטש אבי הג"מ אביש מפפד"א בעל ספר ברכת אברהם, ובזיווג שני היה חתן גיסו ה"ר מרדכי גינצבורג; ד) אשת הג"מ אברהם אבלי אב"ד מואלקווא (הוא אשר הבאתי באות א' שם) הוא היה בן ה"ר מרדכי (ר' ליבשם) פינס דר"א המובא בשם הגדולים החדש והיה בואלקווי בהג"מ ישראל איסר האבד"ק לובלין בהרב בעל מהדורא בתרא חתן המהרש"א (עיין מה שכתבתי באות מ' ס' ר"א); ה) ה"ר אברהם דעס רב"ם, חתן ה"ר יעקב שור אבד"ק לוצק ובריסק (הביאותיו בהערה לאנשי שם לס' תמ"ח); ו) ה"ר גומפרין היה בפפד"מ חותנו של הג"מ מרדכי מליסא המובא בלוחות העדות, אחי הג"מ אביש הג"ל עכ"ל וכתב כי רובו כתוב בסוף כתב יד בית יעקב הג"ל.

קסד) ה"ר יצחק מאיר תאומים פרענקל כ"ר יונה. אביו ה"ר יונה היה בנו של ה"ר ישע"י תאומים אשר

הביאו הרב ההכם מוה"רש הורוויץ במחברתו רחובות עיר; הוא נולד בפראג ומשם בא לקראקא מקום משכן דודו הרב מו"ה פנחס הלוי הורוויץ (בה"ר ישראל בה"ר זלמן ישע"י הלוי הורוויץ), גיסו של הרמ"א, ובשנת ת"ד נבחר לאב"ד בהורדנא וישב שם על כסא הרבנות עד שנת תט"ו, והסכים שם בהורדנא ע"ס מגיד מישרים להב"י שנדפס בלובלין ת"ה, ועל הש"ך יו"ד שנדפס בקראקא ת"ו, ועל הש"ך חו"מ בלובלין ביריד גראמניץ ד' ניסן ת"ד, והוא היה חתן הג"מ מאיר וואהל קאצנילינבוין אבד"ק בריסק שנתן לו את בתו מרת בילא לאשה. ונמצאה חתימתו בפנקס ליטא בועד ת"ד ת"ז ת"י ותט"ו כמו שהובא בדעת קדושים צד 90, מן הורדנא יצא לעיר פינסק

כי נבחר שם לר"ש מתיבתא כאשר הביא בעל רחובות עיר אך לא יכול לשכת שם בשלוח מפני חמת המציק אשר הציק לישראל בעת ההיא והוכרה לבתת רגליו וזא לזויען ושם הטו אליו חסד גדולי העיר והחזיקו בידו, ואז נתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק מיין, ושם הסכים ע"כ בית הלוי לה"ר ישעי' הלוי הורוויץ נכד השל"ה על דני מינו בשנת תכ"ז וחתם „אבד"ק מיין ונתבקש לאב"ד ור"מ בק"ק פוזנא, אבל לא קיבל המשרה הזאת בפוזנא, בימים האלה חבר ספר קיקין דיונה אשר יצא לאור ע"י בנו ה"ר ישראל תאומים (אמסטערדאם ת"ל) ונדפס ישנות בשנת תע"ב, ונפטר במיין בשנת תכ"ט בהיותו בן נ"ג שנים כמובא בהקדמת בנו לס' קיקין דיונה.

בנו ה"ר יצחק מאיר תאומים פרענקל הונך על ברכי אביו הגאון בק"ק מיין, ובהיותו בן י"ח שנה הביאדו ה' להדרי החכמה והתבונה האושר והעושר והכבוד הקצין האלוף מוה"ר משה מירלש מווינא (אשר היה שם ר"מ) אשר נשא את בתו ונפטרה בימי עלומיה ונשא את בת בנו של המו"ה הנ"ל אשר מלא את מקומו מוה"ר אברהם (לשון ה"ר יצחק מאיר הנ"ל בהקדמתו לעין יעקב) והוא (ה"ר יצחק מאיר) היה ממנושי ווינא כמ"ש בעצמו בהקדמתו שם, והלך משם להאמבורג ושם רכש לו אוהבים רבים אשר תמכוהו ככל אשר היה לאל ידם. בשנת ת"ל, בעת הגירוש, נבחר לאב"ד בק"ק זאלקווא, ושם בעיר זאלקווא הוציא לאור את עין יעקב עם כל המפרשים בשם „כתנות אור" והדפיסו באמסטערדאם בשנת תמ"ה ושם הסכים על ספר זבחי טוביה מר' טוביה מליסא (נדפס באמס' תמ"ג), מעיר זאלקווא נבחר לאב"ד בסלוצק (בלטא), ובשנת תנ"א י"ט אדר בועד האמסק הסכים ע"ס דברי חכמים וס' דעת חכמה לה"ר יהודה ליב פוחאוויצר (נדפס בהאמבורג תנ"ב ותנ"ג), וע"ס שכתא דרגלא מה"ר צבי הירש ב"ר יחמאל האשש (פוזנא תנ"ג) וחתם שם: הונה בק"ק סלוצק, וגם בפנקס העיר ההיא חתם על תקנות המדינה באספת הרבנים בועד האמסק בתור אב"ד בסלוצק בשנת תנ"א להירש אדה, ומשם נקרא לאב"ד בפנקס למלא את מקום הגאון מו"ה יואל היילפרין שהלך משם לאוסטרא, ובוועד אשר היה שם בשנת תנ"ה חתם הונה בק"ק פינסק, והסכים בשנת תנ"ג על הדפסת ס' ישפתי חכמים על רש"י בהיותו כבר עסא, ובשנת תנ"ט ע"ס שמנה לחמו מר' אשר אנשיל ב"ר יצחק מפרעמיסלא (דרושים) ונדפס בדעסווא תס"א ובשנת תס"ט ע"ס ראש יוסף מה"ר יוסף ב"ר יעקב מפינטשוב (הדושי הלכות ואגדות, אמסט' ת"ס), וע"ס כבוד חכמים מה"ר שמעון וואלף ב"ר יעקב מפינטשוב על אגדות ירושלמי בעברו דרך פינטשוב (האמבורג תס"ג) וע"ס כי בראש ההסכמה הזאת נדפסו אחרי חתימת שמו המלים: הגאון ז"ל האבד"ק פינסק, מוכח שבשנת תס"ג כבר לא היה עוד בחיים היותו ושכבר הלך לעולמו לפני הזמן ההוא ואין אתנו יודע את יום מותו עד היום הזה, לפי דברי החכם השלם הר"ש וויענער בדעת קדושים צד 95 היה הוא גם מבקר ספרי ישראל בשנת תמ"ב ויתקן את העתקת התנ"ך בלשון אישכנו (שהעתיק ה"ר יקותיאל בליין דפוס אמסטערדאם תל"ז — תל"ט) במקומות רבים אשר לא היו ע"פ טעם חוקי הבקורת, גם הוסיף דף אחד התנצלות ממנו מיום כ"ו מנחם אב תמ"ב, ועיין גם באוצר הספרים צד 632 ס' 258.

והנה הרב ר' יצחק מאיר תאומים פרענקל בא פעמים רבות על ההתוסס בהתימת השם: דאקטאר אונד ראבבינער, והרב החוקר המהולל פרופיסור ד"ר הר"ר

קויפמאן שאל על אודותיו במכתבו (הנרפס בכלילת יופי ה"ב דף קכ"ו) את הרה"ג מו"ה ה"ן דעמביצר ז"ל א"פּה הכתירוהו בשם הכבוד הזה ואם היה רופא או ד"ר בחכמה אחרת, כי כאשר נראה מדבריו בעין יעקב בסוף מס' חגיגה העמק העמיק הרבה בחכמת המדידה והתשובות והתכונה, והיה בדעתו לחבר חיבורים על המדעים האלה. והשיב לו שם הרב דעמביצר ז"ל (דף קל"ה ע"ב) כי לפי דעת קצת הי הותם א"ע בשם דאקטאר אונד ראבבינער, בעיקר הדבר מפורש יותר בפתיחה שם מאשר כתבו עליו המחוקקים ממעל להקדמתו שם כי הגאון הזה נתגדל בנעוריו בק"ק מ"ן ובעודנו רק בשנים כבר היה אב לחכמים, ואוצר בלום בעמודי שבע חכמות וכוכבי לכת הלכתא רבתי לשבת חכמוני, גם היה רופא לנפש ולגוף כו' ע"ש. וכפי המסורת ביד הבאים אחריו מבני משפחתו. הרבה הגאון מהר"ם לישקוד גם בספרי חכמי העמים אשר חברו אז בחכמות הגיל, כי היה בקי בלשונות שונות, ובפרט נתן עין ולב לעיון ולהעמיק הרבה בחכמת התבונה עד אשר היה בדעתו לחבר ג"כ חבורים בחכמה זו, והוא היה בזמנו אחד המיוחד בין יחיד סגולה תופשי ישיבות ויושבי על מדון, אשר נדבה לבם לעסוק ג"כ בחכמה זו, ואולם גם בספרי חכמת הרפואה שקד הרבה ויעש חיל גם בחכמה זו עד אשר הכירוהו והוקירוהו חכמי הרופאים הגדולים בזמנו אשר לקחו דברים עמו כי רבש לו הרבה ידיעות בחכמת הרפואה, ובחכמתו ובתבונתו נתעלה מעלה מעלה בחכמה זו עד כי היה רופא מומחה לרבים, ובעבור זה היה נקרא בשם הכבוד „דאקטאר דער מעדיצין“ וכאשר נתקבל גם לרב אז היה הותם א"ע, דאקטאר אונד ראבבינער ע"כ. וידידי הרב החוקר מוה"ר פ בלאך מפוזן העתיק למעני מס' הזכרונות של העיר ההיא הדברים האלה הכתובים שם על אודות רב אחד מואלקוא:

מה נכבד היום כי נגלה והופיע אור יקרות עלינו, ואיש קדוש עבר בגבול קדשינו, ובידידות משכנותיו ורח אור תורתו של ר' מאיר ושמנו נהוראי שמנהיר עיני חכמים בהלכה, הוא ניהו המאור הגדול הרב המופלא יועץ פלא ושר שלום. ג"י פ"ה ע"ה כמיהר"ר מאיר גור אב"ד ור"ם מק"ק זאָלקווי בן הגאון הגדול המנוח כמור"ר יונה זצ"ל, ונכספה וגם כלתה נפשו לחצרות קדשינו, ואמר פה איש כי אויתיה וחטוף מלתו וכטל תול אחרתו, כמסובת שלח הטהור כל אלופי קציני רוזני מנהיגי העדה שלומה יצ"ו, להיות איתן מושבו פה קהלתנו בכל יפוי כת דת ודין עירנות הוא וזרעו אחריו כל הימים כאחר בני תושבי קהלתנו, וזאת לפנים בקהלתנו לפתוח שערי צדק ולפנות מקום רחבת ידים להכניס צדיקים שומרי אמונים, תופשי אומנתה של תורה ומשיבי מרחמיה של תורה השערה, ובה אף גם הרב הגדול כמור"מ הנ"ל דרכי אהרי רוכשי צדקתו עומדת לעד מצד עצמו, גם לרבות זכות אבותיו מסייעתו, כמו שיש זכרון לראשונים שהגיעו שרביט הזהב מקהלתנו לאביו הגאון הגדול כמור"ר יונה זצ"ל, והיה כסאי נכון על גפי כדומי קרת להיות תרום רישיה אכולא כראם, אך מן הימים עכבותו, ולמען הקדושים אשר בארץ המה ואדירינו אשר כל חפצינו בהם וזרעם אחריהם, ובוחר היכי דאית ברא כרעא דאבות, עלה במוסכם גמור בלב אחד מפי כל העדה הקדושה קציני רוזני מנהיגי הנ"ל ונאיתו להרב הגדול כמור"מ הנ"ל בזאת ונעניו לו ראשם להעתר לו, ונתנו לו הורמנא ורשותא לבוא כרנה הוא וכל אשר לו עם כל היקום אשר ברגליו להסתפח בנחלתנו כנוה שלום ובמשכנות מבטחים ובטנחות שאננות, ויהיה לו ולזרעו אחריו כל הימים כל יפוי כמו כת דת ודין עירנות בקהלתנו יצ"ו, אך להרב הגדול כמור"מ הנ"ל בעצמו ובכבודו יהא יתר שאת ויתר עז לשכן כמלך בגדור, ופטור הוא מכל הנתינות ומסים וארנוניות שבעולם ולא יעבור עליו קול נוגש ושוטר ודרשות כירו לצאת ביד רמה ולחזור ולבוא לאיתנו הראשון בחסן נפשו, לכל זמן ועת לכל חסן אשר ירצה לעקור דירתו מקהלתנו לכל המקום אשר יבחר ואין מוחה ומעכב על ידו, הן מחמת פרעון חובות הקהלה, הן מחמת תשלומין הקהלה ממנו

יהיה מה שיהיה מכל מה שהפה יוכל להרב והלב לחשוב אין להאלופי הקהל יצ"ו שום סחור פה לעכב על ידו, רק נתינת הברדאן ככלל הן מהליוואה, הן ממשא ומתן אשר יצליח ה' ביד הרב הנ"ל מחוייב ליתן כרדאן כאחד מתושבי קהלתו, ובהיות דלא הוה ניתא ליה להרב המופלג הנ"ל לעייל נפשיה בחומר החרם אשר נתיסר לתקף נתינת הברדאן ולא רצה לקבל עליו החרם, ככן הנחנו ומסרנו ענין נתינת ה' רדאן שלו ליד האלופים הקצינים המנהיגים אשר יהיו בימים ההם כשיבוא הרב הנ"ל לתקוע אהלו פה קהלתו, וכאשר יצא מפה בענין נתינת הברדאן כן יהיה וכן יקום, ומהיום ירחיב כקום אהלו ויריעות משכנותיו יטה לנטוע אהל אפרנו אהל כל יצען כל יסע ויהדותיו לנצח וישכון בכבוד בקהלתו בנות שלום לכבוד התורה להגדילה ולהאדירה לעבדה ולשמרה, ולמען יעמוד ימים רבים נכתב בספר הזכרון לראיה נאמנה ע"פ הסכמת וצווי כל אלופי קציני ורוזני מנהיגי העדה יצ"ו,

היום יום ו' י"ד שבט תמ"ה לפ"ק.

ואח"כ נמצא בספר הזכרונות הנ"ל איה הרבנים :

המפורסמת א"צ ראה באשר זאת מודעת לכל כאן רבעי למידע את כל הסבות והגלגולים והמעשים מה שנתהוו בקרב הוטים ע"י ירי הרב כמהור"ר מאיר זאלקווייז הנוכח לעיל, נדרו נתן ריחו, אלה הרבנים עתיקים מטעמים ישרים יכוננים ונימוקים הכסוסים באוצרות האלופים הקהל יצ"ו, לא ניתנו להעלות על הספר לבאר ולפרש ולפרט כי רב הוא, וביותר למען אבותיו הקדושים אשר בארץ המה לכבוד יקרא דשכני, ע"י כן אלהים נצב בעדת אל ערה הקדושה עדה שלימה באסיפת כל הקהל נכנו וגברו ועלו כמסכם גמור שפה אחת ורברים אחדים, שכל הרבנים הכתובים למעלה המה בטלים ומבוטלים כחרם הנשבר וכל עומת שנתקרב, אלה פעמים ככה יהיה מרוחק הרב כמהור"ר מאיר הנ"ל מקהלתו יצ"ו, לא ישליך חבל נחלה בקהלתו לא הוא ולא זרע אחריו, וכיר ה' השכיל על האלופים הקהל באשר שהשעה צריכה לכך, ככן יהא כל חומר ותוקף מעשה קהל לאלה הרבנים למען תהיו ליזכרון תמיד למשמרת נכתב בספר במוסכם כל האלופים הקהל יצ"ו, ובאים על החתום בכתב רשום ואמת

היום יום ב' חה"מ רחג הפסח תמ"ו לפ"ק.

ואלה מוסף על הראשונים בק"ו בנו של ק"ו שכל הכתבים מה שיש ביד הרב כמהור"ר מאיר הנ"ל בענין עירונת הנ"ל הרי הם בטלים ומבוטלים כחרם הנשבר לא שרירן ולא קיימין כאלו לא היו אין בהם ממש בחיוב ותוקף ומוסכם גמור.

נאם ישע"י שפירא פ"ה, ונאם יהודה ליב ראש, ונאם יהונתן כ"ץ, ונאם אריה ליב ריפ"ש, ונאם יעקב רופא, ונאם הקטן שמואל אשכנזי, ונאם פנחס ברא"ר א, ונאם אברהם בן מהר"ר מאיר זצ"ל, ונאם משולם ציבוס בן מהר"ר פנחס זצ"ל ונאם נפתלי הירץ בן לא"א מהר"ר ישראל זצ"ל, ונאם שמעון בן הרב נתנאל זצלה"ה. מכל זה אנו רואים שהיה בעיר פוזנא ונתקבל ישמה לאב"ד בשנת תמ"ה

(1685) ונקרא בשם ר' מאיר לבד. והוא ה"ר יצחק מאיר בר' יונה תאומים. וגם אביו הגאון ה"ר יונה תאומים נבחר לאב"ד ור"מ בק"ק פוזנא אבל לא הלך לשם וסיבת הדבר אשר בשנת תמ"ו (1687) ההזירו לאחריהם לא נתפרש שם.

כעת ראיתי בפנסק הקהל דק"ק זאלקווא ברף קג"ו ע"א עד דף קס"ב נמצאו תקנות שנתקנו בזאלקווא ושם בס"י פ"ו כתוב: בדבר הרב המובהק מוהר"ר מאיר פרענקיל אזי יתנהג עם המנהיגים כפי הכתב פשר שביניהם בהיריד יעריסלאב העבר בשנת ת"ן דהיינו שידונו לפני הנבחרים משני צדדים כפי כתבם וכל זמן שלא יבא למשפט או פסק קוליקוב בתקפו שאין הקהל רשאי ליתן שום חלוקות כבוד לאחר ע"כ.

קסה) ה"ר יצחק. היה אב"ד בסאטלב (פלך וואהליץ) ובעת הבריחה מאוקריינא בא לזאלקווא ונתקבל שם למגיד ואחריו מלא מקומו בנו ה"ר פסח (עיין אות פ' ס"י רס"ג); ואשתו של ה"ר יצחק היתה אחותו של הג' המקובל ה"ר

שמשון אוסטרופאליער. כן כתוב בשער הכפר עבודת השיר שחיבר הג"מ צבי ממאמישוב.

קסו) ה"ר יצחק ב"ר דוד יוסף הכהן מקאליש. חתום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב) ובדף קנ"ג ע"א חתום על שטר חוב שנתנו ראשי הקהלה לה"ר נתן ב"ר בצלאל מיום ג' כ"א שבט תע"ד ובדף ר"ט ע"ב חתום על קיום בחירת ראשי העדה „יצחק בלא"א הרב המופלג ההסיד מו"ה דוד יוסף כ"ץ זצלה"ה מקאליש" מיום ב' חוהמ"פ תנ"ה. ובדף רט"ז ע"א חתום כנ"ל מיום ה' א' דתוהמ"פ תנ"ט.

קסז) ה"ר יצחק אייזיק ב"ר אריה לייב. חתום בפנקס דף קנ"ג ע"א על שטר חוב שנתנו ראשי הקהלה לה"ר נתן ב"ר בצלאל מיום ג' כ"א שבט תע"ד. לדעת הגאון הר"י לעוונישמיין במכתבו אלי הוא הגאון האבד"ק לובלין, ויש לו הסכמה בס' בית לחם יהודה וז"ל דפוס זאלקווא. וכן הסכים ע"ס גאון צבי על יבמות ומוכא כמה פעמים בפנקס הח"ק וגפטר י"ג טבת תצ"ה ומצבתו קרובה להרצ"ה מ"ר זכרי' מענדל האבד"ק לובלין.

קסח) ה"ר יצחק ב"ר שמעון וואלף. חתום בפנקס דף פ"ג ע"א על תקנה שלא יהיה אחר מקדושי הרב אב"ד בתוך מנהיגי הקהלה מיום ה' כ"ה מנחם תע"ו.

קסט) ה"ר יצחק ב"ר שלמה כ"ץ מואלקווא. חתום בפנקס דף קמ"ט ע"א מיום א' ר"ה כסלו תפ"ב, יחד עם שאר מנהיגי הקהלה. וגם בדף ס"ו ע"ב על קיום בחירת ראשי העדה מיום ד' אסרו הג' של פסה תק"נ.

קע) ה"ר יצחק אייזיק ב"ר נפתלי הירץ הורוויץ. הוא בן הגאון ה"ר נפתלי הערץ הלוי הורוויץ שהיה אב"ד בואלקווא (ראה אות נ' תחת השם הזה) ובנו ה"ר יצחק אייזיק היה חד מגדולי ישראל ואלה הטורים חרותים על המצבה :

יום ד' י"א אלול תקכ"ט לפ"ק. פ"ג איש מלא חכמה ובינה לא כש מחוך אוהל של תורה ה"ה הרבני המופלג בנן של קדושים מוהר"ר יצחק אייזיק שהי' בן לאותו צדיק הרב המוה"ג המפורסם בדורו מו"ה נפתלי הירץ הורוויץ שהי' אב"ד דקהלתינו.

קעא) ה"ר יצחק אייזיק ב"ר אברהם מואלקווא. חד מגאונים הדור חברו של הגאון מו"ה שלמה קלוגר ז"ל מבראדי ומובא בשם הגדולים ההד"ש אות א' ס' קמ"ו והושב שם את יחוסי; גם יספר שם בשם הרב הגאון מוהרא"ב קלוגר ז"ל אא"ז הרב הצדיק ר' אייזיק מואלקווא היה חבר מובהק לרבינו הגאון בעל תבואות שור, אם כי היה הרב ר' אייזיק צעיר לימים אע"כ היתה נפש הגאון בעל תבואות שור קשורה בנפש הרב ר' אייזיק ורבינו בעל תבואת הלה ימים רבים קודם פטירתו ע"כ ישב מהיץ לעיר לשאף אויר צח, והרב ר' אייזיק היה ג"כ הולך וכלוא בביתו בתוך העיר ולא ראו

ה את זה ימים רבים ונפטר ה"ר אייזיק בימי עלומיו חצי שנה *) קודם פטירת רבינו התבואות שור ולא הגירו זאת להתב"ש ז"ל ואח"כ בכל עת אשר ישאל התב"ש מדוע אינו רואה את הבירו ר' אייזיק, הגירו לו להיות שונות, אך קודם פטירת רבינו התב"ש נכנסו כל חכמי וגדולי עיר זאלקווא לבקרו כי התב"ש נפטר בשנת תצ"ו וזאת היתה קודם העיפושו והיתה עיר זאלקווא מלאה תורה והכמה וכאשר שאל להם התב"ש האם ר' אייזיק חי? השיבולו בוודאיתו הוא, ענה להם כן ונקבר אצל הרה"ג הצדיק ר' אייזיק ז"ל. וזה נוסח המצבה אשר נעתק למעני:

הוי על בשחק אהוב את יצחק אייזיק אור תורתנו במראה החרף ובקי כצמר נקי הרב המופלג מוה"ר יצחק אייזיק ב"מ אברהם ז"ל נפטר ביום ו' ט"ו שבט תצ"ו לפ"ק. (ועל המצבה רשום חברו של התבואות שור).

קעב) ה"ר יצחק אברהם מלבוב. התום בפנקס הק' קליא ע"א על קיום תקנות הקהלה מזאלקווא שהי' בועד וזוירו ח"י טבת תכ"ד וחתומים שם עוד ה"ר שמעון גינצבורג מפרעמיסלא, ה"ר יוסף אייזיק מאווראב, ה"ר שמואל זנוויל סג"ל מלבוב, ה"ר אברהם ר' וואלפש מקאלמי, ה"ר דוד פרענר מבוטשאטין וגם הגאון בעל ט"ז בא על החתום, לקיים תקנת הקהלה מזאלקווא. (ראה הוספה י"ד).

קעב) ה"ר יצחק סג"ל לנדא ב"ר צבי הירש. הי' אב"ד בק"ק טרלא. ובשנת תע"ט י"ב שבט נבחר לאב"ד ור"מ בק"ק אפטא והגליל (פנקס אפטא מובא בדעת קדושים צד 111) והסכים שם בשנת תפ"א על ספר דרש משה, ובועד יעריסלאב בשנת תפ"ד הסכים על ס' יפה מראה (דפוס אמסטערדאם תפ"ז) ביחד עם גאוני ארבע ארצות ובשנת תפ"ט בחדש אדר כבר ישב על כסא הרבנות בזאלקווא. והסכים ע"ס גור אריה דרשות עה"ת מר' יהודה אריה ב"ר דוד (אמסט' תצ"ג) בהיותו בזאלקווא מן א' אדר ראשון תפ"ט, וכן ע"ס תבואות שור מן ר"ח אלול תצ"א, ע"ס לוי'ת הן ואור יקרות עה"ת (וזאלקווא תצ"ב) מן יום ג' ג' סיון תצ"ב, ע"ס בית לוי הדושים מה"ר לוי מבראד (וזאלקווא תצ"ב) מן יום א' יו"ד למבנ"י תצ"ב. וחתום הק' יצחק סג"ל לאנדא חונה פה ק"ק זאלקווא. וכן ע"ס בית להם יהודה על יו"ד מה"ר צבי הירש ב"ר עזריאל (וזאלקווא תצ"ג) מן ח"י שבט תצ"ג. ונמצאו עוד הסכמות ממנו וחתום תהתיהן, החונה בגליל לבוב כמו שתראה ע"ס בית ישמואל עה"ת מיום ה' כ"ה סיון תצ"ו וחתום נאם יצחק סג"ל לנדא החונה בגליל לבוב. וכן בס' ברכת יעקב הדושים (לבוב תקנ"ו) נמצאה הסכמתו מן יום א' ו' תמוז תצ"ט וחתום פה בית ועד קודש בק"ק יעריסלאב הק' יצחק סג"ל לנדא החונה בגליל לבוב וכן ע"ס תורה אור על דיני סתם וחתום בשנת תק"א אב"ד ומ"צ בגליל לבוב. וכן בס' מפתח העולמות (וזאלקווא תק"ב) התום בהסכמתו יצחק לנדא חונה בגליל לבוב. וכן בס' ערוגת הבושים על שה"ש הסכמתו מן טו"ב סיון תק"ה וחתום הק' יצחק סג"ל לנדא חונה בגליל לבוב. וכן בס' מגיד משנה מן יום ד' עה"ה כסליו תק"ה פה ק"ק בראד הק' יצחק לנדא חונה בגליל לבוב.

*) מה שכתב חצי שנה טעה כי ה"ר יצחק אייזיק נפטר ט"ו שבט תצ"ו ובעל תבואות שור נפטר כ"ו שבט תצ"ו לכן הי' רק י"ב ימים קודם פטירת התב"ש.

בנוגע ל"גליל לבוב" בעל עיר הצדק בספרו סי' כ"ה חשב שהכוונה "גליל לבוב" על העיר זאלקווא ולדעת בעל כלילת יופי ח"א דף ל"ז, כי הגליל הלבוב נחלק לשנים חלק אחד נשאר תחת ממשלת הרב דמתא לבוב, ועל החלק השני הותר גדול נתמנה רב אחד מיוחד והיתה לו שם ממשלה בפני עצמו, והיה נקרא בשם "אב"ד גליל לבוב" וכן הו' גם דעתו בס' אנשי שם סי' רצ"ט בתולדות ה"ר יצחק סג"ל לנדא, אבל כעת נראה לי יותר כי כל הערים הסמוכים לק"ק זאלקווא ועיר זאלקווא בעצמה הו' נקראים "גליל לבוב". ומה תראה בשו"ת הישיב ר' אליעזר (ניאזו"ט תק"ט) מה"ר אליעזר ליפשיץ נמצאה הסכמתו ורשום עליה הסכמת מחותנו הרב המאה"ג מו"ה יצחק לאנדא סג"ל שהיה אב"ד בק"ק אפטא ובק"ק זאלקווא, ולא כתב בגליל לבוב, וכן תראה בס' אמרי צרופה כתב המחבר כעת בקהל טרעמבוולא בגליל לבוב, כי ה' נודע יותר אם כתב "גליל לבוב" וכן בס' אותות למועדים חדושים מה"ר אשר עניול מאסטרא (זאלקווא תק"כ) רשומה הסכמת ראשי מדינות גליל לבוב בהתועדם ה' אדר תק"כ בלבוב וכלם המה גאוני וגדולי ישראל מזאלקווא וכן בס' בית הלל כתוב על היסוד ובסוף ימיו בגליל לבוב בעיר ואם בישראל ק"ק זאלקווא יע"א. הרב ר' יצחק לנדא נבחר בשנת תק"כ לאב"ד בקראקא והלך שם לעולמו אור ליום הישיב שמתח תורה שנת תקכ"ה, ונוסח המצבה נמצא בעיר הצדק צד 185. ועיין עוד אודותיו בספרי אנשי שם סי' רצ"ט. וכתב אלי החכם מוהר"ר פ"ה וועטשטיין כי בפנקס הקהל מקראקא התום בועד יערסלאב ביהר עם רבנים אחרים שישבו עמו בועד הג"ל מן יום ה' ג' תשרי תצ"א והוא התום ראשון הק' יצחק סג"ל לנדא ה"ק זאלקווי מבורר מק"ק לבוב ואח"כ התמו הרבנים הק' יצחק אייזיק הלוי הח' פה ק"ק לובלין והגליל יע"א, הצעיר יחזקי' יפ"ת הח' בק"ק פ' והגליל יצ"ו, הצעיר פנחס תאומים הח' בק"ק ווישניצא מבורר מד"א יצ"ו, הק' אברהם כהנא מקראקא, ה' ארי' ליב מלובלין החונה בק"ק ואמושט, הק' יצחק אייזיק הח' בק"ק טריניטארד, הק' יהושע העשיל הח' בק"ק טריניטאל מבורר מד"א יצ"ו.

קעה) ה"ר יצחק בנימין וואלף ב"ר בצלאל הלוי מזאלקווי. כאשר כתב אלי החכם מו"ה פ"ה

וועטשטיין נמצאה בפנקס הקהל בק"ק קראקא חתימתו וה' אחד האלופים הנבאים הנבונים דק"ק קראקא בשנת תקכ"ו לפ"ק. ונמצא נ"כ בפנקס ר' יצחק ר' וואלף הלוי זאלקווי אחד האלופים הנבאים מקראקא בשנת תקל"ל. ובשנת תקל"א נזכר "יצחק ב"ר וואלף בהרבני מו"ה בצלאל הלוי מזאלקווי, לכן אולי צ"ל בפנקס הק' יצחק בר' בנימין וואלף וכו'.

קעה) ה"ר יצחק שמשון ב"ר פסח. היה בתחלה אב"ד דק"ק ראווע ואח"כ מניד מישרים בזאלקווא בעת אשר הו' שם אב"ד

ה"ר צבי הירש מיזלש, ובס' נפש יהודה מ"ר יהודה ליב ב"ר ישראל יצחק מזאלקווא (זאלקווא תקנ"ו) נמצאה הסכמת ה"ר צבי הירש מיזלש מן יום ו' חמשה עשר באב תקנ"ה וגם הסכמת ה"ר יצחק שמשון הג"ל שהו' אב"ד ראווע וכעת מ"מ דק"ק זאלקווא בזמן הג"ל. גם על זהר הירש (זאלקווא תקס"ו) נמצאה הסכמת בי דינא רבא מזאלקווא כימי הנאון ה"ר יעקב ארישטיין מן יום ה' ו' טבת תקס"ו ונמצאה חתימת

ה"ר יצחק שמשון בה"ר פסח שה"י אב"ד דק"ק ראווע ביהר עם ה"ר אפרים שיינערט
וה"ר יוסף שטערן וה"ר יוסף אליעזר גאטטליעב.

קען) ה"ר יצחק שמשון ב"ר אביגדר הורוויץ מיילש. ה"י אב"ד בק"ק טשערנאוויץ
ואח"כ נתקבל לאב"ד בק"ק

זאלקווא. אביו ה"ר אביגדר הורוויץ אב"ד דק"ק קאמינקא ה"י חתן הגאון מו"ה משה
צבי הירש מיילש (*). כתב הקדמה לשו"ת גאוני בתראי הנדפס מחדש בטישערנאוויץ
בעת היותו אב"ד שם והוא מן יום א' ט"ז למספר ב"י שנת תקכ"ב, וגם כתב הקדמה
לס' חמדה ננוזה אשר הוציא לאור, מהרב הגאון מו"ה משה צבי הירש מיילש
וקונטרס אחרון שבסוף הספר הוא ממנו והוא בשו"ת חתם סופר אע"ז סי' מ"ה,
ובשו"ת תפארת יוסף אע"ז סי' כ', ובשו"ת שואל ומשיב מהר"ב ב"ח"ג סי' פ"ה, וגמצאו
ממנו הסכמות ע"ס שו"ת בית ישראל (זאלקווא תקל"א) מן תשרי תר"ל וע"ס אלפי
יהודה על שו"ע חו"מ (לבוב תרל"ג) משנת תרכ"א, ונפטר בזאלקווא ונוסה המצבה הוא;
נפטר במוצש"ק ב' דחנוכה תרל"ט לפ"ק

פ"ג בנן של קדושים וגאונים הרב מו"ה מרן יצחק שמשון זצ"ל ה"ה האב"ד דפה
בהרב הגאון החסיד צדק תמים מו"ה אביגדר זצ"ל ה"ה האבד"ק קאמינקא,
שמשון דן את ישראל לאביהם שבשמים, והורה צדק לעדת ישראל ששים וששה
שנים, מלפנים בק"ק טשערנאוויץ והמדינה בוקאווינא ולעת וקנתו שב אל אחוזת
אבותיו הקדושים לעירנו לגשק עפרות זהב מקום חלקת מחוקק ספון אביו אמו
הנשר הנדול הגאון האמתי רשכב"ה המפורסם בקצוי ארץ אדמו"ר מוה"ר משה
צבי הירש מיילש זצוק"ל ה"ה אב"ד דפה יצ"ו הנצב"ה.

קען) ה"ר יקותיאל זלמן לאנדא סג"ל. חתום בפנקס דף י"ג ע"ב מיום ב' ו' אב
תס"ה (ראה הוספה י"ב) ואולי הוא ה"ר

יקותיאל זלמן ב"ר אברהם הלוי שנתקבל לתוך הזקת הקהלה מיום ו' א"ה של פסח
תנ"ה לפ"ק (פנקס דף ל"ג ע"ב) ונכפלים הדברים בדף ל"ו ע"ב. וכדף מ"ב ע"ב בא
על החתום על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב).

קען) ה"ר יקותיאל זלמן באב"ד במהרר". חתום בפנקס דף מ"ה ע"א על הזק
תקנת הקהלה מיום ב' י"א כסלו
תס"א יחד עם ראשי ק"ק לבוב (ראה הוספה כ"ט); הוא המובא באנשי שם
סי' ש"א.

קעט) ה"ר יקותיאל זיסקינד ב"ר יעקב. חתום בפנקס דף קכ"ז ע"א על תקנה
מיום ה' ט"ז מנחם תקי"מ שלא לתת

שכירות למשרתי הקהלה בלי כתב מראשי העדה.

קפ) ה"ר ירחמיאל מבוטשאטש. בפנקס דף קס"ב ע"ב נבחר הוא בין חמשה
שומרי תקנות שנתקנו ביום ג' ב' שבט תנ"א.

(*) בהקדמה שלו לס' חמדה ננוזה חותם עצמו: הק' יצחק שמשון הורוויץ מיילש
האבד"ק טשערנאוויץ והמדינה בוקאווינא, ועתה הגה אב"ד דפה"ק זאלקווא, בן ה"ר אביגדר
[הורוויץ אבד"ק קאמינקא] בהרב מו"ה אברהם ז"ל האבד"ק לויצקא והגליל, שה"י חתנו של
הגאון מו"ה אשר ז"ל האבד"ק נראל, שה"י חתנו של הגאון מו"ה מאיר איש הורוויץ ז"ל אבד"ק
[באליחאב] וטיקטין. ואמו מרת פרידא ז"ל היתה בת הגאון מו"ה צבי הירש מיילש ז"ל.

קפא) ה"ר ישכר בער ב"ר עובדי' ה"ר. בתחלה הי' אבד"ק בהערים: צילין (Zülz), האטצענפלאץ (Hozenplotz), גלוגא (Glogau) ואח"כ בעיר זאלקווא ומשם נקרא אחרי כבוד לק"ק קרעמזיר והיה נקרא ר' בער סאטאניא. בגלוגא הסכים למניני ארץ (הוצאה ראשונה דפוס דיהרנפורט תנ"כ) ובס' דרך שיח דקדוק מה"ר שמואל זנוויל מאפענהיים (פפ"ד תנ"כ) נמצאה הסכמתו מן יום ד' ח"י סיון תנ"ב וחתום ישכר בער בהקדוש החבר ר' עובדי' ה"ר רבד"ק גלוגא ולע"ע אבד"ק זאלקווי. וכן הסכים ע"ם תפארת הקדוש על הפטרות מר' שלמה ב"ר ישראל מזאלקווא (פארוו תס"ג) ורשום שם: הסכמת המאור הגדול אב"ד ור"מ דק"ק זאלקווא ולע"ע הוא חונה בק"ק קרעמזיר יום ב' כ"ב מנחם תנ"ט וחתום הק' ישכר בן הקדוש החבר ר' עובדי' ה"ר ולה"ה. ובקרעמזיר הסכים ע"ם בית יהודה (דעססויא תנ"ח). ובס' ליקוטי שושנים חידושים מר' מאיר ב"ר לוי מזאלקווא הביא בפ' בראשית הקשה הנאון הגדול מוה' ישכר בער ז"ל שהי' אב"ד דק"ק זאלקווא. ונמצא חתום בפנקס דק"ק זאלקווא (דף י"ג ע"ב) על תקנת הקהלה (ראה הוספה) מיום א' ח' למב"י תנ"ד לפ"ק. גם נזכר במכתב הרופא ה"ר שמחה מנחם ב"ר יוחנן ברוך מיונה מיום ג' י"ב כסליו תס"א שכתב לראשי עדת זאלקווא בעניני מחלוקת שנפלה בעדה (פנקס מזאלקווא דף מ"ח ע"ב); עוד חתום שם ברף קניא ע"ב על קיום תקנות הקהלה מיום ג' י"א ניסן תנ"ד וברף קנ"ד ע"א מן כ"ב ניסן תנ"ז בענין שטר חוב הנאגד והי' ביד הרב הנ"ל ובעת נסיעתו מזאלקווא הגיד כי השט"ה נאבד ממנו. בקרעמזיר שרת בקודש מן שנת תנ"ז עד תס"א *) והלך לעולמו בקרעמזיר

(*) ואין להחליפו עם הג"מ ישכר בער ב"ר אלחנן שהי' לפניו ג"כ אב"ד בקרעמזיר משנת חמ"ז עד תנ"ז והי' שם רב הסדינה. וחבר ספר ארבע חרשים דרשות עפ"י קבלה. בי חלקים, גרפס בפפד"א ת"ט (ע"י אוצר הספרים אות א' סי' 935), גם חיבר ספר שלשה שריגים על הפטרות ונזכר בשם יוסף יששכר בער בן ה"ר אלחנן אב"ד בק"ק קרעמזיר, ומלמדים הי' אב"ד בפפד"א ונתן שם בשנת תס"א הסכמה ע"ם קנה חכמה, וע"ס משנה י"ן סי' על מגלת אסתר, גם הסכים בהיותו בקרעמזיר בשנת תס"ז ע"ם חלק שמעון וחתום שם: הטרוד יששכר הסכונה בער בלא"א המקובל אלקי כמוהר"ר אלחנן ולה"ה. בשנת תנ"ז עזב עיר קרעמזיר ובדעתו הי' לנסוע לעיר הקודש ונתעצב איזה זמן בניקלשבורג. ובעיר וויען קרבו בחיבה יתירה הר הגאון סהר"ש ווערטהיימער. בעיר וויניציאה רכש לו את לב אחר מראשי העדה אשר היה לו לאחיעזר בהרפסת ספרו שלשה שריגים. אך בימים ההם תקפה עליו מחלתו ולא נסע לא"י והלך לטנחות ולא נורע מקום קבורתו, וכאשר כתב לי החכם השלם מוה"ר שלמה ניסענבוים מלובלין נמצאה שמה מצבה בכיה הקברות הישן בזה הנוסח: בשנת ת' לפ"ק: סה נטמן צנצנת המן, בחורה ובסצות הי' עוסק לשמן, ישר וגאמן הי' מלא מצות כרמון. ידיו ולבו לאל אמונה אוסן, שכו הטוב משמן טוב הוא האלוף ישכר בער בן הקדוש החכם המקובל מו"ה אלחנן איזה פרט אחר כי יודע אם הוא הר' ישכר בער אב"ד מן קרעמזיר, ואולי הוא אחר אשר שמו בקרבו. אביו המקובל ה"ר אלחנן הי' דר בוויען (ענין ס' גולי וויען לירידי הרב החוקר הסצוין מוה"ר קויפסאן צר"ה 82) והביא שם גם את בנו ה"ר ישכר בער ע"ש) טובא כפי לב אריה בחקוה. ובכמה מקומות בשם המקובל ר' אלחנן. ואין להחליפו עם ה"ר אלחנן שהי' אביו של ה"ר שלמה חריף (ענין אות ש' סי' רפ"א) ובנו השני של המקובל ה"ר אלחנן הי' ה"ר יהודה ליב, ובתהלים עם מאוני צדק נמצאה הסכמתו ורשום עליה: הרב הגדול הישוע מוה"ר ליב אב"ד ור"מ דק"ק האצטלאץ ולע"ע הוא ריין בק"ק נ"ש וחתום הצעיר באלפי יהודה אריה ליב בן ה"ה המקובל

ח' סיון תס"א. ואל המזינים היתום על המגפה (באש"י הביא הרב החוקר מוה"ר ד"ר פראנקל גרין אב"ד דק"ק קרעמזר בספרו קורות היהודים בקרעמזר צד 82):

פה נטמן כ"ח פרנס (?) מופלג בחסידות, תורתו אמנתו תורת חסד על לשינוי, תרין גדול, בחריפתו היה כחליף כל דבר קשה וצמי, מעולם לא פסקה משלחנו חזרת כל הש"ס, ככל חדש היה לו זמן ומשכר, ר"מ ואב"ד הי' בגלוגא רבתי ובק"ק זאלקווא. ישכר מרביץ תורה ה"ה הנאמן הגדול הרב המפורסם מו"ה יששכר בער בהה"ר עוברי' ו"ל, עלה לסתיבתא דרקיע ח' סיון תס"א לפ"ק אב"ד ור"ס פה קרעמזר.

והוזכר שם באל מלא רחמים: אור תורתו הי' זורה בכמה קהלות ל"ה שנה, השיב דברים נפלאים בעסק ענונה. בראשונה הי' אב"ד בק"ק ביהנדין, בק"ק האטצינפלאין וצילין גלאנא וזאלקווא, בקהלתנו היה עטרה ונור ונגנו ארון הקודש בקרעמזר באסרו חג אחר קברת התורה נטלה עטרה והדרה.

קפג) ה"ר ישכר בער ב"ר משה ברוך סג"ל. חתום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב) ובדף ע"ג ע"א על תקנה שלא יהיו קרובי הרב בתוך מנהיגי הקהלה מיום ה' כ"ה מנחם תע"ו.

קפג) ה"ר ישכר בער דיין. חתום בפנקס דף י"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום א' ח' למב"י תנ"ד לפ"ק (ראה הוספה י"א) ואולי הוא הנ"ל.

קפר) ה"ר ישעי' ב"ר יצחק. כספרי אנשי שם סי' שבי"ג הכאתי כי היה ראש ב"ד בזאלקווא וריש מתיבתא בלבוב, ונמצאה חתימת ידו בפנקס לבוב דף 34 על שטר מכירה משנת ת"כ והרב הנאמן הט"ז אשרי וקימו עם בית דינו והוא לענין פסק דין אשר נמכר בית בלבוב נכתב בזאלקווא ב' שבט ת"כ והתום, נאם ישעי' בן לא"א כהר"ר יצחק ז"ל, ואחר זה כתוב עוד הפעם: הסיפר מו"ה צבי הירש מזאלקווא העתיק אות באות מגוף שטר מכירה והחתימות הנ"ל נתאשרו ביום ז"ך מנחם תכ"א והתום הנאמן בעל ש"ז ואחריו חתום זאב וואלף בן

האלקי כסהור"ר אלחנן זלה"ה. גם הסכים ע"ם שלשה שריגים לאחיו ה"ר ישכר בער הנ"ל. להנ"מ ישכר בער הי' בן ושמו יוסף אשר לא הלך בדרך הישר ועשה נבלה בישראל בעיר אויסע (Aussee) כאשר יסופר ממנו בס' מגילת סתרים (צד 21 וצד 32) שהוציא לאור ידידו החכם הגדול מוה"רם בימנארטען מווען. וטעה הרב מוה"ר א ד"ר פראנקל גרין בספרו קורות היהודים בקרעמזר צד 82 שחשב שהוא הי' בן של ה"ר ישכר בער אבד"ק זאלקווא (שה' בן ר' עוברי' ו"ל) ובאמת הוא הי' בן של ה"ר ישכר בער ב"ר אלחנן ומפורש בספר הנ"ל צד 22 בזה"ל: גם הלך איש אחר מקהלתנו ק"ק אויסא ושמו הי' ר' יוסף בן הרב הגדול מוה"ר יששכר בער זצ"ל שהי' רב ואב"ד בק"ק קרעמזר בעל מחבר ספר ארבע חרשים.

לא"א ה"ר חיים זעליג מלאדמיר. ונפטר בלובב א' דר"ח אדר תכ"ה ונוסח המצבה מובא שם באנשי שם.

קפה) ה"ר ישעי' ב"ר נתן נטע. היה אב"ד בעירסלא ונמצא חתום בפנקס דף רל"ה ע"א בענין תקנה בין המדפיסים בואלקווא מן יום ג' ר"ה חשוון תנ"ז לפ"ק בועד יעריסלא וחתום ראשון ה"ר שמחה מנחם ב"ר יוחנן ברוך מיונה רופא (עיין אות ש' סי' רצ"ו) ואחריו מנחם שמו מענדיל בא"א החסיד הרב מוהר"ר מיכל חונה בכערזאן ואחריו חתום ה"ר ישעי' הנ"ל תקמן ישעי' בא"א מוהר"ר נתן נטע ז"ל מקראקא חונה פה ק"ק יעריסלאב ואחריו חתום משה כהנא זעירא בלא"א כמוהר"ר יוסף זצלה"ה, הצעיר ישעי' בלא"א מו"ה משה משולם זצלה"ה מלוצק (עיין הוספה כ"ד).

קפו) ה"ר ישעי' ב"ר משה משולם מלוצק. חתום בפנקס דף רל"ח ע"א מן יום ג' ר"ה חשוון תנ"ז (ראה הוספה כ"ד).

קפז) ה"ר ישראל ב"ר יהודה כ"ץ. חתום בפנקס דף קמ"א ע"ב על תקנות שנתקנו ביום א' י"א תמוז (ראה הוספה א')

וכה התימחו: נאם ישראל בן הקדוש יהודה כ"ץ ז"ל.

קפה) ה"ר ישראל איסר ב"ר אשר זעליג. חתום בפנקס דף קמ"ג ע"ב על תקנה מיום ב' כ"ז סיון שפ"ו (ראה הוספה ג').

קפט) ה"ר ישראל ב"ר משה. חתום בפנקס דף קמ"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום ב' כ"ז סיון שפ"ו וחתום ישראל בלא"א משה ז"ל הנקרא ר"י אבליש (ראה הוספה ג').

קצ) ה"ר ישראל איסר ב"ר מרדכי. היה פרנס בואלקווא והיו חותנו של הרב מוהר"ר נפתלי הירץ ב"ר משה (עיין אות ג' סי' רנ"ב) וגם חותנו של ה"ר פנחס משה (עיין אות פ' סי' רס"ב). וכאשר כתב אלי הרב הנאץ מוהר"ר יוסף לעוונישטיין היו גם חותנו של ה"ר יהושע העשיל באב"ד האב"ד טאדנופאל ולובלין, בעל מחבר ס' יהושע שו"ת, הובא בס' שו"ת בית אפרים האר"ח סי' ג', גם היו חותן של ה"ר יוסף לנדא (עיין אות י' סי' קכ"ב). ובס' עטרת צבי עה"ת פרישת אמור יכנהו התייר הגדול הרב הפרנס מוהר"ר איסר ז"ל מק"ק זאלקווא, והובא בהקדמת ס' ברוך מכנים אשר. וראיתי בהאסף ח"ו צד 127 הביא הרב החוקר מו"ה נחום סאקאלאו מפנקס ק' שקוד נמצא שם קול קורא אשר כתבו בועד דריא נק"ק טשליץ מן יום ו' ח' אלול תקיב ובין החתומים נמצאה ג"כ התימחו וחתום הק' ישראל איסרל מואלקווא.

קצא) ה"ר ישראל קראקאווער מרישא. בפנקס הקהל דף רל"ז ע"ב בפסק אודות המדפיסים מואלקווא מן כ"ו

אלול תנ"ט בועד יעריסלאב נמצאה גם התימתי (עיין הוספה כ"ג). ולפי שכתב לי החכם מהר"י לעוונישטיין הנה הוא הגאון שנהרג ה"ה.

קצב) ה"ר ישראל מרדכי ב"ר ברוך. היה ראב"ד בזאלקווא ונמצאה התימתי בפנקס זאלקווא דף ס"ח ע"א מיום ה' י' אייר תקכ"א על נתינת רשות לר' ליב ווישנקר כי ימכור את ביתו וחתים שם הרב אב"ד שבאותה העת ה"ר שמשון מיוזל'ס ועוד שלשה ממנהיגי העדה. והוא הוא אשר חתים בס' לוחות העדות ד' אלטונא בשנת תקי"א על ההרס לס"ע להגאון מהר"י אייכשיץ, יחד עם הגאון האב"ד מו"ה נפתלי הערין הלוי הורוויץ, וחתום שם הק' ישראל מרדכי במותר"ר ברוך זצ"ל מזאלקווא ובא בהסכמה על האלישיך (זאלקווא תקכ"ה) וחתום בראש הגאון ה"ר אברהם מרדכי שהיה האב"ד וגם ה"ר צבי הירש מזאלקווא (הוא ה"ר צבי הירש ב"ר משה, עיין אות צ') ואח"כ ה"ר גדלי' ב"ר בנימין וואלף (ע"י בערבו) ואח"כ בא הוא כהתימתי ישראל מרדכי ב"ר ברוך יציר מזאלקווא. וכן ע"ס אותות למועדים חרושים (זאלקווא תקי"ב) בא בהסכמה בין הסכמות ראשי מדינות דגליל לבוב בהתועדת ח' אדר תקי"ב בלבוב וההתומים הם: נפתלי הערין הלוי הורוויץ מזאלקווא (שהו"אב"ד שם), יוסף בה"ר יצחק הלוי לנדא, נפתלי הירץ ב"ר מאיר מבראדי, משה פנחס ברא"ה מלובלין, צבי הירש בה"ר משה ישראל ב"ר מרדכי ב"ר ברוך מזאלקווא.

קצב) ה"ר ישראל ב"ר מרדכי כהנא. נולד בבראדי ואח"כ נשא אישה מזאלקווא והי' אבד"ק נאוווריע ואח"כ נבחר בשנת תרי"א לראב"ד בזאלקווא, וחיבר ס' שו"ת בית ישראל (זאלקווא תרל"א) וישב בזאלקווא משך ארבעים שנה ונפטר י"ד שבט תרמ"א יום מלאת לו שמונים שנה לימי חייו. וזה נוסח המצבה:

בית תורה

מצבת איש יקר תפארת ישראל, ראב"ד ומו"צ עדה ישראל כארבעים שנה שפט את ישראל, לן יאות למבני על גברא רבא דישראל, אל הלכת מאחני עטרת ישראל, [גדלו וגאונו נראה בספרו בית ישראל, ה"ה הרב הגאון מו"ה ישראל בה"ר כ' מהר"ר מרדכי הכהן זלה"ה, מלפנים אב"ד בעיר נאוווריא, וזה כארבעים שנה אשר נתקבל לראב"ד דפה תנצב"ה.

מ.

קצד) ה"ר מאיר ב"ר יוסף יוזפא מזאלקווא. חתום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב) ובדף פ"ג ע"א חתום "הק' מאיר מזאלקווא" על תקנה שלא יהיו קרובי הרב בחוך מנהיגי הקהל, מיום ה' כ"ה מנחם תע"ו, ובדף קנ"ג ע"א חתום על שטר חוב שנתנו ראשי הקהלה לה"ר נתן ב"ר בצלאל מיום ג' כ"א שבט תע"ד.

(עיי'ן ה'ר מנחם ב"ר יוסף יופא, בוראי ה' אחיו) וכן חתום בפנקס דף רל"ב ע"ב על פסק נגד אחד שלקח מעות של צדקה מן יום ב' סיון תע"ד (ראה הוספה כ"ב). קצת) ה'ר מאיר ב"ר לוי מזאלקווא. הכר ספר אדני פו פשטים בסדר התורה בשם גדולי הדור עם תוס' נפך משלו נדפס הרבה פעמים, וכן נדפס הס' הזה בשם "לקוטי שושנים", ובשם "מקשה זהב". ועיי'ן אוצר הספרים אות מ' ס" 2190, כי לפי דברי הקדמתו הוא קובץ חדש מספרו לקוטי שושנים כמ"ש שם וז"ל והעתקתי חידושים מהנאונים והוספתי נפך משלי והעליתי על הדפוס פה קהלתנו ק"ק זאלקווא וקראתי לחבור הנ"ל לקוטי שושנים ויען ראיתי שקמו עלי אנשים (הוא בעל אסיפת חכמים) ופרשו גדרו של עולם כו' ובאתי בידם שנית מד"ס והוספתי נפך משלי כו'. וכן חיבר ס' נלילי זהב (זאלקווא תקי"ג) (עיי'ן רשימה קהלת משה מאת הרב החכם מוהר"ש וויענר). קצו) ה'ר מיכאל ב"ר ישראל. היה רופא והיה מכונה בשם "החשמן". ואלה הדברים הרוחניים על מצבתו :

פ"ג האיש החשמן הרופא הנאמן הבקי ואומן שזו ט"ב כשוב שמן ועלה אל האלהים אשר לקח. מעש"ט וציאתו עשתה רושם והגיע זמנו וקיצו משחקת בתכל ארצו וזה שמו אשר קראו לו אישה לפי הללו ה'ר מיכאל ב"ר ישראל יום ח' י"ד סיון שע"ד, יצאה נשמתו לשמים תנצב"ה.

קצו) ה'ר מנחם מענדל ב"ר אפרים זלמן מזאלקווא. נמצאה ממנו הסכמה ע"ס תפארת ישראל זוטא

(פפד"א תקמ"ב) והסכים כבראד יום ג' כ"ב תמוז תקל"ג, ביחד עם ה'ר צ"ה מזאמשט החופ"ק בראד, הצעיר אברהם מרדכי שה' אבד"ק זאלקווא, מנחם מענדל באמ"ו הרב מוהר"ר אפרים זלמן מזאלקווי. ובמרגליות התורה (פאריצק תמ"ח) חתום מנחם מענדל בהרב אפרים זלמן וז"ל מ"מ בק"ק בראדי. וכן ע"ס רוא מהמנא מה"ר יצחק אייזיק שר"ב (לבוש תקנ"א) הסכמתו מן יום ג' ב' דר"ח תמוז תקמ"ו וחתום גאס מנחם מענדל בהרב ר' אפרים זלמן מזאלקווא. וראיתי בשה"ג הח' אות מ' ס' מ"ט הביא וז"ל : הרב מו"ה מנחם מענדל זאלקווער אחד מחכמי בראד הזכירו הגאון ב"ר זלמן מרגליות כו' והגאון בעל נז"ב מזכירו בתשובותיו רב גדול ומפורסם ד"ן מצוין בק"ק בראד ובס' אור ישראל להגאון מו"ה ישראל ליפשיץ נדפס תשובה מעשרה חכמי בראד הגדולים ונמנה הוא עמהם.

קצח) ה'ר מנחם מענדל ב"ר מיכל. חתום בפנקס דף מ"ה ע"ב, הצעיר מנחם שמו מענדל יבונה בא"א החסיד הרב מוהר"ר

מיכל החונה ק"ק כערזאן על חווק תקנות זאלקווא, יחד עם הרב וראשי לבוב מיום ב' י"א כסלו תס"א (ראה הוספה כ"ט); וכן בדף רל"ה ע"א בועד יעריסלא מן יום ג' ר"ח השון תנ"ו תקנה אודות המדפיסים בזאלקווא. וחתום ראשון ה'ר שמחה מנחם ב"ר יוחנן ברוך מינה רופא. וגם חתום שם ה'ר ישעי' [ב"ר נתן נטע וז"ל מקראקא חונה פה ק"ק יעריסלאב וה'ר משה כהנא זעירא ב"ר יוסף, ור' ישעי' ב"ר משה משולם וז"ל מלוצק (ראה הוספה ב"ד), והוא אשר הבאתי בספרי אנשי שם ס' שני ע"ס.

קצט) ה"ר מנחם מענדל ב"ר יהודה ליב ב"ן. התום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב).

ד) ה"ר מנחם סנ"ל פרענר מלכוב. התום בפנקס דף מ"ה ע"ב על חוק תקנת הקהלה מיום ב' י"א כסלו תס"א ביהר עם ראשי מנהיגי ק"ק לבו: (ראה הוספה כ"ט).

רא) ה"ר מנחם מן ב"ר יוסף יוזפא מזאלקווא. התום בפנקס דף פ"ג ע"ב על תקנה (מיום ה' ב"ד מנחם תע"ו).

שלא יהי' אחד מקרובי הרב אב"ד בתוך מנהיגי הקהלה. עוד התום בדרך קמ"ט ע"א על שטר חוב מיום א' ר"ח כסלו תפ"ד יחד עם שאר מנהיגי הקהלה (ע"י סי' קצ"ו).

רב) ה"ר מנחם מאניש היה ראב"ד ומניד בזאלקווא ובס' ברכת יוסף ואלהיו רבא מה"ר מאיר תאומים (זאלקווא חק"ו) נמצאה הסכמת האב"ד מק"ק זאלקווא הגאון מוהר"ר נפתלי הערין הלוי הורוויץ ואח"כ נמצאה חתימתו הק' מנחם מאניש ראש ב"ד ומניד בק"ק זאלקווא מן יום ב' י"ד אייר תק"ו ונמצאה ג"כ שם חתימת ה"ר צבי הירש מזאלקווא. אין ספק שגם הוא היה אחד מבית דינו של הגאון ה"ר נפתלי הערין הורוויץ ז"ל, והוא הנזכר בס' אדני פו פ' וארא, ראה, תבא.

רג) ה"ר מרדכי ב"ר משה מרגליות. התום בפנקס דף קמ"ג ע"ב על תקנה מיום ב' כ"ז סיון שפ"ו (ראה הוספה ג').

רד) ה"ר מרדכי כהנא מווילנא. התום בפנקס דף קל"ו ע"ב על תקנה שנתקנה בועד יערסלב ביום ג' כ"ו אלול תמ"א וחתומים

שם עוד: ה"ר יעקב בהרר"ש מקראקא, ה"ר יהודא אברהם מבית לוי, ה"ר יצחק כהנא מבריסק דליטא דיין מפרעמסלא, ה"ר קלונימוס בן הקדוש ה"ר משה סנ"ל הי"ד זצ"ל דיין משונא וה"ר אליעזר דיין מפרעמסלא (ראה הוספה י"ז).

רה) ה"ר מרדכי מלובלין. התום בפנקס דף י"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום א' ה' למכ"י תנ"ד (ראה הוספה י"א). ובדרך כ"ח ע"ב על

הערכה, ובדרך ס"ח ע"ב מאור ליום ג' כ"ח חשוון תמ"ה על הרם נגד רשע אחד ביחד עם האב"ד הג"מ הלל ב"ר נפתלי (בעל בית הלל) וכל ראשי הקהלה. ובדרך קל"ה ע"ב על תקנת הקהלה מיום ב' י"ג סיון ת"מ בענין הכנסות הישמישים של העדה, ובדרך קנ"א ע"א התום על תקנות שנתקנו בזמן האספה בקוליקוב ביום ה' כ"ב שבט ת"ן (ראה הוספה כ'), וכן בפנקס שם דף רל"ו ע"ב הובא פסק דין אודות המדפיסים מזאלקווא, שהי' בועד קודש דק"ק יעריסלאב כ"ו אלול תג"ט, ובא גם הוא על החתום (ע"ין הוספה כ"ג) ונמצא התום בפנקס הח"ק בלובלין בשנת תמ"ה. ובקורות פאדאלי שהי"ל הרב החכם מוהרמ"ן ליטסקי צד 64 נמצא כרוז נגד המחזיקים בבית ש"צ והוא בועד יערעסלא ג' תשרי תפ"ב והתום הק' מרדכי בלא"א ה"ר שמרי' שמערל זצ"ל מלובלין ובוודאי הוא.

רו) ה"ר מרדכי ב"ר זאב. התום בפנקס דף קס"ב ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' שבט תנ"א (ראה הוספה כ"ה).

(ה) ה"ר מרדכי ב"ר משה כ"ץ. באוצר הספרים אות ד' סי' 431 הביא סי' דרך ים התלמוד מה"ר מרדכי ב"ר משה מפרוסטין בזאלקווא ה"י מהרש"א על סי' י"ש נוחלין עם תוס' מרובה משלו (וזאלקווא תנ"ב).

(ו) ה"ר מרדכי ב"ר (ישראל) איסרל. היה פרנס בזאלקווא והיה נקרא ר' מרדכי ר' ליבושים על שם חתנו הקצין

המפורסם מו"ה אריה ליבוש הכהן, ועיין בשה"נ החדש אות מ' סי' ס"ט הביא כתב היד מהנאון ה"ר סענדר מרגליות אחי הרב הנאון ר' זלמן מרגליות והובא שם וז"ל: ואז"ז מהר"ר סענדר שור היה חתן הרב המפורסם מו"ה מרדכי ב"ר ליבוש מזאלקווא בהנאון מו"ה איסרל ז"ל בהנאון בעל מהרזא בתרא חתן הנאון מהרש"א כו' כו' ועיין עוד שם אות מ' סי' צ'. ואחיו של ה"ר מרדכי ה"י אברהם אבלי פרנס בדי ארצות ומנהיג בלובלין, ובנו של ה"ר מרדכי ה"י הנאון ה"ר אברהם אבלי אבד"ק זאלקווא (עיין אות א') ובתו של ה"ר מרדכי היתה אשת הנאון מו"ה אלכסנדר סנדר שור בעל תבואות שור ושמלה חדשה ובשה"נ החדש אות ש' סי' א' הביא בשם הנאון ה"ר זלמן מרגליות שכתב וא"א זקני הרב הפרנס מו"ה מרדכי ר' ליבושים מזאלקווא חתנו של אבי זקני הנאון בעל תבואות שור כו'. ובפנקס דק"ק זאלקווא (דף צ' ע"א) נמצאה חתימתו תחת התקנה מן טו"ב טבת תמ"ח שלא ידרוש שום רב בבהכ"נ בשבת בשחרית כ"א במנחה מפני טרחא דצבורא. ונמצאה שם חתימת בעל בית הלל גם חתימתו וחתום הצעיר מרדכי בהרב הגדול מו"ה ישראל איסרל זצ"ל (ראה הוספה ל"א) וכן נזכר בפנקס דף קנ"ו ע"ב בתקנות סי' ק"ב הראש וקצין מוה"ר דוד ביה"ר יצחק (עיין אות ד' סי' ס"א) והראש והקצין מו"ה מרדכי ביה"ר מוה"ר ישראל איסרל (ראה הוספה כ"ה).

ועל מצבתו בזאלקווא חרותים הטורים האלה:

ומרדכי יצא בתורה וגדולה אשר בו נמצא מנהיג הדור פרי עץ הדר זה שלשים שנה נהג נשיאתו ברמים ולא כשמים הראש המופלג בתורה ובחסידות מו"ה מרדכי בהנאון מו"ה איסרל. נאסף אל עמיו ב' טבת תס"ח נלקח איש מרדכי לבית המלך מלכו של עולם.

(ט) ה"ר מרדכי נומפרכט ב"ר יצחק. היה ראש ומנהיג בזאלקווא, ובא"ש נבחר הנאון ה"ר אברהם (אבלי) ב"ר מרדכי

לאב"ד בזאלקווא (יום א' ט"ז אדר ראשון תנ"ט) נמצא בפנקס זאלקווא (דף נ' ע"ב) כי קבלו הקרובים על עצמם באלה ובשבועה, ה"ה האלוף הראש והקצין כמוהר"ר מרדכי נ"ר עם חתנו האלוף המרומם כמוהר"ר אליעזר ליפמן, והאלוף המרומם ד"ר המצוין כמוהר"ר אלכסנדר סענדר נ"ר, גם האלוף המרומם הראש והמנהיג הישיש כמוהר"ר מרדכי נומפרכט כמוהר"ר יצחק, שיהי' להם כחתיכא דאיסורא לחיות בתוך ישיבה טובי העיר כל זמן היות הרב ה"ר אברהם הנ"ל לאב"ד ומ"צ בזאלקווא ונמצא עוד כי בא על החתום בפנקס דף י"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום א' ח' למב"י תנ"ד לפ"ק (ראה הוספה י"א) ובדף כ"ח ע"ב על הערכה ובדף מ"ט ע"ב על הסכמה לעשות קרובי גדולה מכל משא ומתן מיום א' כ"ג שבט תנ"ב, ובדף צ' ע"א חתום מיום א' טו"ב טבת תמ"ח על תקנת הקהלה שלא להניח שום דרשן לדרוש בשחרית בשבת ב"א במנחה מפני טרחא דצבורא (ראה הוספה ל"א). עוד

התום ברך קל"ה ע"ב מיום ב' י"ג סיון ת"מ. על תקנת הקהלה ברבי הכנסים השמישים. ועוד התום ברך קנ"א ע"א על תקנות שנתקנו ביום ד' כ"ב שבט ת"ן בזמן האסיפה בקוליקוב (ראה הוספה כ').

(י) ה"ר מרדכי ב"ר חיים ז"ק, היה חד מבי דינא רבא בק"ק זאלקווא בזמן הנאון האב"ד הג"מ נפתלי הורין הלוי הורוויץ, ובא בהסכמתו על ישי"ע וי"ד עם באר היטב מה"ר משה ב"ר ברוך (זאלקווא תק"כ) (ע"י אות מ' ס"י ה"ר משה מזאלקווא) וה"ר חיים ה"י בן הג"מ מרדכי ז"ק האב"ד ק בערוואן בהג"מ מאיר ז"ק האב"ד ק לבוב (ע"י אנשי שם ס"י שמי"ז ועיין אית חי' ס"י פ"ד).

(יא) ה"ר מרדכי מזאלקווא. הרב מו"ה מרדכי התן האב"ד ק זאלקווא נכד הג"מ אברהם חיים שור בעל ס' תורת חיים, הביאו הג"מ חיים ב"ר עוזר בהקדמתו לס' צאן קדשים, כן כתבליהר"י לעווינשטיין והעירנו כי כפי הנראה היה זה הג"מ מרדכי אב"ד ק ליסא בהג"מ צבי הירש האב"ד ק מעזריטש, התן השר ונגיד מוהר"ר יצחק מזאלקווא (כפי שהובא יחוסו בסוף שו"ת בית יעקב כתב יד באדעסא), שהרי בס' תורת חיים נמצאה הסכמת הג"מ מרדכי האב"ד ק ליסא וחתם שהיה נכד הנאון המהבר, וכפי הנראה היה ה"ר מרדכי התן דודו הג"מ אברהם האב"ד ק זאלקווא שה"י חתן השר ונגיד מוהר"ר יצחק הג"ל.

(יב) ה"ר מרדכי מלויצקא. בפנקס הקהל דק"ק זאלקווא דף הל"ו ע"ב תובא בוועד קדיש דק"ק יערסלאב שה"י כיו אלול תנ"ט חתם גם הוא בפסק אודות המדפיסים בק"ק זאלקווא וחתום הק' מרדכי מלוצק (עיין הוספה כ"ג), הוא בן הנאון מוהר"ר צבי הירש האב"ד ק לבוב (עיין אנשי שם ס"י תע"ט) ויש לו הסכמה בס' ברית שלום והובא בהקדמה (גס' הפלאה מנן בתו הנאון מו"ה פנחס הלוי).

(יג) ה"ר מרדכי ב"ר נחמן. התום בפנקס דף קמ"ט ע"א על שטר חוב מיום א' ר"ח כסלו תפ"ד יחד עם שאר מנהיגי הקהלה.

(יד) ה"ר מרדכי ב"ר יוסף. התום בפנקס דף ס"ה ע"א מיום ה' י" אייר תקכ"א על נתינת רשות לר' ליב ווישנקר כי ימכור את ביתו והתום גם הרב האב"ד שבאותו זמן הג"מ שמשון מייזלש.

(טו) ה"ר מרדכי ב"ר נתן נטע מייזלש. בספרי אנשי שם ס"י שפי"ג (צד 150) הבאתי: בס' המדות לר' יצחק סאטנאב נמצאה הסכמת הנאון ב"ר מרדכי ואב ההונה בק"ק סטנאב נוטה לשכת בעיר הגדולה לאלהים ק"ק לבוב מן י"ז מנחם תקל"ד. ונמצאה ג"כ שם הסכמת הנאון ה"ר מרדכי מייזלש הונה ק"ק זאלקווא, ואביו הג"מ נתן נטע מייזלש ה"י בע"מ ס' שאנת אר"י וקול שחל (נאיוויט תקי"ו) והתייחס אליו הרב בעל חוסן ישועות והרב בעל כרם שלמה על ביצה.

(טז) ה"ר מרדכי מארדיש ב"ר הלל מזאלקווא. בעל שם הגדולים החדש אות מ' ס"י צ"ב הביא וז"ל: הרב מו"ה מרדכי מארדיש נאון גדול וצדיק מפורסם אב"ד ק פאריצק בזמן הנאונים הרב בית אפרים ואחיו הרב שערי תשובה, חיבר פי' יקר על ס' מהר"ם

ש"ף אשר חוב דבריו היו עמוקים וסתומים עד שבא הוא ופירשם ונה נפשיה בשנת חקע"ז ע"ל. וכאשר כתב לי הג"מ יוסף לעוונישטיין התנו ה' הג"מ שמהה האבד"ק לודמיר בן אהותו של הג"מ שמעלקי האבד"ק נקלשפורג.

(יו) ה"ר מרדכי. בס פלפולי תרופתא (וזאלקווא תצ"ו) הביא במס' כתובות ס"ד ר' חרושי תורה בשם הרב המופלג מ"ה מרדכי חתן הרב המופלג ומופלג הנניד מ' נתן וצ"ל מזאלקווא. והביא שם עוד חידושי תורה בשם גאוני זאלקווא.

(יח) ה"ר משה נח יונה ב"ר משה מזאלקווא. ה'י' הד מבי דינא ובפנקס הקהל מלבוב דף 35 נמצאה החימתו על

שטר מכירה מבית אחד מלבוב מן ו' אדר ת"ד והתום נאם אפרים בלא"א מ"ה אליקים געץ ז"ל ואחריו חתנם נאם משה נח יונה בלא"א מ"ה משה וצ"ל מזאלקווי ושם בפנקס מצד השני נתקיימה החימת ה"ר משה נח יונה מזאלקווי מאת הרב ר' מאיר איש מבית לוי מלבוב ומאת הרב ר' אברהם ר"ע גרויפין ומאת ה"ר בנימין זואלף בן ה"ר יואל ז"ל ואח"כ קיים החתימות הגאון בעל ט"ו. עיין אנשי שם ס' פ"ד.

(יט) ה"ר משה ב"ר אלעזר זאלצבורג. התום בפנקס דף קמ"ג ע"ב על תקנה מיום ב' ז"ך סיון שפ"ו (ראה הוספה ג').

(כ) ה"ר משה ב"ר דניאל אשכנזי. התום בפנקס, דף הג"ל ובזמן הג"ל (ראה הוספה הג"ל).

(כא) ה"ר משה ב"ר קלמן מוילנא. התום בפנקס דף קנ"ב ע"א יחד עם ראשי המדינה דגליל לבוב על תקנות הקהלה שנעשו בקולקוב ביום ר' כ"ב שבט ת"ן (עיין הוספה ב').

(כב) ה"ר משה במהר"ם קיקיון. התום בפנקס דף מ"ה ע"א על חזק תקנות הקהלה מיום ב' י"א כסלו תס"א יחד עם הב"ד

וראשי המנהיגים מק"ק לבוב (ראה הוספה כ"ט). והוא המובא באנשי שם ס' ת"ז ושם מכונה קיקיניש וה'י' דיון בלבוב.

(כג) ה"ר משה כהנא זעירא ב"ר יוסף. התום בפנקס דף רל"ח ע"א מן יום ג' ר"ה השון תנ"ז בועד יעריסלאב בענין

תקנה שנעשה בין המדפיסים כוזאלקווא והתום שם נאום משה כהנא זעירא בלא"א כמנהר"ר יוסף וצל"ה והתומים שם עוד שמחה מנחם ב"ר יוחנן ברוך מיונה רופא (עיין אות ש' ס' רצ"ו). מנחם שמו מענדיל יכונה ב"ר מיכל אב"ד בערוואן (עיין אות מ' ס' ר"א). ישע"י ב"ר נתן נטע אב"ד ביעריסלא (עיין אות י' ס' קפ"ח) ור' ישע"י ב"ר משה משולם ז"ל מלויצק (עיין אות י' ועיין הוספה כ"ד). ועוד בפנקס שם דף רל"ז ע"ב בענין פסק אודות המדפיסים מן כ"ו אלול תנ"ט והתומים שם האלושים הקצינים הרחנים מנהיגים בד' ארצות בועד קודש ביומא דשוקא ביעריסלא וגם הוא בא על ההתום משה כהנא זעירא מפרעמיסלא (עיין הוספה כ"ג).

(כד) ה"ר משה ב"ר אליהו קאזינר. התום בפנקס דף מ"ח ע"א על חזק תקנות ק"ק זאלקווא ע"י הב"ד וראשי העדה מלבוב

מיום ב' י"א כסלו תס"א והתום משה בהאלוף מ"ה אליהו קאזינר (ראה הוספה כ"ט) והוא המובא באנשי שם ס' תט"ו.

(רכה) ה"ר משה ב"ר יצחק כ"ץ. חתום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב) וברף פ"ג ע"א חתום על תקנה שלא יהיו קרובי הרב אב"ד בתוך מנהיגי הקהלה, מיום ה' כ"ה מנחם תע"ו.

(רכו) ה"ר משה ב"ר עזריאל. חתום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב) וברף קמ"ט ע"א חתום על שטר חוב מיום א' ר"ה כסלו תפ"ד עם שאר מנהיגי הקהלה. (רכז) ה"ר משה ב"ר שניאור פייביש. חתום בפנקס דף פ"ג ע"א מיום ה' כ"ה מנחם תע"ו, על תקנה שלא יהיו אחד מקרובי הרב בתוך מנהיגי הקהלה.

(רכה) ה"ר משה ב"ר שכנא. מנוסח המצבה נראה כי ה' אב"ד ומר"צ אבל לא נודע לי באיזה מקום וכאשר נכתב אלי מואלקווא הנה בכל עת צרה משתמחים שם על קברו, גם מדי שנה בשנה מדליקים ביום מתו גרות בניהכ"נ. ואלה הטורים הוותיקים על המצבה:

פ"צ איש חי רב פעלים טקציאל היה מר"צ נהורא עמי' שרא ה"ה הגאון האב"ד ומר"צ בישראל מוה"ר משה בהרבני מו"ה שכנא, אור ליום כ"ג חשוון ת"ג רפ"ק תנצב"ה.

(רנט) ה"ר משה ב"ר דניאל. היה דיין ומר"צ בב"ד ישיבת הגאון ה"ר יצחק לנרא ובס' תולדות גדולי ישראל מה"ר מרדכי שמואל

גירונדי ז"ל דף ר"ל הביא וז"ל: כמח"ר משה ב"ר דניאל מרבני זאלקווא חיבר ספר סוגיות התלמוד והדפיסו בשנת התצ"ג כדי לבאר מלות חמורות שבת"מ ומד ושיבחותיו חכמי דורו על החבור הקצר הלז עכ"ל, ועיין אוצר הספרים באות ס' סוגיות התלמוד. (רל) ה"ר משה מואלקווא. ה' אב"ד בק"ק בוטשאטין ואח"כ דיין מצוין בזאלקווא. והרה"ג מו"ה יהודה ליב ב"ר ישראל (עיין אות י')

מוזכרו בספרו נפש יהודה דף ח' ע"ב וכתב שהוא מקהלתנו זאלקווא, (על זה העירני הרב הגאון הגדול מוה"ר צבי יחזקאל מיכלאוהאן מפלונסק). בש"ע יו"ד נרפס עם באר היטב לה"ר משה ב"ר ברוך (זאלקווא תק"ב) נמצאה שמה הסכמת הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ אבד"ק לבוב והגאון ב"ר נפתלי הערין הלוי הורוויץ אבד"ק זאלקווא והג"מ משה מאיר אבד"ק דאברמיל בהג"מ יקותיאל ולמן הלוי (חתן השר וגניד מוה"ר יצחק מואלקווא) והג"מ אהרן שור האבד"ק יאברוב ואח"ז כתוב הסכמת הבי דינא רבא דק"ק זאלקווא (א) הג"מ משה שהי' אבד"ק בוטשאטין, (ב) הג"מ משה פנחס ראב"ד דק"ק זאלקווא (ע' אות פ' ס') ה"ר פנחס משה, (ג) הג"מ מרדכי בהרב הגדול מו"ה חיים ז"ל, (ד) הג"מ שמואל מ"מ דק"ק לבוב בעל ספר בית שמואל (הוא ה"ר שמואל סאלר, ע' אנשי שם ס' תקמ"א), (ה) הג"מ אריה ליב בהרב ה"ה מוה"ר שמואל האבד"ק האדרוב, (ו) הג"מ אליעזר ליפמאן האבד"ק סטרעליסק.

(רלא) ה"ר משה ב"ר צבי דוד. נפטר בזאלקווא וחרות על המצבה:

יום ג' ט' אייר תקנ"ו לפ"ק.

משה משה לא פסיק... טעמו כטעם לש"ר השמן רר עם אל ועם קרובים נאמן ה"ה הרב המאה"ג החריף והבקי מו"ה משה בהרב המאה"ג מו"ה צבי דוד שהי' אב"ד דק"ק בעלו אשרי חלקו שהי' עמלו בתורה ובכסות נהגדל בשם טוב ונפטר בשם טוב..

(לכ) ה'ר משה ב'ר אברהם. הוא אשר בא על החתום בהחכם הגדול אשר נעשה מואלקווא בשנת תקי"א, הנדפס בס' לוחות העדות הפוס אלמנא, אשר באו לסייע להנאין מהר"ו אייבשיץ, ובא בראשונה על החתום הנאין ה'ר נפתלי ה'רין סג"ל ה'ר"ר (הוא אבד'ק ואלקווא, עיין ס' רמ"א) ואח"כ נמצאו שם עוד י"ג החתומים מגדולי ישראל מואלקווא ואחד מהם ה'ר משה הגדול והתום נאם ה'ר משה ב'ר הרב המאה"ג מ"ה אברהם ולח"ה אבד'ק הגדול. אין ספק שהוא היה בן הנאין ה'ר אברהם ב'ר מרדכי אבד'ק ואלקווא (עיין אית א').

(לכ) ה'ר משה ב'ר מרדכי מסקאחל. בפנקס ואלקווא דף רל"ז ע"ב בפסק אודות המדפיסים מואלקווא שנעשה בועד

יאזוסלאב כ"ז אלול תש"ט נמצאה גם החתימתו והתום משה בלא"א מ"ה מרדכי מסקאחל מגליל בעל"א (ראה היספח כ"ג) והובאו הדושי' בס' לקוטי שושנים.

(לכ) ה'ר משה ב'ר פרץ. התום בפנקס דף קכ"ז ע"א על תקנה מיום ה' ס"ז מנחם תקי"ט שלא לתת שכירות למשרתי הקהלה בלי כתב מהקהל.

(לכ) ה'ר משה ב'ר הלל. אב"ד ה'ר אבד'ק ואלקווא והוא בעל בית הלל ובנו ה'ר אבד'ק קעמפנא, עיין אודותיו אית ה' וגם בקריה נאמנה.

(לכ) ה'ר משה ב'ר צבי הירש אשכנזי (בעל חכם צבי). כאשר כתב אלי החכם השלם מוהר"ר יצחק בהאר"ע מלארץ נסעא בירו כתב יד הספר מהג"מ צבי הירש אבד'ק בערלין נכד הח"צ הורשב שם בראשון כוהל אדם המעלה זה הד"ר היה ר"ע הנאין המושלם בחכמה ודעת וכשרון המעשה במהר"ר יעקב ד"ל (ביתו על הנאין יעב"ץ) והנאין המפורסם בבד מוהר"ר ליכ"ט וצ"ל אבד'ק קראקא והנאין המפורסם מר שא"י במוהר"ר שמואל ד"ל אבד'ק הגדול פנקס ה'ר הנאין המושלם במוהר"ר משה אבד'ק קאמניקא מלפנים ה'ר אבד'ק ואלקו"ו וספק עוד עליהם כמה מדאשי אלפי ישראל היה מחותני הרב המאה"ג מ"ה צבי הירש הל"ר ד"ל אבד'ק קאסין ראנעל השא"א אשר לא ידעתי שמו"ס יבוא שלום וכו' וכו' עכ"ל. ומה הביא את הג"מ מוהר"ר משה הגדול בתואר רוד"ק אין ספק שזכ"ן על הג"מ שה"ו בני של הנאין החכם צבי ד"ל ונמצא וזכ"ן שמו בתשובת ח"צ ס"י ב' באמצע תשובת שכתב ולזה העידני בני הנכ"ן מ"ה משה וכו' יע"ש.

(לכ) ה'ר משה ב'ר יוסף. ה'ר ה'ר הרב הנאין מוהר"ר אריה ליב שה"ר אבד'ק אסטערדאם ובתחלה אב"ד רישא נלגא ולמב"ן שה"ר ה'ר הנאין בעל חכם צבי ונ"ס של הנאין יעב"ץ ד"ל (עיין אנשי שם ס"י שס"ג). למה משה ה'ר יוסקים הגדול ה'ר שני בנים מפורסמים. האחד הנאין מוהר"ר מרדכי ואב איינשטיין ד"ל אבד'ק לבוב אב"י הנאין בעל ישועות יעקב. אב"י היה חכם, משה אשכנזי וז"ל כי בימים ההם לא ניתן רשות רב"ן עוד אחת למה בלבוב שלא לחסוף עד ה'רוד"ס שם לכן בעת תקבל הנאין ה'ר מרדכי ואב לחות אב"ד בלבוב שלחו העדה מ"ס משה"ס אחת והביאו את הרב מ"ה מרדכי ואב אשכנזי לבוב והסב"ו שמו איינשטיין שם המושפחה הנשלתת מ"ס. וכו' השני

של ה"ר משה חי הרב הגאון מו"ה משולם זלמן אישכנזי ז"ל אבד"ק פמארין ומנוחת,
כבוד במערה שם. ובנו של ה"ר משולם זלמן חי הגאון ה"ר משולם זלמן אישכנזי
אבד"ק לובלין, ונולד אחר פטירת אביו ונקרא על שם אביו. ואמו (של האבד"ק
לובלין) היינו אלמנת הרב אבד"ק פמארין מרת רייזל נשאת אח"כ להגאון מוה"ר
בצלאל בעל פנים מאירות אבד"ק אוסטרא. — לה"ר משולם זלמן אישכנזי ז"ל
אבד"ק פמארין חי שני בנים, האחד ה"ר ליבוש, אשר נתגדל אחר פטירת אביו
בבית דודו הגאון ה"ר מרדכי זאב אורנשטיין בלבוב והי' חתן הגביר ר' אבלי
אוסטרער, והשני ה"ר משולם זלמן אישכנזי אבד"ק לובלין הנ"ל.

את זה כתב אלי ה"ר הירש ראזענטאהל מואלקווא, כאשר כתוב במגילת
יוחסין לה"ר זלמן אישכנזי. וראיתי בס' שפתי צדיקים מה"ר יהושע העשיל ושם
נמצא בהקדמה אגרת היוחסין והביא שם את הפתח מו"ה יוסקי מואלקווע הנקרא
ר' יוסקי ר' העניכש. ובנו חי ה"ר נתן והוא (ה"ר נתן) חי אחיו של ה"ר משה ר'
יוסקיש וה"ר משה חי אביו של הרב הגאון מו"ה מרדכי זאב אבד"ק לבוב. וה"ר
משה ר' יוסקיש חי חתן של הגאון מוה"ר אריה ליב אבד"ק אמסטערדאם. וכל
זה הוא לא כמו שכתבתי באנשי שם סי' תכ"ד שאביו של הגאון מו"ה מרדכי זאב
אבד"ק לבוב חי שמו ה"ר משה ב"ר יעקב. והבאתי כן בשם סי' היום בהקדמת
סי' אור הננו.

ונמצא בבית החיים בואלקווא נוסח מצבה שלו וחרות עליה:

וימת משה עבד ה' ביום ח' אלול תקכ"ב, המפורסם בדורו רבא דעמא ומרברנא
דאוכלי חכמי השלם מו"ה משה ב"ר יוסקי ז"ל.

רלה) ה"ר (משה) צבי הירש ב"ר שמשון מייזלש. אביו ה"ר שמשון מייזלש
היה אב"ד בואלקווא (עיין

אות סי' ש"א). וכאשר נסע אביו מעיר זאלקווא לעיר צעשינוב, אשר חי בתחלה
אב"ד שם, נתקבל בנו לאב"ד בואלקווא למלאות מקום אביו והיה חד מנאנני הדור
ושמו היה לשם ולתהלה בכל הארץ, וכאשר הובא בהקדמה לסי' המדה גנוזה
בקשרו ראשי העדה דק"ק פיורדא אחרי מות הגאון מו"ה יוסף שטיינהארד, בעל
זכרון יוסף, וכן קראהו העדה דק"ק מ"ן שיבוא אליהם להיות אב"ד ור"מ במקום
הגאון בעל שאגת אריה, ולא חפין לעזוב עיר מולדתו, אחר זה קבלתו לאב"ד
בעיר קאפענאהנען, אבל אח"כ נגמר בדעתו לבל יעזוב עיר זאלקווא ונשאר במקומו.
וכאשר מבואר בהסכמתו על השו"ת נאונים בתראי (דפוס טורקא תקכ"ד) מן
כ' מנחם תקכ"ג ובראש הסכמתו לסי' אבן שהם חי' בתחלה אב"ד בלאנצהוט. בנו היה הרב
מוה' אביגדר מייזלש אב"ד דק"ק בולגוריא, ונדפס בס' המדה גנוזה סי' נ' וסי' י"ח
ובהשמה בסוף הספר שאלות ממנו לכבוד אביו *).

(*) וכאשר כתב אלי הרב הגאון מו"ה צבי יחזקאל מיכלואהן אב"ד בפלונסק כי הוא
נצר מגזע הרבנים הנאונים ר' שמשון מייזלש ובנו הגאון מו"ה צבי הירש מייזלש ונמצא בירו
תשובה מהג"ם אביגדר מייזלש שכתב בר"ח תמוז תקנ"א סק"ק בולגוריא להג"ם אליעזר הלוי
הורוויץ אבד"ק טארניגראד בעה"מ סי' נועם מגדים, גם כתב אלי כי חי אב"ד בולגוריא קרוב
לחששים שנה ושם מנוחתו כבוד. וחתנו חי הג"ם יצחק נתן נטע בערליגר (הוא כן ה"ר דוד
טעבלי מפיעטקוב בנו של הג"ם צבי הירש אבד"ק בערלין, כן בתו של הגאון בעל חכם צבי

אבדיק קאמפאטא שניטא אה בני מ' פרידא, וישועה נאמי בתראי הגדסס מחדש
 משענאנאויין בשנת תקיב נוספו בסוף ס' סיד שאלה אשר שאל להחיות היר צבי
 הירש מילש מן י"א אלול תקנ"ז בעסק עונת והוא השיב לו כיום ה' חי תקנ"ז.
 מהחיה ה' היר מנחם מענדל אבדיק יאכזב ונמצא בהמדה ננוח שאלה ממנו הס'
 המדה ננוח שנת והדושים שהיזכר יצא לאור לבוב תרל"ד וכן נרפסו חידושי
 והשבוטות בסוף ס' שו"ת נאמי בתראי (דפוס משענאנאויין שנת תר"כ) ס' ס"ה סיד
 ס' ס"ה. בתשובת בית אפרים בהא"ע ס' כ"ב בחור עננה בהסכמת שני גדולי
 נאמי הוכן ההוא בחור בחרו בהחיות ההוא שישנים הנאון המפורסם מופת הדור
 מיה צבי הירש אב"ד דק"ק ואלקווא והקריוו. הספידו בס' שער המלך הרוש,
 נמצא ממנו הרבה הסכמות: ע"ס שער המלך (ואלקווא תק"ל) מן ל"ג למבני תקנ"ז.
 ע"ס אבן שירה (לאנדאן תרל"ב) מן יום א' מ' למבני תקנ"ז. ע"ס עבודת המלך
 (ואלקווא תק"ל) מן ב' אייר תק"ל. ביהר עם היר נפתלי הירץ (ב"ר משה) רב"ד
 דק"ק ואלקווא. ונרשם שם הסכמת הנאון הגדול מרא דאתרא אב"ד ואלקווא וכל
 אנשי עדה צבי הירש בהנאון הגדול מיה שמשון מיוזל הכים. ע"ס חידושי דיה
 (ואלקווא תרל"א) מן ו' אלול תרל"א. ע"ס שבט ישראל (ואלקווא תרל"ב) מן
 י"ב נ"י כ"ד ניסן תרל"ב ונמצאה שם גם הסכמת אב"ד מן יום ד' ס' אלול תקנ"ז
 ונרשם שהיה אב"ד ואלקווא. ע"ס העקרים (ואלקווא תרל"ב) מן יום א' י"ד אייר
 תרל"ב. גם נמצא שמה הסכמת רב"ד היר נפתלי הירץ ב"ר משה ז"ל מבראדי מן
 יום א' כ"א אייר תרל"ב. ע"ס נח אנו (ואלקווא תרל"ג) מן יום ו' כ"ח ניסן
 תרל"ב. ע"ס נעמה קדושה (ואלקווא תרל"ב) מן כ"ד טבת תרל"ב. ע"ס תוצאות
 חיים (ואלקווא תרל"ב) מן כ"ד טבת תרל"ב. ע"ס ברכת אליהו (פראג תקמ"ה) מן
 ע"ס ב' כ"ז כסליו תרל"ג. ע"ס עבודת השיר (ואלקווא תרל"ג) מן יום א' כ' תמוז
 תרל"ג. ע"ס כבב יעקב (ואלקווא תרל"ד) מן יום ה' ט"ז סיון תרל"ד. ע"ס שו"ת
 נבעת שאל (ואלקווא תרל"ד) מן יום ה' י"ג מנחם תרל"ד. ע"ס שיחת חולין
 (סעדיא תרל"ט) מן יום ד' ה' למבני תרל"ה. ע"ס דב סתור (ואלקווא תרל"ה)
 מן יום ה' כ"ה מנחם תרל"ה. ע"ס קרן אור וסדאה כהן (ואלקווא תרל"ו) מן יום
 א' כ"ז תמוז תרל"ו. ע"ס עת רצון (ואלקווא תרל"ו) מן כ"ה סיון תרל"ו. ע"ס
 עשרה יוסף (ואלקווא תרל"ה) מן יום ג' כ"ז תשרי תרל"ה. ע"ס רב סנינים (סעדיא
 תקמ"ב) מן יום א' ג' סיון תקמ"א. ע"ס אנדח אשכ (ואלקווא תקמ"ב) מן ו' אב
 תקמ"ב ביהר עם הנאון היר מרדכי ואב אב"ד מלובוב. ע"ס בתר אהרן על בחגות
 עולם (ואלקווא תקמ"ב) מן יום ה' כ"ג אדר תקמ"ב, וגם בא שם בהסכמה ה"ג היר
 שאל אבדיק לונדין בהראשית דליל לבוב מועת תקמ"א. ע"ס סרי מגדים (סעדיא
 תקמ"ו) מן י"ג תשרי תקמ"ו. ע"ס סיס יהוקאל (סאדוצק תקמ"ו) מן ט"ז טבת תקמ"ו.
 ע"ס יד הקטנה (לבוב תר"ס) מן יום ג' כ"ג אדר תקמ"ו. ע"ס שפת אמת (לבוב תקמ"ה) מן

ז"ל אשר בילדותו ה' אב"ד נורה ואח"כ אב"ד בולגוריא על סף חתמו ול קרוב לחסידים
 שנת נוספו שם פ' אייר תרנ"ד ונשאר מסנו חיבור גדול חידושים ודרוש ונרפס ספריו תורתו
 בשו"ת נורע בשערים סת"ח ס' ס"ג. ואשתו פ' רבמח בת הג"ס אבינודור מיוזל נפטרה
 בבולגוריא כ"ב כסליו תרס"ו.

יום ד' י"א תמוז צ"ה. ע"ס חובת הלבבות (ואלקווא תקנ"א) מן ו' תמוז תק"ן. ע"ג נפיש דוד
 חדושים (לבוב תק"ן) מן יום ד' תצא כ"ו אלול תק"ן. ע"ס נאון צבי (ווארשוי תקס"א)
 מן יום ה' י"ד תמוז תקנ"ב. ע"ס מצות השם (ואלקווא תקנ"ג) מן כ"ד אייר תקנ"ב.
 ע"ס טהרות הקודש מן י"ג שבט תקנ"ג. ע"ס נגיד ומצוה (ואלקווא תקנ"ג) מן ר"ח
 אדר תקנ"ג. ע"ס כתר שם טוב (ואלקווא תקנ"ד) מן כ"א אלול תקנ"ד. ע"ס נפיש
 יהודה (לבוב תקנ"ה) מן יום ו' ואתחנן ט"ו באב תקנ"ה. ע"ס מגלה עמוקות עה"ת
 (לבוב תקנ"ה) מן יום ג' י"ט מנחם אב תקנ"ה. ע"ס ישות הרשב"א המיוחסות
 להרמב"ן (ואלקווא תקנ"ה) מן יום ג' ט"ו מנחם תקנ"ה. ע"ס סוד ברית יצחק מן
 יום ה' דר"ה אדר תקנ"ט. ע"ס תולעת יעקב (לבוב תקנ"ט) מן יום א' ג' אדר
 תקנ"ט. ע"ס אור הגנוז (ואלקווא תק"ס) משנת תקנ"ט. ע"ס מלכיאל (ואלקווא
 תקנ"ט) מן יום א' ד' תמוז תקנ"ט. ע"ס עיר נבורים מן יום א' כ"ט סיון תקנ"ט.
 ע"ס אור ההיים מר' היים בן עטר פ"י עה"ת מן יום א' י"א תמוז תקנ"ט. ע"ס תניא
 רבתי (פולנאה תק"ס) מן יום ג' כ"ד סיון תק"ס. ע"ס עובר אורח (ואלקווא תק"ס)
 מן יום ב' י"ג אייר תק"ס. ע"ס שלשלת הקבלה (ואלקווא תקס"ג) כתוב ר"ה אדר
 תקס"ב *). ע"ס עולם קטן (ואלקווא תק"ס) מן יום ה' כ"ו תשרי תק"ס. ע"ס תורה
 אור (ואלקווא תקס"ב) מן י"ז שבט תק"ס — ועוד על הרבה ספרים נפטר בואלקווא.
 ואלה החרוזים חרותים על מצבתו:

יום ו' עשיק י"ח כסליו תקס"א לפ"ק (**)

הציון הלז קבר איש האלקים קדוש משה עבר ה' צבי עדיו לגאון שמהו ולגזר
 איום ה"ה ארמור' הרב הגאון האמתי חסיד ועניו הנשר הנדול רשכב"ה תפארת
 ישראל כוהר"ר משה צבי הירש מיזלום זל אב"ר דפה ושפט א"ת ישראל
 חסידים שנה כהרב הגאון מוהר"ר שמשון זל אב"ר דפה תנצב"ה.

רל"ט) ה"ר משולם פייבש ב"ר אליעזר. חתום בפנקס דף מ"ט ע"ב על הסכמה
 לעשות קרובין גדולה מכל משא ומתן
 שבעולם מיום א' כ"ג שבט תנ"ב והתומים אותו ה"ר דוד פרענר מבוטשאטש, ה"ר
 מרדכי גומפרט מואלקווי, ה"ר אליקים נע"ן מואלקווי, ה"ר ירחמיאל, ה"ר יחזקאל
 ב"ר מאיר ז"ק, ה"ר שמואל ב"ר יעקב אישכנזי בליך וה"ר שלמה ב"ר יונתן כ"ן
 ובדף ס"ב ע"ב חתום על בחירת ראשי הקהל, שהיתה ביום ב' דחומה"פ תמ"ז, ובדף
 ס"ה ע"ב מאור ליום ג' כ"ח השון תמ"ה על חרם נגד רשע אחד יחד עם האב"י
 ה"ר הלל ב"ר נפתלי (כעל בית הלל) וכל ראשי הקהלה, ובדף צ' ע"א מיום א'
 ט"ו שבט תמ"ה על תקנת הקהלה שלא להניח לשום דרשן לדרוש בשעה"ת בשבת
 כ"א במנהג מפני טרחא דצבורא. ובדף צ"ג ע"ב חתום מיום ב' אייר תנ"א על תקנה
 לאסור על ה"ר מאיר כ"ן מקאליש לשבת יותר בעיר, יען אשר החר ריב ומרדנים
 בעדה, ובדף קל"ה ע"ב חתום מיום ב' י"ג סיון ת"מ על תקנה בענין הכנסות השמשים

(*) והוא טעות וז"ל תק"ס, כי בשנת תקס"ב כבר הלך למנוחות וגם הפרט שמעון אלי
 רודפי צרק בגוטרירא תק"ס וגם הסכמה השנית שם היא מן תק"ס.

(**) בטעות נרפס בהקדמה לס' חמדה גנוזה שנפטר הקפ"א וצ"ל תקס"א והחשבון שם
 הוא לנכון מן תקס"א, כי משנת תקס"א עד תרל"ה עברו עיר שנים ע"ש.

של העדה, ובדרך קצ"א חתום על תקנות הקהלה שנתקנו בזמן האספה בקוליקוב
מיים ד' כ"ב שבט ת"ן (ראה הוספה כ') ובדרך קס"ב ע"ב חתום על תקנות הקהלה
שנתקנו ביזם ג' ב' שבט תנ"א (ראה הוספה ב"ה).

(ג) הרב נחמן ב"ר שמחה ב"ן רפאפארט, הוא בנו של הג"מ שמחה ב"ר נחמן
ב"ן רפאפארט, המוכר כאנשי שם סי'

הקט"ה, ובפנקס זאליקוא דף קמ"ט ע"א נמצא חתימת הרב נחמן ב"ר שמחה ב"ן
רפאפארט על שטר הוב מיזם א' ד"ח כסלו תפ"ד נהר עם שאר מנהגי הקהלה.
הג"מ יוסף לעזרישטיין בהערותיו לספרי אנשי שם צד 249 הביא בשם מנחם
יוחסין הנמצא בסוף ספר שרית בית יעקב כ"י, כי ר' נחמן ב"ן רפאפארט ה"י חתן
הקצין מ"ה דוד ב"ר נחמן זאליקוא (שה"י חתן הש"ך).

(דא) הרב נחמן ב"ר שלום הכהן קראבמאל, החוקר הגדול והפילוסוף הזה נולד
בבראדי ו' אדר תקמ"ה ונשא אשה

בה הגדול ר' שמעון האבנרמאן מעיר זאליקוא, ושם שקד בתלמוד ופוסקים וגם
בספרי חכמה, ויצא שמו לשם ולתהלה בארץ. הרב הגאון מהרש"ל רפאפארט ז"ל
יספר (בית חורצר 17): "אזכרה עוד עתה יקרות אשר נסעתי אליו (להר"ר נחמן)
בפעם בפעם על יום או ימים או שבוע, או הוא בא אלי, והלכנו לשעה בשדה,
מה מחקי לי מילים אלה מכל מנעמי חלד, אוני לא ישבעה חכמת אמדותיו, ובכל
מלה הוסיף לקחי. גם כאשר נבחר הרב הגאון מהר"ן חיות ז"ל לאב"ד בעיר
זאליקוא היו כשבת אחים יחד ימים רבים ואהבה רבה ה"י ביניהם, והנהיג
הזוכר את הגאון מהר"ן חיות בספרו מנהגי ומשערי יד כתב: "העירני אהוב ורוע
מנהגיו וטובי רבני המסין ועוד. ונחמאן מהר"ן חיותו חזבה פעמים בספריו הקדושים.
ועת וקצתו שם אל עוד מלמדו עוד בראוי את מנו, שם עבר בעבודת ספרו הגדול
מנהגי ויצא אחים לאור ע"י הרב החוקר מהרש"ל ציון דל, ואח"כ נסע מבראדי
לסאטמאל אל חתנו, ושם הלך למטותה ביום ה' ב"ה מנחם אב תיר. וזכרון יום
מנו העיב לו הגאון מהרש"ל ר"ס במאמרו בבית היו ציונים אליו, אול מנחם יום א'
מנחם אין לו מנחם. ומלכות האדם הגדול הזה כתובים על ספר תולדות הניק
ביאש ספרו מנהגי מהדורה שנית, גם גם זכרון בספר הנכבדות מדובר בו בעצם סופר
סחור החכם מהלך שם תרחוב לדבר איותיו, ואת אשר פעל ועשה כל ימי חיות,
וכן הרבה לדבר איותיו החכם הרשע בלאך כמכתב בראש שבילי עולם וכן מספר
סקירות היו החכם הרשע המהיר במהדורה, ציון לנפש הניק, ואהרון הכיב הרב
החוקר הגדול מהדורה בוכרונותיו צד 112 והלאה.

(טב) הרב יוסן זאליקוא, הובא בס' ארזי ס' סי' חתי שחיה חתנו של הרב מ"ה
שמואל בהקדוש מ"ה וזוהא דל.

(טז) הרב נפתלי הורץ ב"ר אהרן וע"ג, חתום בפנקס דף קמ"ט ע"ב על תקנה
מיזם ב' כ"ז ניסן תש"ו (ראה הוספה ג').

באות א' הבאת את אבני הרב אהרן וע"ג, והר"ר נפתלי הורץ מנהגיו כבוד
זאליקוא אצל אבני ואלה המורים חתומים על הסעבה:

והזכין חותם אשר שפתי מוכה יתוח בית אלוקים, האיש האלקים קדוש ישפר לו
הנעלה הפארית ישראל אשר הנחת הסנות לאל ועקרא שכו בישראל סותר"ד

נפתלי הירץ בן מורד"ר אהרן זעליג, וצאה נשמתו בקרובה ובטהרה יום ה' אייר שצ"ח לפ"ק תנצב"ה.

(רמז) ה"ר נפתלי ב"ר יעקב יודא ליב. מנוחתו כבוד בזאלקווא ואלה הטורים חרותם על המצבה:

ערה המצבה כי שם ספון וטמון איש אפרתי ה"ה הרב המאוה"ג הנגיד המפורסם שלשלת היוחסין מוהר"ר נפתלי בהרב יעקב יודא ליב זצ"ל שהי' אב"ד דק"ק הרענקי נכד של הגאון מוהר"ר נפתלי. יום ש"ק ער"ח אייר תק"ט.

(רמז) ה"ר נפתלי הירץ אשכנזי. חתום בפנקס דף ל"ג על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (עיין הוספה י"ג) וחתום שם הק' נפתלי הירץ אשכנזי חוק"ק לבוב והגליל, וגם חתום שם הק' אברהם החוק"ק זאלקווא והוא האב"ד ה"ר אברהם ב"ר מרדכי והנ"מ נפתלי הירץ הוא המובא באנשי שם סי' תמ"ז ושם הבאתי כי בועד סטרעליסק נמצא חתימתו ג"כ ביחד עם ה"ר אברהם אבד"ק זאלקווא ע"ש.

(רמז) ה"ר נפתלי הירץ מגזע צבי. חתום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (עיין הוספה ל"ב).

(רמז) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר חנוך העניך. היה חד מגאוני הזמן. ובס' אור יקרות שחיבר ה"ר יוסף בנימין וואלף אבד"ק

שינאווי, הובא חידושים מניסו ה"ר נפתלי הירץ ב"ר חנוך העניך (עיין אות א' סי' ה"ר אריה יהודה ליב ב"ר שמואל גרשון) וכן בס' פלפולא חריפתא (זאלקווא תצ"ו) לה"ר יואל ב"ר יוסף חידושי תורה מכמה גאונים הובא שם חידושים גם בשם הנגיד המפורסם מוה' חנוך נר"ו מזאלקווא ובנו הרב המאוה"ג החריף המפורסם החסיד במוה' ונפתלי הירץ וחתנו של הנגיד (ה"ר העניך) הרב המאוה"ג החריף המפורסם מוה' זאב וואלף בן הרה"ג הגדול מוה' אריה יהודה ליב אב"ד ומ"צ דק"ק סקאהל, והוא (ה"ר זאב וואלף) היה מגיד הלוקי דרבנן לכני הישיבה, גם הובא שם הרבני המופלג מוה' אברהם עבירל מסקאהל ולע"ע הוא מלמד תלמידים הנונים בזאלקווא ובמקום אחד מביא בשם מוה' אברהם עבירל במוה' מאיר סנ"ל גם מובא שם הרב המופלג המופלא והנגיד מוה' נתן מזאלקווא ומובא שם בשם חתנו הרב המופלא מוה' מרדכי חידושי תורה. וראיתי בכלילת יופי ח"א דף קמ"ה שהביא ה"ר משה מק"ק זאלקווא אבי הגאון מוה' מרדכי זאב אבד"ק לבוב הי' נכד להגאון החסיד החריף הגדול מוה' נפתלי הירץ זצ"ל בן הרב הגדול הגביר המפורסם נגיד ומצוה מוה' חנוך העניך סו"מ דק"ק זאלקווא והנ"מ נפתלי הירץ גם הוא ז"ל הופיע באור תורתו בק"ק זאלקווא שם הרב"ן תורה בישראל והעמיד תלמידים הרבה וגם חידש חרושים יקרים ונפלאים בחריפות ובקיואות כפי אשר הביא בשמו ניסו הרב הגאון החריף מוה' [יוסף] בנימין זאב וואלף האבד"ק שינאווי חתן הרב הגביר מוה' חנוך הנ"ל מזאלקווא בספרו אור יקרות אשר חבר על התורה במקומות מפורסם. וה"ר נפתלי הירץ נפטר בדמי ימיו עוד בחיי אביו הרב הגביר הישיש מוה' חנוך העניך סו"מ דק"ק זאלקווא שם ובניו אחריו בן ובת הבן הי' הרב החריף ובקי מוה' יצחק ז"ל אשר גם הוא נפטר בקוצר שנים וגרפס גם ממנו קצת חידושים בס' אור יקרות הנ"ל בפ' בהעלותך ובסוף פ' חקת. והבת היתה אשת הרב הגאון מוה' יהודא א"ש מק"ק ביאלא בהגאון מהר"ם א"ש בעל פנים מאירות כמבואר בשער הספר אור הגנוז למהר"ם א"ש על

מס' כחמית, ומכאן גם בשו"ת רמב"ם ח"א פק' אבן העזר כס' ס"ח.
ואלה השירים החדשים על המצבה:

בשבת חודש מנחם אב, נחם יבן אל לפ"ק (הוא שנת תצ"א)
עון חלו כבר איש אלהים קדוש נפתלי נפתלי על מרומי שרה אשר ברכו ה'
החסיד הסתור חרף ובקי משנתו קב ונקי הרב הנאמן הגדול הסופר בצינעא
דהנורא פ"ה כו"ה נפתלי הירץ ב"ר חנוך העניך תנצ"ה.

הירץ נפתלי הירץ הלוי הורוויץ ב"ר מרדכי. היה אמיד ימים באלקטא
ימנוחתו בביר שם ומצאה

שמה המצבה רק ראשו שטושטש מעם ונמחק וחצי השנית נשארה, ולא טבל לפיט
זמן אשר הלך לעלמא. והוא בא בהתחלתו בס' לוחות העדות (דפוס אלטונא)
ומתחיל הערך מן התרגום הגדול הנעשה בעיר ואם בישראל בק"ק ואלקטא באכסות
היה נאמן דבר ונחשם ביד האלוהים קציעו מנהיג עדת ישראל דקהלתו ובביר
הדיונים ממהם הנליל לטוב ציוו אשר ישט בה אתנו פה ק"ק ואלקטא נאום
נפתלי הירץ סגל הורוויץ הסקר הנליל ידיו זה בשנת הקי"א, גם באו שמה עוד י"ג
נאמי ישראל בהתחלתם אבל בדפוסים האחרונים מס' לוחות העדות השמיני
המסמכים את שמותם, ובהאחרים במקומותם למיטבתם. ומצא חתימת ידו בפנקס
הק"ק ואלקטא (דפוס נא צ"א) על הקנה מיום ה' כ"ב תמוז הקי"א. גם נמצאו
מאנו (המה המצבה *) ע"ס קור יתרה מן יום ה' ע"ה טבת תק"א. ע"ס מקור
ברוך מן יום א' חמ"א אב ת"ק. ע"ס מרי צבי על מסכתות (ואלקטא תק"ב).
הסכמתו מן יום א' חמ"א אב תק"ב. על שיעור ידו (ואלקטא תק"ב), נחפס עם באר
הטוב להדי משה ב"ר חנוך. נמצאה הסכמתו עם הסכמת הנאמן חזק חיים ב"ר ח'ם
חל. ע"ס יד משה מ"י משה מ"ן על התורה הסכמתו מן יום ה' כ"ד חשוון תק"א.
ע"ס מנחם מנחם על משנת הסידור (ואלקטא תק"ה) הסכמתו מן יום ה' י"א שבט
תק"ה. ע"ס ברית יוסף ואליהו זכא (ואלקטא תק"ו) הסכמתו מן יום ה' כ"ז כסליו
תק"ה. ע"ס נסע שיעוריו על מסכתות (ואלקטא תק"ה) מן יום ה' שני אלול תק"ה.
ע"ס שבעין נתי על הגדה של פסח (ואלקטא תק"ה) מן יום ה' כ"ז אלול תק"ה.
ע"ס בירך מנחם אשר (ואלקטא תק"ט) הסכמתו מן ה' חמ"ה חק"ט אחר הסכמת
הנאמן חזק חיים ב"ר ח'ם. ע"ס משנה להם הדושי נספח ורמב"ם (ואלקטא תק"א)
מן יום ה' כ' מנחם תק"א. ע"ס שיעור סגנים על ח"ט (ואלקטא תק"א) הסכמתו
מן יום ה' ז' חשוון תק"א. ע"ס ברית אברהם עזרת (ואלקטא תק"א) הסכמתו
מן יום ה' ז' אדר תק"א. ע"ס מעשי תורה (ואלקטא תק"א) הסכמתו מן יום ה'
כ"ד חשוון תק"א. ע"ס איגרת למעדים הדושי על ספת שני (ואלקטא תק"ב)
הסכמתו בהתעוררת בלבוש ה' אדר תק"ב וחתום בידו עם הירץ יוסף ב"ר יצחק
הלוי לאנדא. נפתלי הירץ ב"ר משה מנחם. משה מנחם ב"ר ח'ם מלובלין (ד"ר)
ב"ר אברהם ה' חושיש) צבי חרש ב"ר משה ישראל מנחם ב"ר חנוך (הכאתי את

ה' וחתום חסיד ת"ק נפתלי חנוך הורוויץ הלוי חנוך פה ק"ק ואלקטא, ולפעמים חתום
פה ק"ק ואלקטא ואנציה.

כלם בערכם). ע"ס שערי בנימין (ואלקווא תקי"ב) הסכמתו מן יום א' ד' ניסן תקי"ב. ע"ס אבן העזר חידושי הלכות (ואלקווא תקי"ג) הסכמתו מן יום ג' כ"ג סיון תקי"ג. ע"ס צדור החיים על הרמב"ם (ואלקווא תקי"ג) הסכמתו מן יום ד' ג' חשוון תקי"ג. ע"ס אהל משה עה"ת (ואלקווא תקט"ו) הסכמתו מן ט"ב סיון תקט"ו. ע"ס פרת יוסף מבעל פ"מ (ואלקווא תקט"ו) הסכמתו מן יום ו' י"ד חשוון תקט"ו. וכתב לי הגאון הר"י לעוונישטיין כי ה"ר נפתלי הירץ ה' חתן הגאון ה"ר דוד האבד"ק אסטרא (הוא הג"מ דוד הלפרין) בן הגי' ישראל חריף האבד"ק סאסלב ור' נפתלי הירץ הובא בשבחי בעש"ט (צד 22) וז"ל: שמעתי מבני ר' ליב שיחי' שפ"א שבת אצלינו ר' הירץ חתן אבד"ק אסטרא המאה"ג ר' דוד, ור' אייזק ה' ניסן של ר' הירץ בנ"י של הרב הנ"ל כו. מר' דוד הנ"ל יש הסכמה בס' מגיד משנה (על משנת חסידים), נטע שעשועים, משאת אהרן, תורת משה (קיצור אלשיך) ועיונת הבושם. מאביו ה"ר ישראל חריף יש לו הסכמה בס' חוקי דרך, יד כל בו (לה"ר דוד לייא). וכתב לי עוד הרב הנ"ל: ה"ר ישראל חריף (חתן הגי' יצחק באב"ד אבד"ק ביאד בערומאן ב"ר ישכר בעריש בהר"ר העשיל מקראקא) ה' בן הגי' אליעזר ליפמאן האב"ד טארנינגראד, הובא בלחם הפנים יו"ד סי' ל"ה סקי"מ, ל"ט סקי"ד, אחי ה"ר שואל היילפרין המוכא באנשי שם סי' ר"ח, גם ה"ר דוד ה' לו אח ה"ר יואל, הביאי חתנו בהקדמה לקונטרס אחרון מס' הפלאה.

ונוסח המצבה בבית החיים בואלקווא נשאר רק מחצי הישנה

.....
 רבן של כל בני הגולה, ארבעים שנה שפט את ישראל ולא נמצא בו עולה
 הרב הגדול הגאון מוהר"ם נפתלי הירץ נשיא הלוי ב"ר מרדכי ממספחת הורוויץ
 זצ"ל אב"ד רק"ק ואלקווא.

רמט) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר משה מבראדי. היה חתן הפרנס ה"ר ישראל איסרל מואלקווא (ועיין אות י') וניסו (בעל אחות אשתו) ה' ה"ר משה פנחס אבד"ק סווירי וראב"ד בק"ק ואלקווא (עיין אות פ'). ונמצאה התימתו כהרם הגדול שהיה בק"ק ואלקווא (שנת תק"א) אשר באו לסייע להגאון מוהר"ר יונתן אייבשיץ ז"ל, בא הגאון ה"ר נפתלי הירץ הלוי הורוויץ בראשונה וגם עוד י"ג התימות ונדפס בלוחות העדות דפוס אלטונא ובתוכם גם התימתו, הק' נפתלי הירץ בהרבני מ' משה ז"ל מבראד יצ"ו. וה' בתחלה ראש ב"ד בבית דינו של הגאון ה"ר נפתלי הערץ הלוי הורוויץ (עיין עיבו) ובס' אותות למועדים הרושים על פסח שני (ואלקווא תקי"ב) שמה נמצאו הסכמת ראשי מדינות דגליל לבוב בהתועדות ח' אדר תקי"ב בלבוב נמצאה גם התימתו. ואח"כ ה' בבית דינו של הגאון מו"ה שמשון מייזלש ובא עמו ביחד בהסכמה ע"ס צמח מנחם (ואלקווא תקכ"א) ורשום הסכמת הרב ר' הירץ מבראד ראב"ד בואלקווא מן יום ה' ב' סיון תקכ"א. ונמצאה שמה גם הסכמת ניסן ה"ר משה פנחס ז"ל. ואח"כ ה' בבית דינו של ה"ר צבי הירש מייזלש (בנו של ה"ר שמשון מייזלש), ובס' העקרים (ואלקווא תקל"ב) נמצאה הסכמת ה"ר צבי הירש מייזלש וגם הסכמת הרב המאה"ג ר' הירץ מבראד ראב"ד בואלקווא מן כ"א אייר תקל"ב, וכן בס' עבודת המלך דרושים מה"ר מנחם ברי יקותיאל הכהן (ואלקווא תקי"ד) נמצאה הסכמת ה"ר צבי

היה מיושל אבדוק ואלקטא מן ב' איד תקל', ואח"כ חתום נפתלי הירץ הר"ר
דקק ואלקטא ג"כ בזמן הגיל. וכן בס' בחינת עולם נמצאה הסכמת הר"ר צבי הירש
מיושל משנת תקמ"ו וכן הסכמת הר"ר נפתלי הירץ מבראד"י שה"ו אבדוק ראובן.
נמצאו ממנו עוד הסכמות ע"ס מצנפת בד מן ח"י השון תקי"ו בחד עם ג"ס הר"ר
משה פיהם. וכן בס' שבט מ"שדאל הסכמתו מן יום ג' ער"ה ניסן תקל"ב "בהיותי
בעיר בראד. וכן נמצאה הסכמתו על נביאים אחרונים עם פ"י מצודת דוד ומצודת ציון
(בערלין תקל"ה) ובאשר יצאו לאור ספית הדפוס כבר השיב את נפשו לאלהים וכן
נמצאה הסכמתו ע"ס מסלני ראובן (ואלקטא תקל"ה) מן יום ד' י"ב סיון תקל"ה.
וכן ע"ס שיחת חולין הסכמתו מן יום ד' ח"י לשבועי תקל"ה וחתום הק' נפתלי הירץ
מבראד ראב"ד בק"ק ואלקטא ולע"ע אב"ד בק"ק ראובן. והובא בס' עשרת צבי פ'
אמר ודלו: ושמעתי מפי מרתני הרב המהר"ג המופלג הנגיד המפורסם מוה' נפתלי
הירץ הק"ן התיי' הנדול הרב הפנים מוה' איסרל מק"ק ואלקטא וכן בס' השיב משה
האד"ע ס' ע"ד סביא שיש לו קבלה מהגאון הר"ר צבי הירש מיושל אב"ד מואלקטא
מן נמצאה השוכה ב"י אצל הרב הנדול מוה' הירץ אב"ד דק"ק ראובן הנקרא ה'
הירץ ר' איסרלס מהגאון מהר"ם הר"ר אבדוק לבוב. בהקדמת ס' ברוך מבנים אשר
סביא בינה לרוב ס' מוה' נפתלי הירץ נד"ו ולאשתו מ' אסתר בת הרב הר"ר ישראל
איסרל דל.

ה' הר"ר נפתלי הירץ ב"ד יוסף בנימין ואב האלף. אביו הר"ר יוסף בנימין חיבר
ספר אור יקרות וה"ו אבדוק
שנא"י (ע"ן א"י א' ס') הר"ר אריה יהודה ליב, גם לעיל ס' רמ"ז) והר"ר נפתלי
הירץ מרתני מואלקטא וטסה המצבה:

ביום ש"ק י"א אלול תקנ"ו לפ"ק.

חלקת כחצקט סמך ובנית נבונים איה שוקל ואיה סוסר הרב המופלג החריף
הכסאסם הרב"ק נבולו כחלמירוס חרשים והגונים מוה"ר נפתלי הירץ בן בעל
ספר ס' אור יקרות תצנח"ה.

הנ"ל הר"ר נתן מואלקטא. היה פנים מואלקטא. ואשתו השנייה של הרב משה
אלהן היילפרין (המבוא באנשי שם ס' תכ"ז) היתה
בת הרב הפנים מוה' נתן מואלקטא בן כתוב במגילת יחסין להר"ר שלמה יצחק
היילפרין כתב ד' באדעסא באשר הדיע אחי הנסם יוסף לעזנישטיין וגם הר"ר ישראל
לאנדא הדיעני כי נמצאה בידו העתקה ממגילת יחסין הגיל. הר"ר משה אלהן ה"ו בן
הגאון מוה' סביא יחיאל סיביל היילפרין אבדוק בעדואן (אנשי שם שם) ובנו של הר"ר
משה אלהן מוה' נפתלי הירץ ה"ו חתן של הפני יהושע על ש"ס (אנשי שם צד 106).
ונ"ל הר"ר נתן ב"ד אבדוק. חתום בנסקס דף קל"ה איב על תקנה מיום ב' י"ג
סיון ת"ס בענין הנסות השמשות של העדה.

הנ"ל הר"ר נתן (גרשון) ב"ד בצלאל. חתום בנסקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה
מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב)
חתום הק' נתן מואלקטא. ובדף קנ"ו ע"ב חתום על קיום בחירת ראשי הקהלה
וס"ס ב' חרשים תנ"ג הק' נתן בלאזא הקצין מהר"ר בצלאל יצ"ע ובדף קנ"ו ע"א
וכ"י שמו מיום ג' כ"א שבט תע"ד כי נתנו לו ראשי הקהלה אשר חנן על סך אלף

כסף יאלו ממנו, ובדרך רל"ב ע"ב בא בחתימתו בין רוזני קציני ומנהיגי הקהלה מן ב' סיון תע"ד וחתום ראשון הק' נתן גרשון מואלקווא על פסק דין נגד ה' העשיל בר"ז שלקח מעות של צדקה ולא החזיר והסיום שם: כ"ד האלוסיס ראשים רוזני קציני מנהיגי הקהלה בצירוף ראשי מדינה הגליל יצ"ו והאלופ" התורנים הדיינים הקהלה וחתם הוא ראשון ואחריו אליעזר ליפמאן מלובלין (ע"י אות א'), הק' שמשון מואלקווא, יהודה ליב מואלקווא, אהרן ועליג מואלקווא, יואל סג"ל הורוויץ, טובי' בהמנוה ה"ר יצחק ז"ל יעקב ב"ר דוד ז"ל מאיר ב"ר יוסף יוזפא ז"ל, ואילי הוא ה"ר נתן מואלקווא שהביא הגאון יעב"יין בספרו מנחת יוחסין (ווארשוי תרנ"ז צד 68) וז"ל: „הקצינים המפורסמים הרבנים כמו העניך גיסו ר' נתן ע"ה הצו שאתי"שב בזאלקווי ואלמוד בבתי"מ שלהם ולעשות לי הספקה טובה". עוד שם (צד 65) הביא כי גיסו ה"ר אריה ליב (ע"י אנשי שם סי' צ') נסע לזאלקווא ושם תקע אהלו ועשה ישרוך עם גיסו (הוא אחי אשתו וכן הגאון חכם צבי) ה"ר דוד, עם הקצין ר' נתן מואלקווא וה"ר נתן השתדל מאד לעזור לו (לה"ר אריה ליב) בענין הרבנות דלבוז אבל הגאון בעל פני יהושע נתקבל אז בלבוז והתאמין ה"ר נתן לתור ל מקום כבוד בק' טארניפאל, והרב יצחיה בטארניפאל נדחה מפניו שה' ידו של ה"ר נתן תקיפה שם באותו מקום אצל הישררה לכן הועבר הרב הקדוש והישיב שם ה"ר אריה ליב (גיסו של יעב"יין ז"ל) ועיין גם באנשי שם צד 189 בהערה בסוף העמוד אולי כוון הגאון יעב"יין לה"ר נתן ב"ר בצלאל, ואולי היה הוא ה"ר נתן מואלקווא שהבאתי את אביו ה"ר בצלאל ב"ר נתן באו"ה ג'.

ונוסח המצבה שלו:

יום ר' ה' אייר תצ"ה.

נטמן ונקבר מנהיג ... הרב הפרנס הגליל מוהר"ר נתן גרשון בן הקצין מוהר"ר בצלאל ז"ל.

(נד) ה"ר נתן מואלקווא. (ב) חיבר ס' אמרי נועם (ואלקווא תקי"ד) והסכים עליו ה"ר חיים כהן ר"פ, וה"ר משה פנחס אבד"ק סוויז, ה"ר נפתלי הערין הלוי הורוויץ אבד"ק ואלקווא, וה"ר צבי הירש מייזליש אבד"ק ואלקווא וה"י נכד מהרב בעל תיו"ט.

(נה) ה"ר נתן מואלקווא. (ג) בס' פלפולא חריפתא (ואלקווא שצ"י) למס' כתובות סי' ר' הביא חידושי תורה בשם הרב המופלג מוהר"ר מרדכי חתן הרב המופלג ומופלג הנניד מוה' נתן זצ"ל מואלקווא ולא אדע אל איזה ר' נתן כוון.

פ.

(נו) ה"ר פנחס משה. אב"ד מלבוז חתום בפנקס דף מ"ה ע"א על חוק תקנית שנעשו בלבוז ביום ב' י"א כסלו תס"א (ראה הוספה כ"ש)

הוא הג"מ משה חריף השני אשר הבאתי באנשי שם סי' ת"י ע"ש.

(נז) ה"ר פייוויש נאמן. בפנקס הקהל דף קס"ב נזכר שמו בין שומרי תקנת הקהלה מן יום ג' ב' שבט תנ"א והוא ה' הראשון בין ההמשה ונזכר „האלוף הראש מוהר"ר פייוויש נאמן."

(יג) הר פייכט ביר שטאל מאלקווא. כאשר כתב לי החכם ב. ה. וועטשטיין (י) פנים ההודש בקראקא
 ונכר בנקס הקהל בקראקא מן כב סין תקלא גבאי נכח בקראקא כיום די
 טיל למכר תקלא ונכר גם בשם אברהם אורי פייכט מאלקווא.
 (יח) הר פנחס משה (י) ביר אברהם די דייטש. אבן הר אברהם די דייטש
 מלובלין היה פנים דדיא
 (עין מלואים לספר) אנשי שם לבי קי"א עד 234). ובנו הר פנחס היה הקן
 הר ישראל איסל מאלקווא פנים דדיא שנתן לו את בתו מרת רבקה לאשה
 (דעת קדושים עד 67). בימי עלותו נתקבל הר פנחס משה לאב"ד בקיץ סוויז
 (הספיק ללבוש). ובשנת הקיץ נתקבל לאב"ד מאלקווא. ובפנסק הקהל דקק
 מאלקווא נמצא כתוב בזהיל: (ביום די ה' שבת תקי"ד הלכו ראשי העיר לעיר ווייז
 בהסכמת כל בעלי בתים ונתנו הכתר על ראש הרב ר' פנחס ברה"א אב"ד ווייז
 יציר. הוא היה פנים האחרון דדיא (עין קדלות) להמיל המליך דף פ"ב). כי
 בשנת הקי"ד (1764) נטל העיר בפקידת המלך סטאניסלאו אינאסטי, ובפנסק אשר
 הוציא לאיר הרב החכם הגדול רבי הרבני לקוירט יעד ארבע ארצות נמצאה
 התימון הק משה פנחס אב"ד דקק ווייז. גם הוא בא בתמימתו (בשנת תקי"א)
 על החכם הגדול מאלקווא לסייע להנאן מרבי אייבשיץ כמובא בלוחות העדות
 והתום: אם הק משה פנחס בדיא היה מלובלין נכדי דדיא. נמצאו ממנו הרבה
 הסכמות ע"ס ספר יוסף על יבמות ובתובות להנאן בעל פרי מגדים מן חס"ד עיסק
 ייד שבת והתום הק משה פנחס אב"ד ווייז נכדי דדיא ופנים העיר הגליל לכוז.
 וכן ע"ס ברכת יוסף ואחריו רבה לאב"ד של בעל פרי מגדים (מאלקווא תקי"י) מן
 יוס"ב יד איר תקי"ו והתום הצעיר משה פנחס התונה בקק ווייז ואנשיה. על ספר
 באר הוסב על יד לחד משה מאלקווא. ע"ס נסע שעשועים על שים (מאלקווא
 תקי"ו) מן יוס"ב מן אלול תקי"ו בחד ע"ס האב"ד דקק מאלקווא היה נפחלי הנאן
 הודותיו. ע"ס שיערי בנימין מן יוס"ב מן אדר תקי"ב והתום משה פנחס בדיא היה
 מלובלין. ע"ס מצאת בד מן חי השון תקי"ו והתום משה פנחס מלובלין אב"ד
 ווייז ונאמן ב"י דדיא ופנים העיר הגליל לכוז. ע"ס תפארת צבי בשנת תקי"ח
 נמצאה שמה גם הסכמת הנאן הר שמשון מייזליש. ע"ס צמח מנחם מן יוס"ב ב'י
 סין תכ"א והתום הק משה פנחס מלובלין אב"ד ווייז גבאי דדיא. וגם בא שם
 בסמיטת נישו היה נפחלי הדין מבראד ראב"ד דקק מאלקווא. אחיו (כאשר הביא
 בעל דעת קדושים עד 68) המל: הרב מנחם צבי הויז מלובלין והרד חיים אב"ד
 לובלין הר יציר ויח"א איר ל"ב ואחריו היתה אשת הנאן מנחם יעקב יצחק אב"ד
 בקק ואחשיין מן הנאן מנחם משה חיים אב"ד לכוז (עי' אנשי שם סי' תי"ח).
 תולדותיו של הר פנחס משהו בנו הראשון הוא הנאן מנחם יוסף הנקרא בשם
 י' יוסף הצדיק וחי כמלכה אב"ד ביאב"ב. וייסקוב. קמחל (כאשר הביא הנאן
 מנחם משה האומים הר בהסכמתו על ספרו של המכנה). ויטוס נתקבל לאב"ד
 בסניא בשנת תקי"ו (י' סין) עד שנת תקק"א. ויהי הקן הנאן מנחם יצחקא לעד

בעל נודע ביהודה והצל"ה, והעתיק בשמו תשובה בספרו נ"ב קמא חאדע"ז סי' ס"ג ובהו"מ סי' כ"ה וכ"ו אשר כתב בעוד היותו בק"ק יאברוב, גם בתשובת נ"ב תנינא בהאע"ז נשאו ונתנו טובא. גם נשאר ממנו ספר חידושים על הש"ס ונדפס בקאלאמא בשם זכרון שארית יוסף בשנת תרמ"ב. גם נמצאה ממנו הסכמה על ספר אגודת אוב להמניד מקרעמינין בעודו בק"ק יאברוב מן יום ד' מנחם אב תקל"ז. וכן הסכים ע"ס רב פנינים ושושנת העמקים להג' מוה' מאיר תאומים ובנו הגי' יוסף תאומים בעל פ"מ מן יום ג' י"ג תמוז תקמ"ב וחתום הק' יוסף בהרב הגאון המפורסם מוה' פנחס ז"ל חונה ק"ק פוזנא. וכן הסכים ע"ס תיבת נומא להפמ"ג וכן ע"ס סדרי טהרה מר' אלהנן בר' שמואל זנוויל אשכנזי על גדה (בערלין תקנ"ג) מן י"ב שבט תקמ"ב וחתום יוסף מזאלקווא אבד"ק פוזנא. וכן על ש"ס דפוס נאוודוואהר מן ב' דחנוכה תקמ"ג. בימיו נכבשה פוזנא לפני פרוסיה וביום 17 אפריל 1797 ("זו אייר תקנ"ז) הוציא מלך פרוסיה הקיס חרשים בנוגע ליהודים, ועל פיהם חרלה זכות הרבנים לדרן דיני נפשות, אבל הרב ר' יוסף הצדיק לא ידע לזמן את מעשיו אל החקים החדשים ולמרות מצות המלכות הציג לפני „עמוד הקלון“ את אחד העשירים הנכבדים שבעיר, עקב אשר נמצא יושב וסועד בחברת שאינם בני ברית, כן צוה להלקות נערה שנתעברה לזוננים עד שהפילה את ילדה, בגלל מעשיו אלה נזמן לדרן ונענש לשלם קנס אלף טהאלר במוזמנים, וזה כתוב בספר הזכרון דעיר פאזנא, כאשר הודיע אותי הרב החוקר הגדול מוה"ר ד"ר בלאך משם. ומנוחתו כבוד הוא בפאזנא.

ונוסח המצבה מוכא מהחכם ד"ר פינגער:

פ"נ המפורסם הגאון והחסיד מורנו ורבנו מוה' יוסף וצלה"ה אב"ד ד, ק"ק פוזנא בהרב מוה' פנחס זצ"ל הלך לעולמו [בחורש אדר] בשנת תקס"א לפ"ק תנצ"ה.

ובנו השני של ה"ר פנחס משה הוא ה"ר שמואל אשר נתקבל בימי הורפו לאב"ד בילגורייא הסמוכה לעיר זאמוטשט, ושם הסכים על ס' בחינת עולם (וזאלקווא תקמ"ב), וחתום שמואל בה"ר משה פנחס ז"ל מבילגורייא ונמצאה שמה גם הסכמת ה"ר צבי הירש מיזלש ז"ל. ונדפסה ממנו תשובה ארוכה בס' השיב משה מיום ג' כ"ז תשרי תקנ"ה לפ"ק פשעווארסק וגם בא בהסכמה ע"ס שערי בינה ובא עה"ה יום ב' י"ב אייר תקנ"ב לפ"ק פשעווארסק נאום שמואל הקטן בהרב המנוח המפורסם מוה' משה פנחס זלה"ה כעת נתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק פרעשבורג, וכאשר כתב לי החכם ה"ר צבי הורוויץ ואת היה אחר מות הגאון מהר"ם ברכי, אבל לא הלך לשם, ובהסכמתו לס' נפש יהודה כתב בשנת תקנ"ב שעבר אז עיר מולדתו זאלקווא להשתטח על קברות אבותי קודם נסיעתו לק"ק פרעשבורג וכו', ובאותו זמן נתקבל לאב"ד בק"ק טארניפאל, מן העיר שהוא נמצאה הסכמה ממנו ע"ס בת עיני והיא מן יום ב' ג' מרחשון תקנ"ה ובא על החתום נאום שמואל הנקרא פאלקינפסלדר בהרב המנוח מוה' פנחס משה זלה"ה. וכן הסכים שמה ע"ס אהבת דודים על שח"ש (לבוב תקנ"ה). ואחר מות אחיו ה"ר יוסף הצדיק ז"ל בשנת תקס"א, נתקבל הוא י"ד אלול תקס"א למלאות מקום אחיו הגדול לאב"ד בק"ק פוזנא והי' אז בן ארבע ושישים שנה. והוא חיבר ספר שו"ת בית שמואל אחרון ח"א שו"ת מארבע ש"ע וח"ב על התורה, נדפס נאוודוואהר תקס"ו ונדפס שנית בווארשוי, ונמצאו שמה חידושים מבנו ה"ר מרדכי יואל, וחידושים מאחיו ה"ר יוסף ז"ל. ונפטר בפוזנא. ונוסח המצבה:

פ"ג הכפורס הגאון מורנו מוה"ר משה שמואל בעהמ"ח בית שמואל
אחרון אב"ד בק"ק פוונא בן הרב מהו' פנחס זצ"ל. ה' י"ד כסליו תקס"ז לפ"ק תנצב"ה.
ועוד בת היתת לו והיא אשת הג"מ יוסף תאומים האבד"ק בורשטין.

(רס) ה"ר פסח ב"ר יצחק. היה מגיד בואלקווא והיה ממלא מקום אביו ה"ר יצחק
שהו' אב"ד בסאסלב (פלך וואהלין) ובעת הבריחה
מאוקריינא בא לואלקווא ונתקבל שם למגיד ואחריו נתקבל במקומו בנו ה"ר פסח
ואשתו של הג"מ יצחק (אמו של ה"ר פסח) היתה אחותו של הה"ג המקובל מוה'
שמשון אוסטרופאליער. בן כתוב בשער הספר עבודת השיר שחיבר הג"מ צבי מטאמשוב.
וה"ר פסח הוציא לאור ס' קרנים עם פו' דן רידן מה"ר שמשון הנ"ל (ואלקווא)
חסר שנת ההדפסה) וההסכמה היא מיום ו' ר"ח סיון תש"ט. ונדפס "ע"י בן אחותו
הרב המגיד המופלא מוה' פסח בהרב ר' יצחק. מגיד בבמה"ד דק"ק ואלקווא." וה"ר
פסח מואלקווא הובא בס' מפעלות אלקים. ונפטר בואלקווא. ונוסה המצבה היא:
ואמרתם זכה פסח הוא לדי עולה ברוח טהורה רוחו וגשמתו אליו יאסוף כוצינא
קרישא ופרישא כבוד הרב המאה"ג מוה' פסח בן מוה' יצחק ז"ל ביום ר' ט"ז
אדר שני תפ"ה לפ"ק.

צ.

(רסא) ה"ר צבי הירש ב"ר יעקב יהואל כ"ץ. התום בפנקס דף קמ"ג ע"ב על
תקנה מיום ב' כ"ז סיון שפ"ז
(ראה הוספה ג').

(רסב) ה"ר צבי הירש סג"ל לנדא מאפטא. בפנקס הקהל דף רל"ז ע"ב נמצא
כי חתום גם הוא בין גדולי ישראל
ביידי יערסלוב מן כ"ו אלול תנ"ט. על הפסק אודות המדפיסים מואלקווא והתום
הק' צבי הירש סג"ל לנדא מאפטא (עיין הוספה כ"ג) וכאשר כתב אלי הנאון הר"י
לעווינטשטיין יש לו הסכמה בס' תבנית יוסף לנכדו. והובא בס' נחלת יעקב ואבני
שוחם פ' ויצא, הי' חתן הג"מ יהודה מקאליש בעל מחבר בית יהודה ובן ה"ר
יהוקאל הפסח בהג"מ יצחק לנדא והוא הי' אחי של ה"ר יוסף שהבאנו באות "שהו'
ג"כ בן מ"ר יהוקאל סג"ל לנדא.

(רסג) ה"ר צבי הירש ר' פישלס מלכוב. התום בפנקס דף קמ"ז ע"ב על תקנה
מיום ב' ט' תמוז תי"ט (ראה הוספה ד')
והוא הי' אחי ה"ר זאב וואלף מלכוב המובא באנשי שם סי' פ"ב.

(רסד) ה"ר צבי הירש ב"ר משה. התום בפנקס דף קל"ח ע"ב על תקנה הקהלה
מיום ב' י"ג סיון ת"מ בענין הכנסות השמשים
של העדה, ובדף נ"ז ע"ב התום על קיום בחירת ראשי הקהלה מיום א' טו"ב ניסן
תמ"ו. והוא הי' אחי ה"ר יהודה יודל המובא באנשי שם סי' קפ"ח. בן העירגי
הרה"צ מוה"ר לעווינטשטיין והובא בפנקס הח"ק דלובלין.

(סה) ה"ר צבי הירש ב"ר אורי. התום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה
מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב) ובדף
ק"ט ע"א על הערכה.

רס"ו) ה"ר צבי הירש ב"ר מרדכי מואלקווא. התום בפנקס דף פ"ג ע"א על תקנה שלא יהי קרובי הרב בתוך מנהיגי הקהל, מיום ה' כ"ה מנחם תע"ו, ובדף צ"ג ע"א התום על קיום בחירת ראשי הקהלה מיום נ' ב' דהיהמ"פ תנ"א.

רס"ז) ה"ר צבי הירש ב"ר משה. היה ראש מדינה בואלקווא. ובס' אותות למועדים הרושים שהיבר ה"ר דוד כ"ש אחיו ה"ר אשר עניול מאספרא (ואלקווא תק"ב) נמצאו הסכמות ראשי מדינות גליל לבוב בהתועדות ה' אדר תק"ב בלבוב, ובתוכם התימת הגאון ה"ר נפתלי הערץ הורוויץ אבד"ק ואלקווא וגם התימתו צבי הירש בה"ר משה. וכן בס' האלשיך (ואלקווא תקכ"ה). והתום בראש הגאון מוה' אברהם מרדכי שהי' אב"ד בואלקווא ואח"כ התום צבי הירש מואלקווא ואח"כ ה"ר גדלי' ב"ר בנימין וואלף וה"ר ישראל מרדכי ב"ר ברוך. וכן בס' שערי המלך (ואלקווא תקכ"ב) מה"ר מרדכי ב"ר שמואל נמצאו הסכמות הגאון החסיד מוה' צבי הירש מואלקווא אבד"ק בוסק וחתם יום ו' ע"ש"ק כ"ה תמו תקכ"ב בואלקווא צבי הירש בהרב מוה"ר משה וכתב שם שהי' חתן הגאון מוה' זאב וואלף בעל ספר אור יקרות, ועיין בס' זכר ישעי' (ווילנא תרמ"ב) ושם נדפס זכרון אבות והביא כי להתה"ג מוה' ישכר בעריש האב"ד פאדעהאין (עיין אנשי שם ס' י"ד) היה בת רשמה שרה והיתה אשת הג"מ צבי הירש האבד"ק בוסק.

רס"ח) ה"ר צבי הירש מואלקווא. היבר ספר אור צבי. ועיין אנשי שם ס' ת"ה צד 106 שם הבאתי כי בס' אור צבי מהגאון מוה' צבי הירש מואלקווא שם בחלק התשובות ס' ב' נדפסה תשובה אחת מהגאון בעל פני יהושע אשר השיב בהיותו אב"ד בק"ק לבוב, והגאון ר' צבי הירש מואלקווא הי' מחותנו של בעל פ"י. והי' בתחלה אב"ד בק"ק גלאנוד ובסוף ימיו היה ראש ישיבה בהקלויז דק"ק בראדו ונפטר שם בשנת תקכ"ו.

רס"ט) ה"ר צבי הירש ב"ר רפאל הלוי. הי' ראש ב"ד בואלקווא נין ונכד להגאון ה"ר יצחק שהי' אב"ד דק"ק ואסלב, היבר ס' עבודת הישרי חרושי תורה וחרושי מסכתות (ואלקווא תקל"ג) ונמצאה שם הסכמת הגאון ה"ר צבי הירש מיזלש אבד"ק ואלקווא מן יום א' כ' תמוז תקל"ג, ובשער הספר כתוב, "ועל הטוב יזכר שם המחבר ה"ר צבי הירש בהרבני מוה"ר רפאל הלוי זל"ה", שהי' ראש ב"ד בק"ק ואלקווא נין ונכד להרב הגאון מוה"ר יצחק שהי' אב"ד בק"ק סאסלב, ובעת הבריחה מאוקריינה בא לכאן ק"ק ואלקווא ונתקבל למגיד מיישרים, ובשנתב"ק ביישיבה של מעלה קם בנו תחתיו למלאות מקומו ה"ה הרב המקובל מוה"ר פסח ונתקבל למגיד בק"ק ואלקווא כו" (עיין אות פ' ס' ה"ר פסח). ונמצא כי התום בפנקס ואלקווא דף קכ"ז ע"א על תקנה מיום ה' ט"ז מנחם תק"מ שלא לתת למשרתי הקהל שבידות בלי כתב מהקהל והתום שם צבי הירש הלוי. והוא הי' חתן הרבני מוה' חיים אחיו של הרב המאוה"ג מוה' יצחק אייזק שהיה אב"ד בק"ק טאריניטאד והמה בני הגאון מוה' יהושע שהי' אב"ד בק"ק טאמישוב.

רע) צבי הירש מיזלש. (עיין באות מ' ה"ר משה צבי הירש מיזלש).

(רעא) ה"ר צבי הירש ב"ר מאיר חיות. נולד כ"ח חשוון תקס"ז ונתקבל לאב"ד בואלקווא בערב ר"ח אדר שני תקפ"ט, ומואלקווא נתקבל לאב"ד קאליש ברוסא, וכאשר חלה שמה את הלוי שב לעיר זאלקווא ונפטר בלבוש ר"ח חשוון תרס"ז. ודברתי על אודותיו בספרי אנשי שם (אות צ') ס"ה תצ"ד) יהי זכרו ברוך.

ק.

(רעב) ה"ר קלונימוס ב"ר משה סג"ל ה"ר. היה דיין מפוזנא התום בפנקס דף קל"ו ע"ב "קלונימוס בלא"א הקדוש ה"ר משה סג"ל ה"ר וצ"ל דיין מפוזנא" על תקנה שנתקנה בועד יערוסלאב ביום ג' כיו אלול תמ"א והתומים שם עוד: ה"ר יעקב בהר"ש מקראקא, ה"ר יהודא אברהם מבית לוי, ה"ר יצחק כהנא מבריסק דליטא דיין מפרעמיסלא, ה"ר אליעזר דיין מפרעמיסלא וה"ר מרדכי כהנא מווילנא (ראה הוספה י"ז).

ר.

(רעג) ה"ר רפאל סג"ל מואלקווא. התום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב).

ש.

(רעד) ה"ר שאול ב"ר מרדכי. התום בפנקס דף קמ"ט ע"א על ישרי חוב מיום א' ר"ח כסלו תפ"ד יחד עם שאר מנהגי הקהלה. זבדף נ"ז ע"ב התום על קיום בחירת ראשי העדה מיום א' ט"ז אייר תצ"ט. לדעת הג"מ הר"י לעוונישטיין במכתבו אלי אביו ה"ר מרדכי ה"ן בן הנאון ר"ר העשיל ז"ל מקראקא והתן הרה"ג בעל קיקון דיונה.

(רעה) ה"ר שאול ב"ר פנחס. בסי' לוחות העדות (דפוס אלטונא) בהרס הגדול בואלקווא בשנת תק"א לסייע להנאון מהר"י אייבשיטין נמצאה התימת הנאון ה"ר נפתלי הערין הלוי הורוויץ (אב"ד דק"ק זאלקווא) עם עוד י"ג חתימות מגדולי ישראל בואלקווא. ואחת מהם היא חתימתו וחתום הק' שאול כ"מ פנחס ז"ל מלובלין. וראיתי בדעת קדושים צד 60 כי לה"ר בנימין וואלף היילפרין היו חמישה בנים האחד ה"ר פנחס נבאי משמחות בלובלין בשנת תע"ד ולה"ר פנחס ה"ן בן ושמעון הרב ר' שאול בואלקווא והוא החתום בלוחות העדות עכ"ל. (עו) ה"ר שאול פייוויש ב"ר אליהו. היה ראב"ד בעיר לבוב וכספרי אנשי שם לא הבאתיו. ומנחתו כבוד בואלקווא ועל המצבה חרותים הטורים האלה:

יום ד' כ"ב שבט תקפ"ב.

סה מנוחת שלום איש ירא שמים. מרא מצוה כרמון עלה ארץ החיים. בתורת ה' הגה יוסם וליך, בה כל מעיינו שם איש החיל, ה"ה הרב הגדול צנא מלא ספרא, מוסלג בתורה וביראה. מנעוריו לא הלך ר' אמות בלא תורה. מזהר"ר שאול פייוויש ז"ל שהיה ראב"ד בק"ק לבוב בן המוסלג מזהר"ר אליהו ז"ל.

רעז) ה"ר שלמה ב"ר יוזפא כ"ץ. חתום בפנקס דף קל"ח ע"ב על תקנת הקהלה מיום ב' י"ג סיון ת"מ בענין הכנסות השמישים. ואביו ה"ר יוזפא ה' בן בעל הסמ"ע.

רעז) ה"ר שלמה ב"ר יונתן כ"ץ. חתום בפנקס דף י"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום א' ח' למב"י תמיד לפ"ק (ראה הוספה ל"א). ובדף כ"ה ע"ב על הערכה מיום ג' לסדר וישבתם על הארץ לבטח תמ"ו לפ"ק, ובדף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב) ובדף מ"ט ע"ב על החלטת ראשי העדה מיום א' כ"ג שבט תנ"ב לעישות קרובי גדולה מכל משא ומתן שבעולם. ובדף צ"ג ע"ב חתום מיום ב' ב' אייר תנ"א, כאשר החליטו ראשי העדה שלא לתת עוד לה"ר מאיר כ"ץ מקאליש לישיבת בעיר, עקב אשר החרר ריב ומדינים בעדה. ובדף ק"ל ע"א חתום לקיים בהחלט' מנהיגי העדה מיום ב' א' ה'תומ"פ תנ"ב, ובדף קס"ב ע"ב חתום על תקנות הקהלה מיום ג' ב' שבט תנ"א (ראה הוספה כ"ה).

רעט) ה"ר שלמה ב"ר אלחנן מזאלקווא. היה נקרא ר' שלמה מזאלקווא וכאשר הובא ברעת קדושים צד 76 היה נכד הנאון מוה' זאב וואלף אבד"ק אליק חתן המהרש"ל, היינו ה"ר אלחנן ה' בן הג"מ זאב וואלף, אבל מסופק אני בזה כי ה"ר אלחנן ה' חתן הר' יצחק מזאלקווא (עיין אות י') וה' אבד"ק בוטישטאין וסטריא וה"ר אלחנן ה' אביו ה"ר אברהם אבלי אבד"ק בעלזא ע"ש. וה' ה"ר שלמה מזאלקווא אב"ד ור"מ בראזינאי משנת תמ"ו עד שנת תנ"ב וחתום בפנקס בראזינאי דף מ"א ע"ב ודף קנ"ז שנת ת"ג ובאלול תנ"א ובתענית אסתר תנ"ב, "הצעיר שלמה מזאלקווא". בשנה ההוא נתקבל לאב"ד בק"ק סלוצק, משם יצאו הסכמותיו ע"ס ראש יוסף להג"מ יוסף מסעליץ על ש"ס בשנת ת"ס, ע"ס שכייל הישר ונתיב הישר. ע"ס נפתלי שבע רצון. ע"ס אור ישראל מהג"מ ישראל יפה מסקלאב בשנת תס"א וחתום "שלמה מזאלקווא אבד"ק סלוצק". ונקרא שם בשם ר' שלמה חרף, ובשורת הג"מ חיים כהן ביו"ד ס' ט' נזכר בסוף התשובה בזה"ל: גם זכרנו כי הוינא טליא תיכף אחר נשואין שלי ה' בבית מדרשו ט"ז של גאון אחר ושמו היה ר' שלמה חרף וה' אב"ד בק"ק סלוצק והיה לו שם בשם הגדולים והיה נכתב בגליון כ"י הנאון הג"ל השנה על פסק הס"ז הג"ל כו', ונפטר בסלוצק ככתוב בפנקס ישם: יום ד' כ"ה תמוז שנת תס"ו נתבקש בישיבה של מעלה המאור הגדול מוה' שלמה בהרב מוה' אלחנן אב"ד ור"מ בקהלנו ע"ב.

רפ) ה"ר שלמה ב"ר ישראל מזאלקווא. חיבר ספר תפארת הקודש הפטרות עם פ"י בשם תורה אור עיין אוצר הספרים אות ת' ס" 708. ועל ס' בראשית ושמות דפוס פיורדא חס"א ועל ס' ויקרא במדבר דברים פראג תע"ג. ואולי הוא הוא אשר חיבר ספר אפריון שלמה פשטים בסדר התורה (וילמרישדארף ת"צ).

רפא) ה"ר שלמה ב"ר אליהו מטישוויץ. חתום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב) ובדף פ"ג ע"א חתום "הק' שלמה מטישוויץ" על תקנה שלא יה' קרובי הרב בתוך מנהיגי הקהלה מיום ה' כ"ה מנחם תע"ו. וכן בדף רל"ב ע"ב מן ב' סיון תע"ד על פסק בענין אחד שלקה מעות של צדקה (עיין הוספה כ"ב).

רפג) ה'ר שלמה כהנא מואלקווא. חתום בפנקס דף פ"ג ע"א מיום ה' כ"ה מנחם תע"ז על תקנה שלא יהי' אחד מקרובי הרב אב"ד בתוך מנהיגי הקהלה. ובדף קנ"ג ע"א חתום על ישר חוב שנתנו ראשי הקהלה לה"ר נתן ב"ר בצלאל מיום ג' כ"א שבט תע"ד.

רפז) ה'ר שלמה ב"ר ישכר בערניש. אביו ה"ר ישכר בערניש היה בן הנאון מוה"ר יעקב יושע בעל פני יהושע (עיי' אנשי שם סי' ש"ד) ולה"ר ישכר בערניש היו ב' בנים: א) הנאון ה"ר צבי הירש רוואנש אב"ד דק"ק לבוב (ע' אנשי שם סי' תצ"ג), ב) הרב החריף המפורסם מוה"ר שלמה מואלקווא. ואחותם הרבנית מ' שרה היתה אשת הג"מ צבי הירש האבד"ק בוסק (ע' אות צ' סי' רס"ו) ולדעת הג"מ יוסף לעוונישטיין בהערה לאנשי ישם צד 248 לס' תפ"ט היתה אשת הג"מ צבי הירש מיזלש אבד"ק זאלקווא. רפד) ה'ר ישראל ב"ר שמואל מואלקווא. חתום בפנקס דף קל"ה ע"ב מיום ב' י"ג סיון ת"מ על תקנה בענין הכנסות השמישים של הקהלה.

רפה) ה'ר שמואל מלכוב. חתום בפנקס דף קנ"ב ע"א יחד עם ראשי המדינה דגליל לבוב על תקנות הקהלה שנעשו בקוליקוב ביום ד' כ"ב שבט ת"ן (ראה הוספה כ').

רפז) ה'ר שמואל ב"ר יעקב בליך אשכנזי. חתום בפנקס דף י"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום א' ה' למב"י תנ"ד לפ"ק (ראה הוספה ט"ו) ובדף כ"ה ע"ב על הערכה מיום ג' לסדר ויישבתם על הארץ לבטח תמ"ו לפ"ק ובדף מ"ט ע"ב על החלטת ראשי העדה מיום א' כ"ג שבט ב לעשות קרובקי גדולה מכל משא ומתן שבעולם. ובדף ס"ד ע"ב מיום ו' ב' דהומ"פ תמ"ט חתום על קיום בחירת ראשי הקהל. ובדף צ"ג ע"ב חתום מיום ב' אייר תנ"א על החלטת ראשי העדה כי לא יתנו עוד לה"ר מאיר כ"ץ מקאליש לישיבת בעיר יען אשר הרבה להתרח ריב ומדנים בעדה. ובדף ק"ל ע"א חתום לקיים בחירת ראשי הקהלה ומנהיגיה מיום ב' א' דהומ"פ תנ"ב, ובדף קפ"ז חתום על בחירת ראשי העדה מיום ה' דהומ"פ תנ"ו.

רפז) ה'ר שמואל ב"ר הירש ר' פישלש מלכוב. חתום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר

תס"ד (ראה הוספה ל"ב) ובדף רט"ז חתום „שמואל במוה"ר צבי הירש ר' פישלש מלכוב" על קיום בחירת ראשי הקהלה מיום ה' א' דהומ"פ תנ"ט.

רפח) ה'ר שמואל שמעלקא ב"ר יוסף כ"ץ. חתום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב).

רפט) ה'ר שמואל במהר"י פישלש. חתום בפנקס דף י"ג ע"ב על תקנת הקהלה מיום ב' ו' אב תס"ה (ראה הוספה י"ב).

רצ) ה'ר שמואל ב"ר מנחם מענדל כ"ץ. חתום בפנקס דף פ"ג ע"א על תקנה מיום ה' כ"ה מנחם תע"ז שלא יהי' אחד מקרובי הרב אב"ד בתוך מנהיגי הקהלה.

רצא) ה"ר שמואל ונוויל ב"ר יצחק. ה"י פרנס בואלקווא ובמגילת יוחסין ב"י לה"ר שלמה יצחק היילפרין הביא וז"ל:

הרב המופלג החריף ונמר מו"ה איציק מק"ק זאלקווא ואבי הרב החסיד המקובל מוהר"ר נחמן מק"ק האראדענקא בהרב המופלג מוהר"ר שמואל ונוויל מק"ק זאלקווא (חתן הנ"מ נפתלי ב"ין אבד"ק לובלין) בהרב החסיד הנמר מו"ה איציק הנקרא ר' איציק זאלקווייז. בן הובא בקורות פאדאלי מוהר"ה מנחם נחום לישיבת צד 56, וכן העתיק לי החכם ה"ר ישראל לאנדא מן העתקה אי"ש בירו. ובמגילת יוחסין למהר"ל מפראג (ווארשוי תרמ"ט) צד 32 הביא: להנאון מו"ה נפתלי ב"ין מלובלין ה"י בת מרת פעריל מזאלקווא. וכאשר הבאתי לעיל ה"י ה"ר שמואל ונוויל חתן מה"ר נפתלי ב"ין אבד"ק לובלין. ובתי מרת פעריל היתה אשתו של ה"ר שמואל ונוויל. הנאון מוהר"ר אברהם אבלי אבד"ק זאלקווא (ע"י אות א') היה חתן הקצין מוהר"ר יצחק מזאלקווא (ע"י אות י' סי' קס"ג) אי"ש היה ר' שמואל ונוויל גיסו.

רצב) ה"ר שמואל ב"ר פנחס משה. עיין אות פ' סי' רס"ב.

רצג) ה"ר שמואל ונוויל סג"ל מלובוב. החוס בפנקס דף קל"א ע"א על קיום תקנת הקהלה בואלקווא שה"י בועד וזו"ר ח"י טבת (עיין הוספה ו"ד).

רצד) ה"ר שמואל מזאלקווא. הוא היה ראש ב"ד ור"מ מלובוב בחיין לעיר ודברתי על אדותיו בספרי אנשי שם סי' תקל"ח ע"ש ונזכר עוד באנשי שם סי' פ', צ"ג, צ"ד, צ"ה, תקנ"ד ע"ש.

רצה) ה"ר שמואל. כפי המדה ננוה להג"מ משה צבי הירש מיוולש סי' ז' הביא וז"ל: מכל מה שכתבתי בו אין מקום לאסור האשה בו אמנם הנאון חכם צבי התיר בו. ונדפס ספר אחד מחדש זה איזה שנים פה"ק נקרא קרן אור מיוחס להנאון מו"ה משה ב"ין ז"ל שה"י אבד"ק בעלזא ונאמר שם עובדא דאירע בק' מהובנוב דומה לנידון שלפנינו בו. ונדפס שם שו"ת הנאון מו"ה יהושע ז"ל בעל פני יהושע שה"י באותן הימים אבד"ק לבוב בו, גם הנאון מו"ה סענדור ז"ל בעל המחבר תבואות שור שה"י אבד"ק אלהובנוב התיר בו. וכן הסכים על ההיתר הנאון מו"ה שמואל ז"ל אבד"ק זאלקוויא שה"י באותן הימים אבד"ק הרובישוב בו. וחתם הק' צבי הירש באמ"ו הרב הנדול בדורו מוהר"ר שמשון מיוולש זצ"ל. ולא נודע לי מי הוא הנאון ה"ר שמואל אב"ד בואלקווא.

רצו) ה"ר שמחה מנחם ב"ר יוחנן ברוך מיונה. הוא חפא המלך יאן סאביעסקי. חתום בפנקס דף מ"ה ע"ב על

מכתב שכתב לראשי ק"ק זאלקווא בענין מחלוקת שנפלה בעדה. וכן ברף רל"ח ע"א בענין תקנה בין המדפיסים מן יום ג' ר"ח השון תנ"י בועד יעריסלאב ויבנה שם הראש השור והמספר הקצין והנמר הרב כמוהר"ר שמחה פרנס העיר. וחתום ביחד עם ה"ר מנחם מענדל ב"ר מיכל (עיין בערכו) ועם ה"ר ישעי' ב"ר נתן נטע אב"ד מיעריסלא ור' משה כונא ועירא ב"ר יוסף ור' ישעי' ב"ר משה משולם מלוצק (ראה הוספה כ"ד) והוא הובא באנשי שם סי' תקמ"ד.

(רצ"ו) ה'ר שמעון ב"ר יעקב קאפיל כ"ן. חתום בפנקס דף קמ"ג ע"ב על תקנה מיום ב' כ"ז סיון שפ"ו וחתום שם בפנקס: שמעון בהנאון מו"ה יעקב קאפיל כ"ן (ראה הוספה ג'), ואולי אביו הוא ה'ר יעקב קאפיל המובא באנשי שם סי' ר"מ.

(רצ"ז) ה'ר שמעון ב"ר אפרים יהודא מואלקווא. הרבנין תורה בסוף ימיו מואלקווא והיבר ספר חלק שמישון (פראג תמ"ז) והובא באוצר הספרים אות ח' סי' 663 וחב"א שם ג"כ כי המחבר הוא המו"ל ספר הגלגלים בשנת תמ"ה ע"ש.

(רצ"ח) ה'ר שמעון גינצבורג מפרעמיסלא. חתום בפנקס דף קל"א ע"א על קיום תקנת הקהלה מואלקווא שחי' בוער וזוירו ח"י שבת תכ"ד (ראה הוספה י"ד).

(י"ט) ה'ר שמריה שמעריל כהן מלכוב. חתום בפנקס דף קנ"ב ע"א על תקנות הקהלה שנעשו בקוליקוב ביום ד' כ"ב שבט ת"ן וחתומים שם ראשי גליל לבוב ומנהיגיו. ואולי הוא המובא באנשי שם סי' תקנ"א (ע"י הוספה כ"ב).

(ש"א) ה'ר שמריה. בס' פנים מסבירות (פפד"א תקל"א) להרב הנאון מוה"ר יהושע שפירא, ונקרא ג"כ ארבע שיטות למחרי"ש, בסוף הקדמתו שם סדר ג"כ שלשלת יחוסו וכתב שמצד אביו הרב הגדול החריף מו"ה צבי הירש ז"ל בן הרב מו"ה יוסף שפירא, הוא נכד להנאון האמיתי מהר"ן שפירא בעהמ"ה ספר מגלה עמוקות, ודוד לו הנאון מוה"ר שמריה ז"ל האבד"ק וויסאקי ומשם נתקבל לאב"ד בק"ק זאלקווי, והובא זה ג"כ בס' כלילת יופי ח"ב דף פ"ד ע"ב, ומי יודע אם כהן פאר בעיר זאלקווא כי לא נמצא ממנו דבר ולא נזכר בפנקס, ושאלתי עליו את הרב הגימ' יוסף לעווינשטיין וכתב לי: ה'ר שמריה שמעריל האבד"ק וויסאקי חי' בן האלף מו"ה יהודה לייב שפירא, הובא בפנקס ליטא תל"ט תמ"א בר' שלמה כהרב בעל מגלה עמוקות.

(ש"ב) ה'ר שניאור פייוויש ב"ר אביגדור. חתום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ד' אייר תס"ד (ראה

הוספה ל"ב), ובדף כ"ה ע"ב על הערכה מיום ג' לסדר ויישבתם על הארץ לבטח תמיו לפ"ק ובדף ק"ל ע"א על קיום בחירת ראשי הקהלה מיום ב' א' דחומה"פ תנ"ב, והגימ' הר"י לעווינשטיין כתב לי, כי הוא ה'ר אביגדור מגלוגא חתן בעל קיקיון דינה ונהסכמתו לשפתי ישינים (אמסטרדאם ת"ן) חתום ב"ר שניאור המכונה פייויש.

(ש"ג) ה'ר שמישון ב"ר אברהם. חתום בפנקס דף י"ג ע"ב מיום ב' ו' אב תס"ה ונזכר שמו כתואר „הרב המופלג“ ובדף ל"ב ע"ב

מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה י"ג) ובדף מ"ד ע"ב חתום על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב).

(ש"ד) ה'ר שמישון ב"ר מנחם מאנים. חתום בפנקס דף מ"ד ע"ב על תקנת הקהלה מיום ג' ב' אייר תס"ד (ראה הוספה ל"ב)

ובדף ק"ל ע"א על קיום בחירת ראשי הקהלה מיום ב' א' דחומה"פ תנ"ב. ואביו

הוא חתן הש"ך כי אחת מבנותיו של הגאון הש"ך מרת אסתר היתה אשת הג"מ מנחם מאניש. וז"ל בעל קריה נאמנה צד 86: חתנו של הש"ך הגאון מו"ה מנחם מאניש במהר"ר מאיר נכד הגאון החסיד מוהר"ר שמשון אשר עלה לעה"ק ומת בדרך. הרב ר' מנחם הגלה בתוך הגולים בארץ פולין ובסמוך לרובלין כבר עיפה נפשו להורגים, אך בחמלת ה' נמלט ויבא לבית מדרשו של רבינו הש"ך ושמש לשניו, ויתן לו את בתו לאשה, ולפני מות הכהן הגדול צוה עליו להשתדל להוציא לאור את ספרו שפתי כהן על ח"מ והוא קיים את דברי המת ובעזרת חותן הש"ך הגביר ה"ר וואלק ז"ל והדפיסו בשנת תכ"ג (הקדמה לש"ך ח"מ). ובנו מנוחתו כבוד בזאלקווא ונוסה המצבה:

ביום ד' הושענא רבה הצי"ד לפ"ק.
ס"ג תחורני הרבני המופלג הגדול סו"ה שמשון בן הרב מו"ה מנחם מאניש וצ"ל
נכד הרב המפורסם סיר"ר שבתאי בע"מ ספר שפתי כהן.

שה) ה"ר שמשון מזאלקווא. בפנקס זאלקווא (דף רל"ב ע"ב) מן יום ב' סיון תע"ד חתום על פסק ביחר עם גדולי ישראל (עיון הוספה כ"ב) ואולי הוא ה"ר שמשון ב"ר אברהם.

שו) ה"ר שמשון ב"ר אבא מארי. במנילת יוחסין כתב יד באדעסע לה"ר שלמה יצחק היילפרין כפי שהעתיק למעני הג"מ יוסף לעווינשטיין כתוב שם: הרב הגדול המפורסם מו"ה שמשון אבד"ק פלוצק וה"י פרנס בגליל לבוב והיה נקרא ה"ר שמשון מזאלקווא בהג"מ אבא מארי וז"ל אבד"ק נאוורדאק. וכתב: ואולי יען כי ה"ר אבא מארי לקח הרבנית מ' דרעויל אחות הפינס ה"ר מרדכי ר' ליבוש'ס מזאלקווא בהג"מ ישראל איסר ונתגדל בנו ה"ר שמשון בבית דורו, לכן כינהו מזאלקווא. ואולי הוא אשר נמצא התימתו בפנקס זאלקווא דף פ"ג ע"א על תקנה שלא יהיו קרובי הרב בתוך מנהיגי הקהלה מיום ה' כ"ה מנחם תע"ז, ובדף קנ"ג ע"א חתום על יטרי חוב שנתנו ראשי הקהלה לה"ר נתן ב"ר בצלאל מיום ג' כ"א שבט תע"ד וחתום שם "שמשון מזאלקווא" (עיון לעיל ס' ש"ה ה"ר שמשון מזאלקווא).

שו) ה"ר שמשון ב"ר יעקב מייזלש. היה מלפנים אב"ד בק"ק צעשינוב ובפנקס הקהל שם חתום על כתב אחד שנכתב בשנת תצ"ו ובכתב אחד בשנת תק"ח ומצעשינוב נתקבל לאב"ד בק"ק זאלקווא ושימש שמה שבע שנים, והושיב את בנו הגאון ה"ר משה צבי הירש מייזלש על מקומו והוא שב לצעשינוב. ישמנו תשובה בשו"ת נאוני בתראי ס' ס"ג שגדפס מחרש בטשער נאוויין. גם הביאו בסוף ס' נועם מגדים מתלמידו מה"ר אלעזר הלוי איש הורוויין אבד"ק טארניגראד ששטים על התורה ובסופו קצת דרושים ולקטים בדרוש הספר ועוד באוזה מקומות. בס' שער המלך מוסר (זאלקווא תקל"ד) בשער הספר הצדיקים נאמר עליו קינה בדרך שיר ומכנהו הרב הגאון הגדול מופת הדור כבוד מוהר"ר שמשון מייזלש אבד"ק טשעשינוב. ונמצאה התימתו בפנקס זאלקווא דף ס"ה ע"א על נתינת רשות לר' ליב ווישנקר כי ימכור את ביתו מיום ה' י' אייר תקכ"א וחתומים

עוד שם: הק' הלל במוהרר"ש וזה"ה מואלקווא, ישראל מרדכי במו"ה ברוך יצ"ו, הק' גדלי' בהרב מו"ה בנימין וואלף זצ"ל, הק' מרדכי בהרבני מו"ה יוסף. ונמצא ממנו הסכמות ע"ס מענה אליהו על מסכתות (ואלקווא תקי"ח) מן יום א' כ"ג חשון תקי"ח וחתום נאום הטרוד שמשון בה"ר יעקב מיזלש הונה בק"ק ואלקווא. וכן ע"ס תפארת צבי מר' צבי הירש ליפשיטץ (ואלקווא תק"ט) הסכמתו מן יום ד' ר"ה אדר תקי"ח וחתום הק' שמשון מיזלש הונה פה ק"ק ואלקווא יע"א. גם ע"ס בית פרין דרושים מה"ר פרין מבראד (ואלקווא תקכ"ג) הסכמתו מן יום א' כ"ז תמוז תקי"ט. ע"ס מים עמוקים על מסכתות מ"ר מרדכי מברסע דליטא (ואלקווא תקכ"ב) הסכמתו מן יום ה' י"ד טבת תקכ"ב. גם ע"ס צמח מנחם דרושים לה"ר מנחם נחום כהנא (ואלקווא תקכ"א) הסכמתו מן יום א' ט"ז אדר תקכ"א. גם הסכים שם ה"ר הירץ מבראד ראב"ד בואלקווא מן ב' סיון תקכ"א (הוא ה"ר נפתלי הירץ ב"ר משה, עיין ס' רנ"ב). ע"ס שבט מישאל על תהלים מר' יעקב ישראל מגיד דק"ק קרעמיניץ (ואלקווא תקל"ב) הסכמתו מן יום ד' ט"ו אלול תקכ"ו. גם נמצא שמה הסכמה מבנו ה"ר צבי הירש מיזלש מן כ"ה ניסן תקל"ב, גם הסכמה מה"ר אברהם מרדכי ראבדק"ק ואלקווא מן יום ו' ער"ה ניסן תקל"ב ונרשם על ראש הסכמה שהיה אב"ד דק"ק ואלקווא. גם הסכים ע"ס עיר דמשק אליעזר (ואלקווא תקכ"ה) מן יום ג' כ' אייר תקכ"ו מעיר טשעשינוב וחתום: נאום הק' שמשון מיזלש אשר לפניו מקום תחנתו בעיר ואם בישראל ק"ק ואלקווא. ונמצא שמה גם הסכמת ה"ר אברהם מרדכי ראב"ד ואלקווא מיום ה' ד' אב תקכ"ו. וכן הסכים ע"ס אבן שהם (לאנדאן תקל"ב). ועלה אל השמים ט' סיון תקכ"ט ומונחתו כבוד בצעשינוב, ואחריו ה' בנו הגאון מו"ה חנני' ליפמאן מיזלש ממלא מקומו ונפטר שם ד' דחז"מ פסח תקמ"א, והנה ההכם השלם מוהר"ר אביגדר ליב הורוויץ מיזלש מצעשינוב (בן אחיו של הגאון מוהר"ר יצחק שמשון מיזלש, הבאתיו באות י') הואיל בטובו להעתיק לי נוסח המצבה אשר העתיקה ברוב עמל ויגיעות כי המצבה היתה שקועה בארץ, גם העתיק מה שנכתב על אודותיו בפנקס שם, תהי משכרתו שלמה על הטוב והחסד הזה:

הציון הלז קבר איש אלקים שקעה שמשו יום ד' ט' * ימים לירחא תליתאי דאחיהב לון אוריון תליתאי כנתינתה כן נטילתה, וכל ארגליא שלה תקכ"ט לפ"ק שמשון שפט את ישראל כאביהם שבשמים אליו יירושו מאפסי ארץ ורחוקים איים, לשמוע אמרו כי נעמו מקור מים חיים, ארמ"ו הרב הגאון התסיד הספורסם רבן של כל בני הגולה מוהר"ר שמשון בס' יעקב זצוקלל"ה הוא שפט את ישראל ארבעים שנה פה"ק ובק"ק ואלקווא תנצב"ה.

אלה הדברים כתובים בפנקס הקהל דישם:

להאי שופרא רבלי בארעה קא בכינוא על אבירת כלי מלחמתינו מלחמתה של תורה, תורה חונרת שק על נפילת נכוריו, ולן יאות למבכא ולטיענד הספרא רבא על אבירת מגינינו קדוש ישראל מלכינו מאן מלכי רבנן ה"ה הרב הגאון

(*) ובטעות הכיאי בס' שער המלך (שער הספר הצדיקים פ"ו) וז"ל מורנא הרב הגאון הגדול טופת הדור כבוד מו"ה שמשון מיזלש אבד"ק צעשנוב ומלפנים ה"י אב"ד ור"מ בקהלה ספוארה ק"ק ואלקווא יצ"ו ומרוב ענותנותו לא רצה להשתמש בתנא וחזר למקומו הראשון לשכב עם אבותיו ושכב לן חיים ונפטר ביום ג' א"ח שבועית תקכ"ט.

גדול הדור מורינו ורבינו רבן של כל בני הגולה כו"ה שמשון הכ"מ, שמשון
 דן את ישראל כאביהם שבשמים, והוא שפט את ישראל ארבעים שנה, סה"ק
 יצ"ו ובק"ק ואלקווא שבע שנים, שנפטר ונקבר בירח שניתנה לנו אוריייתא
 תליתאה בירחא תליתאה כנחניה כן נטילתא ט' סיון דהאי שתא תקב"ט לפ"ק.
 (כ"ד תלמידו הכותב בדמע ובבכאי רבא יעקב כהרבני הנגיד מו"ה חיים סג"ל).

* **

פה המקום להעיר. בספרי אנשי ישם סי' תפ"ד הבאתי את ה"ר צבי הירש
 מיזלש ישי' אחד מו' טובי העיר בלבוב (איננו ה"ר צבי הירש מיזלש אב"ד
 בזאלקווא), והוא אשר בא על החתום בפנקס בשנת תצ"ז (כמו שמוכא שם בהוספה
 סי' י"ז צד 230). והרב הנאון מהר"י לעוונישטיין בהערות שלו צד 247 הביא, כי
 הוא היה אחי הג"מ שמשון האבד"ק ואלקווא, והם (ה"ר צבי הירש מיזלש מלבוב
 וה"ר שמשון) היו בני הרב ר' יעקב מיזלש, ור' יעקב אביהם היה אחי החסיד
 הפרנס דד"א מוהר"ר צבי הירש מיזלש מק"ק בעלזא כהרב מו"ה שמשון מיזלש,
 הובא בסוף שו"ת בית יעקב לה"ר יעקב מזוואניץ עכ"ל, ולפי' ה' ר' שמשון מיזלש
 אבד"ק ואלקווא בן אחיו של ר' צבי הירש מבעלזא, אבל במגילת יוחסין כתב יד
 מה"ר שלמה יצחק היילפרין אבד"ק טארנאפאל (כאשר כתב אליהם שווערדשאיף)
 כתוב, כי ה"ר שמשון מיזלש האבד"ק ואלקווא היה נכד לר' צבי הירש מיזלש
 מבעלזא, וכאשר כתבתי מזה להרב לעוונישטיין כתב לי: ראיתי אחר החיפוש
 שטעיתי אשר כתבתי ויאבה לתקן לסי' תפ"ד כי הרצ"ה מיזלש מבעלזא ה' אבי
 הג"מ יעקב מיזלש אבי הג"מ שמשון מיזלש האבד"ק ואלקווא.

הוספות

איזה כתבים ותקנות הנמצאים בפנקס הקהל מעיר ואלקווא.

— כ —

א (פנקס דף ק"מ).

ויהי ביושרן מלך בהתאסף ראשי עם יחד. להיות באגור אחר. כולם חבירים כאיש אחר. להעשות חטיבה מול חטיבה למלאות רצין הי אחר. שיאמר עליהם ומי כעמך ישראל גוי אחר. ושלא ישלט בהם שום אומה ולשון רק הי אחר. ושמו אחר משותף בשמינו בלי כתר. ונשב בטח ושאנן בלי פחד. ער ביאת משיחינו במהרה בימינו אמן ואמן.

[א] ראשית דעת יראת הי בכל ערב שבת סמוך לחשיכה ילכו הממונים מהקהל יצ"ו מבית המשרפות לבית המשרפות ויסירו כל הכובעים מהרורים שעושין בהן יו"ש וכל בעל הבית שימחה בידם יוקנס חצי טאליר לצדקה, וכן יראו הממונים שתהיה אז כל המלאכה הצריכה לגופה של יו"ש כגון ואטירי"ן וראובירי"ן הכל יהא מוכן ונעשית בקנס הנזכר לעיל. הכובעים הנ"ל יהיו דוקא סגורים ביד בעל הבית כל יום השבת עד מוצאי שבת דוקא אחר ברכו, גם לרבות שמחוייב כל כ"ה השענקר הווי"ש והמגן דור סמוך לשבת כשילכו הממונים בקנס הנ"ל. והממונים לא יתניפו לשום אדם בעולם. רק חורה אחת ומשפט אחד לכולם בחרם ובקנס טאליר.

[ב] כששוחטים איזה בהמה אצל גוי יהיה שומר יהודי אצל הבהמה משעת השחיטה עד אחר הכריקה והשוחט ירשום משני צירי הבהמה פרשה של אותו שבוע. והיותר טוב שיבדוק הבהמה כששוכבה על הארץ.

[ג] לא יקנה אדם מהגוי חתיכות בשר אם לא קצב אותם במעמד היהודים ולא זוו היהודים מאותו מעמד משעת שקצב. ותיכף שיתעלם הכשר מן העין שלא יהיה יהודי אצלו אז אסור לקנות ממנו החתיכות בשר.

[ד] שום אדם לא יבוא לדור הנה בלתי ידיעת הראשים והטובים רק"ק שלנו יצ"ו בצירוף חמשה עיקרי הקהלה וילכו אחר הרוב והם יודיעו לראשי מנהיגי ק"ק לכוב יצ"ו כפי משמעות הכתבים של מנהיגי ק"ק לבוב יצ"ו הפרנס החודש מחוייב להשיגות על זה בקנס חמשה אדומים לבנין כ"ה בלי הנחה.

קריה נשגבה.

[ה] וכן ההקדמה שיתחייב ליתן יהיה ג"כ ע"פ הרוב עם חמשה עיקרים, וקודם הסכמות הג"ל אין רשאי שום ב"ה שלנו לקבל שום אדם נכרי לדור בכיתו בחרם ובקנס שלשה וחובים אדומים ויתנהג הכל כמבואר בקנס זה.

[ו] מי שאירע יאריזט שלו בשבת אי חיוב וילדת או בר מצוה או הקונה מצות מחייב לקרוא החיוב לס"ת ואימת שרצה בעל סגן לקרואו רשות בירו, והגבאים יניחו במנקסם ארבעה גדולים בעד החיוב, ויוסיפו דהקונה מצות נגד כל חיוב וחובי וכל שבתות בכלל הן י"ט שחל בשבת וכן חה"מ שחל בשבת וכן ר"ה שחל בשבת מחוייב הבעל סגן לקרוא החיוב לס"ת, והקונה מצות מחוייב ליתן כפי ערך שקונה המצות ולא יתשבו החיובים במספר הקרואים והשמש יודיע החיובים בעת מכירת המצות.

[ז] חתונה בשבת או כל המצות של החתן וזלת ששי ואחרון וגלילה ופא"ק, והקרואים לס"ת יהיו עשרים עם ששי ואחרון חוץ מפטור והחתן יתן בעד מצות ממאה ראשונה אשר יקח לגדוניה חצי והוב ומשאר מאות רביעית והוב, ואם תהיה חתונה בחול או הקונה מצות בשבת שלאחריו יקרא להחתן בהחייב והחתן מחוייב ליתן ממאה ראשונה עשרה גדולים ומשאר המאות חמשה גדולים, ויוסיפו או להקונה מצות נגד החיוב, וכן בשמחת חורב [חסר].

הבוררים וכן השמאים ישבעו שיעשו כל ההתמנות באמונה, אותן הבוררים שיהיו מבוררים לבחור ראשים וטיבים לפי החיקון הנזכר אם ישנו באותו עסק אינם ראשים לצאת במקום מושבם דהיינו מבית החון או השמש, וכן השמאים שיהיו נכורים אל יצאו נכור, וכן אם יסכימו הרוב דהיינו שלשה מן הבוררים לרעות אחת מחוייבים הנותרים לחתום את עצמם ג"כ בהסכמה זאת כדי להשקט המריבה, וכל מי שלא יחתום עצמו יוקנס שלשה וחובים אדומים לצדקה וזכרו עליו חרם.

כשיתבררו הראשים והטובים ישבעו ג"כ שריא כמו הבוררים לעסוק באמונה בצרכי הקהל ולא להחניף ולא להכעיס לשום אדם בעולם, ואופן השבועה יסדרו להם ככתב.

בכל חודש יהיה אחד מהראשים פרנס החודש ובשקרא הפרנס החודש לאיזה אי מהראשים ע"י השמש או מחוייב לבא בקנס חצי טאלר לצדקה מיד בלי הנחה, ואם אין פנאי לבא ולישב בעסק הקהל בעת ההיא אז עכ"ל יבוא בעצמו אל הפרנס החודש ויתנצל עצמו.

הראשים אינם מחוייבים לישב בעסק הקהל כי אם אחר תפלת ערבית, אם לא שיהיה דבר והי' לפי ראות עיני פרנס החודש או מחוייב להודיע לשאר הראשים והם מחוייבים לבא מיד בקנס הג"ל.

הראשים או הטובים שום אחד מהם לא יוציא שום הוצאה לצורך הקהל ולא יבטיח לשום אדם שום הכטחת ממון בעולם מהקהל בלתי יריעת והסכמת שנים מהראשים וטובים בקנס זהב אדום בלי הנחה.

תיבה מיוחדת ייה להקהל לשם לתוכה כל שטרי עסקי הקהל יצ"ו, והתיבה תהיה ביד אחד מהראשים והמפתח ביד איש אחד מהראשים.

כשיתבעו איזה איש מבני קהלתנו ע"י גוי בפני העירונוס או בפני השופט לא יעמדו כלל בפניהם רק מחוייבים לצית דין בפני הראשים, ומי שיעבור ויצית דין בפניהם או יתן מיד והוב אדום קנס לצדקה ובחרם כנ"ל.

כשיתבעו איזה איש מבני קהלתנו אל העקיד לדון לפנינו עם הגוי החוכעו או מחוייב אותו יהודי לילך לפרנס החודש וילך עמו אחד מהראשים אל הפקיד שלא ידון אותו משפט רק הראשים ישפטו ביניהם.

השמש מחוייב לילך בהשתדלות הן בצרכי הקהל והן בצרכי יתיר, ואם יצטרך לאחר מהראשים מחוייבים לילך אחרו עמו בקנס הג"ל.

מי שיוולד וידבר דברי וילולים וביישים לאחר מן הראשים או הטובים בשעת איה עסק או אפילו אח"כ הן בביתו והן בשוק או בבהכ"נ אז יהא נאמן איש או אשה קרוב או רחוק עפ"י החום ויוקנם ע"י הראשים מיד כפי ראות עיניהם בלי שום הנחה בעולם. וכן מי שיוולד הריינים יהיה עונשו כנ"ל.

אודות יראת התפיסה כמכצר ת"ו לא יברח שום אחר מהראשים ומהטובים בקנם ובחרם והקנם יהיה שלשה אדומים.

הראשים והטובים בעת שיתוועדו בצרכי הקהל אל וילול איש את רעהו בקנם טאלר וכפי ראות עיני הראשים [חסר].

הש"ץ והשמש וכל אדם לא יתנו שום דבר כתוב וחתום מהקהל בלתי ידיעת הראשים ויהיה חתום עליו פרנס החורש ואם יעבור איה מהם יעבור מנאמנותו חיכף ומיר.

נשים לא ילכו בכתי גוים יחירות בלי שומר בקנם ליטא שעה לצדקה. נשים היושבות בשוק לא יריבו עם שום גוי בקנם שלא תשב שלשים יום על השוק ובקנם ליטא שעה לצדקה.

הנשים לא יריבו זו עם זו בבהכ"נ בקנם חצי טאליר לצדקה. ויהיו נאמנים על זה אפילו נשים וקרובים, ואיו אשה שתתחיל לריב עם חברתה תאמר החברתה אתם עדים ולא תשיב כלום ואז היא פטורה ואם תשיב לה גם היא תתן קנם כפי ראת עיני המנהיגים יצ"ו.

איה ויני"ק (?) או שפחה שיוסתלק מארוננו וילך מאתו אין רשות לשום אדם ליקח אותו עד אחר שנים עשר שבועות מיום שהלכו. ומי שיעבור ויקח אותם יתן קנם טאליר לצדקה ויפטור אותו מיד נוסף על הקנם. אך שצריך ליתן להכריו יום שהלך ממנו.

תפילת ימים נוראים וטל וגשם אין לשום אדם חוקה בהן ואפילו שהתפלל כמה שנים אותן התפילת אין לו חוקה.

שכר חופה להרב יהיה כמו בלבוב, והחזן יקח שליש פחות מהרב, וזשזש יקח שליש פחות מהחזן.

הקצבים לא יחתכו שום בשר למכור עד שיצאו כל הקהל מבהכ"נ. ושום קצב לא ימכור שים בשר דופן בלי ניקור בקנם טאליר לצדקה בלי הנחה.

מכירת יין שרף בשבת ימכור בעל הבית בלי א' עם יו"ש כמה מדות שיוצא בסך קצוב באופן שיהיה להגוי חלק בריווח והיא תטרח בשלה בלי שום ציווי ובעל הבית. וכן מי שיש לו גוים מכירין הרגילים לקנות אצלו במקח אחד ויכל לייחד לו מקום בביתו קודם שבת והגוי יקח בעצמו.

השגת גבול של מכירת יין שרף כל מי שיעשה מקח עם גוי על סך מדות אוי יהא השמש או אדם נאמן אצל גשר המקח וסחוייב אותו בעל הבית להיריע ע"י השמש. איך שעשה מקח עם הגוי על הי"ש ואז אין רשות לשום אדם להזיק ליתן להגוי ההיא יו"ש. וכל מי שיעבור ויתן לאותו גוי יו"ש באופן שע"י כן לא יקח הגוי מיהודי הראשון שעשה עמו המקח בפני השמש כנ"ל או החוב ההיא של הגוי יהיה של היהודי הראשון והוא יחזיר להשני סך יין שרף כפי מה שנתן להגוי בלי שום התנצלות.

בבל תקופת השנה מיד בכניסה ראשונה יקלל הש"ץ בנקיטת ס"ת בחרם יהושע בן נון את כל איש ואשה אשר יעשה את הרע ויויק את חבריו נגר גוים הן ליחיד והן לרבים ויגרם היוק בדיבורו.

מס של חתנים מיד שלשים יום אחר החתונה. ויתן הלוואה לכל גבית סכום שיגבי באותה שנה כפי מה שיערכו אותו הראשים וכשיגיע זמן חג הפסח וישימו עליו סכום או ינכו לו לשעבר לכל ערכה שגבו כבר ממנו סכום אחד שלו בעכשיו והמיתר יחזירו לו. וכן להיטך ושל נותני חננוניא ויתיה כמנהג שאר הקהלות.

מחוייבים הראשים להעמיד סמונים בבהכ"נ למחית בעוברי עבירה המדברים משיחית
הש"ץ ברוך שאמר עד אחר חרות הש"ץ תפלת י"ח. ומי שיעבור וכתבו ע"יו קנס חלק אחר
בכל פעם ופעם.

אם יצטרכו הקהל איזה מהיחידים לילך בעסקי השתדלות אל השר או אל השי"ת וכדומה
להן אם הוא צורך שעה וענין כללי מחוייב אותו יחיד לילך עמהם בקנס כפי ראות עיני הקהל.
וכן להציל את היחיד אם אי אפשר וזלזול כגון שהוא דבר נחוץ.

על ה המוסכם בקהלתנו יצ"ו ביריעת ובהסכמת עיקרי הקהלה שלא יקבלו הנה לרור
שום אדם בעולם רק באופן ובתנאי שיתקצר עצמו ליתן כל העולים וכל המסים והגנולות
הבאים עליו גם יתן למרעון חובות יצינים מה שחייבים אנשי קהלתנו יצ"ו בלי שום חילוקים
בעולם גם שיתן הקדמה תוך שלשים יום מיום ביאתו. וכל מי מאנשי קהלתנו שיערערו על
זה יתן קנס עשרה וזהבים ארומים. נעשה היום יום א' יא תמוז ש"פ לפ"ק. נאום אהרן זעליג
במוהר"ר משה זלה"ה. ונאום אהרן בן לא"א הר"ר יצחק זלה"ה. ונאום אברהם מרגליות. ונאום
ישראל בן הקר' יהורא ב"ץ ז"ל. הועתק אות באות מגוף הכתב.

ב (פנקס דף ק"מ).

היום יום ה' כ"ה אייר שפ"ב לפ"ק. מנויה וגמורה הסכמתנו ע"ד הקריבקה דקצבים
שרם מחוייבים ליתן להמבצר להשררה יר"ה ששה אבנים חלב כהותך בכל שנה ושנה. ככן
מחוייבים הקצבים ליתן להקרב"ק מכל הבהמה גסה וזלת עגל בן שנה שני גרודים וחצי ולפעמים
שני גרודים מבינוני גדולה. ע"ד החילוקים אשר נפלו בין אנשי ק"ק ואלקוא אמרנו לעשות
ביניהם סדר ותיקון איך להתנהג בקהלתנו יצ"ו לימים הבאים לקראתנו לשלום.

באם שירצו לקבל איזה רב לאב"ד או חזן או שמש או יתאספו המשה אנשים דהיינו
מנהיגי הקהלה יצ"ו ויזטרפו אליהם עוד ארבעה בעלי סכומות הגדולים שבסכום ושלא יהיו
פסולי דאורייתא עם המנהיגים הנ"ל ואז ע"פ רובא דמנכר יקום הדבר דהיינו כשיסכימו דקא
ששה אנשים לדעת אחר או יהיה נקרא רובא דמנכר ועל פיהם יקום הדבר וכל אש- יעשו
בעיניהם הנ"ל אין לשנות. ומי שיתן ספר תורה חדשה לבהכ"נ אל יהא שום יתרון לאותו ס"ת
חדשה על השאר ס"ת כי אם יקראו באותו ס"ת ארבעה שבועות רצופים—ואז אחר כלות ארבעה
שבועות יקראו הס"ת אחר העיגול וכל הס"ת יהיו שווים לטובה.

ע"ד האנשים הרצוים להתפלל תמיד במקום החזן וכבר יצא פס"ד בדבר הזה. ככן הפס"ק
הראשון יהיה קיים ואין רשות לשום אדם להתפלל שני פעמים תוך חדשה אחר כי אם פעם אחת
בחדש אכן אם נתרצו הראשים ע"פ הרוב ליתן לאיזה איש להתפלל אפילו כמה פעמים בחודש
אחר הרשות בידם. אך על כל פנים לא יקראו בס"ת כי אם הש"ץ דקא.

וע"ד הסכומות שגובים הראשים לצורך הוצאות הקהל יצ"ו פסקנו שאין רשות לראשים
ליסר שום גביה שנייה עד שיעשו חזון צדק מנבייה הראשונה הגובים מסים. דברי מנהיגי
מדינה יצ"ו לרבות ומנהיגי ק"ק לבוב יצ"ו בהסכמת אב"ד יצ"ו. יום ד' סיון שפ"ד לפ"ק.

וע"ד הטייכין שהחזיקו כבר והטילו המשא הכבוד על הקהל יצ"ו יעמרו הצדדים הנה
ק"ק לבוב חצי סיון הבצ"ל ובאם איזה צד יצטרכו לגביות זכויות בעניני הטייכין הרשות בידם
לגבית תוך הזמן הנ"ל למען לא יהיה פתחון פה לבצל דין לחלוק ולא יתעכב דבר המשפט
עוד. דברי המנהיגים הנ"ל יצ"ו. והב"ד אשר גבו כבר עד ענין הטייכין הנ"ל יהא חתום לפני
מוהר"ר משה חתן כמר יצחק ובמוהר"ר חיים מזאלקוא ויביאו הנה הב"ד חתום חצי סיון הבצ"ל.
נאום אברהם בן א"א החסיד במוהר"ר ישראל ויחיא ב"ץ זלה"ה. ונאום בנימין בלא"א הר"ר
אליעזר ז"ל מ"רוב. ונאום יוסף בלא"א הר"ר ירוחם סג"ל ז"ל. ונאום אברהם אשכנזי החונה
בק"ק לבוב. הועתק אות באות מגוף הכתב דמנהיגי ק"ק לבוב בצירוף האב"ד יצ"ו.

ע"ר המענות ותביעות שהיו בין אנשי ק"ק ואלקווא ובין מוכרי יין שרף דק"ק לבוב האריכו בטענותיהם למענותם בכפתור ופרח. פסקנו שהפסק הראשון אשר נכתב בפנקס הקהל דק"ק לבוב יצ"ו כרף צ"ב הוא בתקפו ובגבורתו ואל יפול דבר ארצה ומה שכתוב שם שמחוייבים לעמוד עם הי"ש שלשה ימים זה יהיה ער ר"ה ש"ן לפ"ק. גם מחוייבים אנשי ק"ק ואלקווא להכריז בעונש חרם בכהכ"נ דק"ק ואלקווא ששום בעל הבית מק"ק ואלקווא לא ישלח שום יי"ש הנה ע"י גוי בעצמו ולא יעשה שום ערמה בעולם. וישלחו דוקא איזה יהודי עם העגליון מק"ק שלהם ולא יגידו לשום גוי איזה שקר ח"ו שמכרו היי"ש ביוקר. גם גזרנו על מוכרי יי"ש דלבוב שלא יעשו שום קונניא בעולם בעונש המכואר בפנקס יהיה מה שיהיה ורשות לכל אחר ואחר לקנות יי"ש מאנשי ק"ק ואלקווא. דברי האב"ד. בהסכמת האלופים ראשי ומנהיגי מדינה וטאנהי ק"ק לבוב. אברהם אשכנזי החונה בק"ק לבוב. נאום הצעיר אברהם כהן. ונאום זאב וואלף קאריש מלבוב. ונאום יעקב אליקים כ"ץ געטשליק. הועתק את כאית מגוף הכתב דמנהיגי ק"ק לבוב הנ"ל.

ג (פנקס דף קמ"ג).

זאת לרעת לכל יושבי על מדין יודעי דת ודין כי אנחנו חים אנשי יושבי ק"ק ואלקווא קהילתינו יצ"ו. בהיות שקבלנו עלינו בקהילתינו יצ"ו אב"ד ומורה צדק להיות בקהילתינו לראש ולקצין ולאב"ד כנהוג בשאר קהלות קדושות. ולמען זכרי שכל איש מה בקהילתינו יצ"ו ישב על מקומו בשלום ולא יצטרך להיות נעונו ממקומו לילך תמור לפני ב"ד הגדול שבק"ק לבוב יצ"ו ולהפריח את הברה"ק ההוא על כל דבר פשע פשעיות ותביעות ממון כל שהוא. ככן אמרנו וננינו והסכמנו ונמרנו וגורנו ותקננו וקבלנו עלינו ועל השייכים והנלוים אלינו בגיורת צורין פתנאמ בעונש חרם יב"ב ובקנס חמשים והובים אדומים חצי הקנס יהיה לבנין בכהכ"נ דק"ק לבוב חוץ לעיר ד חצי הקנס יהיה לבנין בה"נ דפה ק"ק ואלקווא יצ"ו על כל מי שיעבור מאנשי קהילתינו יצ"ו תיקין זה שנעשה בקשר חוק ואמיץ. דהיינו ששום דבר עמנו מה בקהילתינו יצ"ו על כל תביעת ממון בעולם אשר יאמר עליו כי הוא זה מכל מה שהפה יוכל לרבר והלה לחשוב לא התובע ולא הנתבע אין לו רשות והורמא בעולם לילך לבדה"ג דק"ק לבוב. יצ"ו לרין ולאשתני דינא כהרי חבירו מקהילתינו יצ"ו והשייכים לנו עד סך קצוב דהיינו מאה זהובים פוליש ולא יותר רק מחוייב לרין ולקרב את משפטו ודינו מה בקהילתינו יצ"ו לפני האב"ד יצ"ו בצירוף דינו הקהלה. ומן מאה זהובים ולמעלה יהא רשות ביד כל אחר מאנשי קהילתינו יצ"ו בין להתובע ובין להתנבע לרין ולאשתני דינא כהרי חבירו בק"ק לבוב לפני ב"ד הגדול יצ"ו ושום אדם לא וכל למחות בידו. וכל הנ"ל עשנו בכל תיקה ועניש הנ"ל שיהיה לתקנה תקיעה וקבוצה כיתר קבוע שלא יזוז וימשיך כל זמן שיהיה לנו מה בקהילתינו אב"ד יצ"ו ומורה שזה. וכתבנו וחתמנו זאת שיהיה לנו ולכל הנלוים אלינו לצדות וראיה. היום יום ב' ו"ך להירש סיון שפ"ו לפ"ק. ולסדר רב לכם וגוי כי כל הערה כולם קדושים. נאם אהרן זעל"ג במוהר"ר משה זלה"ה. ונאום משה בר' דינאל זלה"ה אשכנזי ונאום ישראל בלא"א משה זל הנקרא ר"י אבליש. ונאום אברהם בלא"א שמואל מרגדיות זלה"ה. ונאום משה בלא"א אלעזר ואלעזרבורג. ונאום נפתלי הירץ במוהר"ר אהרן מלבוב. ונאום יוסף בהקדוש ר' יעקב כ"ץ זלה"ה היר"ד. ונאום יעקב וינה בר' מ'קים זלה"ה. ונאום ישראל איכר בהר"ר אשר זעליג שליט"א. ונאום אברהם בלא"א שלום זלה"ה. ונאום יעקב בר' ישראל יוסף הכהן זצ"ל אשכנזי. ונאום מרדכי במוהר"ר משה הכימ מרגל זלה"ה. ונאום בנימין משה בהר"ר אהרן זל"ה. ונאום יואל פיוויש בר' מאיר זל"ה אשכנזי. ונאום יונה בהר"ר משה הר"י מלבובין. ונאום יוסף במוהר"ר יעקב כ"ץ זל"ה קראקווער. ונאום שמעון בהגאון מוהר"ר יעקב קאפיל כ"ץ ונאום צבי הירש בהר"ר יעקב יחיאל כ"ץ. ונאום יצחק בלא"א מוהר"ר נתן זצ"ל המכונה אייוק. ונאום יששכר בער במוהר"ר מנחם מענדיל זל"ה. ונאום יעקב במוהר"ר אהרן זעליג צוויק. ונאום יעקב קאפיל בלא"א מוהר"ר דוד סנ"ל. הועתק את באות מגוף הכתב והחתמות ראנשי ק"ק ואלקווא יצ"ו.

ד (פנקס דף [?]).

כמר אהרן בהקדוש ר' משה השתעבר את עצמו בחוב נמור שהבנן העלוין שבכיתי יהיה בית הכנסת עד עולם. וסחוייב תיכף ומיר לתקן ולעשות בו תנור מכיוס נם מחוייב לתקן הבנין עביר החלונות שאצל אברהם היטעלמאכער. אכן אם יתהווה ח"ו איזה סיכה מהשית מכח ב"ה הנ"ל. מ"ס מחוייב כמר אהרן הנ"ל ליתן בנין החתחתין לבית הכנסת עד עולם. ולא יהיה לכמר אהרן שום השתוררת ויתרון בעולם על איזה איש מואלקווא מכח שבית הכנסת בביתו. ואם ירצה כמר אהרן לעקור דירתו מק"ק זאלקווא או ירצה למכור ביתו הנ"ל מחוייבים הקהל יצ"ו ליתן ששה מאות והובים בעד ביתו הנ"ל. והוא מחוייב לקבל השש מאות והובים בעד ביתו הנ"ל ולא יותר. ככל הנ"ל התקשר כמר אהרן לפני האלופים ראשים וטנהיגים דלכוב בצירוף האב"ד יצ"ו. יום ג' ר' ניסן שפ"ק לפ"ק הועתק אית באית מגוף הפנקס. נאום דוד בלא"א הר"ר משה זלה"ה שמש דלכוב. אחרי הדברים הא"ה קנו הקהל יצ"ו את הבית הנ"ל ככל גביליו ככל מכל כאשר באר היטב בשטר מכירה שיש להקהל יצ"ו מן היורש כמר בנימין משה בהר"ר אהרן הנ"ל באשה והדר בעלה. נאום הצעיר בער מא"ש.

ע"ד השטענות והתביעות שהיו בין כמר משה בהר"ר אהרן ז"ל ובין אלופים הטנהיגים רק"ק זאלקווא יצ"ו והאריכו למעניהם כנסתור ופרח כענין בית הכנסת שדהם ושאר טענות פסקנו כיניהם ע"ד השלשים והיכים שנתן הר"ר אהרן לכמר אברהם היטעלמאכער עבור החלונות דבהכ"נ מחוייבים הקהל להחזיר לכמר משה עשרים והובים. וע"ד החלונות של הפערקנ"א של כמר משה הנ"ל אשר הם מגיעים לגבול הקרקע של הקהל אשר קנו מן כמר אברהם היטעל-מאכיר פסקנו כל זמן שאותה הקרקע תהיה פנויה ולא יהיה עליה שום בנין אין רשות ביר הקהל למחות לכמר משה אותן החלונות. אך ורק באם יבנו הקהל איזה בנין יהיה מה שיהיה לאפיקי גדר בעלמא או מחוייב כמר משה הנ"ל לסתום את החלונות הנ"ל. וע"ד העשן העולה תמיד לבית הכנסת יהיה הפסק הראשון בתוקפו ובגבורתו. ורשות ביר הקהל להרחיב ב"ה בגבול הקהל גם רשות ביר הקהל לעשות דריסת הרגל לב"ה בגבולם או שיהיה במקדמת דנא רק שלא יהיה דריסת רגלם בשני מקומות. ועכ"פ לא ירחיבו הב"ה בלתי רשיתנו ואינם רשאים לעשות כלל מעקה בב"ה, גם לרבות שאינם רשאים להגביה הבנין בשום הגבה הבעולם.

וע"ד המס מחוייב כמר משה הנ"ל ליתן ככל שנה שני והובים. והגנ של ב"ה מחוייבים הגבאים לתקן תמיד כרי שלא יהיה שום היוק לב"ה ח"ו. וכמר משה עם אשתו מחוייבים לכתוב בערכאות של גוים הבנין של מעלה ודריסת הרגל של ביתו ספורש באר היטב לאיזה יחיד ראוי והגון. כל הנ"ל יקויים בהכרזת חרם ובקנס עשרה אדומים לבנין ב"ה רחוק לעיר אשר לא נתנו למחילה. והעשרים והובים הנ"ל לא יחננו לכמר משה הנ"ל עד אשר יכתוב הבנין הנ"ל עם אשתו בערכאותיהן הנ"ל. דברי ראשי ומנהיגי מדינות וראשי מנהיגי דלכוב החותמין יום ג' י"ד סיון שפ"ו לפ"ק. הועתק אות באות כגוף הפסק שחותמים עליו ראשים וטנהיגים דלכוב יצ"ו.

ה (פנקס דף קמ"ד)

בהתאסף מנהיגי הקהלה עם עיקרי יצ"ו והסמיטו להעלות בכתב אמת רשום וחוקק בפנקס הקהל יצ"ו לעשות ולקיים את אשר כבר קבלו עליהם כפי דיבורם בהסכמה בראש ע"ד מכירת הוי"ש הנקרא שענק באם פן ואולי ח"ו יתהווה ויתחרש לחרש ולהעמיר ח"ו מהשררה להעמיר השענק להשכירו ביר אחר ולעשות אורגנ"א מזה הסכמנו וגם נפסק כבר שלא יוכל שום אדם מאתנו לשכור השענק הזה הן כולו הן מקצתו הן מהשררה להעמיד הן מהאורגנ"א שישכור מהשררה הן השענק לבדו הן בהכלעה בתוך שאר דברים הן ע"י עצמו הן ע"י אחרים הן ע"י יהודים חיושבים אהנו פה או אשר יבואו מסקום אחר בשום צד מהיום עד עולם רק

ביריעת והסכמת הקהל יצ"ו עפ"י הסכמת מנהיגי וראשי. דראש הקהל רגליל יצ"ו. גם הסכימו שכל דבר חדש או איוה אורג"א קטן או גדול מכל מה שהפסד וכד לרבר והלב לחשוב יהיה החוקה להקהל יצ"ו ולא ירים איש את ידו לשכור איוה דבר חדש בעולם יהיה ממי שיהיה כדי רשות הקהל יצ"ו. נעשה יום אי ששה ימים בחדש ניסן תש"ט לפ"ק פה ק"ק ואלקווא.

הועתק מפנקס דג' ארצות יצ"ו. בענין השכנות כל שירוק שנעשה ונגמר בירידים או גם אם כבר הוציא השדכן ע"ז הוצאות ששלח שלחים לא יותן לו שכירות רק מ"ח גדולים ממאה והובים אך יוסיפו מה שהוציא בבידור. שכירות השכנות מכל מאה והובים פוליש מ"ח גדולים הן בהירידים והן בהקהלות שהשירוק נגמר ונעשה תוך עשרה פרסאות ואם יותר מעשרה פרסאות ע"ב גדולים פוליש מכל מאה והובים.

ע"ד צעקת וקובלנות השדכנים שגדלה איך שאחר שמט"חים בכל כוחם לגמור איוה שירוק מערימים הצדדים ומכניסים קרוביהם או אחרים כדי להנהיגם שלא עמלו ולא מרחו כלל וגם פליטה הנשארת חס לריק כוחם כאשר שתדיינים לוקחים פסק נעלר מכל מר"ק שלשה גדולים בכך אנחנו גווים על הדיינים שבקהילות ובהירידים שיעיינו במאור מאור אם יהיה איוה ערמז מן הצדדים להקריב ולהכניס קרוביהם או איש אחר בדרך הנאה כלל. וגם הדיינים אינם רשאים ליקח כלל מסך המר"ק רק כפי תובעים ונתבעים מהשדכנים שיעמדו לפניהם מכל א' ג' גדולים לא מן חוקקים כלל.

ואשר נדרשו איכות וכמות זמן ההפסקה משעה שהתחיל השדכן אחר לשדך ולרבר על לב הצדדים כאשר ראינו מריני קשישאי הנהוג שהיה ביניהם כן משפסם חרצנו באם שהפסק יורר אחר בין התחלה לבין גמר או אין להתחיל הזה שום חלק בהתחלה. אכן אם אחר הפסקת היריד הנ"ל עסק ג"כ המתחיל אף שאחר משך זמן הנ"ל התחיל שום שדכן אחר לשדך השירוק ההוא קורם שהתחיל השדכן הראשון אחר הפסקת היריד עכ"ל הוא הנקרא מתחיל ואין ישני שום חלק בהתחלה עכ"ל. כל הנ"ל העתקתי אות באות מגוף הפנקס. נאום יהודא ליב שמש וסופר דרבוב המעתקי. העתקתי אות באות מגוף הכתב ההעתק של כהר"ר יהודא ליב שמש וסופר דק"ק הנ"ל. היום יום ה' ג' טבת. נאום אהרן בלא"א הר"ר יצחק יעקב ולה"ה שמש דק"ק ואלקווא לע"ע שנת נשמחה ונגולה לפ"ק.

ו (פנקס דף קמ"ה ע"א).

סדר הברירות יהיה באופן זה שהשנים מהבוררים ראשים להיות ראשים חרשים ואיוה מהם שהוא כבר ר"ה משנה ראשיתקרא יהיה משנים הנ"ל בכלל ועכ"פ לא יעשו ויתרמשלשה ראשים מתוך הבוררים בכלל. והבוררים נשבעו בנקיטת חפץ שיעשו הקהל יצ"ו לש"ש לא מחמת אהבה ולא מחמת שנאה ובשעת אסופת הקהל יצ"ו לא יהיה שום אדם הן קרוב והן רחוק רק הראשים ויש להם רשות לקנוס את מי שיעבור ויעמוד שם בלי רשות הראשים. הראשים יש להם רשות להנהיג נשיאות ברמה לייסר ולענוש את העוב ים וכ"ש ומחוייבים לשקח בעניינים הסגת גביל. השמאים ישבעו כנ"ל בנקיטת חפץ ולא יצאו מן החדר עד שיגמרו השאאות ויחתמו העטמול בקנס ארבעה אדומים להב"ה שלהם אשר לא ניתן למחילה כלל. היריד אברהם בר שמואל יהיה במקום אחיו הר"ר משה ז"ל להתאסף עם הראשים לעשות הכוזרות בספח הבע"ל.

סכום אחד יהיה מינה תמיד כתיבת גובי מסים. ובאם שיצטרכו הראשים מעות להוצאה יותר סערך סכום אחד או מחוייבים כל בעלי סכומית מן חאשה עשר גדולים ומעלה ועד בכלל להלוות עשרים והובים לפי סכום שלהם וכתוך שלשים יום מחוייבים הראשים לייסר הגבייה לנכית המעית הנ"ל וההלוואה הנ"ל והסכום אחר שיהא מונח כנ"ל וכן לעולם. כל הוצאה שיוציאו הראשים יקחי מחיבת גובים מסים. ובין כל גבייה וגבייה יעשו חשבון צדק הראשים עם גובי מסים.

הרשות בידם לקבל להם אב"ד זהירות להם איסור והיתר ולרונ אכל לראש ישיבה עם כחורים אין להם רשות לקבל כי אם ע"ס התקנה דהיינו שיהיו שם א"ה ארבעים בע"י סכימות הדרים תמיד ותדיר שם.

לא יעקלו התפילה בקנס והוב אדום לפדיון שבויים בלתי שום מחילה כלל. לא יתנו דרם יב"ג כי אם על דבר גדול לפי ראות עיני המנהיגים יצ"ו. גם בחרם קטן לא ינהנו קלות ולא יהיו רגילים בו. ובירידת הרכ נר"ו. הראשים מחויבים להשתדל בענייני הקצבות שיהיה להם רשות מלאכת הקצבות אצל גוים כמקדם.

על כל ענייני חילול שבת מנינו את ר' הירש כ"ץ ויוסף כ"ץ ואם לא ירצה כמר יוסף כ"ץ אוי יהיה במקומו ר' יצחק בהר"ר אהרן רבקה והם יפקחי ויחקנו כל עניני חילול שבת עם האלופכמוהר"ר משה חתן יצחק הריבשובר והוא יורה להם הדרך לעשות סדר ותקון בעניינים אלה ואיזה איש אשר ימחה בידם אוי רשות בידם לייסרם ולענשם על ככה כפי ראות עיניהם. ובפרט שיש כמה אנשים מי שהם אומרים לגוים משרתים שלהם להכות ולחלול את האנשים הממונים הבאים לראות באיזה בית יעזיבם על חילול שבת. אוי אותם האנשים האלה ראויים לניופה ולקנום אותם כאילו הם בעצמם עשו החילול הנ"ל. בבית של כמר משה בהר"ר אהרן יצ"ו לא עשו שום צרכי מחים כגון הארון ולטחור המת וכיוצא בזה דברים כאלה. רק הכל יעשו בבית חקרה אשר קנו עזה.

הקהל יצ"ו מחויבים להעמיד שומר בכל ליל שבת ולשמור בהב"ג מדריקה ת"ו. כמר משה מחויב לתקן שלא יהיה עשן כל זמן התפילה בב"ה בין כחול בין בשבת בין ביו"ט.

השמש מחויב לציית לכל אחד בהתמנות שלו כקטן כגדול ישמע לכל אחד כנ"ל הן להראשים והן להגבאים והן דגובי מסים הן להגבאים על המקומות הן להממונים על חילול שבת.

הגבאים מחויבים להעתיק הצעטיל על מעות מקומות כשנמכרו בפנקס ביושר לבר המקום של ר' יוסף היה מקורם שמונה עשר זהובים פוליש יכתבו עכשיו [חסר] * שלשים זהובים פוליש.

כל ענייני תיקונים הנ"ל עשיו [חסר] ** היום יום ה' כיח כסליו שפ"ו לפ"ק פה ק"ק זולקווא. אברהם בלא"ה הר"ר יואל אשכנזי ו"ל החונה בק"ק לבוב וגאום ועירא קטנא דמן חביריא חנוך במוהר"ר יקותיאל וצ"ל. הקטן אברהם בן הר"ר מרדכי אשכנזי זלה"ה ע"ה.

ז (פנקס דף קמ"ה ע"א).

סדר ותיקוני הקהלה יצ"ו למען כל העם איש על מקומו יבוא דשלוש. עד אורות טענות ותביעות ודברי ריבות שהיה בין אנשי ק"ק זולקווא בענין מכירת המקומות בב"ה ואופן סדר המקומות למושבותיהם כי רבים קמו ויצו לבטל מכירת המקומות הנ"ל. והצדדים האריכו כטענותיהם גם על שאר חילוקים שנחתחו ביניהם שקלנו וטרנו חקרנו ודרשנו היטב כאשר יתבאר דמטה.

מכירת המקומות בב"ה אנשים כסך שקי אותם כנרשם בצעטיל שלהם גם לכשירחיב ה' את גבולם לבנית ביה הכנסת חרשה בין במקום הראשון בין בכל מקום אשר יבחר ה' לשום שמו שם. כל אחד על מקומו יבוא לשלום יחריו לישב על מקומו הראשון. וזה שירחיבו הבנין החדש א"ה בין באורך בין ברוחב אוי אותן המקומות שיתוספו לזי ערך המדה שם עכשיו יבכרו מאופן שלא יגרע כח אחד מן המקומות לפי ישיבתו בב"ה של עכשיו.

(*) [חסר] חמשה עשר זהובים ומקום ר' אהרן רבקה היה מקורם ארבעים ושלושה זהובים פוליש יכתבו עכשיו —

(**) [חסר] על חמשה שנים אנחנו הח"מ המבוררים מהאלופים ראשי ומנהיגי ק"ק לבוב יצ"ו בצירוף האב"ד דק"ק לבוב יצ"ו —

בשיבנו ב"ה החרשה בעזה"י ובררו הקהל רק"ק זאלקווא יציו שלשה אנשים מק"ק לבוב לשם ערך על כל מקום ומקום לפי ראות עיניהם אך עד ארבע מקומות שבכוהל מורחי מצד דרומו של אה"ק דהיינו מקום של הר"ר משה פאטליטשער ז"ל ומקום של ר' הירץ ומקום של ר' יוסף ברי שמואל. ומצד צפוני של אה"ק מקומו של ר' ועליג לבד סלכד השומא אשר ישימו עליהם לפי ערך שאר מקומות ועריכו עוד מה שקנו עכשיו בזול לפי ערך קניות שאר מקומות. שני מקומות של כמר משה בהר"ר אהרן שהם אצל אה"ק מצד צפונית זו אצל זו יהיו לו אותן שני המקומות הנ"ל גם כב"ה החרשה והשטאים הנ"ל ישימו עליהם ערך כמו על שאר מקומות הקנויים בכל דמי שווים. אך שאותן המקומות הנ"ל של כמר משה הם קצת רחבים יותר משאר מקומות אזי הוא מחוייב תיכף ומיד לקצורם ולהשוותם למקומות אחרים.

האה"ק יקריבו עד החלון הצפוני ממש עד קצה הפצמין והמקום שיתיסף דהיינו במקצוע מורחית דרומית ימכרו ויהיה מרת ארכו כאורך שאר מקומות הנ"ל.

המבזרה יקריבו לצד צפון באופן שתצמוד ספסל לר"ה של המנורה רחבה חצי אמה וארכה שני אמות פחות חצי רביעית ממקום הנרשם במנורה גם למערכה של מנורה יעשו מקום אחד ובצפונה של מנורה יעשו מקום לחון. והשטענרער של החון שהוא רחב מאוד יעשו אחר קצר ממנו לפי ראות עיני הנבאים של המקומות.

המקומות שאצל הבימה לא יהיה להם דף לצד מורח רק יחברו להם להרף שבספסל שאצל הבימה לצד מורח. גם ישאר גל גובה הרף הנ"ל לעשות בו שטענריר קטן.

בב"ה החרשה יעמידו הספסל קטן הנ"ל אצל המנורה צפוני מצד צפון ואותו ספסל קטן דעתה יקבעו אותו כמסמרים. המקומות שבשני המצפועות דהיינו במקצוע מורחית צפונית ובמקצוע מורחית דרומית ראשים להעמיד דף הארץ מחובר לספסל ולעשות להם שטענריר בדפין הנ"ל.

המקום שבמציע מורחית צפונית יתכונן הספסל כנרשם שם. לא ימכרו המקומות החרשים הן של אנשים והן של נשים עד שיוריע מקורם לבל בעלי בתים השייכים לק"ק זאלקווא ואח"כ יכריזו אותם בב"ה ויתחילו להכריז איתם למכרם ביום ג' טבת שפ"ו לפ"ק וההכרזה תהיה בכל שני וחמישי. גם יכריזו הסדר תשלומין ולא יחליטו שום מקום עד ר"ח שבט שפ"ו לפ"ק. ערך המקומות שניחוספי עכשיו הערכנו שיכריז השמש ערך זה דהיינו המקום שבמקצוע מורחית דרומית שלשים זהובים פוליש ושלשה מקומות שאצל המנורה כל אחד עשרים זהובים פוליש ושני מקומות שאצל הבימה מצד דרום א' בעד חמשה עשר זהובים פוליש והוא של ר' הירץ והשני שלשה עשר זהובים פוליש.

השטענריר לא יהיה גדול שנים יכניסו אותם השטענריר לתוך גבול שלהם באופן שלא יעקב השטענריר את הדרך להחלוקים וכפרט איתן השטענרירם שבצד צפון העומדים אחרי ספסל קטן הנ"ל יכניסו אותן באופן שלא יגיעו עליונות של השטענריר לאויר הספסל הנ"ל כלל וכלל. המקום של ספסל קטן שיושב עליו הר"ר אברהם חתן ר' משה פאטליטשער ז"ל מכרנו לר' יודא חון בעד חמשים זהובים פוליש ומחוייב ליתן ממר"ם על סך הנ"ל עם כני ההתן והמקום השני שעל הספסל הנ"ל שיושב עליו יוסף כ"ץ עדיין לא מכרנו וימכרו עוד.

זמן פרעון של מקומות הנ"ל יהיו באיפן זה דהיינו המקום של ר' משה פאטליטשער ושל ר' הירץ ושל ר' יוסף בצד דרום ומקום של ר' ועליג בצד צפון אותן ארבעה מקומות ישלמו חצי מנהם ח"י אייר ש"ן פ"א וי"ו לפ"ק. ושליש ר"ה סיון ש"ן פ"א וי"ו לפ"ק. ושליש ח"י אייר ש"ה לפ"ק. בב"ה של נשים יעשו ספסל לאורכה באמצע ב"ה שיוכלו לישב עליו כשני צדדים פנים ואתור ויתברר איתה ביחירות לאיין וימכרו כל המקומות בב"ה של נשים לבד מאותן שני המקומות של כמר משה בהר"ר אהרן יצ"ו שהם אצל החלון זו אצל זו. והתחלת הכרזה להחלטה של אותן המקומות בב"ה של נשים יהיה ג"כ כמו המקומות של אנשים כנ"ל. וכן פרעון של מקומות הנשים יהיה שלישי קודם ר"ה שפ"ח לפ"ק ושליש קודם ר"ה נוסן שפ"ח לפ"ק. ושליש קודם ר"ה שפ"ט לפ"ק. וכאם שיצטרפו איזה סך מעות לאיזה השתלרות בענין עסק בב"ה החרשה אי"ה אזי יוריע לנו ונפקח ברבר להקדים פרעון המעות הנ"ל. כנ"ל בין מקומות של אנשים ובין מקומות של נשים.

קריה נשנבה.

גבאים על ענייני מכירת מקומות הנ"ל מנינו השלשה אנשים האלה הלא הנה מוהר"ר משה חתן יצחק הריבשובר יהודי רביש ותר"ר יצחק בן ר' זעליג יצ"ו הנה האנשים הנ"ל יהיה להם כח ורשות לעשות ככה ככל אופנים המבוארים למטה ויגבו הסעות דמי המקומות הנ"ל לכמר הנ"ל ויהי להם תיבה עם שני פותחות. התיבה יעמוד אצל אחד מהשלשה ובכל אחד מהשנים הנותרים יהיה המפתח ורשאים להלוות המעות הנ"ל ולעשות בהם ריווח כאופן שיהיה מרעת כולם. ובאם שיהו מחולקים באיזה ענין ילכו אחר הרוב ושום אדם הן קרוב הן רחוק לא יהיה להם שום עסק בענין הגבאות רק אלו שלשה הנ"ל יהי להם כח לכוף ולקנוס לפרעון מעות המקומות.

הגבאים הנ"ל מנינו ער ח'י אייר שפ"ו לפ"ק ופסח שפ"ו יפקחו הבירורים להניחם בהתמנות שלהם להיות המה גבאים גם לשנה הבאה או למנות אחרים תחתיהם ויניצו בעיניהם על מעות הנ"ל ועל גביות הנ"ל מעות מקומות של הנשים. כר מקומות בין של אנשים בין של נשים יהיו אמה קצרה ובכ"ה של עכשיו שהמקום רחוק להם לא יעשה הפסקה ברפים בין מקום למקום. אכן כשירחיב ה' את גבולם יהיה כל מקום ומקום אמה קצרה לבר ההפסקות שבין מקום למקום. כל המקומות בין של אנשים ובין של נשים יהיו בחוקת הגבאים עד שישלמו כל דמי הסקה דמי מכירה ולא יכתבו אותם בפנקס הגבאים עד שישלמו ובאם שלא ישלמו כל דמי הסקה הרשות ביד הגבאים למכור אותו המקום לאיש אחר ואינש לא ימחה בב"ה של עכשיו שהמקום צר להם לא יקנו מקומות כ"א התושבים הגרים שם ולא דהררים שם לפי שעה.

תקנה שתקנו כבר שלא יקנה אחר שני מקומות הוא בתוקפה ובחוקה ומי שקנה כבר ורוצה לקנות מקום אחר לא ימכרו לו מקום אחר עד שימכור מקום מקום הראשון לאיש אחר שיהיה בטיה להגבאים לפרוע סך המקח לזמנים הנ"ל.

ה (פנקס דף קמ"ו קמ"ח)

גדר שנינו לאחר שאולנו האלופים החכמים השלימים ראשי מנהיגים עיני העדה דקיק ואלקווא יצ"ו בענין הסדר הקייש אשר מטילין עליהם הערלים והמקום לכל צרכי המקום הן לסילוק הועלניר או לחיקון המקום והחומות ושאר צרכי המקום וההוצאות אשר יטילו עליהם תמידין כסדרן ומסופין שלא כהלכתן ובקשו מאתנו ח"מ לבקר ולתקן להם איזה דרך יטילו או שכל אחד מבני הקהלה על מקומו יבוא בשלום ובאיזה אופן יגבו הגביות הנ"ל באם על פי הסכום או ע"פ גלגולת או בתים. ככן זאת אשר מצאנו לתיקף פס"ד גמור שהאלופים המנהיגים דק"ק הנ"ל מחויבים להשתדל ככל יכולתם ובכל כוחם כח ב"ד יפה כמותם שמהיום והלאה לא יעשה זאת חלילה שתתיסר איזה גביות על בתי בני ישראל ע"י גוים להבדיל רק הקהל יצ"ו יתפשרו כמה יתנו היהודים לאיזה הוצאה שתהיה בהמקום חלק ששית או חלק חמישית כאשר יוכלו להתפשר או עפ"י המשפט דכתיב זאת זכרון בספר הזכרונות שלהם כדי שיהיה זה חוק ולא יעביר למען אשר לא יקרב איש זר אשר לא מורע ישראל הוא לבוא אל בתי ישראל להשחית. וסדר גביות אשר יגיעו על חלק היהודים יצ"ו תהיה בזה האופן. רביעית ההוצאה יגבו לפי ערך הסכום שר הקהל יצ"ו. ורביעית השני יגבו מגלגולת העשיר לא ירכה והרל לא ימעיט וולתי מקבל צדקה. וחצי ההוצאה השנית יגבו לפי בתים מכל בתי יהודים דק"ק הנ"ל. וולתי מבתי העניים אשר לא יוכלו ליתן לפי ראות עיני הקהל יצ"ו. המה לא יתנו מבתי שלהם ואותה הנתינה אשר תגיע על אותן הבתים אשר לא יוכלו הערך ההיא יקחו ג"כ בערך הנ"ל. גם זאת מצאנו שמהיום והלאה חלילה לשום אחר מבני הקהל דק"ק הנ"ל להשתדל אצל המקום או אצל השררה ליפטר מן הנתינה הזאת בשום פנים להקל מעצמו ולהכביר על אחרים וולתי האלופ הראש מוהר"ר יצחק ב"ר מרדכי מצאנו מה שיבא ויגיע על חלקו של מזה הוא פטור. כל הנ"ל מצאנו לתוקף פסד"ג כאשר הקהל יצ"ו תקעו כפם לאחר ולקיים על כל אשר יאמר כי הוא זה לכל

יפול דבר ארצה, כ"ר אלה הבאים על החתום. היום ב' ט' תמוז ת"ט לפ"ק פה זאלקווא. נאום יעקב בן מוה"ר יהודה ליב פרווור ז"ל. ונאום הקטן צבי הירש ר' פישלש מלכוב. ונאום יוסף יאסקי כהר"ר נפתלי הירץ שליט"א מלכוב. עפ"י פסק הנ"ל ככה היה הנהגה בענין נתינת הנ"ל שאין שום חילוק בין בית לבית הגדול והן קטן הן ברחובות יהיה אותו רחוב שיהיה הן על הוואלר יהיו כולם שיויים הנתינה רק מי שאין ידו משגת ליתן את הרשות ביד הקהל לפטור ולהקל מה שיראו בעיניהם ויוסיפו מה שיפטרו על הכתים הנותרים וסכום וגלגולת כנ"ל ככה יהיה ההנהגה לימים הבאים וחלילה לשנות בקנס עצום בלי מחילה. נעשה היום הגבירה הראשונה יום א' אך טוב מנחם תי"ט לפ"ק. נאום יצחק מואלקווא. ונאום יעקב בן לא"א הר"ר משה ז"ל. ונאום הקטן יעקב נפתלי מבית לוי. ונאום ברוך כהר"ר ישראל זצ"ל. ונאום יששכר בער בן א"א הר"ר דוד ז"ל. גם האנשים אשר אוכלים על שולחן אביהם וחמיהם פחויבים ליתן כ"א כשאר אנשי קהלה לנכיה הנ"ל תיכף אחר ארבעה שבועות מיום החתונה.

ט (פנקס דף קל"ז ע"א)

אחריו שלא נעלם מעין כל חי מה שיצא בתורת הסדר"ג מדורות הראשונים להיות כחולין וכחתיכה דאיסורא לקבוע דירתו לשום אדם בעולם ביחוד הערלים בהשוק. וכבר יצא דבר הטלכות ודתו לבטל הדבר הזה מעיקרא. אשר בוודאי מי יבוא אחר המלך. ואחרי רואינו שהרבה מכשולות ותקלות גדולות באים מחמת הדבר הזה מאותן אנשים הרדים בבתי ערלים בשוק. ובכן שקלנו וסדרנו היטב הדק אל נכון כרת מה לעשות לגרור הפריצה הזאת ליקרא דחיי שלא יהיה חלילה הפרץ רחב ועוה. ובכן יצא קול כרוו חרם יב"ל בכל החומרות שבעולם ובהוצאות ס"ט להיות מעתה ועד עולם כחתיכה דאיסורא כל הקרעמניצ'ש שבשוק שבבתי הערלים ולא לקנות שום בתיים. גם לא לשכור שום בית אצל שום ערל בשוק אף לדור בו דירה סתם. וזה א' מעשרה בק"ו שלא לעשות שם שום מחיה בבתי הערלים. ובכן כחיים הזה עלתה ההסכמה מפי שלחן מלא שתוקף דברי הכרוו והחרם הנ"ל הוא בתקפו ובחוקתו. ומעתה חלילה לשום אדם בעולם יהיה מי שיהיה לבטל דברינו אלה לשכור שום בית אצל ערל בשוק אף לדור בו דירה ארעי ולא יעשה שם שום מחיה וכ"ש וק"ו שחלילה לשום אדם בעולם לשכור בית לסחיה למוג י"ש או שכר או דבש ושאר משקין מכל מה שהפה יוכל לדבר והלב לחשוב. רק אותם אנשים ששכרו או ידורו שם עד וסן השכרתן בדירת ארעי בלי שום מחיה כלל. ולאחר מכאן הוא כחולין וכחתיכה דאיסורא לשום אדם בעולם יהיה מי שיהיה לשכור שום בית אצל שום ערל בהשוק בהשלשה רחובות שבשוק. ומי שיעבור אף על אפס קצה דברינו ענוש יענש בקנס עצום רב ובכל חומרות חרמים ונידוים ושמחות. ולהיות רבצה עליו כל האלות והקללות הכתובים בספר תורת משה. עד שיכנע את לבבו ויציית את דברינו הנ"ל. והקרעמניצ'ש ישכר נאסרו. ע"כ חלילה לשום אדם לשכור שום קרעמניצ'א להמוניה בעונש ובקנס הנ"ל וש"ע. ובדבר קניית בחים יצא מאתנו וקבלנו עלינו בהן צדקנו להיות כחוק ולא יעבור שמעתה ועד עולם חלילה לשום אדם בעולם יהיה מי שיהיה לקנות בתיים אפילו בחוץ לעיר בלי ידיעת ורצון הקצינים המנהיגים יצ"ו. ובוה האופן מי שאינו בעל חוקה אין לו שום תקנה בעולם לקנות שום בית בשום אופן בעולם אף אם יתן כל אילי נביות שבעולם. ומי שהוא בעל חוקה צריך לאמלוכי בהקצינים המנהיגים הנ"ל. ויהיה מחוייב ליתן מכל מאה זהובים פוליש שיתן בעד בית שיקנה סך חמשה עשר זהובים פוליש לקופת הקהל יצ"ו וא' יכול לעכב אף בוה. ודי בוה. כל הנ"ל נעשה בהסכמות כולם מפי הרוזנים הקצינים ראשי מנהיגי דק"ק זאלקווא בצירוף יחודי סגולה. יום ב' ט' ניסן תהר"ה לפ"ק. החותם בפקודת כל האלושים יום ב' ט' ניסן ת"ס לפ"ק. נאום צבי הירש בן לא"א יעקב זצ"ל שמש ונאמן דק"ק זאלקווא לע"ע.

י (פנקס מדף ל"ה ע"א עד דף מ"ד ע"א)

תקנות שתקנו המאורות הגדולים הרבנים רלבוב והגליל בצירוף כבוד הרב המאור הגדול מוהר"ר הלל נר"ו. אם נתבקר פנקסם של האלופים קציני תושבי ק"ק זאלקווא יצ"ו לפנינו אנו מה יכולין לעשות כרצון איש ואיש יולד בה והוא חק גרר הנמנה. אך כאשר ראה ראינו כי אין להם תיקון ולא סדר להחזיק הברך ולגדור הגדר זה משך בכה וזה בכה וכל א' אומר שלום עריך נפשו ופונה לדרוכו, אמרנו לחבר את ההלל והיה אחר, קוראים אנחנו אליהם וחר רוכבים צמודים, להקן כל הרכבים בחזקת תקנה. כאשר יורונו מן השמים יסכימו על ידינו ונחנו שלוחי דיהוה ושלוחי דרחמנא והוא ישפוט להם שלום, ישכנו בטח גילה ורעננה

[א] ראשית חכמה ודעת יראת ה', שמחוייבים להתחזק בחורים ונערים כפי המביאר בפנקס הקהלה כחק לכל הקהלות הקדושות אשר בארץ המה להחזיק ושיבות וכבר שקדו חכמים על תקנתם לגדור בכל החומרות שבעולם על הקהלות לעשות סמיכות לתורה, כן יקום ויעמוד כיתר תקועה במקום נאמן לא המוט לעולם.

[ב] לרוסם את כית אלקיני מקדש מעט דק"ק הל"ל, אשר בעת הכנתו קצרה ירם, א' לזאת אכן מאסו הבונים ושכחוהו לרצוב, אף גם זאת ועיר שם וקטן מהכיל את הבאים להסתופק בחצרות ה' ולשקוד על היכלו יום יום ותהלה לאל עליון שנתרבה הקהלה כן תרבה וכן חפזין ויוסף ה' עליהם ככה כו', אשר מהראוי שיכנו כי כנישתא אחריתא וגדול יהיה כבוד הבית האחרון מן הראשון, אך כאשר הרבר היה צריך הכנה רבה והמלאכה לא ליום או ליומים היא, ככן זאת אשר מצאנו שמהקדושים השייכים לקהלה יוקח סך חמש מאות והובים פוליש בכל שנה ושה, לא נצרכה אלא לאקדמי הקרמה לבנין והכינו את אשר יביאו לצורך הבנין ותוקף גזירתנו שיבררו סתם ובהם אנשים אנשי חיל ויודעים כטוב התעסקות הבנין ויותן בידם צרור כסף הקדשים להבין את מתכונת הלבנים ומשרפות סיד ואבנים, בשנים כאשר נדיבו עמים נאספו כל נדיבי לב שפצו פיהם אמירה לגבוה ונדדו נדר לצורך בנין בהכנס ואכתי לא עברו כלום וקיימו ככל תאחר ח"ו, ככן תוקף גזירתנו שהאנשים הנבחרים נבאי בהכ"נ על זאת יפקחו עיניהם להוציא הכל כאשר לכל מאת כל איש ואיש כפי נדרו אשר נדר כן יעשה, כן כל אדם אשר יעלה לס"ת אזי מי שביקר הראשון יהיה לצורך הבנין והכל יותן ליד הנבאי הנ"ל, אילי בזכות הבנין נוכח לראות בבנין אפריון, כשוב ה' את שיבת ציון.

[ג] יסוד מוסר מעמד ומצב הקהלה. שמחוייבים האלופים המנהיגים להתאסף יחד עם כמה יחידים ועכ"פ שלשה יחידים שבסכום וגם כן חירים בעלי שכל ומביני מדע עכ"פ שלשה ויבררו איש נבון דבר וגאמן רוח לעמוד על פקודת משמרת כל הגביות ועל פיו יצאו ויבואו כל הוצאות וחשבונות הקהלה והוא יהיה הנאמן אשר בהתייחס איזה גביה אזי אליו ישמעון השמשים והמשרתים הגובים גביה להביא צרור הכסף לידו ואסילו המשכנות לא תגע בו יד שום מנהיג בשום ענין אפי' הפ"ח הכל יהיה תחת יד הנאמן ויהיה לו פנקס לכתוב בו כל הגביות והנתינות והמשכנות הכל בפירוש את כל ונוכחת, גם ירשום כפני הנותן הגביה את נתינתו חתום, גם לא יגבה שום גביה חדשה עד אשר תוגבה הגביה הישנה שנתחייסה כבר בלי שום שיור וחלילה לו לישא פנים לשום אדם והיה מי שיהיה ומכ"ש שלא יציית לשום מנהיג לעצור כח הגובה מעל קרוביו וחלילה לו לגבות משום אדם את הגביה עד שיתנו בראשונה כל הסנהיגים מה שמגיע עליהם לסלק הגביה והפנקס יהיה פתוח מה שהיד כותבת להראש לעיני כל, גם הפ"ח יתן הגביות המגיעות עליו ליד הנאמן, ואם יצטרך השננס תורש לאיוו הוצאה הרשות בידו להוציא לצורך הקהלה ובתנאי שיביא רשום למי ומי ועל מי היתה ההוצאה ההיא ומשלשה והובים ואילך אינו רשאי הפ"ח להוציא בלתי הסכמת המנהיגים והנאמן יתן לפה"ח ההוצאה ע"פ קוויט דוקא, גם מרי ר"ח בחדשו מחוייב הפ"ח ליתן חשבון על כל ההוצאות מה שהיו לו בחדשו לפני הרב האב"ד יצ"ו והנאמן והמנהיגים על כל ההוצאה אשר היו לו הכל בפרוטרוט. והנאמן ירשום בפנקס בפירוש כל הוצאה והוצאה בפרוטרוט למי ומי היתה ההוצאה ההיא, וככלות השנה אזי יאמרו המושלים בצירוף הרב לבוא חשבון צדק עם הנאמן ההוא, והנאמן הנ"ל לא יברר כ"א בפני הרב עפ"י רצון המנהיגים ורוב היחידים אשר יבדורו ג"כ לזה, אף גם

ואת מביאר בפירוש מאיזו גביה היה הנ"ח למען יהיה הרבר למשמרת ולא תהיה האמת נעדרת, ושבירות הנאמן תהיה מקופת הקהלה בלי פקפוק.

[ד] זכרנו את הראגה אולי לא יעצור כח הנאמן לכדו לישא טרחם ומשאם וריבם ע"כ עשינו לו פסוקים ועכורים אשר ישען עליהם מעמד הקהלה, שמחוייבים האלופים עם היחידים כנ"ל לברר רואי השבונות שלשה מטיבו צעד ועכ"פ דא יהיו כלם מהמשפחות, רק מחוייבים לברר אי מן היחידים אשר ישבו תמיר עם הנאמן כאשר חונכה שום גביה בצירוף עם הנאמן והחכמים עיניהם בראשיהם לדעת אחרית דבר מראשיתו לברר אנשים אשר להם יד כח ועז אמין לב טהור ואין נושאין פנים כדי שיתוקן מעמד ומצב הקהלה ולא להרס ח"ו, וגם שיהיו האנשים נוחים זה לזה ולא יהיה ביניהם קנאה ושנאה ותחרות ח"ו אולי יהיה פירוד לב ביניהם לחלק לבנות, והשלשה רואי השבונות הנ"ל יהיו עד חג הפסח הבע"ל והבוררים שיבררו בעשיית המנוי בחג הפסח הבע"ל לברר שלשה רואי השבונות כפי ראות שכלם.

[ד] ע"ר אשר נהגו מקדם קדמתה להניח בתוך הקלפי מי שיש לו מורינו ונותן גדול לסכום וקטן וגדול שם הוא הצד השזה לגבי דירהו, אכן לאו כל אפי שוין בזה, ומכאן ותלמה לא יהיה דין מורינו כ"א לאיש אשר למד טורים בימי חורפו וגם עתה לומד שיעור כבה"כ היכות עולם, או שקובע ללמוד בביתו ויהיה ידוע ומפורסם לכל שלומד בביתו ולא זולת בשום אופן. [ה] מי שלא יצא ידו חובתו להמסים המגיעים עליו בכל השנה אפי' נשאר חייב מקצת המסים ומכיש בולם, אוי לא יונח בהקלפי עד שישלם כל המגיע עליו עד פרומה אחרונה או שיתן משכון דיר הנאמן על כל המגיע עליו ואפי' אם ירצה לתת שטר חוב ע"ז לא יועיל לו כלום, כ"א כנתנית מעות או משכון כנ"ל.

[ה] המסנים ו' ו' ח' קרועים מן הפנקס ולא נקראים]

[ט] כיום הראשון גדול המועד פסח מחוייבים להתאסף כל המנהיגים לבית הרב ואז יתיר הרב כל הקשרים והקניניות אפילו נעשו בחרמות ובשבועות, כולם כטלים ומבטלים, לא שרירין ולא קיימין, כי כבר נתבטלו מעיקרא, גם בימי יבזור שנעשה שום קנוניא בין איזה אנשים ומכ"ש ע"י איזה שבועה או משכון, אוי ענש וענשו ולא יונחו בהקלפי בשום ענין, ושום אופן ולא יועיל לזה שום טענה ואתמלא בעולם.

[י] הם כי לא רהכור להסנהיגים ליטול שררה לעצמם שירחיבו ומן עשיית הבוררות ע"י איזה זמן אפילו בהסכמת כולם, אך מחוייבים לעשות מנוי בחג הפסח בכל שנה ושנה ולא יעבור, בקנסות גדולות, והעברתם ממנוי בלי פקפוק, זולת באם יהיה איזה אונס גדול המונע עשיית הבוררה או אונס רחמנא מפריה, ובלבד שיסכים הרב.

[יא] הקלפי יעשו כמקדם קדמתה כנהוג שלשה קלפות ויקחו מהשלשה קלפות חמשה בוררים כנהוג מאז בזה האופן, שני בשני אסורים להיות בוררים כיחד עד שני בשלישי אפילו כשהם קרובים בעצמם יכולים להיות זוג אחד בוררים במשפחה או וחו לא, אפילו עד רביעי בחמישי ועד בכלל באותה משפחה, אכן במשפחה אחרת יכולים להיות עוד זוג אחד שלישי בשלישי אפילו קרובים בעצמם אבל לא שני בשלישי, ותו לא בהבוררות מן שני זוגים קרובים הנ"ל והחמישי לא יהיה לו שום קרובה עם שאר הבוררים בהזגים הנ"ל, אבל אם הוא חמישי בחמישי ויכול להיות גם כן, גם באם יהיה במשפחה אחת זוג אי קרובים אוי לא יוכל להיות במשפחה זאת עוד בורר שלישי והקרוב להם עד חמישי בחמישי כנ"ל.

[יב] קרוב ונתרחק, אוי אם היו מקדם ראשון בראשון אסורים להיות בוררים כיחד עד חמש שנים מעת שנחפרו, אכן אם היו ראשון בשני או שני בשני אוי פסולים להיות בוררים רק שתי שנים מעת שנחפרו.

[יג] הבוררים אינם יכולים לחלוק כל הכבוד לעצמם שיעשו כולם את עצמם מנהיגים בתוך הקהל כ"א שנים וכזה האופן, דהיינו אותם אנשים שהיו מקדם מנהיגים בתוך הקהל או גבאי צדקה גדולה או דיינים יכולים להתמנות בתוך הקהל כ"א בהסכמת כולם ואחר יכול לעכב, אכן באם שיהיו בתוך הבוררים מנהיגים משנה ראשיתקד אוי אין נכללים בחשבון הזה ויכולים להיות בתוך הקהל וזולת שנים אלה הנ"ל יצדיק הסכמת כלם כנ"ל.

[י] הבוררים ישבו בחדר מיוחד סגורים ומסוגרים אין יוצא ואין בא אליהם ומחויבים הכנהיגים להעמיד איש נאמן שומר הפתח שלהם שישיבו בשמירה מעולה שלא להניח לבוא אליהם שום משפחה ואפילו כלילה יעמדו השומרים לשמור דלתי פתחיהם.

[יז] האנשים החמאים כנפשוהם המטילים אימתם על הבוררים או על השמאים או על הריינים וכדומה, לגרום להם שיעשו איוה מעשה אנוסים על פי דיבורם, ויכורו עליהם חרם, גם לכתוב בהפנקס שלא יבואו לשום דבר שבקדושה ולא יועיל לזה כל תדוך ואמתלא שבעולם. [יח] אם יבורר שלקח איוה מהבוררים שיחד ומכ"ש אחד מהשמאים או ענוש יענש האיש ההוא כקנסות גדולים, גם לא יבוא לשום מינוי הקהלה או להיות כוהן כדור משך שש שנים ופרחוננו יכתב בספר זכרונות פנקס הקהלה.

[יט] הבוררים יבררו אנשים הנונים הראויים לעמוד בפרץ לרעות את צאן קרשים בנחת ולהנהיגם ויהיה לנגד עיניהם עונש הפעמיר פרנס שאינו הנון.

[כ] שני בשני פסולים להיות בתוך הקהל כ"א שני בשלישי ולא יהיה יותר מוגז א' במשפחה א', ולא יהיו שניהם ראשים או טובים, כי אם אחד יהיה ראש הקהל והשני טוב הקהל, אכן באם שיהיו במשפחה אחת זוג א' קרובים כנ"ל או לא יוכל להיות במשפחה שניה ב' אם זוג אחד שלישי בשלישי.

[כא] הבוררים יבררו עשרה מנהיגים ולא יותר, מהם יהיו ארבעה ראשים, שלשה טובים ושלשה עקורים, הטובים יהיו שייכים לכל דבר כמו הראשים בלי שום חלוק, וזאת שהראשים יהיו פרנסים מדי חודש בחרשו.

[הסימנים כ' כ"א נקראים מתוך הפנקס]

[כב] הבוררים לא יתנו מירם הפנקס שבו תבוא רשימת הנזניים עד אשר יבואו כל המנהיגים שבררו חרשים גם ישנים לפני הרב האב"ד ויקבלו עליהם לשמור ולעשות ולקיים ככל הכתוב בדברי התקנות האלו לא יפול דבר ארצה.

[כג] הבוררים יבררו רק תשעה דיינים ולא יותר בשום ענין.

[כד] גם יבררו רק ארבעה גבאי צדקה ולא יותר בשום ענין.

[כה] שני בשני וכן שני בשלישי אסורים לגמרי, רק יוכל להיות במשפחה אחת זוג אחד שלישי בשלישי ואז כשהיו במשפחה אחת קרובים כנ"ל או לא יוכל להיות במשפחה שנית כי אם זוג א' שלישי בשלישי ותו לא בשום אופן והחמישי יהיה רחוק מהם לגמרי.

[כו] גם אם יהיה במשפחה א' זוג א' קרובים או לא יוכל להיות במשפחה שניה עוד קרוב שלישי אפילו חמישי בחמישי.

[כז] בדבר קרוב ונחרתק, או מי שהיה ראשון בראשון לא יהיו שמאים ביחד עד שש שנים מעת הפרדם וראשון בשני או אפילו שני בשני או פסולים להיות יחד משך שלש שנים מעת הפרדם ולא יועיל בהשמאות אף למי שכבר נעשה מנהיג כנדרש למעלה.

[כח] המנהיגים יתאספו בבית הרב אב"ד ג' ח'כפ ביום ראשון אחר פסח ולא יעבור, רק תמיד בכל שנה ושנה מחויבים להתאסף ואז יבררו המנהיגים איש נאמן אשר אין לו נגיעה בפורעי מס ויהיה האיש ההוא בקי ומכיר בקרבת אנשי המשפחות וה לזה.

[כט] יטילו פתקאות בשלשה קלפות כמנהגם מאז ומלפנים והרב עם הנאמן ישבו הרחק מהאלופים המנהיגים, למען לא יוכלו לראות מי ומי עלה מהקלפי.

[ל] או יוקחו החמשה פתקאות הראשונים שיעלו מהשלש קלפות כנהוג ויונתנו ביד הרב האב"ד ולא יופתחו בפני המנהיגים, רק האב"ד עם הנאמן הם יביטו ויראו, והיו ביד הרב למשמרת צדורים.

[סוף החקנות האלה כתוב בכתב מטושטש מאד, שאי אפשר לקרוא].

יא (פנקס דף י"ג ע"ב)

מנ"ה וגמורה בהסכמה ובאגודה אחת אנחנו אלופים קצינים מנהיגים בצירוף כבוד הרב המאור הגדול ר"מ ואב"ד מ"ץ נר"ו וקבלנו עלינו כאלה ובשבועה ובכל האלות הכתובים

כספר תורת משה שלא יקבלו מהיום הנרשם לסטה תיך ששה שנים לחוקת הקהלה שום אדם בעולם יהיה מי שיהיה ולא יועיל שום התנצלות ואמתלא בעולם רק יהיה כחתיכה דאיסורא לקבל שום אדם בעולם לחוקת הקהלה בתוך הזמן בשום הוראת היתר בעולם, ולמען שלא יהא האמת געזרת להיות לאות ולמשמרת כתבנו ותחתנו הלא כ"ר האלופים הרוונים הקצינים ראשי מנהיגים בצירוף כבוד הרב המאור הגדול ר"ט ואב"ר ס"ץ גר"י. היום יום א' ח' למב"י תנ"ד לפ"ק. נאום ישכר בער דיון לעיני בין משרת ע"ק זאלקווא. ונאום הצעיר מרדכי מדובלין. ונאום הק' חנוך העניך משידלוב. ונאום ירחמיאל בלאמו"ר אברהם ז"ל. ונאום מרדכי גומפרסט מואלקווא. ונאום אריקום געץ בלא"א הר"ר ישראל ז"ל. ונאום הק' בנימין זאב בהר"ר יששכר בער ז"ל. ונאום אהרן זעליג בהגאון ס"ו מוהר"ר הלל זעלה"ה. ונאום שלמה בלא"א התורני סו"ה יונתן כ"ץ. ונאום דניאל בן לא"א הר"ר כנחם ז"ל. ונאום הק' יחזקאל בלא"א כמזהר"ר מאיר ז"ל זיק. ונאום שמואל בא"א מוהר"ר יעקב בליך זצ"ל. ונאום יעקב בא"א הר"ר אהרן סג"ל.

יב (פנקס שם)

גם אנחנו ח"מ בצירוף כבוד הרב ה"ה אב"ר דקהילתינו יצ"ו מחוקים ומאמצים התקנה הנ"ל ומהיום דלמטה עד כלות עשרה שנים רצופים חתיכא דאיסורא באלה ובשבעה לקבל שום אדם לחוקת קהילתינו יצ"ו בשום הוראת היתר בעולם, ומלתא דאתיא בק"י שלא ליתן שום מינוי כגדול קטן לכו שאינו בעל חוקה בהרם יב"ג על הבוררים אף שישכמו כולם. זאת ועוד אחרת דמי שאינו בעל חוקת קהילתינו יצ"ו חתיכה דאיסורא להחיות מניה שענק וקערמער ושאר מניה הקבועים, ובגורן שאר מחיה נראה להגבול זמן ליום קבוע לעשות תקנות לטובת הקהלה יצ"ו. כל הנ"ל קבלנו עלינו ובשבעה לכל ישונה. כ"ר האלופים הרוונים הקצינים ראשי מנהיגים בצירוף כבוד הרב המאור הגדול ר"ט ואב"ר ס"ץ גר"י. היום יום ב' ו' אב תס"ה לפ"ק. הק' אברהם חקיק זאלקווא. הק' גרשון נתן מואלקווא. ונאום שמואל במהר"י פישלש ז"ל יצ"ו. ונאום הק' יעקב מואלקווא. ונאום יקותיאל זלמן לאנדא סג"ל. ונאום הק' שמשון בלא"א ה"ה מוהר"ר אברהם גר"י. ונאום אהרן זעליג בהגאון ס"ו מוהר"ר הלל זעלה"ה. ונאום יהורא לוב בלא"א דרי יששכר בער יצ"ו. ונאום טובי' בהסנח [מו"ה יצחק]. ונאום הק' יחזקאל בלא"א כמזהר"ר [מאיר ז"ל זיק]. ונאום הק' דוד בא"א הר"ר דניאל יצ"ו.

יג (פנקס דף ל"ב ע"ב וליג ע"א)

הן היום אשר נפלה קטטה ומחלוקת בין האלופים רוונים קצינים ראשים ומנהיגים דק"ק זאלקווא ובין הארופים יחידיו סגולה השייכים להקלפי בכמה דברים הנוגעים לתקנות הקהלה לעשיית סדר נכון בקצת תקנות והסכמים כולם יחד לבחור איתנו להורות להם את הדרך אשר ילכו בה. וזאת אשר טעאנו :

[א] האלופים הבוררים מחויבים לעשות רואי תשכונות ושומרי תקנות ובעת בחרנו את האל"ף הראש והקצין מו"ה חנוך העניך בה"ה מו"ה יאספי באם שלא יהיה הך האלופים הקהל ואת האל"ף המרוכס הראש מו"ה אליעזר ליפמן בה"ה מו"ה צבי הירש והאל"ף הראש מו"ה יצחק כה"ה מו"ה יוסף כ"ץ. ובאם שיהיה מהררי"ך חן מנהיגי הקהלה אוי יהיה במקומו הרב המופלג מו"ה שמשון כה"ה מו"ה אברהם ויהיו צניהם תמיד פקחות על הכנסות והוצאות הקהלה וכל החשבוניות וגם הם יהיו עומדים על הפקודים לשמור משמרת הקדוש הקהלה הן תקנות הקדומים והן תקנות הללו לכל יפול דבר ארצה.

[ב] בהיות שלפי הנשמע נתמוטט עמור הדין שהוא אחר מרגלי עולם וכבר שקרו חבמים על תקנה זו קדושים אשר בארץ המה המאורות הגדולים גאונים רבנים הקדומים לעשות חיזוק ומשמרת לרבר וה. ככן גם אנחנו הלכנו בעקבות הראשונים לעשות חיזוק לדבריהם וחלילה להמנהיגים או להס"ח להכניס ראשיהם כעצקי דיני ממונות רק כל דין אשר בין איש ובין רעהו

יבוא לפני הרב ה"ה ובי דינו והם ידונו עפ"י דת ודין אם לא שעפ"י ראות עיני כבוד ה"ה הרב נר"י יהיה שהמשפט שיך להקהל או הרשות בידו לשלוח המשפט לפני שלחן טהור דכבוד האלופים מנהיגים נידם או לצרף כמה מנהיגים לזה המשפט. אמנם לאחר הפס"ד שיצא מפי הב"ד בצרור כבוד הרב ומה גם באם שיצורף להב"ד איזה מנהיגים ויוגמר הדין אזי אין דאחר דבריהם כלום. וחלילה לכבוד האלופים המנהיגים או להראש הפרנס חורש הכנסים ראשיהם לבטל אף קוצו של יו"ד מכל דבריהם או לעכב ביד השמש לעשות כפי. ועל שלוחא דבי דינא גורתנו נח"ש לבלתי סור מדברי הב"ד ימין או שמאל ולא ישמע לקול שום מוחה ומעכב ובאם שהשמש ימרה את דבריהם או רשות ביד הב"ד בצרור כבוד הרב ה"ה נר"י להעביר אותו.

[ג] דבר זה כבר נאמר ונשנה באשר שיתר צריך הכותב לזרז במקום וכו' שהבוררים ושמואים חלילה להם לקבל הנאת ממון מחמת השמאות או הבוררות דק כל עסקיהם יהיה בתום ובושר לש"ש ועניש יענש ככל העונשים הנוכרים בפנקס בתקנות הקדומים ועונש הנותן יהיה כעונש המקבל. ואין צריך לזכר שכבוד האלופים רוזנם ומנהיגים יהיו מאד ומאד שכל מעשיהם היו לש"ש ולא משום הנאת ממון.

[ד] קנסים וכל הכנסות הקהלה ינתן הכל ליד הנאמן והנאמן ירשום הכל בפנקס הקהלה.

[ה] הנאמן רשאי ליקח משרת לעצמו בלתי יריעת האלופים המנהיגים. וכן רשאי הנאמן

לדחות את המשרת ולקח אחר במקומו בלי שום מוחה ומעכב בעולם.

[ו] הגבאים דצדקה גדולה רשות בידם למשכן על הצדקה מי שיהיה חייב. גם רשות בידם למשכן או להחרים את כי שיסרב לקבל עני על שלחנו. ורשות בידם לעשות בלי שום שאלת ורשות הקהל והשמושים דהקהל יצ"ו מחויבים לציית אותם.

[ז] ראה ראינו שמחמת הקטטה אשר נפלה בקהלה נחרקו הלבבות. כן קורם עשיית הקלפי של הבוררים יתירו זה לזה את כל הקשורים וכן לגזור אומר על הבוררים שכל הקשורים הסה בטלים.

[הסימנים ח' ט' נקדעו מתוך הפנקס]

[י] גם ראינו לפקח בנרדן הסעודות חתונה או ברית מילה אשר כמה ממון נשתקע והולך לטמיון וע"ז פקחנו עינינו לעשות סדר נכון. מי שזותן גדול לסכום או רשאי להזמין לסעודה הנ"ל שני מנינים ובתוך כל מנין יהיה שלוש מנהיגים ושלש אנשים סבחיין ושלש עניים חוץ פסול עדות אינם בכלל המנויים לזה יהיה עד שני גדולים. ומשני גדולים עד ג"ג רשאי להזמין שלשה מנינים באופן הנ"ל חוץ פסולי עדות. ומשלשה גדולים ואילך רשאי להזמין ד' מנינים באופן הנ"ל וזאת שלשה אנשים הנכונים שבסכום רשאים להזמין ששה מנינים באופן הנ"ל. והשמש אינו רשאי להזמין לסעודה אם לא שיבא הראש הזה"ח על החתום כריסטר.

[יא] הקרופקי דקצבים בהגיע עת זמן להשכיר או יכריזו שלשה פעמים בשלשה ימים רצופים לא פחות. ובאם שישכירו בתוך ימי אכרזתא או מעשיהם בטלים ומבוטלים.

[יב] על כל תקנות הקהלה ועל כל תקנות הללו מחויבים האלופים שומרי התקנות להשגיח והרשות בידם להעניש על כל עובר על איזה תקנה בהצטרף עליהם כ"א אנשים וע"ג הרב המופלג אב"ד ור"מ נר"י.

כך הנ"ל נעשה ונגמר בעצה אחת ובהסכמה אחת ומפי המאורות הגדולים כבוד הרבנים נידם הנבחרים כפי האלופים הרוזנים הקצינים ראשי מנהיגים וכל יחיד סגולה דק"ק זאלקווא ביום ג' כ' איר תס"ד פה ק"ק זאלקווא. הקי נפתלי הירץ אשכנזי חוק"ק לבוב והגליל יצ"ו. הקי אברהם החק"ק זאלקווא. ונאוב הקי חיים הלוי חוק"ק יאבורוב יע"א.

יד (פנקס דף קל"א ע"א עד קל"ב ע"ב)

הן היים יצאנו והיום באנו אנחנו הראשים והמנהיגים ועיקרי הקהלה ויחיד סגולה והמשולחים והמבוררים מפי ערה הקדושה דק"ק זאלקווא יצ"ו המזמנים ליסע לבית הוועד דהאירנא לק"ק סוויז בשנת תכ"ד לפ"ק לתקן איזה תיקוני הקהלה וצורכי רבים ואיזה דבר

הקשה שיהיה חילוק בינינו נקריב משפטינו לפני שולחן הטהור האלופים רוונים וקציני ראשי המדינה וגאוני הרבנים יצ"ו. ככן באנו לעמק הישוע וכולנו כאחד אמרנו וענינו בהסכמה ובאגודה אי לשם שמים לחקן התקונים המבוארים למטה בכתב זה וכל פ"ט מפרשי הדברים הנזכרים ונעשים בכל תוקף ועזו לכל יפול רבר ארצה. וזה יצא ראשונה. סדר ברירת הקהל יהיה בא"פ וה, לא יניחו בקלפי הפתקאות רק מאותן האנשים שנותרים שלשה גדולים ולמעלה לסכום. והקרא בשם החבר יהיה בקלפי אם יתן לסכום שני גדולים וכל האנשים אשר הוא מורינו יהיה לו יתר שאת אף אם אינו נותן רק גדול אחד ויתן פתקו בקלפי. ובלבר שלא יהיה נשאר חיוב מגביות שעברו עד עת ברירת הקהל. וסדר הבוררים יהיה כנהוג משנה שעברה כפי הכתב של הרב האב"ד שליט"א. והשבעה טובי העיר יהיו דואק מאותן האנשים העומדים בסכום שלשה גדולים. אכן אותם האנשים שהיו בתוך טובי העיר פעולם ומשנים קדמוניות ראשים ויכולים להיות אף אם אינם נותרים גי גדולים לסכום הנ"ל הן ולא הגרשם בכתב יר הרב יצ"ו היא נתבטל עכשיו במעמד זה וסדר השמאות יהיה כנ"ל. והנהגה יהי כפי הכתב של הרב שליט"א ועיקר השמאים יהיה עפ"י הגדול כנ"ל. שום גביות לא יחרו הקהל בלתי היחידים העומדים במעלה הסכום רק גב הסה יהיו במושב הזקנים האלופים המנהיגים אינם ראשים לעשות שום הנחה לשום אדם נסכומו הגערך עפ"י השמאים כי אם עפ"י השבועה כפי הפנקס. החמישית כהסכום הנרשם בפנקס שאינם ראשים השמאים להוסיף או לגרוע יותר מן החמישית אותה התקנה יהיה בטל ויכורים השמאים להוסיף ולגרוע עפ"י הרוב כמה שירצו. הגלגולת יהי כפי הפנקס לחלק כל הגלגולת לשלשה חלקים. חוץ הנתונה מהשררה יר"ה או מן המקום עירני הפיר יהיה שליש עפ"י הסכום ושלש עפ"י הגלגול ושלש לפי הבתים. שום אדם מאנשי הקהלה אינו ראוי לפטור את עצמו מנתנות השררה והמקום ומשום גביות ונתנות בעולם ע"י כתב או ציווי השררה יר"ה. השמש לא יתנים כעצמו על שום כתב בציווי ופקורת האלופים ראשים ומנהיגים רק רוב הקהל יבואו על החתום. שלא יקבלו המנהיגים שום רב או חזן ושמש בלתי היחידים גם אם היו מתקבלים ככר. את כל הנ"ל נעשה כפי תוקן הגון ויוצר בהסכמות כולנו כאיש אחד. ומשך תקנה זו יהיה על משך שלש שנים רצופות מהיום יום ד' ח"י טבת תכ"ד לפ"ק פה ק"ק סוורו ביום הוועד.

ואחרי כי באו לפנינו כל האנשים השלומים אנשי ק"ק הנ"ל וראינו את דבריהם ישרים ונכונים וגרר ותקון הגון הוא ככן גם ירנו חכון עמהם אף ורועינו תאמצם לכל יפול דבר ארצה מכל הנ"ל והכל יאושר ויקויים בכל עז ותוקף ובכח ב"ד יפה. כה דבריו רווני קציני אלופים רלכוב והגליל יצ"ו. בצירוף הרב הגדול והמופלג בדורו הרב מדינה יצ"ו. ביום עשות הנ"ל בוועד קודש הנ"ל. נאום יצחק אברהם מלכוב. ונאום הצעיר שמעון גינצבורג מפרעמישלא. ונאום יוסף אייזיק מק"ק יאזואראב. ונאום שמואל זג יול סג"ל מלכוב. ונאום אברהם ר' וואלפס בקאלמי. ונאום דוד פרעגיר מבוטשאטש.

אנחנו אלופים מנהיגי ק"ק ואלקוא והמשולחים הנכבדים מהקהל יצ"ו ליסע להוועד ק"ק סוורו להתעסק בעסקי הציבור וכל אשר ישנו אתנו פה היום יחיד סגולה דק"ק הנ"ל כולנו כאחד הח"מ קבלנו עלינו בת"כ בפ"א לשר"א ובקדם טאה אדומים הגריו' לפ"ש בלי מחילה והנחה כלל שמחויבים אנחנו לאשר ולקיים את כל הנרשם ומבואר מעבר הרף בכל עזו מקטן ועד גדול שום דבר לא יפול ארצה. ומיר כבואינו לביתנו לשלום מחויבים אנחנו לכתוב את כל התקונים הנ"ל כספר הזכרונות בפנקס רמתא ק"ק הנ"ל שיאושר ויקויים הכל בקהולתנו כל כשר השלש שנים. ואם יעבור אז מהאנו יתן הקנס הנ"ל וזלת ענוש יענש שאינו ראוי ואסור לבא בקהל ולשום התמנות בעולם ולכל דבר שבקדושה וכל דין נאמנית לכתב הזה ער עולם ליתר החיווק וליתר ראוי מהמני' באנו על החתום היום יום ה' בטו"ב טבת תכ"ד לפ"ק פה ק"ק סוורו כל הנ"ל נעשה בהסכמות כל בעלי בתים דק"ק ואלקוא ע"כ לא יפול דבר ארצה. נאום דוד הוא הקטן בלא"א מוה"ר שמואל הלוי זלה"ה מלכוב.

טו (פנקס דף קל"א ע"ב)

כהיום הזה יום א' ט"ו ימים לחודש סיון תח"י לפ"ק בהתאסף אנחנו ראשים וטובים ויחירי סגולה השייכים יצ"ו כפי התיקון הקודם להתווכח בענין ברירת שליחים להאסיפת הרועים לק"ק סוורו ומאחר שמאז ומקדם לא נזכר ונרשם דבר מזה בפנקס באם מן החיוב לצרף לזה היחידים. ככן מאחר שנעשה עפ"י הרוב להצטרף היחידים בשליחות הנ"ל ככן הסכמנו בהסכמה אחת לרשום ולציין בפנקס וזה יהיה וכן יקום גם לימים הבאים לקראתנו לשלום ולחיים בכל עת ברירת שליחים להאסיפה מחוייבים הקהל יצ"ו להצטרף היחידים בשליחות הנ"ל ובלעזרה רא' עשה כלום ולא יהיה מסש בברירת הקהל יצ"ו דברם ואני באתי על החתום ובפני נעשה וכתבתי וחתמתי במקדתי כל הקהל יצ"ו יום הנ"ל. נאום צבי הירש בן לא"א יעקב וצ"ל שמש וסוסר דק"ק זאלקווא לע"ע.

בענין מה שנרשם בפנקס שבשעת השבועה על הסכום יהיה השביעה בפני שני מנהיגים. אוי הסכמנו כך שאותם שני מנהיגים יהיה האחד הפרנס חידש אשר יורטן בחדשי השבועה. והשני באם יהיה ממנהיגים א' שהיה שמאי באותה שנה אוי החיוב על אותו המנהיג. ואם לאו יבררו המנהיגים מהם ובהם עפ"י הרוב מי שיהיה בפניו השבועה עם פה"ח ואם יהיו שני מנהיגים או יותר שהיה מנהיג שמאים באותה שנה אוי ישלול גורל ביניהם מי שיצטרף אל הפרנס החודש.

גם הסכמנו שהקלנו על כל מי שירצה לישבע על סכומי שהוסיפו השמאים ולא לפחות מסכום הישן אוי אינו החיוב עליו לישבע בפא"ה רק בנק"ח.

אותן האנשים שהמה מקרוב באו לדור הנה שלא עפ"י התיקון בנתינת הקדמה וזכרון הקהל רק שבאו לגור לפי שעה ולא להשתקע ולפי שעה המה נותנים סכום אוי אותן האנשים לא יבואו לשום החמנות ושום ברירת בוררים אם לא שיבואו לפני המנהיגים להעריך אותו בנתינת הקדמה לפי ערכו ואז מנתינת הקדמה לא יבא רשום דבר כנ"ל עד אחר שלשה שנים מיום נתינת הקדמה שלא יהא כחו ופה מתושבי קהלתנו אחר הנשואין שלא הותר לבא לשום דבר עד אחר ג' שנים מיום הנשואין.

גם הסכמנו באם אחר מתושבי קהלתנו יגדל ויקח לבית אי מתושבי זרים שיטארו וסבני משפחתו יתום או יתומה אשר אין להם אם ואם גם שום מעות ירושה מאביהם וכתוך כך ההכרח עליו להשיאה לאיש או להשיאו אשה יהיה כאחד מאתנו לכל דבר חוקה ופטור משום נתינת הקדמה. אך באם יחסר אחר מכל הדברים נחשב כנכרי לכל דבר כנ"ל. ובשעת עריכות הקדמה מחוייב כל אחד ואחד בפני עצמו ליתן הקדמה, ואבות לא ופטרו את הבנים הנשואין. וכן הבנים לא ופטרו את האבות רק כל איש יתן בפני עצמו לפי ערכו. נאום דוד ה"ה הלוי.

טז (פנקס דף קל"א ע"ב)

בענין השבועה על הסכום שהעריכו אותי השמאים אוי הסכמנו אלופים ומנהיגים בצירוף היחידים ובהסכמת הרב האב"ר יצ"ו אוי באם יודמן שיוסיפו השמאים לאיוו איש על סכום הקודם והוא ירצה לישבע שאין ידו משגת כפי ערך הסכום שהעריכו אותי השמאים ועכ"פ ירצה ליתן אחר השבועה סכום הקודם אוי הקלנו עליו שאין מחוייב לישבע עם אשתו רק לבדו. וגם פטור ליתן מתכשיטי זהב וכסף. אכן באם ירצה לישבע וליתן פחות מן הסכום הקודם אוי יהיה התיקון הגרשם בפנקס בתקפו ובחזקתו ככל החומרות הכבוארים שמחוייב לישבע עם אשתו וליתן גם מתכשיטי כסף וזהב הנ"ל כגרשם בפנקס.

גם הסכמנו שהקהל יצ"ו אינם רשאים להקל על שום אדם לפחות לו אפילו פרוטה א' ממה שנישום והעריכו אותו.

גם בענין השבועה על הסכום לא יהיה רק בשעת גביה ראשונה אשר נתיימר על הקהלה ולא בשעת ההערכה.

גם הסכמנו באם ירצו השמאים להוסיף או לפחות מן הסכום הקודם לאיוז איש או לא יוסיפו ולא יותירו מן החומש כך ערך סכום הקודם. וזה יהיה משפטו דוקא עפ"י הרוב, אכן באם יסכימו כולם לדעת אחר או יעשו כרצונם להוסיף או לפחות כפי דעתם וראות עיניהם גם הסכמנו אותם האנשים שנשארו חייבים סכומות וגביות שנתייסדו והוגבו בשנה זאת לא יבואו לשום התמנות הקהל בשעת עשיית הבוררת כנהוג הן איוז ממנהיגים הן אותם שאינם ממנהיגים לא יניתו בקלפי לשום דבר טרם שישלמו את כל הנשאר חייב, מאותו שנה כפי הנהוג מאז ומקדם. נאום דוד ה"ה הלוי.

אותו חוקן הקודם הנרשם בפנקס גם נפסק מפי אלופים מנהיגי ק"ק לבוב יצ"ו אשר נפסק ונתקן שאותם האנשים אשר העריכו השמאים איוז ערך סכום ואותם האנשים אינם רוצים ליתן אותו סכום כאומרים שאין יריהם משגת ליתן הסכים ההיא וממחית אינם רוצים ליתן. ככן נפסק ונתקן כבר שם כחייב ליתן שם כחייבם. אך שם אינו מפורש מה יתן ועד כמה הרשות נתונה להעריך אותו ממחיתו או מצאנו שאין ביר השמאים להעריך אותו ממחיתו יותר מעשרה גדולים ועליו אין להוסיף רק בירו לגרוע לפחות מעשרה גדולים ולמשה כפי המחיה לפי ראות עיני השמאים גם באם שיוזמן שאיוז איש ישבע על סכומו שהעריכו אותו השמאים והקהל יצ"ו רצו להעריך ממחיתו כנהוג מקודם אוי ג"כ אין בירם להעריכו יותר מעשרה גדולים כנ"ל. נאום דוד ה"ה הלוי.

עלתה ההסכמה בהתאספו ראשי' וטובי' יחד מה שגרשם למעלה שהרשות ביר השמאים וכן ביר הקהל להעריך עד עשרה גדולים זה היה בשנים קדמוניות שהיה סכום הקהלה מכל מאה שלשה גדולים, אך עתה לפי הסכום דהאירנא שהוא מכל מאה גדול א' אוי אין רשות להשמאים גם להקהל להעריך משום מחיה יותר מחמשה גדולים רק בירם לפחות ולא להוסיף. נעשה יום ה' ער"ה אב ת"כ לפ"ק.

יו (פנקס דף קל"ז ע"ב)

לית דין צריך בשש ואינו צריך ראייה בעולם לזה שכל שטר בק"ס בעדים הוא מעלה ומוקדם לארץ בו מלקוחות וממשעבדי מכל ש"ח ממרונות וכת"י ובע"פ מוקדמים ומאוחרים תמיד השטרי חובות ושטרי מכירות בערוך בק"ס מוקדמים בלי שום הכרח בעולם ודיו כמאמר חז"ל שעדים ספקי לקלא וחברא חברא אית ליה וכו'ל. בשגם ראינו עדותו נאמנה של הסופר שלנו שחיש ולא מצא בכל הפנקס דר"א שום תקנה לסתור דברי הנ"ל נראה וניכר שקדמונינו העמידו דבריהם בזה על דין תורה וביותר במקום שלא נכתב על מכירה. אכן אם יתן המוכר סך כנ"ל אין מקום לטענה הנ"ל לומר מאחר שלא הוכרו יהא חשוב רק כממרונא וע"כ אנחנו מחליטין הדבר בהחלט גמורה שכל שטר מכירה אף שלא הוכרו יהא חשיב הוא מוקדם לטרוף ולגבות מכל ממרונות וכת"י אף המוקדמים בזמנים כרת של תורה. וכל הממרונות וכת"י אף שהם מוקדמים הרי הם כתיבועת בע"פ נגר שטר בעדים כנ"ל. וכל מי שלא דן כנ"ל לא מצא ודיו והגליו בדיני ממונות. ופסק כזה לא יהיה ולא יקים. כ"ר האלופים הקצינים הדיינים די הארצות. היום יום ג' כ"ו אלול חמ"א לפ"ק ביעריסלאב.

נאום הקטן יעקב בא"מ מוה"ר שליט"א מקראקא. ונאום קלוגימוס בלאש"ל הקדוש הר"ר משה סג"ל הי"ד וצ"ל ה"ה ריון מפוזנא. ונאום יהורא אברהם מבית לוי. ונאום אליעזר דיון מפשעמיסלא. ונאום יצחק כהנא עירער בריסק דליטא ד"מ מפשעמיסלא. ונאום הקטן והצעיר מרדכי כהנא מוילנא ד"מ דק"ק

הועתק אות באות מגוף הכתב עב חתימת ירי האלופים הדיינים דר"א יצ"א. היום יום ג' כ"ו טבת חמ"ב לפ"ק.

נאום אהרן הכהן בא"מ מוה"ר יהורא כ"ץ וצ"ל שמש ונאמן דק"ק ואלקווא.

יח (פנקס דף קליט ע"ב עד קמ"ה ע"ב)

היום יום ב' י"ד ניסן ה'ר"ל חיים לא"ק. הסכסכו כולנו יחד והיינו ראשים וטובים עיקרי הקהלה הקרואים לעדה והיינו תשעה אנשים וגם אני ח"מ הייתי מנוף להם כענין ברירה הבוררים לעשות חיוק ותיקון גדול שלא לצאת מזה ח"ו שפסג מעוקל. על כן אמרנו לעשות הנהגות כאשר יתבאר. והיינו ביום ראשון רחשמי דפסת תיכף ומיד לאחר תפלת שחרית מחוייב הפנקס החדוש אשר לו יהיה החדוש ניסן מחוייב להתאסף ראשים וטובים והם יתאספו עוד ארבע בעלי סכסכות במקום הנוער אשר תמיד נתווערו שם כדי שיהיו בין כולם תשעה אנשים וכל אחד מתשעה אנשים אלו וכתוב על נייר שלו איש אחד הראוי לברירה המנהיגים וכן על נייר שני איש אחד וישלובם כולם לתוך הקלפי ואותן שני אנשים יכולין להיות פסולים זה לזה ואילו פסולים להניחם בקלפי ומביש אם היו כשרים זה לזה או להמניחם יכול להניחם בקלפי. אך אין שום אחד מהתשעה אנשים יהא רשאי להניחם בקלפי שום אחד מתשעה אנשים הנ"ל רק כל אחד רשות בירו להניח את עצמו בקלפי וכן יניח כל אחד מתשעה אנשים הנ"ל שתי ניירות אשר על כל נייר וכתוב שם איש אחד כנ"ל. ואין שום אחד מהם ר"א להניח בקלפי את האיש אשר הניח חברו אך הרשות בידם להניח איש אחד כמשפחת אותן אנשים אשר כבר הונחו בקלפי עד שיהיו בין הכל שאונה עשר (אנשים) [ניירות] ואפילו שיהיה בניהם פסולי דאורייתא לאותן המנהיגים או למניחם או פסולי דאורייתא לאחד מתשעה אנשים הנ"ל או יכול להניח בקלפי. וכך תהיה ההנהגה. הפנקס החדוש יניח תחלה שתי הניירות ואחריו השני לו על פי הסידור של הבוררים ואחריו השלישי לו. וכן הטובים כפי אשר נרשמים בריסטר על הסדר ואחריהם הבעלי סכסכות הגדול בסכום קודם לחבירו ויערבבם יחד היטב הנאספ ויתן הניירות אחד אחד ליד אכדמ"ץ עד שיהיו תשעה ניירות ואז יראו באם שהתשעה שיראו הם כשרים זה לזה וגם לא ימצא בתשעה אלו זוג שלם שהניח איש אחד הרי טוב. ככן יחזור האכ"ר התשעה ניירות לתוך הקלפי ויערבבם יחד ואותן חמשה אנשים שיצאו ראשונה יהיו הבוררים אך זרק באם שיצא ראשונה מן השמונה עשר ניירות הנ"ל תשעה אשר יהיו פסולים זה לזה פסולי דאורייתא או הראשון שיצא יהיה אחד מתשעה אנשים והשני יהיה נרחם מפניו לגמרי וכן השלישי בנהוג מקדמת דנא וישלם תשעה אנשים כשרים שיקח מן הקלפי עד שיצאו תשעה כשרים זה לזה מדאורייתא. וכאם שבתוך תשעה ניירות שיצא ראשונה יהיו שנים שהניחם איש אחד וכבר נתבאר שיפסול הראשון שיצא את חברו אשר זוג לו שהניח איש אחד וגם יפסלו קצת אנשים אשר נשאר בקלפי מצד קורבא דאורייתא וא"כ לא יצאו מעולם תשעה כשרים ככל צד לפי התיקון.

כך נמצאנו שהיציא ראשון מן הזוג יהיה מוחלט להיות אחד מתשעה אשר יונחו בקלפי והשני לו שיהיה כשר מדאורייתא ויצא אחריו יעמוד בספק באם שלא יצאו תשעה כשרים ככל צד או יקח הניירות אלו שיעמדו בספק ויחזירם לתוך הקלפי ויקח מהם אחד אחר עד אשר ישלימו לתשעה כשרים מדאורייתא ואז יחזירם לתוך הקלפי ויקח מהם חמשה ניירות הראשונות שיצאו הם בוררים אף אם הם זוגות כנהוג באופן אשר מביאר למעלה והאכ"ר אשר יהיה ביטוס ההם ישב אתם בשעת כתיבת הניירות שלא יעשו ח"ו שום תחבולה ועולה חלילה ותקנות האלו יעמדו עד חש"מ דפסת הנ"ל ולא עד ככלל. אך זרק ויתווכחו עד פי הרוב באם שיעמוד התיקון הנ"ל או תיקון אחר אשר ייטיב בעיניו. אבל עשיית בורות ע"ה הן ודאי כאשר עשו לא כבר לא יוכר ולא יפקד ולא יעלה על לב לעולם כי בוודאי מקולקל הוא ודרך עקלתון.

הנהגות הבוררים יהיה בזה האופן תיכף ומיד ישבעו בפני האכ"ר כנ"ל לעשות כל ההכנות לש"ש ולא ינטור שום איבה ושנאה רק יכדו אנשים הנגידים וראויים להתמנות ההי עניני צרכי המוטלים עליהם. ושוב יתחילו להתווכח יחד וכאשר עליהם על לבם להתווכח על אחד מבני משפחת הבורר היושב עמם או יצא לחוץ. והבוררים הנזכרים יתווכחו בפרט תשעה המנהיגים מבני משפחת הבורר העומד בחוץ ושוב יכנס וישב עמםם ויעמדו למנין ואז

אם על פי הרוב יהיה דעת הבורר של אחד מבני משפחת העומר כחוק בהצטרפות דעתו עמם או יעלה רוב לכל דבר ההתמנות שבעולם וכן יקום [חסר].

יח (פנקס דף קמ"ב ע"א)

היום יום די ו"ג תשרי שע"ה לפ"ק. על ה המוסכם מפי ראשים וטובים לגבות בשבעה ראשי חרשים הבאים לקראתנו לשלום כל פעם סכום א' וכמר אהרן יהיה גובה מס ויכול לבזק בכל מיני כפיות. גם השמש מחויב לציית לו לבד בעניינים מסים וכמר אהרן קיבל עדיו ליתן כל סכום תוך ארבעה עשר ימים. אחר כל ראש חודש או במעות מוזמנים או במשכנות שלקח מהחירות או ושלם מכיסו גם יהיה גובה הקנסות דהיינו מיר שיקנס: הקהל לא ש אחד יהיה ברשימת הקהל שלשה ימים לוותר או למחול ומיר אחר שלשה ימים מחויבים הקהל להגיר לכמר אהרן שיגבה הקנס ושוב אין כח ביד כמר אהרן ולא ביד הקהל לוותר קצת ומכ"ש למחול כולו. כל הנ"ל קבלו הקהל וגם כמר אהרן לאשר ולקיים בעונש חסור ביום הנ"ל. נאום יהודא ליב הכותב במוסכם הקהל ראשים וטובים.

על ה המוסכם בקהילתנו ביריעת ובהסכמת עיקורי הקהלה לעשות נדבה בכל רגל ורגל כשקורין פרשת מתנת יר והמעות הנ"ל יהיו מונחים לבנין ב"ה א"ה. ויבררו על זה גבאים מיוחדים לצדקה זו. וגם כשיהיה איזה אורח בב"ה יזכור לו השמש שגרב נדבת לבו לב"ה ויעשה לו החזון מי שבורך. כל זה נעשה היום יום ה' ראשון של חוה"מ של פסח שפ"א לפ"ק. נאום אהרן בלא"א מו"ה יצחק ולה"ה. נאום אברהם בלא"א מו"ה שמואל מרגליות ולה"ה. הועתק אות באות מגוף הכתב.

כתבנית האלה נתקנה מפי האלופים המנהיגים יצ"ו להיות השבועה מחמת המסים. דא שווער איך מיט מיינים ווייב בפאה"ק ובנקיטת הפך בה' אלהי ישראל ע"ר המקום וע"ד הקהל בלי ערמה ומרמה ושום תחבולה ושום היתר בעולם דאו מיר נישט מעהר האָבען אונזער איי-גען נאָר אז דעם סך וואָס מיר דאָ פורט זיין הן מוזמנים הן סחורות הן תכשיטי כסף וזהב ואכנים טובה ומרגליות הן חובות בעל פה הן חובות בשטר הכל כאשר לכל האָבען מיר נישט מעהר אונזער אייגען, נאָר אז דעם סך, וואָס מיר דאָ פורט זיין און מיר האָבען נישט מעדים געוועזען נאָך נישט אַוועקגעשענקט כמתנה על מנת להחזיר. און האָבען קיין קינר נישט אָבגלונגט, דאָס מיר מעכטען דאָס מעלים ויין אין זענען נישט מעלים מכל הערמות שהפה יוכל לדבר והלב לחשוב. אויף דאָס אַלעם שווערען מיר ביידע איש ואשה דאו דברינו אמת איז ולא נעלם דבר. והשבועה הנ"ל תהיה בפני השמש ושני גובי מסים או בפני השמש ושנים ממנהיגים יצ"ו. נאום הכותב וחותם בצווי ובפקידות האלופים מנהיגי ק"ק לבוב יצ"ו. ואחר שישבעו שניהם איש ואשה כנ"ל אוי יתנהנו באלה דהיינו שמחויבים ליתן כל אותה שנה ככל מאה זהובים ששה גדולים פולש הן ממוזמנים והן מתכשיטי כסף וזהב ומרגליות הכל כאשר לכל כמבואר לעיל עד שיעשו כסום חדש בשנה שאחר זה כנהוג. ואז יעריבו הזמאים שיתן ממוזמנים כמו שמעריכין על כל שאר בני העיר כנהוג. הועתק אות באות מגוף הפנקס ד"ק לבוב יצ"ו לעדות ולראיה כתבתי וחתמתי. נאום יהודא שאול בר' דוד שמש דלבוב.

כהיום הזה פירשנו את דברים הסתומים החתומים הנ"ל שגרשם למעלה בלשון זה דאו מיר שווערען אז מיר נישט מין האָבען אז דעם סך וואָס מיר פורט זענען. אוי פירושו שמחויב להביא כל א' הרייסטער שלו ורשום בפרוטרוט את כל אשר לו הן במוזמנים הן תכשיטי כסף וזהב הן חובות שיש לו אצל מי והן מה שהוא חייב ולמי הוא חייב. את הכל מחויב לפרוט בפרוט על הרייסטער וישבע על הרייסטער שהוא אמת כדי שבאם אחרי כן ימצא מוכחש ברייסטור אשר יראה אוי עונשו כרובה עד אשר לא יוכל שאת כפי רצון המנהיגים אפילו מי שישבע לברו בלי אשתו אוי דין א' לכל זה. ורייסטער הנ"ל יהא מנח ביד השמש או אצל אב"ר עד כלות השנה.

נשאלה השאלה לפנינו ע"ד השטר חצי וכר באם הוא סתם כתוב בתנאים שחייב ליתן שח"ו עד כמה יעלה הסך. ומצורף לזה ראינו שקטעות ומריבות הרבה יוצאים מה. עלה המוסכם בהסכמה אחת לעשות סדר ותיקון לימים הבאים לקראתינו לשלום. דהיינו שניתן לנרן בתו עד ארבעה מאות זהובים ועד בכלל. יהיה משכמות התנאי ליתן שח"ו על שני מאות זהובים. ומארבע מאות זהובים עד ארץ זהובים ועד בכלל יהיה השח"ו ת"ק זהובים. ומא"ף זהובים עד חמש עשרה מאות זהובים יהיה השח"ו אלף זהובים. ומחמ"ש עשרה מאות זהובים עד איזה סך למעלה אשר יגיע הסך יהיה השח"ו שני אלפים זהובים. נעשה יום ד' א' אדר שנת ש"ץ לפ"ק פה ירד לבוב. הועתק אות באית מגוף הכתב פנקס המדינה הגליל לבוב. נאום יהורא שאלל שמש דלבו.

שום קהלה לא יחזיקו ישיבה אם לא כשיש בה ארבעים בעלי סכומות ואיזה קה"ה שיעבור על זה יוקנס בקנס מאה הגר"ם לפדיון שבויים ולעניי המדינה. אך לקבל להם רב להורות להם איסור והיתר הרשות בידם לקבל איזה מורה הורע להורות כהלכה. אבל לא יחזיק עצמו בחזקת רב וראש ישיבה לשום דבר שלא יקפח סיפוק האב"ד דגליל. וכן כל רב שאינו מחזיק ישיבות בקהלות אפילו שהיא בקהלה שיש בה ארבעים בעלי סכומות ס"ט אינו רשאי לקפח סיפוק האב"ד דגליל. אם לא כשהוא זקן מופלג שהרביץ תורה בישראל כבר. וכל קהלה שחזיקו כבר ישיבה חמש שנים יש להם רשות גם כן להחזיק ישיבה מהיום והלאה. אעפ"י שאין כל כך בעלי סכומות. מ"ט כיון שצלו שוב לא ירדו. הועתק אות באות מגוף התקנה. דברי אברהם בהר"ר וואל אשכנזי ה"ה החונה בק"ק לבוב. דאפו שי גברא קאחינא על ההעתק הלו שבפני נכתב ונחתם אות באות מגוף התקנות. נאום משה מטארניפאל.

מנוייה וגטורה מפי האלופים ראשים וטובים ויחידו סגולה יצ"ו בהסכמה ובאגודה אחת שבכל חול חמור דתג הפסח כשישבו הביררים והשטמים אוי אינם רשאים הבוררים להוציא מקופת הקהל יצ"ו יותר מן שלשה זהובים מאכלים וששקים. והשטמים לא יותר מששה זהובים על מאכלים וששקים. ומה שיוציאו יותר מסך הנ"ל ולמעלה אוי יצא מכיסם. נעשה בזני הח"ט וכהבתי וחתמתי ע"פ מאמר וציווי האלופים הנ"ל דק"ק זאלקווא יצ"ו.

ב (פנקס דף ק"נ ע"ב ודף קנ"א ע"א)

ע"ד הסכומים הנתינו בין האלופים הקצינים רוונים ראשים מנהיגים דקהלתנו יצ"ו ובין האלופים יחיד הסגולה דקהלתנו יצ"ו. נתרצנו אנחנו שני הצדדים הנ"ל ונתפשרנו יחדיו בטוב להתנהג כמבואר פה למטה.

[א] בראש דבר הקלפי הן לכורות והן לשמאות כפי הנהוג קודם כן גם עתה נתנהג לעשות שלשה קלפות דהיינו מתוך קצינים המנהיגים יצ"ו יוקח מהקלפי שני בוררים. ומהקלפי השנית ג"כ שני בוררים דהיינו אותם אלופים דהיינו שיהיו באותו זמן והם פורעים מס הקהלה יצ"ו כתיקון הם יעשו קלפי לעצמם ויקחו מהקלפי ההוא שני פתקאית ויתנו להקלפי השנית הנ"ל ואז יוקח מהקלפי השנית הנ"ל ג"כ שני בוררים והדיונים הנשארים בקלפי שלשה הם יונתו לתוך הקלפי השלישית כחקנה הקדומה ויוקח מהם ג"כ שני בוררים והששה בוררים הנ"ל יעשו מינויים בקהלתנו יצ"ו. ובענין הרחקת פסולי קורבה יקום כפי הפסק מהמאורות הגדולים הרבנים נ"י. ובענין השמאות ג"כ ככה יהיה ההנהגה ובענין הרחקת יקום כפי הפנקס והפסק מהמאורות הגדולים הרבנים הנ"ל.

[ב] הכבוד יהיה במעלות דהיינו מי שהיה דיין מקדם או גבאי מקדם או רשאי לעשות עצמו עיקר או טובי קהל ולא ראש הקהל. וכך הם המעלות. גבאי דארץ ישראל או דפרוין שבויים או אלוף הם במדינה אחת, למעלה מהם רואי חשבונות או נכאים דבנין בית הכנסת והם במדינה אחת ולמעלה מהם גבאי דצדקה גדולה או דיין והם ג"כ במדינה אחת. ומי

שעברו לו שלשה שנים לסמכות המורינו שלו והיה לו איוה התמנות הנ"ל או יכול לעשות עצמו גבאי דצדקה גדולה אף שלא בסדר הצללות הנ"ל.

[ג] המנויים של הקהל יצ"ו יהיו אחד עשר אנשים ובהם חמשה ראשים ולא יותר כדל. ושים פרנס החורש אינו ראוי כדבר שום טובי הקהל להיות במקומו פרנס החורש. וכן הבוררים לא יעשו שום טובי קהל שהוא פרנס החורש. וכן שום פרנס החורש אינו ראוי לסבב מעליו שום משפט לשום מנהיג וזולת לאותו שיהיה פרנס החורש אחר חרשו או במקומו דוקא. והרשית להבוררים לעשות במקום לכל ראש הקהל שישוב בתוך הקהל בזמן שלא יהיה המנהיג ההוא בקהלתו. ובעת שיהיה המנהיג בקהלתו יצ"ו או חלילה שהבמקום ימלא מקומו במושב הקהל והשמש מתרה בו שלא יבא לקהל באותו זמן. והבמקומות הנ"ל יהיו דווקא כשרים זה לזה כמו בי"ד אנשים ולא יושב הבמקום כמושב הקהל ביחד עם אותו מנהיג שהוא פסול קורבה עניו. וזולת זאת אין לשום במקום שום חלוקת הכבוד כלל.

[ד] האלופים הקצינים ראשי המדינה והקצינים ראשי הקהלה המה קודמים וראשונים לכל הכבוד והתמנות אף שאותו מנהיג מדינה לא יהיה ראש הקהל, אמנם חלוקת הכבוד לטובים ועוקרים יהיה לפי המניין והקנה.

[ה] האלופים הדיינים יהיו רק עשרה והאחר עשר הוא ראש בית דין יהיה כבוד הרב המופלג מוהר"ר יצחק נאמן הגלילי יצ"ו וישב עמהם תמיד וחלילה להבוררים לעשות דיינים יותר מן אחד עשר.

[ו] קבלת הרב וכן ש"ץ ושמש יהיה ע"פ א"ך אנשים דהיינו אחד עשר מנהיגים דקהלתו יצ"ו. ומן הארבע גבאים דצדקה גדולה שבאותן ימים יוקח עפ"י גורל שנים מרם אף שיהיו פסולין דאורייתא להקהל. והשני גבאים הנותרים בקלפי אבדו זכותם ולא יונחו לקלפי של קב"ה ית"ם הנ"ל. עוד מן הדיינים המורעים מס כתיקון יברור עפ"י קלפי שנים מהם לצרפם אף שיהיו פסולים להקהל. והנותרים אבדו זכותם ולא יונחו לקלפי הנ"ל. עוד יצורפו שני בעלי סכומים הנבזוים שבסכומות אף שיהיו פסולים להקהל יצ"ו. ואח"כ מהקלפי אמצעיות יוקח שנים ומקלפי השלושית ג"כ שנים ואותן אנשים מהקלפי השלושית יהיו דוקא מורינו שלשה שנים או חבר הנותן ארבע גדולים לסכום. ונוסף על אלו יצורפו אותן אנשים שירדו מגדולתם באיזה שנה מהתמנות הקהל וצריך שיסכים מאותן השייכים לקבל רב כנל חמשה עשר אנשים לדיעה אחת. ובתוך אותם א"ך אנשים ראשים להיות מכל משפחה ארבעה פסורי דאורייתא וחזו לא. ובדבר התקנות שיעשו בקיין שנת ת"ן לפ"ק אם לא ישוו מי ומי יהיו בעלי התקנה. או יבואו לברה"ג דלכבוד ושם ימצא דרך ישר. כל הנ"ל ובנייר הדבוק לזה נעשה בפשר גמור לקיים הכל בכל תוקף. נעשה יום ד' כ"ב שבט שנת ת"ן לפ"ק. בזמן האסיפה פה עיר קוליקאב. נאום דוד פרעגור מביטשאוטש, נאום מרדכי גומפויכט מואלקווא. ונאום אליקום בלא"א הר"ר ישראל ז"ל מואלקווא. ונאום הצעיר מרדכי מלובלין. ונאום משורם פיביש בן מוהר"ר אליעזר זצלה"ה.

בב (פנקס רל"ב ע"ב)

אחרי הביוררים שנחבר לפנינו עפ"י עדים כשרים ונאמנים שהגידו עפ"י החרם הגדול חרם יהושע בן נון שר' העשיל בר"ז החזיק בטמטין של כה"כ שלנו זה שנה וחצי וכבר קיבל המעות לפדות ער פרוטה אחרונה ולא נודע לנו מהטמטין היכן היו ער היום. וגם נתברר לפנינו עפ"י עדים כשרים ונאמנים בחרם יב"ג שנשבע בכה"כ בפועל שלא יקח לידו שום מעות מן הצדקה אף פרוטה אחת והוא עבר על שבועתו. וגם נתברר לפנינו שלקח כמה פעמים מעות של צדקה ביקור חולים ולא נתן כלל לעניים רק לנפשו. ככן יצא מאתנו לתוקף פסדג"ל ראשון לראשונים הוא פסול לערות ולשבועה. וגם מחויב להחזיר הטמטין הנזכרים לעיל השייכים לכה"כ כיום שבת קודש ולהביא אותם על הס' הקדושה ויעמיד במעלה עליונה ויבקש מחילה לתורה הקדושה ולבית הכנסת ויפרסם בעצמו את קלונו ברבים וככה יעשה אחר השבת הנ"ל

בה"ב כנ"ל. וגם יתן קנס זהובים פוליש כמנין שבוע"ה. וגם יוכרו עליו כרוז בכית הכנסת לפרסם מעשיו כרבים למען לא יעשה עוד בן מעשים רעים כאלה. התמנות וקלפות לא יהאלו הן בקהל יצ"ו והן בחבורות קדושות כל ימי חייו. ובדבר הצדקה של ביקור חילים כנ"ל יצא מאתנו שצחוייב ליתן מכיסו כל צרכי עניים דביקור חולים ארבעה שבועות. והפסק הוא נפסק רק על שני פינקטין היינו טסים של בהכ"נ ומעות צדקה של ביקור חולים עפ"י ריצוי לפני האדונים ה"ה האדון הנדול הפקיד רכאן הארעניסטראטיר והאדון הנדול פאן ברינג הנבחרים על אינקוויזיצע של המעשים מר' העשיל הנ"ל ואדונינו החסיד הבן מלך יר"ה ויקום כל הנ"ל כתוקף פסק דין נמור. כ"ד האלופים ראשים רוני קציני מנהיגי הקהלה בצירוף דאשי מדינה הגליל יצ"ו והאלופים התורנים הרייני הקהלה יצ"ו. יום ב' סיון תע"ר פה ק"ק ואלקווא יצ"ו. נאום הקטן נתן גרשון מואלקווא. נאום הקטן אליעזר ליפסאן מלובלין. נאום הקטן שמשין מואלקווא. ונאום הקטן יהודא ליב מואלקווא. ונאום אהרן ועליג מואלקווא. נאום הקטן יואל סג"ל הורוויץ. ונאום הקטן שלמה משישוויץ. ונאום הקטן טוביה כהמנוח הריר יצחק ז"ל. ונאום יעקב בלא"א המנוח מו"ה דוד ולה"ה. ונאום הקטן מאיר במוהר"ר יוסף יוזפא ז"ל. הועתקמגוף הפסק אות באות לראיה מהימנא. באנו על החתים יום הנ"ל. הקטן יעקב סג"ל הורוויץ נאמן דקיק ואלקווא. ונאום ישראל שמש דק"ק ואלקווא יצ"ו.

בג (פנקס הק' רל"ז ע"ב)

המפורסמת אין צורך ראיה עילות העילות כשרון מפעלות הדפוס דק"ק ואלקווא יצ"ו אשר הקים האלוף הושיש הר"ר פייביש במוהר"ר אהרן סג"ל מרפס וגרול תועלת הדפוס המשובח הנ"ל ביפוי וכנוי ובאותיות חרשים וכנוייר טוב. הדפוס הגיל משובח ומעורה וכבונה א' משבחה טכל הדפוסים הקדומים המטושטשים אשר עלו כולו קמשונים כסו פנים בחרולים. ולא כן עם הרפים הזאת. וכל המעיין בהם ישמח וירוח צמאנו. ותנוח דעת כל הקורא בהם. וכל מה שרוח הבריות נוחה הימנה רוח המקום נוחה הימנה. אשר ע"כ זו תורה וזו שכרה. ומאתנו שים טעם כתוקף גזירתנו גזירת נחש ובחרם יב"ן ובחרמות ושמתות וגירויים ובקנס מאה אדומים מאם כל חעיב והקנס לא יפטור את החרמות והשמתות ועונשין שכל ספרי קודש קטנים וגדולים יהיה מי שיהיה כל מה שיש למהר"ם לסבור אסור באיסור גמור לשום מרפסים שחוי' למדינתנו להביא מאומה ספרי לשון קודש מחוי' למדינה. וכן כל המוכרים ספרים דהאידינא או אם יקומו כוכרי ספרים חדשים אסור להם ככל איסורי דאורייתא להביא סחוי' למדינה למדינותינו. וכן הספרים הנדפסים בלשון לע"ז הנקראים דייטשוואר"ג עד עשרה בויינין יהיה מה שיהיה אסור להביא כלל מחוי' להמדינה למדינותינו כי אם ספר שנדפס בלשון לוע"ז מעשרה בויינין ולמעלה מותר להם להביא ולא למטה מעשרה בויינין אף שאין להר"פ המרפס הנ"ל הדייטשוואר"ג הנ"ל והאיסור הנ"ל אסור גם על המרפס דק"ק קראקא ודק"ק לובלין יצ"ו להדפיס שום ספרים קטנים וגדולים חוי' למדינותינו ולהביאם למדינותינו בעונשים הנ"ל. ואם המצא ימצא איזה איש יחיד ורבים שיעברו על איסור הנ"ל. אזי רשות להר"פ וב"כ ליקח מהם כל הספרים ואין מירו סציל. ומי שיתעורר נגדו אזי רשות להר"פ לצאת לקראתו ולהציל עצמו אפיקו כעשיג על הוצאות העובר ותוקף גזירתנו על כל כ"ד יפה שבישראל שיעמדו לימין הר"פ וב"כ וי"א לאשר ולקיים כל הנ"ל לכל יפול דבר ארצה כל זמן ששטר זה קיים ביד הר"פ וב"כ וי"א מעתה ועד עולם. כ"ד האלופים הקצינים הרוונים מנהיגים דרי ארצות בוועד קודש ביומא דשוקא זמן קהלה לכל. יום א' כ"ו אלול תנ"ט לפ"ק. וכן הדין מה שיש מרפס קראקא ולובדין כנ"ל דק' יום הנ"ל. נאום הצעיר יואל היילפרין מק"ק יערוסלאב. ונאום הקטן זכרי' מענדל מקראקא. ונאום הקטן מרדכי מלוצק. ונאום הקטן יעקב בלא"א מוהר"ר משה יצ"ו מלוב. ונאום אברהם הקטן ר' איסרליש מלובלין. ונאום הצעיר מרדכי מלובלין מגליל לבוב. ונאום הקטן צבי הירש סג"ל לגדא מאפסא. ונאום יצחק אייזיק המכונה בהרב מוהר"ר עזריאל

ועליו וצלה"ה מקאליש, ונאום הקטן גרשון נתן בהקצין מו"ה בצלאל ו"ל, ונאום משה בלא"א מוהר"ר מרדכי מסקאהל מנליל בעלוא, ונאום משה כהנא זעירא בפשעמיסלא, ונאום ישראל קראקווער מרישא.

כד (פנסק דף רל"ח ע"א)

מן השטים נתעוררנו אנחנו הח"מ לתקן עמודי התורה אשר העולם ומלואה עומדת בו אשר עד כה ראינו גודל השמה והשערוריה שהם בין המדפיסים דמדינותינו יצ"ו שעל ידיהם כמעט נשתכחה תורה בישראל ואיך מתוך שאין האותיות שלהם מחכימות ומאירות העינים של הכתורים נחמדים בחורי חמד ההוגים ומצפצפים מתוך הקונטרסין שלהם ועל זה פקחו עיניהם האלופים רוזנים וקצינים מנהיגי דר"א יצ"ו כמה וכמה פעמים ולא השגיתו בזה. עד כי בא לגבולנו הנעלה הר"ר אורי פייביש להאיר לארץ ולדרים עליה, ואחר שראו המדפיסים דמדינותינו יצ"ו שהדפוס של היישיש הר"ר אורי הנ"ל הוא יפה ומנוסה עשו חברותא ופשר דבר עמו אשר מזה נהרבה השערוריה והחילול ה' זה חוסם וזה רומם תמיד איש ברעהו, ויצא מזה שנילאו ירי הר"א הנ"ל כ"הדפוס, ובראותי זאת דרך עברי פה ורותי את המדפיסים שיבררו כ"א זבל"א וזבל"א נהתי ירי עמהם לתקן הדבר לעשות להם סדר נכון באופן המבואר למטה, ואחר כל גיט אשר כל אחד טען למעניתו בפנינו הח"מ והארכיו בטענות פקחנו ועשינו סדר נכון בזה האופן המבואר למטה שכל המדפיסים דמדינותינו יצ"ו ירפסו יותר מהסך זה והיו גרשים הקונטרסין ההם בח"י ממש של האלוף המדומם התורני הרבני כמוהר"ר משה ליכרליש שהוא הנבחר מאתנו להיות רשומים הקונטרסין ההם בח"י ממש והמדפיס דק"ק לובלין יצ"ו ירפסו ג"כ רק שבעה מאות קונטרסין ויהיו גרשים בח"י כבוד הרב ה"ה האב"ד ומו"צ דק"ק לובלין אם ירפסו בק"ק ליבלין, וכן הר"ר אורי פייביש לא ירפס יותר משבעה מאות קונטרסין בק"ק זאלקווא, ויהיו גרשים הקונטרסין ההם בח"י הרב ה"ה האבד"ק לבוב או בח"י הראש השר והטפסר והגביר הרב כמוהר"ר שמחה כמוהר"ר יוחנן נ"י טק"ק לבוב, או אם יהיה לו חברותא עם ק"ק קראקא הרשות בירו להדפיס י"ד מאית בק"ק קראקא, וחתיכה דאיסורא לשום אחר כהדפיסים הנ"ל להדפיס רק אחד יותר מהסך הנ"ל, וכאם שיתוורע הרבר שאחר מן המדפיסים הדפיס יותר מהסך שבעה מאות הנ"ל ולא יהיו גרשים בח"י כנזכר למעלה או יענשו בכל מיני עונשין קשים ומרים אשר לא יוכלו שאת אותם, והקונה אשר יקנה סמנו בלי החתימה הנ"ל וכן"ל או יענשו להקונה ההוא גיב בכל מיני עונשין הנ"ל כדי שלא יבואו ח"ו מהיום שום מכשול הן ע"י המדפיסים והן ע"י הקונה כנ"ל, וככה יוכרו כוואו בחיל עם ה' צבאות ככל בה"כ דכל המקומות וישובים מושבות בני ישראל, וחלילה חולין לשום מדפיס הנ"ל להדפיס את שרו הסך הנ"ל במדינה אחרת כעונשים קשים ומרים ובאיבוד זכות שלא יועיל לו שום התנצלות ושום אמתלאות בעולם רק שכל אחד ואחד מהם מחוייב להדפיס את שילו במדינותינו יצ"ו דוקא, אמנם שאר ספרים או בליטרווארג כל מה שהפה יוכל לרבר והלב לחשוב רשות ב"ר כל אחד ואחר להדפיס בדפוס שלו דוקא, וזולת זה אין לזה על זה שום דו"ד ושום פ"ס ושום טענה ומענה שבעולם, וכה יהיה וכה יקום, ככל הנ"ל שלא לשנות אף קוצו של יו"ד מכל הנ"ל, וכל הכתבים ופסקים שהיה להם זה עד זה היום דלמטה כולם כשלין לא שרירין ולא קייטין ומכושלין כהרס הנשבר שאין בו ממש, ונעשה בק"ס כרינא לאשר ולקיים כל מה שיצא מפניו הח"מ, הכ"ד האלופים הרבנים המבוררים בזבל"א וזבל"א ושיריש המכריע הוא הראש השר ורטפסר כחרס והנגיד הרב כמוהר"ר שמחה פרנס הוועד ג"י, היום יום ג' ר"ח חשוון ת"ן זי"ן לפ"ק יערסלאב, הקטן שמחה מנחם בטיהר"ר יוחנן ברוך מיוני רופא, ונאום מנחם שמו מענדיל יכונה בלא"א החסיד הרב מוהר"ר מיכל היה חונה פה"ק ברעזאן, ונאום הקטן ישעיהו בלא"א מו"ה נתן נטע ו"ל מקראקא חונה פה ק"ק יערסלאב, ונאום משה כהנא זעירא בלא"א כמוהר"ר יוסף וצלה"ה, ונאום הצעיר ישעי' בלא"א מו"ה משה משולם וזה"ה מלוצק.

כה (פנקס דף קנ"א ע"א עד קס"ב)

ב עזרת ה' תקנות שנתייטרו ע"י אלופים הנבחרים משולחן מלא דאלופים קציני ראשי מנהיגי הקהלה בצירוף יחיד סגולה ההולכים בעקבי הצאן אחר תקנות שתקנו הנאונים המאורות הגדולים הרבנים והוסיפו עוד ותקנו קצתם לפי עת וזמן וצורך השעה כאשר יורנו מן השמים. [א] ראשית חכמה וראת ה' שמתוויכים להחזיק ישיבות בחורים ובתוכם בעלי בתים הכל שמונה עשר, ובוה הסדר ארבעה ראשים מתוויכים כ"א להחזיק תמידין בפרון בכל זמן וזמן בחור על שולחנו. והטובים ארבעה יחיוקי שנים מהם זמן אחר שני בחורים וזמן השני שנים אחרים שני בחורים. והבחורים הנותרים יחיוקי מן מסכסוס מן ששה גדולים ואילך יחיוקי זמן אחד לשנה בחור אחר והסותר יחזיר בחזור חלילה חורש בחורש על אותם שנותנים משני גדולים ולמעלה. והעיקורים הנבאים אף שנותנים גדול אחר והיו בכלל זה.

[ב] בהעלפירש יחיוקי שמונה עשר חוץ בהעלפירש שאצל מלמדים דהיינו בהעלפיר אחר אצל מלמד אחר ולא יותר ובוה הסדר, הקצבים יחיוקי ששה בהעלפירש בחזור חלילה חורש בחורש רק בשבת. והנותרים בחזור חלילה חורש בחורש על אותם שנותנים סכום מגדול ולמעלה עד כ' גדולים. והבהעלפירש שאצל המלמדים יתנו להם פתקאות. והבהעלפירש שאצל בעלי בתים לא יתנו להם אפילו פתקאות.

[ג] הבוררים שעושין מינויים רקלה מתוויכים לעשות ארבעה קופה גבאים דוקא לומדי תורה. והיו לבושי שיפא עכ"פ שלשה שנים אחר התחנה. ומחוייב כל אחד ואחד בתרשו לתתות על הקקן הבהעלפירם. מה שלמד מהבחור בכל שבוע. ועל הרב מטל לשלוח את הבהעלפירם לקופה גבאים בכל שבוע כרי שיראו מה שלמדו. והפסה"ה עם שני מנהיגים ועם הקופה גבאים יחלוקו השבתות.

[ד] המלמדים הגבורים שלומדים עם נערים הלכה עם פ"י תוספות אינם ראשים להחזיק יותר מאחד עשר נערים. ונוסף עוד אחד נער של ת"ת בחנם. והמלמדים שלומדים עם נערים גמרא וחומש לא יחיוקי יותר מחמשה עשר. ועוד אחד של ת"ת בחנם. ומקרי דרדקי אינם ראשים להחזיק יותר משמונה עשר עם ת"ת בחנם. ועל אלופי השוארים תקנת הרב מטל שיהיו עניניהם תמיד פקחות ע"ז אף בתוך הזמן כדי להגדיל תורה ויאדיר.

[ה] על דבר אשר שני מקדם קדמות דנא להניח בקלפי מי שיש לו מוריגו ונותן גדול סכום וקטן וגדול שם הוא הצר השוה לגבי דידהו לאו כל אפי שוויא כהו. ומכאן והלאה לא יהיה דין מוריגו כי אם לאיש אשר למד טורים בימי חורפו וגם עתה לומד שיעור בכה"כ הליכות עולם. או שקובע ללמוד בביתו וירוע ומפורסם לכל שקיבץ עתים לתורה. וזולת זה לא יהיה לו רק דין חבר.

הנהגות הבוררים.

ביום הראשון חוה"מ דפסח מתוויכים להתאסף כל המנהיגים לבית הקהל ואז יתיר הרב כל הקשרים וכל הקנוניות אפילו נעשו בחתימות ובשבועות הרי הם בטלים מעיקרא. גם באם שיבורר שנעשו שום קנוניות בין אנשים ומכ"ש ע"י איוו שבועה או משכון או ע"י איוו שאר בטחון ענוש יענש, ולא יונחו בקלפי בשום ענין ולא יועיל שום טענה ומענה חוץ אם איוו מנהיג יתן פיתקא שלו לאיש אחד אוי אותו האיש יבול להבטיח את המנהיג ההוא על מינוי של עצמו דוקא ותו לא מרי. גם מתוויכים לילך לעשיית הקלפי ארבעה יחידים ועכ"פ יהיו מנויים מהמכשירים להקהל כפי חיוקני הרבנים הג"ל.

סדר הקלפי יעשי ככתוב בפנקס של קילקוב דף קע"א ע"ב, רק הראשים אינם ראשים להניח את פיתקא שלו חוץ הקלפי אלא יתן כל אחד פיתקא שלו למי שירצו רק שיהיו בעלי סכום כפי התיקונים אשר סאו ומקדם. גם לא יהיה פסול לאחד מהמנהיגים כפי התיקון והחמשה נתקאות שלקחו מכל קלפי יהיו דוקא כשרים.

הבוררים יהיו ששה ובוה האופן שני בשני תרי בעל וכן שני בשלישי בעצמם אסורים להיות בוררים יתר. אך שלישי בשלישי או שני בשלישי חד בעל ומכ"ש תרי בעל כשרים הם

ווג אחד ותו לא אפילו עד רביעי בחמישי ועד בכלל באותה משפחה. אכן ממשפחה אחרת יכולין להיות עוד ווג אחד שלישי בשלישי אפילו קרובים בעצמם אבל לא שני בשלישי אפילו תרי בעל ותו לא בהברורות משני ווגות קרובים הנ"ל. והשנים הנותרים לא יחיו להם שום קרובה עם ארבעה בוררים הנ"ל אפילו רביעי בחמישי תרי בעל אפילו עם אחד מהבוררים. וכן כשיעלו מוג ראשון בראשונה משפחה אחר שהם שלישי בשלישי או יוכל להיות אח"כ ממשפחה שניה שני בשלישי חד בעל אבל לא שנים הנותרים כנ"ל. אבל במשפחה אחת לא יוכלו להיות שני ווגות אפילו שהווג אחרת עמהם עד רביעי בחמישי והשאר חומרות כמבואר בהתיקונים מהרבנים הנ"ל.

ע"ד קרוב ונתרחק פסולי דאורייתא ראו ראינו בשתי ראיות בפנקס הישן שלנו והועתק בפנקס זה דף רמ"ט שאסור שיהיו יחד כמושב הקהל גם בוררים ושמיאים, ובכן מי יבוא אחרי הכלך להחיד אשר כבר עשהו ואסרו. ואף שהגאונים הרבנים כתבו דין אחד בנידון זה בתיקונים שלהם. יען שלא ראו פס"ד הנפסק מקורם שנת ת"ד וכתבנו הכל בפנקס. ככן אנחנו לא נוזז מספק ההיא. אך כאשר שהוחנו ונדבר מקורם עשיית בעלי תקנות שזה המשפט יבורר מחדש לפני אלופי רבני קציני מנהיגי מדינה בצירוף הרב המאור חגדול אבד"ק לבוב והגליל יצ"ו בעת האסיפה. ובכן כאשר יצא ויחרץ דינם כן יקום וכן יעמוד וכל זמן שלא יהיה דין יתנהגו כפי הפסק משנת ת"ר.

הנהגות המנהיגים ושאר תיקונים.

שני בשני תרי בעל וכן שני בשלישי בעצמם אסורים לישב יחד במושב זקנים אפילו אחד ראש והשני עיקורי. אבל שני בשלישי חד בעל וכן שלישי בשלישי בעצמם יכולים להיות ביחד ואז כשיהיה ווג אחד במשפחה אחת שני בשלישי אפילו תרי בעל או שלישי בשלישי אז לא יוכלו להיות במשפחה זו כי אם עוד אחד רביעי ברביעי או שלישי בשלישי חד בעל והשלישי הנ"ל לא יוכל להיות רק עיקור. אכן באם שיהיה ממשפחה אחת ג' קרובים כנ"ל או אפילו שנים מהם שני בשרשי אפילו תרי בעל או לא יוכל להיות ממשפחה שניה כי אם ווג אחד שלישי בשלישי אפילו קרובים בעצמם ולא יותר אפילו שלישי בשלישי תרי בעל עד רביעי בחמישי. אכן גם ווג אלו לא יוכלו להיות ראשים כי אם אחד ראש והשני טובי קהל דהיינו רק חמשה בשני המשפחות. אכן יוכל להיות באיוו משפחה עוד קרוב אם הוא רביעי בחמישי אפילו קרובים בעצמם ועכ"פ לא יותר משני המשפחות כי אם ששה בין שניהם ותו לא אפילו רביעי בחמישי תרי בעל. ותתיבה דאיסורא הוא על הברורים לכתוב בעצמם בפנקס את המנויים אלא הנאמן יכתוב כדי באם שיעברו הבוררים ויעשו שלא כתיקון הוא לא יעבור.

[ג] הברורים יבררו שנים עשר מנהיגים ארבעה ראשים ארבעה טובים ארבעה עיקורים. הטובים והעיקורים יהיו שייכים לכל דבר בראשים. רק הראשים יהיו פרנסים מידי חורש במדרשו.

[ד] הברורים לא יתנו מירם הפנקס וכנ"ל כמבואר סי' כ"ב בתיקוני הרבנים.

[ה] גם יבררו הברורים חמשה גבאים ולא יותר. חמשה רואי תשבינות ולא יותר. חמשה גבאי בנין בה"כ ולא יותר. ארבעה קופה גבאים ולא יותר. וכן שאר המנויים לא יהיו יותר רק חמשה ולא יותר בחוק ולא יעבור. ומי שיעבור ויעשה אויו מינוי יותר מכנ"ל או עשיית אויו עשייה ואותו הנותר על המנויים אינו סמנן המנויים אפילו לדרגות הסבוארים בק"ק קולקוב ונכתב לעיל סי' ט"ו. וגם לא יעשו לאדם אחד שני מינויים חוץ שוטרי תקנות שעשינו אינם נחשבים במינויים ורשאי להיות להם מינוי אחר.

[ו] גם יבררו עשרה דיינים ולא יותר חוץ הרב הראש ב"ד כנרשם בק"ק קולקוב דף קע"ג ע"ב. והדיינים אלו לא יהיו אפילו שניים בתוכם פסולי דאורייתא. ושלישה לא יהיו ממשפחה אחת אפילו שני בשלישי. גם לא יבררו דיון אם לא שיהיה לו ארבעה שנים אחר חתונתו. הנהגות השמאית וברירתה.

[ז] סדר השמאים יקחו מקלפי של הקהל א'. ומקלפי שניה דהיינו עם שני הדיינים א'. מקלפי שלישית ג'. אחר. ואח"כ יערבו ויטרו השנים עשר פתקאות הנשארים מן שלשה

קלפות הנ"ל ויקחו מהם שני פיתקאות ויהיו סך הכר חמשה והם יהיו שמאים להעריך את כל הקהלה.

[יא] מאחר שכבר אמרנו כי המאורות הנרולים הרבנים בתקנות שלהם סי' ר"ח לענוש אותו האיש שלוקח שוחד בכרירות הקהל ובשמאות. בין אם המצא ימצא איש אשר עבר וקיבל שוחד בכרירות או בשמאות. אחר תקנת הרבנים נירם. אזי יענוש אותו האיש למסרע. ובכ"ש שלא להניח אותו תוך הקלפי בשים ענין בעולם.

[יב] עוד התנהגות בשמאות המבואר בתקנות הרבנים בסי' ל"ט מ' כ"א. [יג] אם אינו איש שירף יו"ש על הרבה יורות וכן אם אחד יש לו הרבה בהמות הרשות בידו שמאים להעריך אותו מזה לפי ראית עיניהם. אכן תהיה יראת ה' על פניהם לעיין בדבר. ובאם שושרוף יו"ש על שמונה יורות מחוייב ליתן עכ"פ לסכום סך שלשה גדולים פוליש.

[יד] עוד התנהגות שמאות מבואר בתקנות הרבנים סי' ס"ג מ"ד מ"ה מ"ו. ובסוף סי' מ"ו מבואר שיקולו על אותן שלא באו לכלל שנים. ככן גם אנחנו צעירי הצאן הקלנו על אותם הלומדי תורה שלא באו לכלל שנים ולא יותר משלש שנים אחר חתונתו. וגם מעותיו בגלילות אחרות ולא בכאן. וצורבא מרבנן הוא ותורתו אומנתו. אזי רשאי השמאי לעשות אתו עמו פשר דבר לכלול הסכום והקדוב"ק' יחד הכל לפי ראות עיני השמאים כמה יתן. ודוקא בתנאים המפורשים לעיל ולא בענין אחר וזולתו. רשאים לעשות פשר לכלול הסכום והקדוב"ק'. ולא יכלול השמאי אב זכנו או חתנו לעמוד בסכום אחד רק כל אחד לברו יהא רשום בפנקס הסכום אף אותם שלא באו לכלל שנים כנ"ל.

[טו] השמאים אינם רשאים להוסיף לאיוו איש מהקהלה יותר מכפל אם לא עפ"י בירור.

[טז] עוד הנהגות השמאים סי' מ"ח ומ"ט ונ' עד סי' נ"ו הכל בתקנות הרבנים. [יז] מי שירצה לישבע על סכומו אזי מחוייב ליתן מכל מאה זהובים עד אלף זהובים שני טאהליר. ומאלף זהובים ואילך לא יתן רק חצי גדול מכל מאה. וזה שישבע על כסף וזהב ותכשיטין אזי אם ישבע על מאה זהובים ולמטה על מומנים רשאי להיות לו כסף וזהב ג"כ מאה זהובים ולא צריך ליתן ממנו כלום. ואם ישבע יותר מן מאה זהובים מומנים אזי הוא מחוייב ליתן החצי כן כסף וזהב ותכשיטין והיינו על איות סך שישבע על מומנים יתן מכסף וזהב ותכשיטין שיש לו ג"כ בשכועה רק החצי כסף ג"כ שני טאהליר מכל מאה ששוים חצי תכשיטין.

[יח] טרם שיצא פס"ד מבואר בתקנות הרבנים סי' ס"ט. [יט] הפרנס החורש אינו רשאי להניח מהקנס אשר נפסק מפי הרב והמנהיגים כי אם בהסכמות רוב הקהל. גם שאר דברים אינו רשאי הפרנס החורש לשנות מה שיצא מפי הקהל. ומעות הקנס יתחלק לפי ראות הקהל לעניים.

[כ] עוד הנהגות הקהל מבואר בסי' ע"ג וע"ד בתקנות הרבנים. [כא] חלילה חלוליהם להם להמנהיגים סי' ע"ח בתקנות הרבנים. רק באנו להוסיף שלא ילך השמש לדרוש ולשאול דיעות כל אחר מהקהל בכה"כ כי אם בכנופאי שלכו חוץ מכה"כ אפילו על דרשה. וחרם חל על השמש בענין זה בהעברות נאמנות. גם אינו רשאי השמש להכריז ברוו בכה"כ בציווי פרנס החורש לבר בלא רוב הקהל. הנהגות הנבאים.

[כב] באשר שעלה צעקת וזעקת הנבאים מבואר בסי' ע"ו בתקנות הרבנים. [כג] עכ"פ מחוייב כל גבאי צדקה להלוות מכיסו מבואר בתקנות הרבנים סי' ע"ה. [כד] מעות מצות מה שקונים בכה"כ מחייב ליתן כ"א החצי תוכף וסיד והחצי השניה כנהוג. ועל הנבאי חל בכה"כ מי שקונה מצות אף שהשמש כותב. ולא ילך הפרנס החורש נבאים מבית הכנסת לחוץ אפילו לשבעה קרואים כי אם בשבת.

[כה] אינם רשאים בשבת לקרות לסית יותר מאחד עשר עם כהן ולוי ושלויש וכל הקרואים חוץ מפפיר. ורופא מומחה אף לכבוד אירחים אינו רשאי לכבוד יותר לקרות לס"ת.

אם לא כשהיו חיובים או רשאי להוסיף ובגרשם למטה, ואין לפרנס החודש ולא לגבאים להוסיף בשביל איזה אורח יותר מהמנויים אם לא שהיה ראש מדינה או ראש הקהל דוקא ותו לא או רשאי לכבד יותר מהמנויים ולא יותר משתי אורחים בקנס עצים ורב מאור וולת חרם חמור. [כ] חיובים יהיו בזה הסדר. אם יהיה חיוב יולדת אחר היא קודם ליארצייטין, והיארצייטין יטילו גורל ביניהם על חיוב השני. ואם יהיו יותר יולדת משנים ולא יאחרצייטין כלל יטילו גורל ביניהם שהיו שני חיובים ולא יותר מהם ובהם. וכשהיה חתן קודם חתונתו אף כמה חתנים הם ג"כ חיובים חוץ משני חיובים הנ"ל, ואז כשהיה חיוב קודם החתונה לא יהיה לו שום חיוב אחר חתונתו, או לאורך גיסא בשלא יהיה חיוב קודם החתונה ובנ"ל. וכל זה יהיה שייך לבעלי סכומות ובעלי חזקות. ומי שאינו בעל סכום או אינו בעל חזקה ילך לבית המדרש וגבאי בית המדרש מחויבים לקרות אותם לשם. ואם יהיה ב' יאחרצייטין בעלי סכומות ובנ"ל ולא חיוב יולדת כלל היינו בעל סכום או ג"כ יאחרצייטין חיובים. ואם יהיו שני יולדות או יותר וגם יהיה יאחרצייט' א' או יותר אזי היולדות יטילו גורל לבתחלה מהם ובהם מי שפ"ס חיוב ביניהם אחת. ומותרים יטילו גורל עם כל יאחרצייטין והבעל סיגנן מחויב לקרות לס"ת מחלקו בתוך המנויים שניים כשהיו יותר מנויים משניים הן יולדת והן יאחרצייטין שוין בזה לטיבה ועפ"י גורל, והם יתנו לפי ערך מה שקנה מצות ולא יותר והשני חיובים והנו לגבאים כפי התיקון. ואף אם יהיה כהן או לוי חיובים יטילו ג"כ גורל עם ישראלים חיובים כאשר שמוספין ישראל בשביל כהן או לוי. וחייב בר מצוה הוא ג"כ חיוב חוץ מחיובים הנ"ל.

[כז] גם אסור לעשות מי שבירך יותר משנים אף לאורח דינו כן שאסור לעשות יותר משניים. ואורח יכול לפרוט בשמש כל אחד מהמנהיגים. ובצה"ב דכאן לא יפרוט יותר מפ"ה עם הקהל בחד. ומחויב השמש להגיד לאורח הסדר גם החזן לא יעשה באופן אחר בהעברות נאמנות.

[כח] אסור רשם גבאי לשלוח דבש לא לאורח ולא על החתונה ולא על שום סעודה ואפילו לרב תופס ישיבה.

[כט] כש לא יקנה שום איש מצות ויחולו על הגבאי פ"ה אסור לקרות לס"ת שום מנהיג כאשר שבכל שנה תמידין כסדרן הם עולים לתורה ע"כ אותם שאינם עולים לס"ת תמיד יקראו עכשיו.

[ל] פיתקאות לעניים כך הסדר השמש יכתוב פיתקאות על כל בעה"ב כתקון. ויונחו כולם בקלפי אחת תחת יד הגבאי פ"ה והוא יתן הפיתקאות לעניים כפי ראות עיניו. למי יתן בעה"ב או אשה ולמי יתן בחור או נער. וכשיכלו כל הפיתקאות שבקלפי אזי יעשה השמש מחדש קלפי אחרת. או הכריזה ביד הגבאים שיעמדו ממנה על זה והוא יחלוק הפיתקאות כגיל אבל לא ע"י שמש שני.

[לא] ומי שלא יקבל פיתקא או מחויב הגבאי פ"ה לעשות לו כל כפיות ונגיעות וליטול סכנו משכנו כדי שישלם לעני עבוד הפיתקא כפי ראות עיני הגבאי. וזהב אחר יותר בשביל הקנס, וזה דוקא בפעם ראשון אבל בפעם שני יכריזו עליו בבה"כ לפרסם קלונו ברבים יהיה כי שהיה, ומשרתי הקהלה מחויבים לציית לגבאי ברברים הנשמעים לעיל.

[לב] אותם שאוכלים על שולחן אביהם מחויבים ג"כ להחזיק פיתקא או דשלים כנהוג והיו שלש שנים אחר החתונה.

[לג] כל פ"ה בהרשו מחויב לחשוב חשבונות הוצאות והכנסות בחורש שלו עם פ"ה שאחריו. ומי שלא יתן חשבונות כנ"ל אזי לא יקובל חשבונות יותר ואיהו דאפסיד אנפשיה.

[לד] הגבאי בעצמו יוציא כל הוצאות הן צירה לדרך והן מעות פורין ולא ע"י שמש. והשמש מה שגיבה מעות מחצי קניית מצות יתן תיכף ליד הגבאי.

[לה] התיבה עם כלי קודש יעמוד בכיפה של חומה והמפתח תהיה תחת יד הפ"ה. וחלילה לשלוח איזה משרת לתיבה אם לא הגבאי בעצמו או ע"י שלוחם כמותם או שמש דהקהלה.

[לז] גבאי פ"ה מחוייב להניח שלאם על הפישקים של הנשים שמסבכים בבתים ולדעת למי ומי שיתחלק.

[לח] הגבאי פ"ה בכל יום ראשון לשלוח להוציא נדבות שנדבו האורחים בשבת. גם נדבות מאנשי קהילתינו שנדבו ובאם שלא יתנו אנשי קהילתינו נדבות או ירשום בסנקס עם החובות שלו.

[לט] מי שנוהג נדן סך שמונה מאות והובים או רשאי לעשות חתונה בשבת. ומכלל הן אתה שומע לאו. אפילו כשיהיה חתונה אחרת בשבת שהנדן שלו כפי הנ"ל אעפ"כ אסור לעשות לו חתונה מי שנותן פחות מכנ"ל. חוץ אב"ר. ומי שהיה תוך הקהל או גבאי או דיין אף אם יהיה הנדן חמשה מאות רשאי לעשות חתונה בשבת. ודוקא כשהוא בעצמו עושה חתונה אבל לא בנו וחתנו או יתומה אצלו.

[לס] החתונה בשבת אסור לקרות לס"ת יותר מעשרים וארבעה עם כל הקרואים ועם שלישי ואחרון ובתוכם יהיו כל הקהל נקראים ונכאי אחר פ"ה לכר וזא יותר. ואם יהיו שני כהנים או שני לויים בתוך הקהל או ימילו גורל ביניהם.

[מ] גם היא חתיכה דאיסורא לשלוח לשום אדם מיני מתוקה הן דבש והן מרקחת והן לעקיף או יו"ש הן על חתונה והן על ברית מילה אפילו למוהל ולסנדק. וכן אסורה היולדת לשלוח לשום אשה מיני מתוקה חוץ להרבנית עירנית ולהמילדות. וכ"ז רק שבת אחר וולחן אסור אף לקרובי פסולי דאורייתא. גם אסור לשום יולדת לשלוח להמילדות כתינת או ליוואנד בעד כתינת. ועל המילדות חל ג"כ איסור לקבל כתינת משום אשה. ובאם שיבורר שקבלה כתינת או אסורה להיות מילדת. גם אסור לשלוח דבש או יין לאורח אפילו לרב תופס ישיבה בין בחול ובין בשבת. רק הפ"ה ממנהיגי העיר מותר לשלוח לאיש נכבד מנהיג מדינה או כדומה לו ולא יותר כחצי טאף בקנס עצום לפ"ש. ותיכף ומיד ביום א' מחוייב הפה"ח ליתן קוויט על זה. ובאם לאו לא יקובל בחשבון בע"ב.

[מא] כשמת תורה ימכרו המצות דוקא ולא יקראו יותר מחמשה ועשרים.

[מב] מאחר שנחרבו בעוונות הרבים עניים ורלים צועקים ללחם ואין מורש להם. ככן פקחנו ע"ו שיתנו על עניים הגונים כפי ראות עיני האלופים המנהיגים עשרה והיבים ככל שבוע ושבע ויתחלק עפ"י דייסטר של האלופים המנהיגים יצ"ו.

הנהגות הדיינים.

[מג] הדיינים יתחלקו לשני כיתות ככל כת חמשה. ולכל כת יכירו במקום אחר דהיינו שלא ישב במקום זה אם לא בעת שלא יהיה הדיין שהוא במקומו. וחלילה לשום דיין לישוב בשום בית אחרת רק הדיינים מחוייבים לישוב תמיד במושב קבוע. ואם אחד מבעלי דינים ירצה להקריב משפטו לפני הרב הרשית בידו וילכו הדיינים עמו לבית הרב. וכל חומרות הנכתבים על הדיינים בתקוני הרבנים בס"י ע"ט הכל שריר וקים וכל המבואר בס"מ זה בהתנשאות הדיינים כן יהיה וכן יקום.

[מד] עוד הנהגות דינים מבוארים בס"פ ופ"א בתקוני הרבנים.

[מה] חלילה לשום אדם לסרב מליד בדין יהיה מי שיהיה. ובאם שלא יציית דין או חלילה לו לבוא לבת"כ ואם ילך באלמות או יוחרץ דין שלא בפניו וענוש יענשו אותו. [מו] שום ב"ד לא יוגבה בלי ידעת הרב. ובאם שלא יהיה רב יוגבה כידעת פ"ה או רוב הקהל יצ"ו בתקנת הרבנים ס' פ"ג.

[מז] שום דיין אינו רשאי לילך ולרדן בלתי שבוע שאינו שלו. ועל השמש חל בחרם עצום ובקנס והעברות נאמנות יקרא רק כפי השבוע. ובאם שיבוא בלתי שבוע שלו מעצמו או מחוייב השמש להגיד לו שיצא מהדיינים. גם על הרב או ראש ב"ד חל שלא ישב עם הדיין ההוא. והשמש מחוייב לקרות את כל אחד מהדיינים אף מח"ל.

[מח] הדיינים מחוייבים לקבוע זמן לישיבותיהם תמיד בכל יום ויום. חוץ מע"ש. וחלילה לשנות. ועכ"פ שעה אחת ואף שלא יהיה משפט. גם השמש מחוייב תמיד לעמוד אצל

הדיינים אם לא שישלחו אותו הדיינים. או אם בעלי דיינים יוצאים חוץ לב"ד יצא גם הוא. גם יכתבו פס"ר תיכף ויזיר בקנס עצום על הדיינים.

[כז] הדיינים אינם רשאים לשאול את הבע"ד כזה יתנו מעות פסק געל"ד רק יקבלו בסבר מנים יפות מה שנתן להם בע"ד. וחלילה לשנות.

[נ] השמש הדיינים מחוייב לשבע בפועל ויצוית להדיינים בכל אשר יאמרו לו לעשות יעשה הן לכפיות והן לכוון חרם על המסרב בבה"כ ברכים לפרסם קלונו. ובאם שלא ירצה לשבע או יקחו הדיינים שמש אחר.

[נא] על דבר פאדימנט וכן כל הגביות מבואר בתיקון הרבנים סי' פ"ט.

[נב] בדבר הקרובקי' של הקצבים בעטר מכבר כתבו המאורות הרבנים שלא ימכרו בשר רק עפ"י שומא. ובכן הוספנו כח שהממונים מחוייבים בכל יום ד' וה' ובע"ש עכ"פ לנקר הבשר בצירוף שני בעלי תקנות ואם איזו קצב יסרב אזי הרשות נתונה בידם להדפו ולדרפו ולקנסו הכל לפי עת וזמן אשר יישר בעיניהם. ואין שום ראש או מנהיג רשאים למחות בידם.

[נג] הקרובקי' הוא של הקצבים אינם רשאים להחזיק שני מנהיגים ביחד ואפילו מנהיג אחד עם בנו ותחתו של מנהיג השני אינו רשאי.

[נד] קרובקי' גדולה של משא וכתן יוגבה דוקא עפ"י חרם הגדול בבה"כ. והסדר הנתינה כפי שכתבנו בדרך... ועכ"פ לא יבצר כל אחד דיתן קרובקי' אף שלא יהיה לו משא ומתן מחצי סכמו והיינו מאתים וחמשים סכומות. ולקרובקי' הואת כולם שווים לטובה ליתן כמשא ומתן אפילו לזכיר תורה כשאר בני הקהלה. וכי שנותן סכום עכ"פ סך חמשה מאה וחובים לשנה או אם ירצה ליתן חמשה מאות סכומות עבור קרובקי' הרשות בידו אף שיגיע לפי משא ומתן שלו יותר מכנ"ל.

[נה] הפונקט צ"א בתיקון רבנים כתקפם ובגבורתם.

[נו] סכום לא יוגבה יותר מן חמשה מאות סכומות לשנה זו. ובאם שלא יגיע סך ת"ק סכומות עם הגלגול דהיינו שריש גלגול כפי התיקון לסך השני קרובקי'. אחר כלות השנה לא יוגבה קרובקי' עד שיוגבה סכומות לבד עם שליש גלגול. כפי אשר נחסר מהסך נגד שני הקרובקי' כפי פסק הרבנים נירם.

[נז] האלופים שהם ממונים מחוייבים לעמוד איוה איש נאמן בדיעת הרב ובדיעות בעלי תקנות להשגיח על הקצבים שיהא הכל בהכשר שלא יחליפו כשרה בטרפה והנאמנים יעמידו חצי שכירות שלהם מהקצבים. ובלבד שישוב הנאמן ביאמק"ע כל זמן שחשטה ובדיקה כדי שירע הכשרות והטרפות גם בני מעיים וראש וזשון הכשרות והטרפות שיהא סכיר בהם. והחצי השכירות השנית יתנו מקרובקי' גדולה והוב בכל שבוע.

[נח] גם האלופים הנ"ל יכופו את הקצבים שלא ימכרו בביתם שומן כשר רק כרחוב הירודים כדרך כל הקהלות למיחש בעי.

[נט] האלופים המנהיגים יצ"ו ופקחו ויעיינו איוה מקום ישר להעמיד ואמק"ע של קצבים שימכרו בו בשר ולא במקום אחר. והמה יתנו שכירות להקהל עבור זה.

[ס] ע"ר המקומות יועמד בתיקון הרבנים כפי צ"ג אשר לא יזכרו.

[סא] בדבר הרב המובהק מוהר"ד מאיר פרענקיל אוי יתנהג עם המנהיגים כפי הכתב פאר שבוניהם בהירור יעורפלאב העבר שנת ת"ג דהיינו שידונו לפני הנבדרים משני צדדים כפי כתבם. וכל זמן שלא יבא למשפט או פסק קולקוב בתקפו שאין הקהל רשאי ליוון שום חלוקת כבוד לאחר.

[סב] סדר קבלות הרב כפי דת קולקוב. אבל אם יחסר איוו מהענינים לקבלה אוי יצטרפו שהי ראש הקהל מקורם במקומו. ודוקא ראש הקהל אבל לא ט"ק ומכ"ש ע"ק. גם אם יהיה זמן ועת לקבלות הרב ולא יקבלו באותה שנה. אוי יצורפו אותם שוררו מגדולתם מהתמנות הקהל באותה השנה.

[סג] בשעת קבלות הרב יניחו ס"ת על השולחן וישבע כד אחר ואחר מהנאספים וישבו לקבל את הרב בהנחות יד על ס"ת וישבע ע"ד רבים שלא יאמר דעתו בשבול איוה שוחר

לא שוחר מוקדם ולא להבא. ולא ע"י ערסה ושום הנאות מסון בעולם מכל מה שהפה יכול לרבר והלכ לחשוב אפילו לעשות קנוניא ע"ז שיהא משולח אחר הרב דהיינו שיבטיח אותו איזה מנהיג או יחיד ע"ז ובהנאה זו יגיד דעתו על אותו הרב ויכלול גם זה בשבועה זו שלא לעשות כן גם יכלול שלא יבטחו שום אדם לא מהמנהיגים ולא מהיחידים שיתלוקו לו איז חלוקת כבוד בשביל זה ובשביל הנאה זו יגיד דעתו על הרב. גם כל אחד ישבע בשבועה זו שהוא לא הבטיח לאחר בדברים הנ"ל כלל כל מה שנכלל בשבועה זו יכלול שיהיה הכל לש"ש.

[סד] שכירות הרב שלש מאות זהובים ולא יותר ואין רשאים להוסיף ואחר יכיל

לעכב.

[סה] הבחורים יחזרו סביב בכל ע"ש על הספקות. בכל ער"ח יסכבו שתי נשים.

[סו] הרב אינו רשאי להרבות בדינין בבית הקהל יצ"ו סבניו וחתניו רק מאוכלי שולחנו. ושלא ילוה לגנים בריבית.

[סז] בניו וחתניו של הרב מחויבים ליתן מסים ועולים כשאר בני הקהלה ואינם נקראים בעלי חוקה. אכן האלוף מהר"מ זעליג בהרב הגדול דקהילתינו יצ"ו המנוח מוה"ר הלל נוגש לפנינו בבקשתו שיקבלו אותו ג"כ כאחר שאר בני הקהלה לכבוד אביו ז"ל וגם שעסק במלאכת שמים בנין כהכ"נ מכמה שנים. אבל זה לא היה בדינו. ככן כשיסכימו עליו רק ריב מנהיגי הקהלה רשאים לעשות אותו בעלי חוקה כאחר משאר בני הקהלה ואין צריכין לצרף כמו לשאר אינו בעלי חוקות.

[סח] מעות התוסה כפי התיקונים הקודמים.

[סט] הרב לא ידרוש בשחרית כי אם במנחה אפילו בפעם ראשון כשיבא על רבנות.

[ע] גם אסור לכבד את הרב יותר מפעם אחת בחודש אחד לישוב על כסא בשעת ברית מילה ושאר כיבודים השייכים לברית מילה יכולים לכבד אותו. ועל השמש חל האיסור שלא לכבדו יותר בניד בהעברות נאמנות.

[עא] לקרות אותו ב"ט ראשון לחיוב ובוים שני אסור לקרות אותו בקנס ואפילו

מפטור אם לא בשחל יום שני בשבת. וכשחל יום ראשון בשבת ג"כ אין לקרותו ביום שני בקנס.

[עב] הרב שיקובל אי"ה לקהילתינו הוא מחויב לקבל על עצמו בשבועה שיקים כל

התקנות הנכתבים בפנקס הן מה ששייך נגד הרב והן מה ששייך לכל הקהלה.

[עג] לקבל איזה יחיד מחדש לחוקות הקהלה אינם רשאים לקבל כי אם בהתאסף הוולתן כמו לקבל רח"ש. אכן אם הוא נותן טכמה וכמה שנים מס בקהילתינו ואביו או חמיו כעל חוקה ונותן ג"כ מס או המנהיגים בעצמם רשאים לקבל אותו עפ"י רוב הקהל לחוקות הקהלה בלי שום צירוף ולא לאיש אחר וולתו.

[עד] גם אינם רשאים המנהיגים בעצמם להוריד אחר מבני הקהלה ומינוי שלו או

שום נגיד או קלפי שלו ומב"ש לכתיב בפנקס אם לא בהתאסף כמו לקבלת רח"ש אפילו אם אין לו עכשיו מינויים והוא איש ממנויים והיה לו סקודס מינוי דהיינו שהיה גבאי בבכ"ג או רואה חשבונות ולמעלה יהא דין זה נהוג בו. אכן מהמנויים רואה חשבונות ולמעלה יהא לפי ראות עיני הרב והקהל. והם יעיינו אם ראוי לצירוף כנ"ל או הם בעצמם יחצו הממשא.

[עה] מאותם האנשים שנתקבלו לבעלי חוקות משנת ת"ו מ"ס לפ"ק אינם יכולים

להיות בתוך מנהיגי הקהלה יחד יותר טן ארבעה מנהיגים דהיינו שני ראשים או שני טובים או עיקורים וכן הרין בברורים.

[עו] טי שעוקר דירה מכאן לילך למקום אחר הן בעסקיו והן על רבנות ולא נתן מסים

כל משך הזמן עכ"פ שנה אחת שהיה דר במקום אחר אינו רשאי להיות לו קלפי ומכ"ש להיות מהמנויים עד אחר שלש שנים מיום שהתחיל מחדש ליתן מסים.

[עז] אורחים הבאים עם סחורה יתנהנו כפי התיקון הנכתב בדף קרובקי' ס' כ'. וכן

אינו רשאי שום אורח למכור סחורה על יד על יד אפילו ענים אם לא מין אחת במשקל העיר

אפילו ע"י ערסה חיצונית דבר מאכל רשאי למכור על ידי על יד. ודוקא שישומו את הסחורה אלופי העיר באיזה שער ימכור. ודוקא לבעה"ב אבל לא אל פירקיופערס. בשמים רשאים ג"כ למכור בזה האופן אם הוא דבר שמוכרים על אין או רשאי למכור אפילו רביעית אין. ומה שמוכרים בשמים על ליטרא רשאי למכור עד יד על יד הרבה ליטרות.

[ע"ה] פירקיופערס אינם רשאים לקנות דבר מאכל לא מיהודים הבאים למכור ומכ"ש מערלים להבדיל. גם עופות ותרנגולים לא יקנו כדי שימכרו אח"כ על ידי על יד. ומכ"ש שלא ילכו מחוץ לעיר נגד הערלים הבאים על יומא דשוקא לקנות דבר מאכל רק עד אחר חצי היום בעת שלא יבואו עוד בע"כ לקנות או הרשות בידם. ועל השומרי חקנות והאלופים מוטל הדבר לעשות ולהעמיד משרתים לקנות את האיש אשר לוקח מהם את המאכל ההוא ולחלק לעניים. גם אינם רשאים לייקר את השער של דבר מאכל ובקנס עפ"י שומת האלופים.

[ע"ב] אותם המחזיקים בעלץ הייור ועושין מאלצין למכור לאחרים ע"י יאד סיעפ אינו רשאי להיות כיום ג' על יומא דשוקא לקנות שום תבואה באשר שמייקרים ומכילים את השער ולא יקנה אפילו ע"י הערמה ובשאר יומא דשוקא מותרים לקנות ולא יותר משני מאס. ובלבד אחר שיקנו הבע"ב לעצמם והכה לא יעשו שער. וכאם שיראו בעיני האלופים שומרי חקנות לעשות עוד גדר וסיג לפי העת והזמן הרשות בידם לאסור להם אף שאר יומא דשוקא.

[ג] שום איש אינו רשאי לקנות דגן עד אחר יציאות מבה"ב.

[ג"ה] הסר סורים אינם רשאים להיות שותפים ביחד דהיינו בקביעות. וזי ששורף י"ש אסור להיות סרסור על תבואה.

[ג"ב] הטאָן שמורדים עליו דבש יהיה תחת יד האלופים. ואסור לשום אדם למדור על מדה אחרת. והאלופים בעצמם ילכו למדורה או שלוחם כמותם. גם מחוייבים האלופים הנ"ל לראות שהשענקיוש ימכרו המזיגה במדה צדק.

[ג"ג] הנהגות הגביות חייב אחר הערכות הסכום יפרישו בעלי סכומות הגבוהים עכ"פ שיעלו לסך ששה אלפים והזכים לשלם שני הגביות ירד יעריסלאב וירד לבוב. דהיינו מי שנותן סכומי שלשים והזכים ורמעלה. יתן שיח על שני זמנים הנ"ל. והסוחר יהיה הבדירה ביד האלופים המנהיגים יצ"ו או שיתנו ליד איזה אנשים בטוחים והמה יגבו באופן שיתנו לכתחלה חייב שט"ה על מה שפסדו לידם או שיתנו ליד הגאמן ושכירתו לא יהיה יותר מארבעה והזכים לשבוע. גם לא יגבו גבייה שנייה עד שימשיכו על גבייה הראשונה וימכרו כל המשכנות. הבעה"ב יכתוב בכ"י מה שנותן ליד השמש ואף כשיתן לו משכונ יכתוב שנתן לו משכונ ומה שנתן. [ג"ד] כל הכתבים שישגי איזה מנהיג או יחיד כתב הן מגליל או מארצות כולם הם כטלים ומכושלים ולמגלות סתרים יחשב הן כתב שבדבר הכבוד והן שהוא בדבר מסים או קרובק"ש וכדומה לזה.

[ג"ה] מאחר שזכינו לראות בבנין הספואר בית המקדש מעט שלנו וד' היה בעזרינו לגמור את מלאכת הקודש. כן אסור לעשות שום מנין להתפלל לעצמו בביתו רק כולם כאחד יכנסו לבית הכנסת הגדולה אם לא בימי החול יותר להתפלל במנין אבל לא בשבת. ובבית המדרש אף בשבת מותר. גם החבורה קדושה דשבעה קרואים רשאים לצאת מבה"ב לקרות בסי' כמנהגם ולא להתפלל.

[ג"ו] חלוקות הכבוד שום התמנות אין ביד המנהיגים ליתן לשום אדם כי אם עפ"י אסיפה כמו לקבלות רח"ש אף שהיה לו כתב מקודם הן סהקהל הן מארצות או גליל אינם רשאים ליתן חוקה לרכים הנ"ל.

[ג"ז] כל מי שהוא דר בכאן שנים עשר חודש ורוצה לעקור דירתו או מחוייב לכזו לפני השולחן הטהור והאלופים והמנהיגים והם יעריכו אותו לפי ראות עיניהם. גם מי שהוא נושא ונותן בכאן ולא נתן סכומות מחוייבים הקהל להעריך אותו מעכב. וכ"ש שיכתבו אותו בפנסק הסכום כ"א כפי ראות מנהיגי הקהלה.

[ג"ח] ארח יראינו את גודל הגורא רבה המוטל על קהלה לעת הזאת ועניות בע"ה להקל בהוצאות הקהלה צריכין למקל. כן מחוייבים הקהל

רלקות את הרופא מומחה מוהר"ר גבריאל נ"י ולחשוב אתו עמו מעבר ולהבא לעמוד עמו סדר נכון ולהתנות עמו שלא יוזז מכאן לילך למקומות אחרים בלי יריעת הקהל לו מסבירתו לפי ערך מה שלא היה בביתו בתוך הזמן.

[פמ] כשיהיה לאיוז מוליך חייב בלבוב בער י"ש או בעד מאלצין ויתבע את בעל חובו ולא ישלם או שיסרב דין או אינו רשאי מוליך אחר למכור לו הן י"ש או מאלצין לאיתו האיש הן יהיו והן להבדיל ערל עד שישלם סה שחייב כבר.

[צ] וכן איזה מוליך שקדם וזכה ועומד לשכור י"ש שלו עם איזה סוחר לא יבוא אחר למכור לו באותה הפעם. גם אסור להראות לסוחר י"ש אם אינו איש מאנשי קהילתו עומד על המכר כדי שלא יזול השער. ומכ"ש כשמוליך איזו מעקליר מקהילתו י"ש של אחרים ולא שלו ויתברר הדבר שהוא מכלה את השער או אסור שוב לגבירו להוליך י"ש.

[צא] שמרים בלבוב שמוכרים ביוקר יעיינו ויפקחו בזה תמיד אלופים שומרי התקנות באיזה שער שימכרו לפי עת הזמן. ובפרט יהיו עיניהם תמיד שלא יתייקרו השער בלבוב.

[צב] מי שמוליך י"ש מכפרים מחוייב להגיד פה קודם שנוסע לרכוב הן לבעלי קרובקי' והן לשאר מוליכי י"ש.

[צג] ובאם שישכירו אלופי מנהיגי הקהלה הקרובקי' אחר רביעית שנה ורשות יהיה ביד כל אחר לעשות פשר דבר עם בעל הקרובקי' אעפ"כ אינו רשאי בעל הקרובקי' לעשות פשר על אותו י"ש שמוליכין מכפרים גם על אותן שירצו להוליך שני עגלות בפעם אחת. רק יהיה שייך להקהל והשומרי תקנות ופקחו ע"ז. גם כשישכירו האלופים והמנהיגים הקרובקי' יהיה אסיפה כמו לר"ש.

[צד] האלופים השומרי תקנות יהיו מחוייבים לפקח עיניהם על המוליכים י"ש שיקויים כל הפינקטין הנ"ל כדי למגרר מלתא חזקות מעמד ומצב הקהלה. ובאם שיעבור איזה מוליך על הפינקטין הנ"ל אזי רשות ביד האלופים הנ"ל להרפו ולרדפו כפי ראות עיניהם.

[צה] התקנה ברף ט"ו בפנקס הזה הוא בתקפו ובגבורתו מאחר האסיפה גדולה ולהלן חוץ כבוד הקצינים המופלאים היה הראש והקצין מוהר"ר דוד כהר"ר יצחק. והראש והקצין מו"ה סרדכי בה"ה מו"ה ישראל איסיריל יהא מונח כמקומו ואין להם שייכות לכבוד דקהילתו. והכבוד השו"ץ לקהלתו חוץ משני הקצינים הנ"ל אף שיחלקו להם כבוד מנהיגי הגליל או ביררי הגליל אינם רשאים לקבל על עצמם רק הקהל יכירו מי יושב כמושב זקנים שולחן הטהור דגליל יצ"ו ולמי שיבחרו לו הוא הקדוש. ובלבד שיחזור הכבוד הקהילה בחיזר חלילה ולא יושב אחד שני פעמים משך זמן הערכה לא הוא ולא הפסול לו מראורייתא. וגם המשולחים שיוכחרו מסנהיגי הקהלה אי"ה לאסיפה גדולה יקבלו על עצמם באלה ובשביעה כנ"ל.

[צו] השמש והש"ץ מחוייבים לקבל עליהם על כל התקנות המוטל עליהם שיקוימו ויקבלו.

[צז] אין רשאי לעמוד חופה ולא לכתוב כתובה למי שאינו בעל חזקה עד שישבע בפועל שלא ידור יותר מארבעה שבועות. ואעפ"כ יהיה הבל בידועות ראשים ומנהיגים יצ"ו. [צה] האנשים אשר מחדש ומקרב באו ועוד יבואו אותם שאינם בעלי חזקה אף שרר בכאן זמן מרובה ועוסק במחיות רבות. ככן כפי ראות עיני הבעלי תקנות יתנהגו עמם איך ומה לעשות לפי העת והזמן.

[צט] אסור לשום אדם להחזיק בדבר אסור לשכור בתים בשוק הגוים לסחיה וילכו עם האנשים בקרי כדון דורף וכ"ש לקנות בית דבר האסור. גם אסור לשום בעה"כ לשכור שום דבר למי שאינו בעל חזקה אם לא בידועת האלופים שימרי התקנות.

[ק] בית של הערל לובאנסקי' מאחר שכבר נכתב איסורו בפנקס הקהל שהיא חתיכה דאיסורא. ככן יעיינו ויפקחו המנהיגים אם עדיין הוא אסור או מותר. ועכ"פ כשיתירו את הבית מ"מ כל החזקות הבית וקראמני"ציש הם שייכים להקהל וכ"א שישכור מחוייב לתן מעות חזקה להקהל.

[קא] הנוסעים לברעסלא ודאנציג איך יתנהגו. מי שנותן סכום וקראנקט עכ"פ מאה זהובים לשנה אוי רשאי למכור סחורה שמכוא מברעסלא ומדאנציג על יד על יד בסך אלף זהובים והיותר ימכיר בפעם אחת. ומי שנותן לשנה מאתים זהובים רשאי למכור על יד על יד בסך שני אלפים בהנחת שלו. ומי שנותן ג' מאות רשאי למכור על יד על יד בסך שלשה אלפים זהובים. אכן כי שנותן מארבע מאות ולמעלה רשאי למכור אף כל סחורות שמכוא.

[קב] שום קרעמיר מאנשי קהלתנו יצ"ו אסור לקנות מנעלים מן שוסטער דפה לסחורה ולהרוויח בהם.

[קג] אותם העניים שיש להם בתים ונותנים להם קצבה או סיועה אחרת. בכן יורשם הכל בפנקס וכשיכצאו מקום לגבות אוי יגבו מה שנתנו להם.

[קד] אסור ליקח רווחים כמסכנן יותר מט"ו גדולים, ומש"ח לא יותר מח"י גדולים. ובהתם שיתנו על קרובקי' יתנו גם על זה.

[קה] כד הנהיגות שבעולם שיוזמנו במשך השנה ואפילו נרבות לעניים יתנו הכל כקופת הקרובקי' חוץ מזרבת...

[קו] זמן הקרובקי' יתחיל מיר אחר עשיית השמאים.

[קי] בענין מרכושי ותכשוטי הנשים יועמר כתקנות הרבנים בעריסלאב שנות תפ"ט דע"ק.

[קכ] הוילדת מחוייבת לעמיד עם תינוק הנומול קודם סיום אנעים וזמירות.

[קכא] החתן לא ילך על ברעניגט כי אם הרב ושאר בני הקהלה.

[קכב] ב"ן שני מקומות בכהכ"נ לא ישכירו אלא אחד ולא יותר.

[קכג] הכותיק המרחץ מחוייב לחמם בית המרחץ קטן בכל יום בשביל נשים...

[קכד] כסה אראנדאריש והיו בקהל וגם אראנדאריש קטנים יועמרו...

[קכה] שמשים לא יהיו על כרית כילה ותחונה כי אם אותו שמש שהולך עם רייסטער לזמן עד הסעודה חוץ שמש דמתא. וכן הרין בחזנים חוץ דמתא. מי שנותן סכום אי גדול ולסעודה רשאי להעמיד רבש על כל סעודה ג' מעפ ולא יותר. ומשתי גדולים עד ג' גדולים יכול להעמיד ששה מעפ רבש ולא יותר. ומשלשה גדולים ואילך רשאים להעמיד כפי אשר ירצה. התקונים האלו נעשו עד שיש שנים מהיום דרמטה בחרם יב"ב. ובקנס עצום על כל מי שיעבור אפילו דבר קטן מכל התקונים הנ"ל. ולמען שיעמדו הדברים הזבוארים לאעלה כתקונים ומעמדם עשינו מצמרת למשמרת והעמדנו על זה שומרי תקנית. ה"ה האלופים התורניים האדוף הראש מוהר"ר מייבש נאמן והאלוף הראש מוהר"ר יחזקאל בר"ט כ"ן. והאלוף הראש מוהר"ר יעקב ראהמינר והאלוף הראש מוהר"ר נעץ אהר"ש. והאלוף התורני המרוסם מוהר"ר ירחמיאל סבוששאוטש. והאלו החמשה האלופים התורניים הנ"ל יהיו שימרו תקנות ויהיו מהיום בהוויתן עד פסח תנ"ב לפ"ק. והטה יראו ויביטו שיהיה הכל על מכונן. ובל יפול שום דבר ארצה מהתקנות ולהם יהיה שבט מושל לענוש את כל מי שיעבור אפילו קוצו של יו"ד. ועוד כרו שיקיים התקונים הנ"ל. כפי התקונים של הנאונים הרבנים סי"צ"ה. כל זה נעשה ע"י האלופים הנבחרים כקלפי במעמד האלופים והמנהיגים והקצינים בצירוף יחירי הסגולה. היום יום ג' ב בחודש שבט תל"א לפ"ק פה ק"ק ואלקווא.

נאום משולם מייבש בן הר"ר אליעזר זצ"ל. ונאום ירחמיאל בלא"א מוהר"ר אברהם זצ"ל מיעריסלאב. ונאום הקטן יחזקאל בלא"א מו"ה מאיר ז"ל. ונאום מרדכי במוהר"ר זאב זצ"ל. נאום שלמה בסויה יונתן כ"ץ יצ"ו. ונאום יהורא ליב בלא"א מוהר"ר יששכר בער זצ"ל.

בן (פנקס דף ש')

הן היום בהסמכה עלה ונזרקה כפי החבורה אלופי ראשי רוני מנהיגי הקהלה בצירוף הרכה יחירי הסגולה השייכים להקלפי ובצירוף כבוד הרב המאור הגדול המפורסם אב"ד ומו"ץ נ"י אחרי רואם איש לררכו סוגה ובונה כטה לעצמו לעשות מנין בקביעות בתוך ביתי משש

אין בית אשר אין שם מנין קבוע ובית ה' בהכנס הגדולה הקדושה חרב ושומם כל היום צריכים להדר ולבקש אחרי עשרה שיתפללו שם. בכן גזרנו בחרם יכ"ג שבכל שנה ושנה מיד ולדורות מסורים ועד חשון לא יעשה שום אדם מנין בכיתו בקביעות. חוץ בבית הרב אב"ר ומי"ץ נ"י נתנה הרשות להיות שם מנין אף בקביעות. ועוד מנין אחר בתוך העיר אצל מי שיסכימו כבוד אלופי ראשי מנהיגי הקהלה נירם. וגם החייטין חלילה להם לעשות להם מנין בפ"ע. אך הרשות להם שילכו להמנין שבבית הרב אב"ר. ובאקראי בעלמא הרשות לכל אדם אך בלא ס"ח. גם כחוץ לעיר הרשות לעשות מנין קבוע א' בפאהרשטאט לכוב. ומנין אחר בפאהרשטאט גלינסק ולא יותר. ואף גם זאת באופן זה שכל מנין שמתין לעיר כנ"ל מחוייבים ליתן לקיפת הצדקה בכל שבוע זהוב אחד פוליש וזה יתנו בכל שבוע. ואם לא יתנו שבוע א' אוי החרם הנ"ל חל עליהם שלא יעשו מנין בשבוע שאחריה ער שימלקו משבוע העבר. ומלכר החרם הנ"ל האיש אשר יעשה כדורן לבו לבלתי שמוע ענוש יענש בקנסים עצומים על המכבד. ועל אלופי מנהיגי הקהלה אשר לא יוכל שאת. גם עלה במוסכם שבכל שנה ושנה מסורים ועד אלוד נטלה הרשות מכל בעלי הקלפי שאינם ראשים להתפלל בקביעות מקום לתפלתם בבית המדרש ולא אצל שום מנין מהמניינים הנ"ל כי אם בבהכנס הגדולה לכד. אם לא מי שרוצה להתפלל בהשכמה עם הוותיקים. עוד זאת עלה במוסכם בחרם הנ"ל שאחר שהתחיל הש"ץ להתפלל בבהכנס הגדולה לפני העמוד. תחילה דאיסורא להתחיל להתפלל בפאליש שום מנין ער אחר הקדושה שבבהכנס והחרם ההוא חל על המתחיל להתפלל במקום ש"ץ. ועל התקנות הנ"ל נתמנו משגיחים שיתנו עיניהם על כל הנ"ל. וזכרם שבט השושל לענוש על העובר מאחת מהנה לפי ראות עיניהם בלי שום שאלת פרנס חודש ומנהיגים כדון העובר על החרם ועל תקנת הקהלה יאף מי שרוצה להתפלל כוותיקין אינו ראוי כי אם בבהמ"ד או במקום מושב הקהל שבבהכנס ולהשומעים יונעם. ותבוא עליהם ברכת טוב. יצא מפי המנהיגים ויחירו הסגולה ובצירוף כבוד הרב אב"ד נ"י. היום יום ב' י"א אדר תקכ"ה לפ"ק. למען עמוד ימים רבים נכתב בפנקס הלזה בעט ברזל ועופרת להיות לדורות למשמרת. הקטן יחיאל זאב בהסנות מו"ה שלמה זצ"ל ש"ץ וגאמן דק"ק החותם בפקודת הנ"ל.

כז (פנקס דף ל"ג ע"א)

ע"תה המוסכם בשולחן מלא מהיום והלאה להחזיק עמוד הדון תורתנו הקדושה מי שיסרב לבוא לדיונים או לקיים הפסק אחר שלשה התראות סחוייבים האלופים הדיינים יצ"ו לכתוב כתב חרם על המסרב יהיה מי שיהיה כקטן כגדול ואם לא ישגיח המסרב על כתב חרם אוי אחר שלשה ימים רשות להתובע לצייר ע"פ דלת בית הכנסת כתב חרם על המסרב. ואם בכל אלה לא יאבה אוי אחת דתו לעשות לו כל כפי' וננישות שבעולם וזלח להחרים בקול רם. היום יום א' כ"ו אלול שנת ת"ע לפ"ק.

כח (פנקס דף ל"ז ע"א)

בהתאסף ראשי עם יחד אלופי רוני קציני ראשי מנהיגי הקהלה בצירוף אלופי עיקרי הקהלה ובצירוף כבוד הרב המאור הגדול ר"מ ור"ב אב"ד מ"ק נ"י. אמרנו בפה מלא ובדברים אחדים ובשפה אחת ובהסכמה אחת באשר שבא לפנינו האלוף הקצין מוהר"ר בצלאל בהקדוש הר"ר נתן יצ"ו בהצעת דברנו ובמענה פיו שנפשו חשקה להיות שוה כאחד מתושבי הקהלה יצ"ו ולקבל עליו עול הקהלה כאחד מבני הקהלה יצ"ו. בכן נענענו ראשינו לדבר הזה ונכנסנו אתו עמו כבדית בין הפשדים וסילק אותנו תיכף עם הש"ח כח"י כפי הפשרה. אשר על כן קבלנו את האלוף הקצין כמוה"ר ר"ב הנ"ל שיהיה לו ולורעו מעתה ועד עולם חוקת ישוב הקהלה. אך בזאת נאות לנו שמחוייב לקיים את כל המבואר למטה כאשר פסק אנפשיה הראש והקצין מוה"ר ר"ב ומחוייב לילך מהיום והלאה הוא ובניו ותחתיו בפני האלופים השמאים אשר יהיו

בקהילתינו ולהיות נושא בעול הקהלה הן לפרעון חובת הקהלה מעבשיו ולהבא עם כל בניו וזחתינו והן לברגא דמלכא והן לכל שארי נתינות ועולמיות שיהיה בהקהלה יצ"ו מהיום הנרשם ולבטחה. וגם להקדוקי הגדולה של משא ומתן וגם להקדוקי של קצבים. זה הכלל שהקצין כמזהר"ר בצלאל הנ"ל עם כל הגזירים אליו מחויבים ליתן לקהילתינו יצ"ו כאחד מתושבי הקהלה יצ"ו בלי שום יתר שאת ויתר עון ככל מה שהפה יוכל לדבר והלב לחשוב. אך זה התנאי אשר הותנה בפירוש באם שיהיה בקהילתינו יצ"ו הקדוקי גדולה של משא ומתן או הכרירה ביד הקצין מזהר"ר בצלאל יצ"ו הנ"ל באם שירצה ליתן להקדוקי הנ"ל לפי צרך סכום כה שיהיה מניע עליו לערך דמי סך הקדוקי ההוא הרשות בידו ופטור הוא בעצמו מליתן קדוקי טן משא ומתן שלו מכל וכל. גם מזה לא נבחר מלדבר שהיה תנאי מפורש שהקצין הראש מזהר"ר בצלאל הנ"ל ביטל בעצמו ביטול גמור את כל הכתבים אשר השיג כבר הן מהמלך יר"ה והן מאלופי רווני קציני דר"א יצ"ו. והן מאלופי רווני קציני מנהיגי הגליל יצ"ו שהם נגד איזה תקנות הקהלה יצ"ו המה בשליו ומבוטלין כחרס הנשכר. כאשר שבאופן ותנאי זה הוא נתקבל בהקהלה שלא יהיה לו ולורעו שם עילוי על שום אחד מתושבי הקהלה יצ"ו. מכל מה שהפה יוכל לדבר והלב לחשוב. וק"ו בנו של ק"ו שלא ישיב מהיום שום תמונת כתב הן מהמלך יר"ה או מאחד משרי המלך יר"ה והן מאלופי רווני קציני ומנהיגי דר"א יצ"ו או מאלופי קציני מנהיגי הגליל בעסק השמאות או בעסק ההתמנות או בשום ענין בעולם שהוא נגד כבוד הקהלה יצ"ו כי אם מה שנעלה מפי אלופי הכורדים יצ"ו באופן שלא יהיה האלופ הקצין מזהר"ר בצלאל הנ"ל לו ולורעו שום יתרון בעולם על אחד מתושבי הקהלה. ועל כל פרטי הדברים הנ"ל קיבד על עצמו האלופ מזהר"ר בצלאל הנ"ל באלה ובשבעה בפני שולחן הסהור שלחן טלא ראשו ולקיים את כל הנ"ל ואל יפול דבר מאתנו הח"ס בהסכמה ובעצה אחת ולא הוא ובניו מכל דבריו אלה אפילו דבר קטן ארצה כדברי הקהל שאינם צריכים חיווק. כ"ד האלופים הקצינים הרוונים ראשי מנהיגים בצירוף כל השייכים לכך דבר שבקדושה ובצירוף כבוד הרב המופלא והמופלג המאור הגדול ר"מ ור"ב אב"ד מק"ק ג"י הכותב וחותם היום יום ה' י' תמוז ת"ז כ"ס ה'א לפ"ק לסדר והיתה לעדת בני ישראל למשמרת. נאום הילל בלא"א הר"ר גפתי ולה"ה חונה פה ק"ק זאלקווא.

כ"ט (פנקס דף מ"ה ע"א)

דבר ר' חכמים כדברונות ובמסמרות נמועים הלא המה בכתובים ובפנקס דק"ק זאלקווא יצ"ו תקנות נכונים מיוסדים על אדני מו אשר איננו ותקנו וחקנו שלשה מטיביו צעד רבנים האיתנים המאורות הגדולים המופלגים האב"ד מ"ק דקהילתינו והגליל יצ"ו ד' יאריך ימיהם ושנותיהם בנעמים ואשר הלכו בדרך כל הארץ כבוד הרב מו"ה ארי' יהודא לוב חסיד זצ"ל וכבוד הרב מזהר"ר הלל שהיה אב"ד דקהלתם ואחרי כן באו במשענתם כבוד הרב הגדול מזהר"ר יששכר בער שהיה אב"ד הנ"ל וחקצין הספסר הרופא מוטחה מו"ה שמחה ג"י כראותם קצת אנשים נרפים ומקילים בדברי חכמי הרור לעורר מדנים לפרוץ פרצות שמי נפשם בכפיהם בכל יכלתם ועמרו בפרצה זו סיקרו המסילה גדרו הגדר לבל ימיט ולא יבול עליהו לא יפול ארצה אפילו נובלת סכל התקנות ומארו ואלו נסתים הדבר הכל על נכון כטוב טעם ודעת עשויים באמת וישר ראוי מעם אלפים ואדם. ואם כי דבריהם אינם צריכים חיווק ואיננו כי מי הוא זה ואיזה הוא אשר טלא לבו לעשות על לעבור על אחת מכל המבואר שם באיזה ענין כחוקק על השכינה עם כל זה באנו גם אנחנו ליתן ירינו ואצבעותינו עמהם לחדש כל המבואר שם (באיזה ענין) שלא יהא כדיוטמגא הישינה וגזרתינו בחרם ובנידוי ושמתא ובכל החומרות ושמתות ועונשים קשים וטרים וקנסים רבים ועצומים עם כל א' וא' מתושבי קהלתם יהיה מי שיהיה שיוהר כנסשו לכל יגע באיזה ענין באיזה סעיף מהתקנות המבוארים בהפנקס הנזכרים ונעשים מהרבנים כנ"ל בשום דבר או חצי דבר או לעשות פירוש לעצמו באיזה דבר באשר כל התקנות

ההמה נעשו בריצוי ובהסכמת כל השייכים לכל דבר חשיבות בקהלתם אשר בחרו בהר' מוהר"ר יששכר בער ובהקצין הרופא הנ"ל ולא יועילו שום פ"ס ותתנצלות שבעולם להתיש כח שום תיקון בשום ענין בעולם כי כל הנוגע בשום ענין כנוגע בבבית עינו יאין לשנות. כ"ר האלופים הרוונים והקצינים ראשים ומנהיגים יצ"ו ובצירוף כבוד הרב ה"ה האב"ד דקהילתנו לבוב והגליל יצ"ו. היום יום שני י"א כסליו תס"א לפ"ק פה ק"ק לבוב והגליל יצ"ו.

הצעיר מנחם שמו מענדיל יכונה בא"א החסיד הרב מוהר"ר מיכל החונה ק"ק ברעזאן. ונאום משה כהאלוף מוהר"ר אלי' קאזינער. ונאום יהודא במוהר"ר ז"ל מיאוליוויץ, הקטן יקותיאל זלמן באב"ד מוהרר"י. ונאום מנחם סג"ל פרעניר מלכוב. ונאום יצחק בהרב מו"ה יוסף ז"ל. ונאום משה במהר"מ קוקין ז"ל. הקטן אברהם במוהר"י ז"ל מלכוב. הקטן דוד במוהר"ר אפרים מלכוב. הצעיר מנחם משה ונאום הצעיר אהרן יוסף כ"ץ ראספורט. ונאום אלעזר במוהר"ר חיים ז"ל. ונאום זאב וואלף מלכוב.

ודברים עתיקין מגוף חוקף הכתב מלה במלה אות באות בלי גרעון תוספת כלל עם חייק הרוונים הקצינים בצירוף כבוד מורינו ורבינו הרב המאור הגדול נ"י. היום ה' אך טוב כסליו תס"א לפ"ק.

נאום אהרן הכהן בלא"א מוהר"ר יהודא כ"ץ ז"ל שמש דק"ק ואלקווא יצ"ו. ונאום הקטן יעקב איש לבית לוי הורוויץ.

ל (פנקס דף מ"ח ע"ב)

רוחי הציקתני לקול ענות אשר אנכי שומע מלאני לבי לידע ולהורוע מי זה הוא ואיזה הוא אשר מלאו לבו להרום ולפרוץ גדר ולקעקע הבנין סרר עולם אשר נעשה ונתיסד בטוב טעם ודעת ובאמת ימים ידברו שהאיש ההוא פרי מעלליו יאכל וקנאים יפגעו בו בדבר ובחרף נפשו ומרה תהיה בו באחרונה. ועתה מפני דרכי שלום שמתי נפשי בכף אונים לשמוע לדברי הטוב ומטיב לדרכו לאחרינא לשמוע לקול הורים וסורים ולקיים מה שכתוב כאן ובמשנה תורה אשר הורו המורים הלא המה כחובים על ספר מלכי רבנן ולאשר בוראי דרכו במסילות דרך אשר ישכון בה אור אם תשמעו לדברי טוב ארץ יאכלו בהעשות סדר נכון בקהלתכם הקדושה בפרטות כאלו צוק העיתים כי מה אדע אשר לא תרעו בצוק עיתים דאינא דכולהו איתנהו ב"י ואם תמאנו ומריתם חרף תאכלו חרפה לכם יהיה ואהיה חבר ליראי ה' ליתן את פני האיש ההוא המחרף ומגרף ומהרס קהלה קדושה כמותכם לכטל חסוצו הקשה ונקרשה עד שיוי תהא מנעת אם להאמין או להשמאל באשר כי דברי חכמים אינם צריכים חיווק ובצוה לשמוע דבריהם ולהחזיק כמוהם כל אשר יצא מפיהם בוראי גם כ"ר שלמעלה הסכימו על ידם והאחרון חביב היה לכל בני הקהלה קטן בגדול לזה ישמעו את אשר יצא מפי הרב המאוריג מוהר"ר יששכר בער אב"ד ומו"ץ בקהלתכם ובמכתרתו בעמק חכרון שהייתי אהו עמו בעצה אחת ובהסכמה אחת והדברים נתונים להכתב אשר למראה עיניכם יוכיחו באיך ובמה תתנהג הספינה וקברניטה שלה ובוראי כל הרוחות שבעולם לא יויוו את הפסק ההוא סמקומו וכי יויד איש על רעהו לחלוק על זה כחולק על השכינה. וראוי לכל איש לשום נפשו בכפו על זה ולהשומעים יונעם ותבוא עליהם ברכת טוב. כ"ר המרומם החריגי הקצין והנדיב אב"ד הרופאים רפואת הנפש והגוף החותם היום יום שנאמר בו פעמיים כי טוב י"ב כסליו תס"א לפ"ק. הקטן שמחה מנחם במוהר"ר יוחנן ברוך מכונה רופא.

לא (פנקס דף צ' ע"א)

תכתב זאת לדור אחרון ולעם נברא בעזרת הבורא אשר יצא מפי חכמים ונבונים הרוונים והקצינים ראשי מנהיגי הקהלה בצירוף כבוד הרב המאור הגדול האב"ד ומו"ץ יר"ש

בהסכמה ובאגודה אחת. כאשר שבבר הוא מנהג ותיקון גדול בראשי הקהילות ובשאר קהילות קדושות וספואות שלא לכבד לשום אדם בעולם לדרוש בבהכנ"ס שחרית בשבת רק דווקא במנחה כי נתהווה מזה כמה קלקולים ומירחא דציבורא שאין רוב הקהלה ורוב הציבור יכולים לעבוד בו. ככן הלכנו ג"כ אצלנו הח"ס בעקבותיהם לעשות סדר נכון בזה ותיקון גדול שיהיה לחוק ולא יעבור ואסרנו וענינו והסכמנו וגסרנו וגדרנו ותיקנו וקבלנו עלינו ועל השייכים ונהלים אלינו בגדרת עיריין פתגמא בעונש וחרם ובקיס: עצום ורב על לב שום מנהיג דקהילתני וצ"ו לכבד הדרשה לדרוש בבהכנ"ס לשום מורה ורב ודרשן בעולם יהיה מי שיהיה שחרית בשבת אף שיהיה אותו הדרשן אב"ד ומו"ץ באחד מראשי הקהלות תהלות ישראל יצ"ו. אעפ"כ ה"ס כי לא להוכיח לכבד וליתן לו לדרוש בשבת כשחרית ועל השמש ושאר משרתי הקהלה היא כחתיכה דאיסורא לילך בשליחותו אל הרב המאוה"ג מרא דאתרא או אל הקצין הפרנס החודש אשר יהיה בימים ההם או לאיזה שארי מנהיגי הקהלה יצ"ו ולפצות פיו בדבר הזה בשם הוראת היתר כעולם בקנס בע"ן מל"ו וזולת ש"ע ואין לשנות כי כך הנ"ל יצא בהסכמה אחת מפי הרוזנים הקצינים ראשי מנהיגי הקהלה בצירוף כבוד הרב המאוה"ג ר"מ ואב"ד מו"ץ ג"י. ודרשום ולחקוק את כל הדברים האלה בפנקס הקהלה להיות לאית ולשמירת למען יעמרו ימים רבים. כ"ר ה"ש ו"ח היום יום א' טוב טבת תש"ט דפ"ק.

נאום הילל [*] בלא"א הר"ר גפחלי חונה פה ק"ק זאלקווא. ונאום אריה יהודא סג"ל הורוויץ. ונאום דוד בלא"א מוהר"ר יצחק ספראג. ונאום מרדכי גומפריכט בלא"א מוהר"ר יצחק זיל מואלקווא. ונאום הצעיר מרדכי בהרב הגדול מוהר"ר ישראל איסר זצ"ל. ונאום משולם פייביש בן הר"ר אליעזר זצ"ל. ונאום אליקים געץ בלא"א מו"ה ישראל זיל מואלקווא. [*] [ר' הלל זה הוא בעהמ"ח ספר בית הלל על יו"ד ועל אהע"ז בימיו נבנתה הבית הכנסת שנת תס"א כי פרט בה הוא אֲמֵרָה הוא שנת תמ"א לפ"ק].

לב (פנקס דף מ"ד ע"ב)

בהתאם סף האלופים הראשים קצינים מנהיגי ק"ק זאלקווא יצ"ו הח"מ והאלופים קציני יחירי כנולה הח"ס שאל המוסכם שהנהגת הקלפי והתמנות המנהיגים יהא כמאז ומקדם כן יהי וכן יקום. על זה נעשה בינינו תקנה חדשה שבשנת תס"ה לפ"ק הבע"ל בעת עשיית הקלפי יורחו עכ"פ שלשה מנהיגים מאותן שהיו כבר שלש שנים רצופים שלא יהיו מנהיגים אותה שנה דהיינו מקלפי תס"ה לפ"ק עד קלפי תס"ו לפ"ק ובעשיית קלפי בשנת תס"ו לפ"ק יורחו עכ"פ ארבעה מנהיגים מאותן שעבר עליה במנהיגים שלש שנים רצופות. ובקלפי דשנת תס"ז לפ"ק יורחו (עכ"פ ארבעה מנהיגים) כולם אותן שהיו שלשה שנים רצופים ולא יהיו מנהיגים כלל בשנה הרביעית ומשנת תס"ז לפ"ק ולהלאה יתנהג התקנה זו שכל שנה יורחו כולם אותן שהיו משך שלשה שנים רצופים וכן שארי הנהגות ותקנות יהיו הכל כמקדם בלי ישונה. כל הנ"ל נעשה על משך שנים עשר שנים רצופים סיום דרמטה. נעשה בריצוי שני הצדדים בת"כ ובקנס סאה אדומים בלי מחילה... יום ג' כי אייר תס"ד לפ"ק זה ק"ק זאלקווא. הקטן נתן מואלקווא נאום שמואל ברה"ר ר"ש ז"ר מליבוב. הקטן יקתיאל ולמן לנרא. הקטן שמשון בלא"א ה"ה מוהר"ר אברהם ג"י. נאום אהרן ועריג. הקטן מוהר"ר הלל זצלה"ה. הקטן דוד בהר"ר דניאל יצ"ו. הקטן הירש ליב המוהר"ר יששכר בער יצ"ו. הקטן יחזקאל בלא"א מוהר"ר סאיר זיל. הקטן אברהם בלא"א מו"ה יעקב בלא"א בער זיל. הקטן נפתלי הירץ כנוע צבי. הקטן שלמה במוהר"ר יונתן זצ"ל. נאום יששכר בער במוהר"ר משה ברוך זצ"ל נאום מנחם סגנריל במוהר"ר יודא ליב כ"ץ זצ"ל. נאום יואל בהרב מוהר"ר אברהם זיל. נאום משה בהר"ר עזריאל יצ"ו. נאום משה בלא"א מוהר"ר יצחק מ"ץ. נאום חיים במוהר"ר אהרן זצ"ל. הקי חנוך העניך מואלקווא. הקי אליעזר ליפסמן מליבובין. הקי אלכסנדר סעגניר דוד מליבובין. הקי שמשון בלא"א מוהר"ר משה"ג זצלה"ה. הקטן יצחק הכהן מקאליש. הקי טוביה בהמנוח הר"ר יצחק זיל. הקטן יעקב בלא"א המנוח מוהר"ר דוד זצ"ל.

הקטן שלמה במוהר"ר אליהו משישיוויץ. הקטן שניאור פייביש במוהר"ר אביגדור זלה"ה. הקטן רפאל סג"ל מזרקווא. הקטן יהודה ליב במוהר"ר ישראל זצ"ל. הק' סערי' בלא"א מוהר"ר שצ'ען יפה. נאום מאיר במוהר"ר יוסף יוזפא יצ"ו מזאלקווא. נאום צבי הירש בהרב מוהר"ר אורי זצ"ל. הצעיר שמואל שמעלקא במוהר"ר יוסף ב"ץ זלה"ה.

אף ירינו וזרועותינו תאמץ את הפשר הנעשה כמבואר כנ"ל הנעשה ברצוני הצדדים בפנינו בדי שום אונס והכרח כלל בעת יורדתנו למשפט ע"כ ירינו עמהם שיקיים הכל כמבואר למעלה. יום ג' ב' אייר תס"ד לפ"ק הקטן אברהם החינה פה ק"ק זאלקווא.

הועתק אות באות מגוף הכתב והחתומים הנ"ל. לראיה באנו על החתום. היום יום א' ח' אייר שנת תס"ד לפ"ק. נאום ישראל במוהר"ר ברוך ולה"ה שמש דק"ק זאלקווא. ונאום הקטן יעקב איש מבית לוי הודוויץ נאמן דק"ק זאלקווא. הכתב הנ"ל הוא בתקפו ובחקתו אך זאת התייעצו כולם כ"א מהנ"ל שלא לסלק בשנה זו רק אחד ממנהיגים וגם שלא יהיה החוקה הנ"ל בחיוב רק משך ששה שנים ובשנה דלהבא יסלקו שלשה ואח"כ הכל כנ"ל. יום א' ב' אייר תס"ד לפ"ק. הקטן אברהם חונה פה ק"ק זאלקווא יצ"ו.

כהוספה להוספות האלה אתן כזה תורף שני כתבי המלך יאן סאביעסקי אשר נתנו ליהודים בזאלקווא בשנת תל"ח (1678) ובשנת תמ"ז (1687) ותכנם על אודות זכויות בני ישראל יושבי העיר ועל הרשות הנתונה להם לבנין בית-הכנסת; גם כתב אחד מהערצבישאף ליפסקי מלבוב משנת תנ"ב (1692) לקיים את ההרסנא דמלכא על אדות בנין בית-הכנסת וכתב אחד מהנסיך הגדול ראדוויול משנת ת"ס (1700) אשר יקיים גם הוא את כל החקים והמשפטים הללו:

Jan Trzeci z Bożey Łaski Król Polski, Wielki Xsiaże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podliński, Inflantski, Smoleński, Siewier y Czernichowski.

Oznajmujemy tym listem Naszym wszem wobec każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy. Iż My iako zawsze w osobliwey prolekeyey Poddanych Naszych mieć zwykliśmy tak onych przy Prawach y wolnościach zachować, onych nie oddalać umyśliśmy, jakoż za wniesioną do Nas Instancyi za niewiernemi Żydami Starszemi y całą Synagogą Miasta naszego Żółkwi, abyśmy ich przy Prawie od nas nadanym jako y od S. P. Przodków Naszych zachowali, y aprobowali iakoż miłościwie przychylając się do Przywileju Naszego onych, w Żółkwi de data w Zamku Żółkiewskim dnia dwunastego Mca Września Roku 1664. danego y confirmowanego aprobowujemy, iż weyrzawszy w Prawo, porządek w nim opisany Handlow różnych Szynkow, powinności y innych etc. wolności od Antecessorow S. P. moich Miastu Żółkwi nadanych, in toto niniejszym Scriptem Naszym potwierdzamy. Aże często między obywatelami Miasta Żółkwi zwykła bywać controwersia w rachunkach względem Składek Szozos, y inszych przypadających podatkow, Przeto dla lepszego między niemi pomiarkowania, w takowym aby było porządku mieć

chce. Naprzód Domy Chrześcijańskie wszystkie y Żydowskie, tak w Mieście jako y na przedmieściach y Folwarkach porachować, a ten Szos porachowawszy, na wszystkie domy Chrześcijańskie y Żydowskie, według proporcji każdego Obywatela wybierać, krom Szpitala, Kantora, Szkoły y Domów, które do niey należą, także Doktora co się Dom nazywa Oczkow, y Szkolnika, te pomienione Domy bydz mają wolne od Sorzy, y ciężarów według zwyczaju, y przykładu inszych Miast. Do wybierania zaś Szosu y różney expensy iego przy kozdych rachunkach powinno bydz dwóch Starszych Żydowskich ponieważ Żydzi od takowego ciężaru Składek non excipiunt. Tymże Żydom wszelkie Handle podług Przywilejów Antecessorow moich nadanych prowadzić, wszelkiego Towaru nowego y starego pozwalam także Suknie, Skóry różne y Futra przedawać wolno ym. Wyprawować jednak Skor y Futer Zadnych Żydzi niepowinni tylko gotowemi Handlować. Rzemieśnicy różney professiey. Cechowi powjnni będą dawać co słuszna, a jeżeliby na nich cheiano nad słusność wyciągać, tedy to Zamek powinien będzie rozsądzić. A ponieważ to jest cantum, że Dom y Folwarku Zadnego bez pozwolenia y wiadomości Zamkowej kupować nikt niepowinien, Tedy aby się Urząd mieski, u kupującego dom albo folwarku od zapisu do Xsiąg nieważyl się brać arbitrarie, tylko po jednemu Złotemu od Sta Złotych. Co wszystko aby in suo robore zostawało dla lepszej pewności ręką własną przy Pieczęci mojej ztwierdzam. Działo się w Zamku Żółkiewskim w 12 Sepbr. 1664. Ano. Aże za pozwoleniem niegdy Sp. Stanisława Daniłowicza na Olesku w Żółkwi Wdzica Ruskiego, Przodka Naszego postavili Bożnicę y Okopisko, które mają, a te Bożnice na tymże miejscu teraz nową zbudować chcą tedy stosując się do Przywilejów Przodkow im na to danego, pozwalam pomienioną Bożnicę, na tymże miejscu, na fundamencie lubo drewnianym lubo murowanym, tak iako im się będzie podobało budować, albo murować nową, y one wewnątrz wedle zwyczaju ich ochędożyć, na której podmurowanie y kamienia w Górach na Groncie Naszym będących bronić nie będziemy, ani przeszkody zadnej w tey Bożnicy czynić, pozwolemy onym Samym y Potomkom ich, tylko teraz zaraz (:jako już mają) powjnni będą naprzendzie Domu przed Bożnicą na temże placu zbudować Izbę, któraby Bożnice od ulicy zasłaniała. Na co dla lepszej wiary & de data w Zamku Żółkiewskim & 10^{tego} Czerwca Roku P. 1635. My tedy Jan Trzeci Król pomienione Prawa tak Nasze im nadane, iako y od Świętęy Pamięci Przodków Naszych conferowane całe y nienaruszenie zachowamy, co y Nayaśniejszy Sukcessorowie Nasj uczynią y u pomienionych Żydów w spokojnym używaniu swych Gruntów trzymać y zażywać im pozwolic będą powinni. A dla lepszej wiary przy podpisie ręki Naszey, Pieczęcią Naszą ztwierdzić rozkazaliśmy Dan w Żółkwi Dnia — Miesiąca —

Roku Pańskiego MDCLXXVIII (1678), Panowania Naszego Piątego ROKU.

Jan Król

m. p.

Jakub Ludwik Królewic P.

m. p.

Konstantyn Królewic P.

m. p.

Jan III. z Bożey Łaski Król Polski, Wielki Xsiaże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Inflantski, Smoleński, Kijowski Wolhyń, Podoł, Podolski, Siewier y Czernchskj, na Złoczowie y Żółkwi, Dziedziczny Pan.

Wszem wobec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy, podajemy do wiadomości: Iż iako niemamy w Panowaniu Naszym nic osobliwszego, tylko abyśmy Poddanych Naszych przy dawnych Prawach y wolnościach onym ex antiquo służących zachowali y dotrzymali. Tak wniesioną do Nas mając Instantią za niewiernemi Żydami, y Całą Synagogą Miasta Naszego Żółkwi, abyśmy ich przy Prawie od Świętej Pamięci Przodków Naszych, onym na wystawienie Żółkiewskiej Bożnicy, nadanym Conserwowali. Ponieważ ieszcze za pozwoleniem Św. Pamięci Stanisława Daniłowicza na Olesku y Żółkwi Woiewodzica Ruskiego, Przodka Naszego postawili pomienianą Bożnicę y Okopisko które mają; a też Bożnicę na tymże mieyscu teraz nowo wystawić chcą; Tedy stosując się do Przywileiu od Przodków Naszych im na to służącego, pozwalamy ninieyszem Przywileiem Naszym pomienioną Bożnicę na tymże mieyscu nową z fundamentu tak iako się im będzie podobało murować y wystawić, y one wewnątrz wedle zwyczaiu ich ochędożyć. Na której murowanie y kamienia w Górach na Gruncie Naszym będących bronić nie będziemy, ani przeszkody żadney w tey Bożnicy onym Samym i Potomkom ich czynić nie pozwolimy, ale iak dawnych Przywileiów iako y terazniejszego Prawa onym dotrzymać we wszystkim z Successarami Naszemi declaruiemy.

Na co dla większey wagi przy podpisie własney ręki Naszey, pieczęć przycisnąć, nakazaliśmy.

Datt w Żółkwi dnia — miesiąca — Roku Pańskiego : M.D.C.LXXXVII. (1687) Panowania Naszego XIII. Roku.

Jan Król.

m. p.

Konstantin Królewic. P.

m. p.

Constantinus Comes In Lipiae Lipski Dei et Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopus Leopoliensis Abbatiae Andreouiensis Administrator Perpetuus.

Oznajmujemy niniejszym Listem Naszym wszem wobec i każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy. Iż my stosując się do wyrażney woly Jego Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego y do instancyi za Żydami w mieście Żółkwi Jego Królewskiey Mości dziedzicznym zostaiącemi, tudzież zabiegając niebezpieczeństwu ognia który często w tym mieście grassari zwikł y wielkie z nieostrożności ludzkiey szkody różnym ludziom czynić oraz cici zidzy pod czas takowego niebezpieczeństwa ognia iako też incursyi Nieprzyjacielskiej Fortun swoich ornamentów ludzkich mogli mieć bezpieczne Schowanie y Zkład przy bramie Żydowskiej na ulicy teyże bez impedimentu i przeszkody kościoła katolickiego, który odległy iest, bożnicę starą drzewianą tymże Żydom Żółkiewskim mocą y powagą naszą z fundamentu murować pozwoliliśmy, iakoż niniejszym Listem naszym pozwalamy którą to Bożnicę na starym mieyscu stosując się do praw Konstytucyi koronnych, a nie na inszym w wis pomienieni Żidzi Żółkiewscy tak jak w sobie stara była rozkazą murować.

Na co się dla lepszey wiary ręką własną podpisawszy, pieczęcią ztwierdzić rozkazaliśmy.

Datum we Lwowie die 22 mensis Marty anno Domini 1692.

Constantinus in Lipie Lipski Archieps. Leopoli. m. p

Michał Kazimierz Radziwiłł Xsiaże na Olyce, Nieświeżu. Bierzach, Dubinkach, Klecku v Świętego Państwa Rzymskiego, Hrabia na Mirze, Szydłowie. Krożach v Białey, Pan Dziedziczny na Żółkwi. Złoczowie, v Pomarzanach, Wojewoda Trocki, Hetman Polny Wo X^a L^{no} Człuchowski, Kamieniecki etc. Starosta.

Oznajmuje wszem wobec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć będzie należało, iż kahał miasta mego Dziedzicznego Żółkwi pokładał przedemną Prawo od Nayiaśniejszego Króla Imsa Jana Trzeciego dziedzica quondam Miasta tegoż Żółkwi nadane sobie de tenore sequenti. Jan trzeci z bożey łaski Król Polski, Wielki Xzioze Litewski Ruski Pruski Mazowiecki Zmudzki Kijow: Podol: Infant- Smolenski Siewierski v, Czerniechowski na Złoczowie w Żółkwi dziedziczny Pan. Oznajmujemy tym listem naszym wszem wobec i każdemu z osobna = komu o tym wiedzieć należy, iż My jako zawsze w osobliwcy protekcye poddanych Naszych mieć zwykliśmy, tak onych przy Prawach, Wolnościach, Zachować, y onych nie oddalać umyśliśmy iakoż zawniešiono do Nas instan-

cyo za niewiernemi Żydami Naszemi y Cało Synagogo miasta Naszego Zółkwi, abyśmy ich przy Prawie od Nas na danym iako y S Pam: Przodkow naszych zachowali y approbowali, iakosz, miłościwie przychylając się do Przywileiun naszego onym w Zółkwi de data w Zamku Żukiewskim dnia dwunastego miesiąca Września Roku 1664. danego y Confirmowanego Approbiujemy. któregoto Prawa albo Przywileju następujo Słową y tenor taki, Iz weyrzawszy na Prawa y porzodek w nim opisany. Handlów różnych Szynkow powinności y inych & wolności ad Amen szoron S. P. moich miasto Zółkwi nadanych w toto niniejszym Skryptem Naszym potwierdzamy, a że często między Obywatelami Miasta Zółkwi zwykła bywać kontrowersia w rachunkach względem Składek Szosow y innych przypadających Podatkow przeto dla lepszego między niemi pomiarkowania w takowym aby było porządku mieć chce. Naprzód Domy Chrześcijańskie, wszystkie y Żydowskie tak w mieście iako y przedmieściach y Folwarkach porachować a naten czas porachowawszy na wszystkie Domy Chrześcijańskie y Żydowskie według proporcji każdego Obywatela, wybierać krom szpitala kantora Szkoły. Y domów, które do niey należą, także Doktora co sie dom nazywa Oczkow y Szkolnika te pomienione domy bydź maio wolne od Straży, y Cieżarów według Zwyczaiu y przykładu inszych miast, do wybierania zaś Szosu y rozney expensy iego przy kożdych rachunkach powinne bydź dwóch Starszych Żydowskich, ponieważ Żydzi od takowego ciężaru Składek non excipiuntur. N 3 Tymże Żydom wszelkie handle, podług Przywileiow Antecessorow Moich, nadanych prowadzić wszelkiego towaru nowego y Starego pozwalam, także Suknie Skóry różne y Futra przedawać wolno im, Wyprawować jednak Skor y Futer Zadnych Żydzii niepowinni tylko gotowemi Handlować rzemieśnicy różney professyi. Cechowi powinni będa dawać co słuszną, a iezeliby na nich checiano nad Słusznosc wyciogać, tedy to Zamek powinien będzie rozsądzić, A ponieważ téż cantum, że domu y Folwarku Zadnego bez pozwolenia, y wiadomości Zamkowej kupować nicht niepowinien, tedy abysie Urząd mieski u kupującego dom albo Folwark jaki od zapisu do Xiag nieważyl się brać arbitrarie, tylko po jednemu Złotemu od Sta Złotych co wszystko, aby in suo robore zostawało dla lepszey pewności ręką własną przy Pieczęci moiey zatwierdzam. Działo się w Zamku Żukiewskim die 21 Septembris 1664. Anno L. S. Aże za pozwoleniem niegdy S. P. Stanisława Daniłowicza na Olesku, Zółkwi Wojewodzica Ruskiego, przodka Naszego postawili Bożnice y Okopisko, które maio ate bożnice na tymże miejscu teraz zbudować chco. tedy Stosuioc się do Przywilejów Przodkow moich, im nato danego, pozwalam pomieniono Bożnice, na tymże miejscu na fundamencie lubo drewnianym lubo murowanym. tak iako imsię będzie podobało budować albo murować nowo, y one wewnątrz według zwyczaju ich ochędozyć na której podmurowanie, y kamie-

nia w górach na gruncie, naszym będących, bronić, nie będziemy ani przeszkody Żadney w tey Bożnicy czynić pozwolemy. onym Samym y potomkom ich, tylko teraz zaraz (:iako majo:) powinni będą na przedni domu przed Bożnicą na tymże placu zbudować Izbę któraby bożnicę od Ulicy zasłaniała na co dla lepszey wiary etc: de data w Zamku Żółkiewskim w 10 Czerwca Roku P. 1635. My tedy Jan III król pomienione, Prawa, tak Nasze, im nadane iako y od Świetey pamięci przodków Naszych Conferowane całe nienaruszenie zachowamy, Co y nayiaśnieysi Sukcessorowie Nasi Uczynio, y pomienionych Żydow w Spokojnym używaniu Swych gruntów trzymać y Zażywać im pozwolić będą powinni. A dla lepszey wiary przy podpisie ręki Naszey Pieczęcią ztwierdzić rozkazaliśmy. Dany w Żółkwi dnia — miesiąca — Roku Panskiego MDCLXXVII Pano-
wania Naszego piątego Roku ~. U tego Przywileju podpis rok temi Słowy. Jan Krol. Jacub Ludwik Królewic Pol: Konstantyn krolewic Pol ab Altero zas parte. Zachowanie Żydow Żółkiewskich przy Prawie od ΓΚλta nadanym jako y od Przodkow : K Mci: tudzież od Najas: Królewica Imci Jakuba jako terazniejszego Dzie-
dzica Confirmowane w zamku Złoczowskim die 27 Decemb. 1726., które to Prawo Verbum de Verbo przepisać kazawszy Skłaniaiocię do Usilnych Prozby Supplik Starozakonnych Żydów Kahału miasta mego Dziedzicznego Żółkwi przy wszelkich w nim wyrażo-
nych wolnościach y Ustawach Zachowuje y otrzymuje onych — co dla lepszej wagi ręka własną podpisawszy pieczęć Zawiesić rozka-
załem Dan w Zamku Żółkiewskim dnia wtorego miesiąca Kwietnia
tysiąc siedemsetnego Roku.

M. K. Radziwiłł

m. p.

מפתחות

א

(א) ה'ר בנימין זאב בר' יוסף
(ב) בנימין עוזר בר' מאיר
(ג) בנימין וואלף בר' יעקבקי סג"ל
(ד) בעלאל בר' נתן
(ה) בעלאל בר' יהודה ליב הלוי
(ו) ברוך בר' ישראל

ב

(ז) גדלו' בר' בנימין וואלף
(ח) גרשון נתן בר' בעלאל
(ט) גרשון נתן מואלקווא.

ד

(ס) דוב בער בר' נתן נטע
(סא) דוד בר' יצחק
(סב) דוד פרעגער מבושאטש
(סג) דוד בר' דניאל
(סד) דוד בר' צבי הירש אשכנזי
(סה) דוד בר' אפרים
(סו) דוד בר' אליעזר ליפמן
(סז) דוד בר' שמואל הלוי
(סח) דניאל בר' מנחם

ה

(סט) הלל בר' נפתלי הירץ
(ע) הלל בר' שלמה מואלקווא.

ו

(עא) מרת וויטל בת ה'ר משה מרדכי,

ז

(עב) ה'ר זאב וואלף קאלוש
(עג) זאב וואלף מלכוב
(עד) זאב וואלף בר' אריה יהודה ליב
(עה) זאב וואלף בר' יהושע העשיל
(עו) זכרי' מענדל מקראקא.

ח

(עז) מרת חיי בת ה'ר מאיר וואהל
(עח) ה'ר חיים מאק מצויזמר
(עט) חיים הלוי מיאכרוב
(פ) חיים ברי אהרן
(פא) חיים שמחה בר' נחמן
(פב) חיים אברהם ברי יצחק הלוי הורוויץ
(פג) חיים בר' דוד
(פד) חיים בר' מרדכי ז"ק
(פה) חיים ראנגער
(פו) הנוך בר' יקותיאל
(פי) הנוך העניך בר' יאסקי
(פח) הנוך העניך משירליב
(פט) הנוך העניך מואלקווא.

ט

(צ) טוביה בר' יצחק

א

(א) ה'ר אברהם הקטן מלובלין
(ב) אברהם כהן
(ג) אברהם ר' וואלףש מקאלימיי
(ד) אברהם ר' יוספס מטיסמניטץ
(ה) אברהם במהררי' מלכוב
(ו) אברהם ברמ"י מואלקווא
(ז) אברהם בר' דוד זבאריזר
(ח) אברהם בר' יואל אשכנזי
(ט) אברהם בר' יעקב בלוך
(י) אברהם בר' ישראל יחיאל כ"ץ
(יא) אברהם בר' מרדכי אשכנזי
(יב) אברהם בר' משה
(יג) אברהם ברי שלום
(יד) אברהם אהרן בר' יעקב יורש
(טו) אברהם בר' שמואל מרגליות
(טז) אברהם בר' מרדכי ר' ליבושם
(יז) אברהם מרדכי בר' ישראל היילפרין
(יח) אהרן בר' יהודה ליב סג"ל הורוויץ
(יט) אהרן בר' יוסף
(כ) אהרן בר' יצחק
(כא) אהרן בר' משה
(כב) אהרן זעליג בר' הלל
(כג) אהרן זעליג בר' משה
(כד) אהרן זעליג בר' משה מואלקווא
(כה) אהרן יוסף כ"ץ ראפאפורט
(כו) איסרל בר' מרדכי
(כז) אליהו בר' העניל
(כח) אלכסנדר בר' אפרים זלמן שור
(כט) אליעזר דיין מפרעמיסלא
(ל) אליעזר ליפמאן מלובלין
(לא) אליעזר בר' חיים
(לב) אליעזר ליפמאן בר' צבי הירש
(לג) אליעזר ליפמאן
(לד) אליעזר בר' אברהם
(לה) אליעזר פאוור
(לו) אליקים געץ בר' ישראל
(לז) אפרים שיינערט
(לח) אפרים ברי ישעיה
(לט) אריה יהודה סג"ל הורוויץ
(מ) אריה ליב בר' מרדכי מארדיש
(מא) אריה יהודה ליב בר' מרדכי
(מב) אריה יהודה ליב חסיד
(מג) אריה יהודה ליב בר' שמואל גרשון
(מד) אריה ליב בר' שמואל
(מה) אריה בר' אברהם
(מו) אשר זעליג בר' ישראל שמואל
(מז) אשר זעליג מואלקווא.

ב

(מח) בנימין בר' אליעזר
(מט) בנימין משה בר' אהרן
(נ) בנימין זאב בר' ישכר בער

צא) מרת מתיבה בת הש"ך.

קמו) ה"ר יעקב ראהשינר
קמו) " יעקב סג"ל הורוויץ
קמח) " יעקב אברהם בר"י
קמט) " יעקב מזאלקווא
קנ) " יעקב בר' דוד
קנא) " יעקב בר' דוב בער
קנב) " יעקב מלכוב
קנג) " יעקב משולם בר' מרדכי זאב אורנשטיין
קנד) " יעקב בר' זאב קראנץ
קנה) " יצחק בר' נתן
קנו) " יצחק ישכר בר' חנוך אברהם
קנז) " יצחק מזאלקווא
קנח) " יצחק בר' יונה
קנט) " יצחק כהנא מברסק
קס) " יצחק אייזיק שור
קסא) " יצחק בר' יוסף
קסב) " יצחק אייזיק בר' עזריאל זעליג מקאליש
קסג) " יצחק (אייזיק) מזאלקווא
קסד) " יצחק מאיר תאומים פרענקל בר' יונה
קסה) " יצחק
קסו) " יצחק בר' דוד יוסף הכהן מקאליש
קסז) " יצחק אייזיק בר' אריה ליב
קסח) " יצחק בר' שמעון וואלף
קסט) " יצחק בר' שלמה כ"ץ
קע) " יצחק אייזיק בר' נפתלי הירץ הורוויץ
קעא) " יצחק אייזיק בר' אברהם
קעב) " יצחק אברהם מלכוב
קעג) " יצחק סג"ל לנדא בר' צבי הירש
קעה) " יצחק בנימין וואלף בר' בצלאל הלוי
קעז) " יצחק שמשון בר' פסח
קעו) " יצחק שמשון בר' אביגדור הורוויץ מייזלש
קעז) " יקותיאל זלמן לאנדא סג"ל
קעח) " יקותיאל זלמן באב"ד במהרר"י
קעט) " יקותיאל זיסקינד בר' יעקב
קפ) " ירחמיאל מבזשטאטש
קפא) " ישכר בער בר' עובר"י הי"ד
קפב) " ישכר בער בר' משה ברוך סג"ל
קפג) " ישכר בער דיין
קפד) " ישעי' בר' יצחק
קפה) " ישעי' בר' נתן נטע
קפו) " ישעי' בר' משה משולם מלוצק
קפז) " ישראל בר' יהודה כ"ץ
קפה) " ישראל איסר בר' אשר זעליג
קפט) " ישראל בר' משה
קצ) " ישראל איסרל בר' מרדכי
קצא) " ישראל קראקאווער מרישא
קצב) " ישראל מרדכי בר' ברוך
קצג) " ישראל בר' מרדכי כהנא.

ב.

קצר) " מאיר בר' יוסף יוזפא מזאלקווא
קצה) " מאיר בר' לוי מזאלקווא
קצו) " מיכאל בר' ישראל
קצז) " מנחם מענדל בר' אפרים זלמן
קצה) " מנחם מענדל בר' מנחם
קצט) " מנחם מענדל בר' יהודה ליב כ"ץ
ר) " מנחם סג"ל ברעגער מלכוב

צב) ה"ר יהודא בר' ישראל
צג) " יהודה אברהם בר' יצחק מבית לוי
צד) " יהודא במהרר"י מיאזלוויץ
צה) " יהודא ליב בר' ישראל יצחק
צו) " יהודא צבי מזאלקווא
צז) " יהודא ליב בר' ישכר בער
צח) " יהודא משה בר' ברוך
צט) " יהודא ליב בר' יהודה משה
ק) " יהודא משה בר' שמואל
קא) " יהודא ליב בר' נתן
קב) " יהודא ליב ברמ"י
קג) " יהודה ליב בר' ישראל
קד) " יהושע בר' ישכר בער
קה) " יהושע פלך בר' דוד
קו) " יהושע מאיר הלוי הורוויץ
קז) " יהושע פייבל בר' ישראל
קח) " יואל הילפרין
קט) " יואל פיוויש בר' מאיר אשכנזי
קי) " יואל בר' אברהם
קיא) " יואל בר' יעקב סג"ל הורוויץ
קיב) " יוחנן בר' אברהם
קיג) " יוס טוב ליפמן בר' נתן
קיד) " יונה בר' משה הר"י מלובלין
קיו) " יוסף בר' יריחם סג"ל
קיז) " יוסף בר' יעקב כ"ץ
קיח) " יוסף בר' יעקב כ"ץ קראקוויז
קיט) " יוסף יאסקי בר' נפתלי הירץ
קכ) " יוסף אייזיק מיאזורוב
קכא) " יוסף בר' משה
קכב) " יוסף בר' יצחק סג"ל לנדא
קכג) " יוסף בר' יחזקאל סג"ל לנדא
קכד) " יוסף יוזפא בר"ד
קכה) " יוסף בר' פנחס משה
קכו) " יוסף יוזפא סג"ל שטערן
קכז) " יוסף אליעזר גאטשליעב
קכח) " יוסף יוזפא בר' שמואל הלוי
קכט) " יחזקאל בר' מאיר ז"ק
קל) " יחזקאל ברמ"י כ"ץ
קלא) מרת יענטה בת ה"ר זאב וואלף מוויילנא
קלב) ה"ר יעקב בר' משה מלכוב
קלג) " יעקב אליקים כ"ץ געטשליק
קלד) " יעקב יונה בר' אליקים
קלה) " יעקב בר' אהרן זעליג
קלז) " יעקב קאפיל בר' דוד סג"ל
קלו) " יעקב בר' ישראל יוסף הכהן אשכנזי
קלח) " יעקב בר' יהודה ליב פרוזנר
קלט) " יעקב נפתלי מבית לוי
קמ) " יעקב בר' משה
קמא) " יעקב בהרר"ש מקראקא
קמב) " יעקב בר' שמואל בליק אשכנזי
קמג) ה"ר יעקב בר' אלכסנדר כ"ץ
קמד) " יעקב בר' אהרן סג"ל
קמה) " יעקב בר' נתן מבזשטאטש

(רנ) ה"ר פיווש נחמן
(רנח) " פייבש בר' שמואל
(רנט) " פנחס משה בר' אברהם ר' חיימ'ש
(רס) " פסח בר' יצחק.

צ.

(רסא) " צבי הירש בר' יעקב יחיאל ב"ן
(רסב) " צבי הירש סג"ל לנדא מאפטא
(רסג) " צבי הירש ר' פישלס מלכוב
(רסד) " צבי הירש בר' משה
(רסה) " צבי הירש בר' אורי
(רסו) " צבי הירש בר' מרדכי
(רסז) " צבי הירש בר' משה
(רסח) " צבי הירש מזאלקווא
(רסט) " צבי הירש בר' רפאל הלוי
(רע) " צבי מיוולש
(רעא) " צבי הירש בר' מאיר חיות.

ק.

(רעב) " קלוגנימוס בר' משה סג"ל הי"ד

ר.

(רעג) " רפאל סג"ל מזאלקווא.

ש.

(רעד) " שאול בר' מרדכי
(רעה) " שאול בר' פנחס
(רעז) " שאול פיוווש בר' אליהו
(רעז) " שלמה בר' יוסף כ"ץ
(רעח) " שלמה בר' יונתן כ"ץ
(רעט) " שלמה בר' אלחנן מזאלקווא
(רפ) " שלמה בר' ישראל מזאלקווא
(רפא) " שלמה בר' אליהו מטישוויץ
(רפב) " שלמה כהנא מזאלקווא
(רפג) " שלמה בר' ישכר בעריש
(רפד) " שמואל בר' ישראל מזאלקווא
(רפה) " שמואל מלכוב
(רפו) " שמואל בר' יעקב בליך אשכנזי
(רפז) " שמואל בר' הירש ר' פישלס
(רפח) " שמואל שמעלקא בר' יוסף כ"ץ
(רפט) " שמואל כהנא פישלש
(רצ) " שמואל בר' מנחם מענדל כ"ץ
(רצא) " שמואל זנוויל בר' יצחק
(רצב) " שמואל בר' פנחס משה
(רצג) " שמואל זנוויל סג"ל מלכוב
(רצד) " שמואל מזאלקווא
(רצה) " שמואל
(רצו) " שמואל מנחם בר' יוחנן ברוך מיונה
(רצז) " שמעון בר' יעקב קאפיל כ"ץ
(רצח) " שמעון בר' אפרים יהודה
(רצט) " שמעון גינצבורג מפרעמיסלא
(ש) " שמריה שמעירל כהן מלכוב
(שא) " שמואל
(שב) " שניאור פיוווש בר' אביגדור
(שג) " שמשון בר' אברהם
(שד) " שמשון בר' מנחם מאנים
(שה) " שמשון מזאלקווא
(שו) " שמשון בר' אבא מארי
(שז) " שמשון בר' יעקב מיוולש.

(רא) ה"ר מנחם מן בר' יוסף יוסף
(רב) " מנחם מאניש
(רג) " מרדכי בר' משה מרגליות
(רד) " מרדכי כהנא מוילנא
(רה) " מרדכי מלובלין
(רו) " מרדכי בר' זאב
(רז) " מרדכי בר' משה כ"ץ
(רח) " מרדכי בר' ישראל איסרל
(רש) " מרדכי גומפרט בר' יצחק
(רי) " מרדכי בר' חיים ז"ק
(ריא) " מרדכי מזאלקווא
(ריב) " מרדכי מלוצקא
(ריג) " מרדכי בר' נחמן
(ריד) " מרדכי בר' יוסף
(ריז) " מרדכי בר' נתן נטע מיטלש
(ריו) " מרדכי מארדש בר' הלל
(ריוז) " מרדכי מזאלקווא
(ריח) " משה נח יונה בר' משה
(ריט) " משה בר' אלעזר זאלצבורג
(רכ) " משה בר' דניאל אשכנזי
(רכא) " משה בר' קלמן מוילנא
(רכב) " משה כהנא קיקיון
(רכג) " משה כהנא זעירא בר' יוסף
(רכד) " משה בר' אליהו קאזינר
(רכה) " משה בר' יצחק כ"ץ
(רכז) " משה בר' עזריאל
(רכז) " משה בר' שניאור פייבש
(רכח) " משה בר' שכנא
(רכט) " משה בר' דניאל
(רל) " משה מזאלקווא
(רלא) " משה בר' צבי דוד
(רלב) " משה בר' אברהם
(רלג) " משה בר' מרדכי מסקאהל
(רלד) " משה בר' פריץ
(רלה) " משה בר' הלל
(רלו) " משה צבי בר' הירש אשכנזי
(רלז) " משה בר' יוסף
(רלח) " (משה) צבי הירש בר' שמשון מיוולש
(רלט) " משולם פייבש בר' אליעזר.

נ.

(רמ) " נחמן בר' שמחה כ"ץ רפאפורט
(רמא) " נחמן בר' שלום הכהן קראבמאל
(רמב) " ניסן מזאלקווא
(רמג) " נפתלי הירץ בר' אהרן זעליג
(רמד) " נפתלי בר' יעקב יודא ליב
(רמה) " נפתלי הירץ אשכנזי
(רמו) " נפתלי הירץ מנוע צבי
(רמז) " נפתלי הירץ בר' חנוך העניך
(רמח) " נפתלי הירץ הלוי הורוויץ בר' מרדכי
(רמט) " נפתלי הירץ בר' משה מכראדי
(רנ) " נפתלי הירץ בר' יוסף בנימין זאב וואלף
(רנא) " נתן מזאלקווא [א]
(רנב) " נתן בר' אברהם
(רנג) " נתן [גרשון] בר' בצלאל
(רנד) " נתן מזאלקווא [ב]
(רנה) " נתן מזאלקווא [ג]

פ.

(רנו) " פנחס משה